

LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS
AKTO
SIGNATARŲ
KLUBAS
D O V A N O J A

ALGIMANTAS VINCAS
ULBA

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai

RAMUNĖ VIŠOCKYTĖ

ALGIMANTAS VINCAS
ULBA

VILNIUS 2019

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

*Projektas iš dalies finansuojamas
Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis*

Knyga parašyta ir išleista vykdant 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarų 2002 m. kovo 10 d. visuotinio susirinkimo nutarimą.

Signatarų klubo redaktorių kolegija:

Irena Andrukaitienė,
Virgilijus Juozas Čepaitis,
Bronislovas Kuzmickas,
Leonas Milčius,
Zigmas Vaišvila.

Remiantis 2003 m. spalio 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų statuso įstatymu Nr. IX-1789, šios knygos viršelyje ir tituliname lape keičiamas serijos pavadinimas: vietoj „1990 m. Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarai“ – „Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“.

Prieštituliniame puslapyje – Algimantas Vincas Ulba Lietuvos Respublikos Seime, 1996 m.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

2019 11 25. 17,5 sp. l. Tiražas 2000 egz.

Išleido Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius
Spausdino uždaroji akcinė bendrovė „Petro ofsetas“,
Naujoji Riovonių g. 25C, 03153 Vilnius

Turinys

Redaktorių kolegijos žodis.....	11
Pratarmė	13
1. Vaikystė.....	18
Kaunas	18
Šarnelė	28
Žemaičių Kalvarija	32
Mokykla.....	38
2. Jaunystė.....	47
Akademija	47
Tarnyba tarybinėje armijoje.....	56
3. Darbinė ir politinė veikla	60
Gargždai	60
Agronomas.....	65
Atgimimas.....	74
Ūkio direktorius	82
Rinkimai į LTSR Aukščiausiąją Tarybą.....	86

4. Aukščiausiosios valdžios atstovas.....	93
Kovo 11-oji.....	93
Aukščiausioji Taryba. 1990 metai	98
Sausio 13-oji.....	116
Aukščiausioji Taryba. 1991–1992 metai.....	120
5. Nauja politinės veiklos sritis – savivalda	141
Palangos miesto meras	141
Savivaldybės tarybos narys	155
Laikas jaunimui užleisti vietą... ..	166
6. Prisiminimai	174
Gytis Ulba.....	174
Vladislovas Stasaitis	178
Petras Giniotas.....	180
Leonas Apšega	185
Jonas Prapiestis.....	188
Liudvikas Narcizas Rasimavičius	192
Česlovas Juršėnas	195
Pranas Žeimys.....	198
Luna Marija ir Arnas Pilipčiuk'ai	202
Marija Ulbienė, žmona	205

Svarbiausios gyvenimo ir veiklos datos	212
Santrumpos ir paaiškinimai	215
Asmenvardžių rodyklė.....	216
Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras Algimantas Vincas Ulba Lietuvos periodinėje spaudoje	224

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereninių galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

L. SABUTIS

[illegible]

Redaktorių kolegijos žodis

Knyga apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Algimantą Vincą Ulbą išleidžiama, kai minime Baltijos kelio 30-metį. Šį jubiliejų švenčiame, tačiau jo priežastis ir prasmę šiandien ne visada besuvokiame. Taikus ir ramus žmonių atsakas į prievartą ir grėsmes buvo įmanomas, visų pirma, dėl tokių žmonių kaip A. V. Ulba. Jo ir jo tėvų šeimos sudėtingas bei pamokantis gyvenimas, ypač sudėtingais ir prieštaringais pokario metais, yra atsakymas ir paaiškinimas ieškantiems tikrųjų vertybių ir siekiantiems gėrio mums visiems. Algimanto Vinco išsilavinimas ir žinios, ramus būdas, jo išmintingas ir prasmingas, įtikinamas žodis būdavo tie svertai, kurie priversdavo įsiklausyti ir kolegas, ir oponentus, visiems drauge priimti apgalvotus sprendimus. V. A. Ulbai, kai jis dirbo Aukščiausiosios Tarybos Agrarinėje komisijoje, labai skaudu buvo matyti, kad ne visada jo žodis ir patirtis padėjo įtikinti kolegas Jungtinėje Sąjūdžio frakcijoje, kurią jis nedvejodamas pasirinko, kai buvo išrinktas deputatu Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje. Rinkimų dvikovoje jis korektiškai įveikė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iškeltą teisininką Vytautą Zabielą.

A. V. Ulba visada apsisprendavo daryti tai, ką jis manė esant būtina bei prasminga, ir nuoširdžiai siekė gėrio visiems. Paminėtina šiuo požiūriu jo veikla Gargžduose, kur jis subūrė Lietuvos žaliųjų judėjimo skyrių – žmones, išmanančius ir pasiaukojamai atlikusius darbus, susijusius su žaliųjų veikla. Neatsitiktinai atgimstančioje Lietuvoje žaliųjų judėjimas buvo vienas pagrindinių dalykine veikla išsiskyrusių judėjimų, sudariusių prielaidas įkurti Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdį ir paskatinti Lietuvos Atgimimą.

Signataras, formaliai nebuvęs Sąjūdžio nariu, remdamasis šeima ir žiniomis, gyvenimo patirtimi, jau Atgimimo metais, 1989

metų rudenį, prisiėmė atsakomybę būti Priekulės paukštininkystės valstybinio ūkio vadovu. Jį paskyrė ne tuometinė valdžia, bet per laisvus rinkimus – ūkio žmonės. Būdamas ir ūkinės veiklos vadovas, ir tuo pat metu Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos – 1990 m. kovo 11 d. atkūrusios Lietuvos Nepriklausomybę – deputatas, jis visa savastimi suvokė ir atsakingai gyveno. Jam rūpėjo ne tik Lietuvos likimas sunkiais 1990–1992 metais, bet ir ūkyje dirbusių žmonių likimas, jų ateitis, todėl jis daug dirbo tiek dalyvaudamas priimant įstatymus, tiek juos įgyvendinant. V. A. Ulba skaudžiai suvokė būtinos, tačiau skausmingos ir labai vėlavusios agrarinės reformos tikrovę, Lietuvai perėjus į rinkos santykius, atkuriant žmonių nuosavybę į žemę, dirbant ją.

A. V. Ulbos veikla 1992 metų rudenį, kai buvo baigtas Aukščiausiosios Tarybos darbas, taip pat Palangos miesto savivaldybės vadovo veikla parodė jo patirties, išmanumo ir dalykiškumo reikšmę. Visa tai labai atsispindėjo priimant Palangos miestui ir jo gyventojams labai svarbius sprendimus. Tačiau tokių žmonių nereikėjo „dalykiškiems“ naujosios Lietuvos politikams ir suinteresuotiems asmenims...

Šioje knygoje nuosekliai ir patraukliai papasakota pamokanti ir turininga gyvenimo istorija apie signatarą A. V. Ulbą ir jo prasmingą veiklą, nusipelniusią deramo dėmesio ir pagarbos, atminimo. Nuoširdžiai dėkojame knygos autorei Ramunei Visockytei, įtikinamai ir profesionaliai atskleidusiai sudėtingą, tačiau prasmingą A. V. Ulbos gyvenimą.

Pratarmė

*Mes nežinome kam, bet gyventi,
Kurt ir juoktis pasauly – puiku;
Nes ir tai, ką mes esam iškentę,
Vianąsyk prasiveržia džiaugsmu.*

Vytautas Mačernis

Sunkus iššūkis rašyti apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Algimantą Vincą Ulbą – gerą ir sąžiningą žmogų, neskan-dalingą ir padorų politiką. Be išimties visi: tiek signatarą pažinoję draugai, tiek kolegos, tiek bendraklasiai, tiek artimieji, kartojo, kad tai buvo labai ramus, nuoširdus, užjaučiantis, suprantantis, inte-ligentiškas, tvarkingas, darbštus, nuosaikių pažiūrų, mandagus, linksmas ir labai mylintis Lietuvą žmogus, geras vadovas, turėjęs subtilų humoro jausmą, mokėjęs bendrauti su žmonėmis... Mažiau su juo bendravę neprisiminė kartu praleistų dienų, nuveiktų darbų ar konkrečių susitikimų, bet vis tiek sakė, kad tai buvo smetoniškos inteligencijos žmogus.

Kas išugdo tokias žmogaus moralines savybes ir charakterio bruožus? Tėvų indėlis neginčytinas. Vaikystėje ir jaunystėje svarbūs ir visi džiugūs ar net tragiški įvykiai, šalies istorinės aplinkybės. Karas, okupacija, suvarymas į kolūkius, tėvo įkalinimas, klasių draugų tremtys, šeimos apiplėšimas ir skurdas, darbinė ir politinė veikla... Algimanto Vinco Ulbos šie ir kiti įvykiai neaplenkė. Moralinės vertybės padėjo vertinti įvykius, daryti pasirinkimus, sprendimus.

Žmogų formuoja ir visi sutikti žmonės, neretai net jų likimai... Kalbėdama apie Algimantą Vincą Ulbą, visų pirma noriu paminėti šeimą – tėvai ir broliai, vėliau jau paties ir brolių sukurtos šeimos.

Šarnelės kaimo bendruomenė, kurioje buvo drąsių ir nebijousių rizikuoti žemaičių – karo metais vieni slėpė žydus, o kiti padėjo juos išmaitinti. Pokario metais rėmė partizanus ir padėjo vargingiau gyvenantiems šarneliškiams. Žemaičių Kalvarijos mokyklos mokytojai ir bendraklasiai, kunigas Jonas Paliūkas, Lietuvos žemės ūkio akademijos bendrakursiai, kolegos Klaipėdos rajono žemės ūkio valdyboje ir daugelis gargždiškių, Priekulės valstybinio paukštininkystės ūkio darbuotojai ir miestelio gyventojai, kolegos Aukščiausiojoje Taryboje, rinkėjai, kolegos Palangos miesto savivaldybės taryboje ir palangiškiai. Visi jie yra signataro Algimanto Vinco Ulbos gyvenimo dalis ir tai suprasite skaitydami šią knygą.

Buvo didelis malonumas sutikti Algimantą Vincą Ulbą pažinėjusius, kartu gyvenusius ar dirbusius žmonės, užrašyti šiltus prisiminimus. Klausantis jų pasakojimų, ir mano atmintyje vis ryškiau iškildavo keli atsiminimai. Kai Algimantas Vincas Ulba dirbo ir gyveno Gargžduose, tame pačiame miestelio Klaipėdos ir Petro Cvirkos gatvių plytinių ir blokinių penkiaaukščių namų kvartale augdama bėgiojau ir aš. Bandžiau prisiminti kaimynystėje gyvenusių Ulbų šeimą, bet nepavyko... Labai jau ramūs, savo darbais užsiėmę buvo... Tačiau gyvenimo vingiai kartais trumpam suveda žmones, kartais tokie susitikimai pakeičia ar nulemia likimus, visam gyvenimui lieka nepamirštami. Tokių susitikimų su Ulbų šeima buvo ir mano gyvenime. Jei ne šie susitikimai, biografinę knygą apie signatarą Algimantą Vincą Ulbą būtų parašęs kitas autorius...

Pamenu, su mama ėjome Gargždų pagrindine gatve ir iš tolo pamaciau artėjančią nepažįstamą, gražią, elegantišką ir besišypsančią moterį. Nustebau, kai ji pradėjo kalbinti mamą, ir dar labiau nustebau, kai ji paklausė mamos: „Tai dar vieną mergaitę pagimdei?“ „Ne, čia ta pati, jau žurnalistiką studijuoja“, – atsakė mama. Nepažįstamoji palietė mano ranką ir tarė: „Stebuklas. Net nežinojau, kad įvyko stebuklas. Juk dar vos kelių mėnesių kūdikį išsiunčiau į Klaipėdos ligoninę. Gargžduose neturėjom reikiamos

įrangos ir priemonių išgelbėti. Buvau tikra, kad kūdikis neišgyvens...“ Atsisveikinus ir mudviem tolstant, moteris vis dar tebestovėjo ir tebežiūrėjo į mane. Mama greitai paaiškino: „Tai Klaipėdos rajono ligoninės Vaikų ligų skyriaus vedėja Alina Ulbienė. Gera gydytoja. Tik jai turim dėkoti, kad išsiuntė į didelę uostamiesčio ligoninę.“ Daugiau nebuvau sutikusi pirmosios Algimanto Vinco Ulbos žmonos, bet kai rašiau šios knygos skyrius, kuriuose žmonės pasakojo apie Ulbų šeimą ir padėjo surinkti signataro gyvenimo biografinius faktus, jaučiau neapsakomą malonumą pasakodama ir apie savo gelbėtoją.

Vėliau, jau dirbant žurnaliste, teko susipažinti ir su antrąja signataro žmona Marija Ulbiene. Mano straipsnis „Rajono meras prieš mokyklos direktorių“ (laikraštis „Vakarų ekspresas“, 1996 m. balandžio 22 d.) labai supykde tuometinį Klaipėdos rajono savivaldybės merą. Visą gatvės berniukų žargoną stilčiau mero kalbą su įžeidinėjimais ir grasinimais išspausdino laikraštis „Vakarų ekspresas“ (straipsnis „Paplepėkim su meru“, 1996 m. gegužės 23 d.). Meras parašė melagingą paneigimą, kad jo kalba sumontuota. „Duok jį į teismą“, – ragino laikraščio skaitytojai. „Nepažįstu nei advokatų, nei pinigų bylinėtis turiu“, – sakiau žmonėms. Viena jų – gargždiškė mokytoja Danutė Minelgienė – pažadėjo pakalbėti su pažįstama advokate. Taip susipažinau su Marija Ulbiene, kuri iš žmogiško bei moteriško solidarumo ir kasdien namuose matydama tikro ir padoraus politiko pavyzdį sutiko byloje dėl įžeidimo ir šmeižto būti mano advokate ir neimti jokio atlygio. Mudvi, rodos, per beveik dvejus metus, pasiekėme, jog teismas merui nurodė išspausdinti atsiprašymą ir pripažinti, kad laikraštyje publikuota jo kalba nebuvo sumontuota...

Kol vyko teisminis procesas, keletą kartų advokatės kabinete Klaipėdoje sutikau ir Algimantą Vincą Ulbą. Prisimenu jį kaip labai linksmą ir gerą pasakotoją. Labiausiai atmintyje įstrigo istorija iš jo darbo Aukščiausiojoje Taryboje laikotarpio. „Dirbome daug ir posėdžiaudavome labai ilgai, neretai neturėjome laiko išeiti

pavalgyti. Kolegos įsigudrino – į Aukščiausiosios Tarybos posėdžius atsinešdavo sumuštinių, daržovių. Suleisdavo dantis į pomidorą, o sulčių ir sėklų čiurkšlės lėkdavo ant priešais sėdinčiojo švarko“, – juokdamasis pasakojo Algimantas Ulba. Iki šiol jį matau tokį iš *dūšios* besijuokiantį ir nubraukiantį nuo kairės akies juoko ašarą... Kartą jis tarė: „Ramune, tau reikia kandidatuoti į Seimą. Turėtum daugiau galimybių padėti statyti gražią Lietuvą.“ Tuomet kvatojau: „Algimantai, ar *pablūdot*? Jau geriau žurnaliste dirbdama ieškosiu tų galimybių.“ „Irgi niekada netikėjau, kad aš, eilinis žmogus, paprastas agronomas, būsiu išrinktas į Aukščiausiąją Tarybą ir turėsiu istorinę galimybę balsuoti už Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. Likimas, gyvenimo aplinkybės ir žmonių pasitikėjimas nuvedė į Aukščiausiąją Tarybą ir Kovo 11-ąją“, – sakė signataras. Tuomet pasiūliau geriau iš jo interviu paimti. Straipsnis „Kaip gyvenate, signatara?“ 1996 m. spalio 16 d. buvo išspausdintas „Vakarų eksprese“. Kas netilpo straipsnyje, ilgai dūlėjo mano užrašuose ir galiausiai buvo perrašyta į šią knygą.

Dar kartą, ir jau paskutinį, susitikome po devynerių metų Seime, minint Kovo 11-ąją. Signataras labai nuoširdžiai mane sveikino tapus Seimo nare... Prabėgus daugiau nei dešimtmečiui, netikėtai sulaukiau Marijos Ulbienės skambučio: „Parašyk knygą apie Algimanto gyvenimą...“

Buvo daug abejonių – juk beveik nepažinojau ir nieko nežinojau apie signatarą. Algimantas Vincas Ulba neparašė savo prisiminimų ir dienoraštyje nedaugžodžiavo. Dėkoju visiems, sutikusiems papasakoti apie signatarą, patiems parašiusiems prisiminimus apie jį. Esu be galo dėkinga kolegoms žurnalistams, kurie 1990–2012 metais kalbino Algimantą Vincą Ulbą. Jo mintis, žodžius užrašė ir visa tai iki šiol tebesaugoma Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos archyve. Šie pasakojimai, signataro šeimos archyve rasti užrašai, seni straipsniai šalies spaudoje yra kaip mažos dalelės didelės dėlionės – vieno žmogaus gyvenimo. Žmogaus, kuris buvo besąlygiškai sąžiningas, padorus ir labai mylėjo Lietuvą. Jis

nešokinėjo ant *bačkos* skelbdamas apie nuveiktus ar pramanytus darbus. Algimantas Vincas Ulba niekada savęs nevadino patriotu. Jo darbai, visada mandagus ir nuoširdus bendravimas su įvairių pažiūrų ir amžiaus žmonėmis paliko didelį pėdsaką ir šių žmonių gyvenimo kelyje. Ypač jaunimo, kuris, matydamas signataro pavyzdį, mokėsi mylėti Lietuvą, padėti žmonėms, išmintingai ir teisingai gyventi.

Dėkoju signataro žmonai Marijai Ulbienei už pasitikėjimą ir padrąšinimą rašyti knygą apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Algimantą Vincą Ulbą – 24-erius metus gyvenusį mano gimtajame Gargždų mieste žemaitį, turėjusį tvirtą nuostatą, kad Lietuva turi būti laisva, 1990 m. kovo 10 d. atėjusį dirbti į Aukščiausiąją Tarybą.

Autorė

1. Vaikystė

Kaunas

Algimantas Vincas Ulba gimė Kaune 1939 m. kovo 10 d., tačiau jo tėvai buvo tikri žemaičiai. Tėvas Antanas Ulba (1908 m. kovo 20 d.–1969 m. spalio 12 d.), kilęs iš Telšių apskrities, Alsėdžių valsčiaus, Šarnelės kaimo, Kaune dirbo policininku. Mama Viktorija Mačiukaitė-Ulbienė (1909 m. gruodžio 23 d.–1996 m. kovo 19 d.), kilusi iš Žemaičių Kalvarijos, buvo namų šeimininkė.

Antanas Ulba anksti liko našlaitis, juo pasirūpinti turėjo vyresnysis brolis Vincas, tėvų ūkio paveldėtojas. Vyriausioji iš keturių vaikų – sesuo Stefanija Rimgailienė prieš Pirmąjį pasaulinį karą emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas ir niekada nebegrižo į Lietuvą. Broliui Ignui tėvas paliko 3 hektarų ūkėlį Šarnelėje. Vėliau jis persikėlė gyventi į Žemaičių Kalvariją. Signataro mamos tėvukas buvo bažnyčios zakristijonas, o mama – siuvėja. Mama Viktorija su seserimi Emilija ir broliu Aleksu taip pat anksti neteko tėvų. Augdama pas močiutę Žukauskienę iš mamos pusės, ji dar paauglystėje mokėsi siuvėjų kursuose, pati išsimokėtinai nusipirko siuvamąją mašiną „Singer“.

Tėvas Antanas 1929 metais buvo pašauktas tarnauti Lietuvos kariuomenėje. Kaune tarnybą baigė turėdamas jaunesniojo puskarininkio laipsnį. Gerai tarnavusiam kareivėliui pasiūlė likti Kaune, nusiuntė mokytis į policijos kursus. 1931 metais jis pradėjo dirbti policininku Kauno policijos II nuovadoje. Žemaitis priklausė ir Šaulių sąjungai.

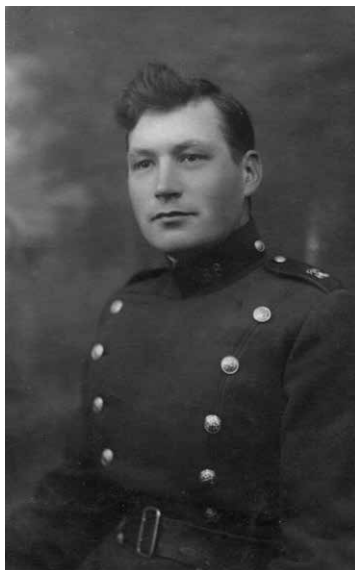
Šios nuovados policininkai saugojo ir prezidentūrą. Tad žemaitis iš Šarnelės kaimo ne kartą iš arti matė prezidentą Antaną

Antanas Ulba. Šarnelė, 1928 m. liepos 29 d. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Antanas Ulba. Seda, 1928 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Antanas Ulba. Kaunas, 1932 m. vasario 14 d. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Antanas Ulba. Kaunas, 1937 metai. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Smetoną. Stengdavosi, kad galėtų prezidentūroje budėti birželio 13 d. – Šv. Antano Paduviečio dieną. Prezidentas per Antanines visada sveikindavo prezidentūroje dirbančius žmones, o visiems Antanams dar ir ranką paspausdavo.

Lietuvos Respublikos Prezidento 1937 m. vasario 16 d. aktu Nr. 216 Antanas Ulba buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino III laipsnio medaliu. Pristatydamą apdovanoti, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija apie Antaną Ulbą rašė: „Pavyzdingas policijos tarnautojas, pareigas eina gerai, tarnybai pasišventęs. Už pasižymėjimą, einant tarnybos pareigas, p. Vidaus Reikalų Ministerio apdovanotas pinigine dovana. Per 1936 m. birželio mėn. 17–19 d. darbininkų neramumus tarnyboje pasižymėjo drąsa, sumanumu ir orientacija.“ (Signataro šeimos archyvas)

Viktorija Mačiukaitė buvo pirmoji ir didžioji Antano meilė, jiedu susipažino Žemaičių Kalvarijoje, todėl, tik pradėjęs dirbti policijoje, Antanas ją pakvietė į Kauną. Čia jiedu ir susituokė. Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje 1932 metais Antano ir Viktorijos Ulbų šeimai Santuokos sakramentą suteikė kanauninkas Juozas Tumas-Vaižgantas. Jaunieji vilkėjo iš Amerikos atsiųstais vestuvine suknele ir kostiumu, kuriuos dovanojo jaunikio sesuo Stefanija Ulbaitė-Rimgailienė. Ji atsiuntė ir auksinius žiedus.

Kaune gimė trys vaikai – Gediminas (1934 metais), Algimantas (1939 metais), Mindaugas (1943 metais). Ketvirtasis sūnus – pagrandukas Vidmantas gimė Žemaičių Kalvarijoje (1953 metais). Antrąjį vardą Algimantas Vincas Ulba gavo savo senelio iš tėvo pusės, Šarnelės kaimo ūkininko Vinco Ulbos garbei. Algimantą krikštijo Kauno Švč. Trejybės bažnyčioje.

Šeima gyveno pasiturinčiai, nes tėvas gerai uždirbo. Mama buvo namų šeimininkė, augino vaikus ir dar tarnaitę samdėsi. Važiuodavo į Žemaičių Kalvariją atostogauti ir apsistodavo pas brolių Igną. Signataro Algimanto Vinco Ulbos jauniausias brolis Vidmantas 2018 m. gruodžio 2 d. pasakojo, kad Žemaičių Kalvarijoje žmonės dar daug metų prisimindavo jų atostogaujančius tėvus ir sakydavo: „Tavo tėvai buvo tikri miestiečiai, o mama visada labai gražiai pasipuošusi.“

Dėdės Igno Ulbos dukra Irena Ulbaitė 2019 m. balandžio 27 d. pasakojo: „Dėdė Antanas buvo labai gražus, ramus, kuklus, geras žmogus. Teta Viktorija – griežta ir tvarkinga. Per atostogas Žemaičių Kalvarijoje mes ją visada matydavome su skrybelaite, su pirštinėmis. Aš vis bėgdavau dėdės batų žiūrėti, nes ant jų savo veidą mačiau... Batai visada buvo labai išblizginti. Pusbrolis Algimantas penkeriais metais jaunesnis, tad kartu daug žaisdavom, lakstydavom, iš molio figūrėles lipdydavom...“

Algimanto tėvai svajojo Kaune, Žaliakalnyje, pasistatyti namą, buvo ir pinigų nemažai susitaupe, net tėvo broliui, kai sudegė jo

Antano ir Viktorijos Ulbų vestuvės. Kaunas, 1934 m. kovo 10 d. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Viktorija Mačiukaitė-Ulbiene. Žemaičių Kalvarija, 1930 m. gruodžio 28 d. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Broliai (iš kairės) Algimantas ir Gediminas Ulbos. Kaunas, 1943 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

ūkio tvartai Šarnelėje, paskolino. Jei ne Antrasis pasaulinis karas, namą tikrai būtų pasistatę.

Kaune Ulbos pirmiausia gyveno Obuolių gatvėje, vėliau – Savanorių prospekte, keturių aukštų name. Šeima gyveno antrajame aukšte, o virš jos – trečiajame aukšte gyveno Antano Ulbos draugas ir bendradarbis policininkas Stasiūnas. Jo žmona Bronislava Stasiūnienė buvo geriausia Viktorijos Ulbienės draugė. Pas kaimyną trečiajame aukšte gyveno ir jo Kauno valstybinėje konservatorijoje besimokantis brolis Jonas Stasiūnas, būsimas Lietuvos operos dainininkas (baritonas), profesorius, 1955–1959 metų LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Jis brolienei ir Viktorijai dažnai parnešdavo kvietimų į operos spektaklius. Beje, iki vedybų pati Viktorija dainavo Žemaičių Kalvarijos bažnyčios chore.

Vyriausiasis Viktorijos sūnus Gediminas prisimena, jog jam tekdavo dirbti „aukle“, kai mama su drauge išbėgdavo operos žiūrėti. „Stasiūnienė atveddavo dukrą ir sūnų, o Algimantui buvo du ar trys metukai. Visko būdavo... Ir verkti pradėdavo, ir nežinodavau, kaip nuraminti. Ir net supykdavau“, – 2019 m. sausio 24 d. juokėsi Gediminas.

1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvos Respubliką. Po daug metų Viktorija Ulbienė savo sūnams sakydavo: „Tą dieną baigėsi Ulbienės-poniutės gyvenimas, kai buvau namų šeimininkė, turėjau tarnaitę, važiuodavau atstogauti, eidavau su draugėmis į restoranus ir teatrus, siūdavau tik savo malonumui. Jeigu tada būtų kas pasakęs, kad ateityje gyvensiu labai sunkiai, būčiau spjovusi į akis.“

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ir fašistinei Vokietijai nuo 1941 metų birželio pabaigos iki 1944 metų liepos pabaigos okupavus Kauną, kaip ir daugeliui kitų šeimų, Ulboms pasidarė nelengva. Maistą gaudavo tik pagal korteles, o ir jo trūko. Vyriausiasis sūnus Gediminas prisimena: „1944 metų vasarą dažnai būdavo skelbiamas antskrydžių pavojus ir mes eidavome slėptis į rūšį. Pradėdavo sirenos kaukti, reikėjo langus uždengti, šviesą išjungti.

Virš Kauno skrisdavo Raudonosios armijos lėktuvai ir iš pradžių išmesdavo prie mažų parašiotų prikabintas švieses. Taip ieškodavo vietų, kurias turėjo bombarduoti. Į tiltą Kaune taip ir nepataikė, bet pataikė į grūdų ir druskos saugyklas. Ir po to nebuvo druskos. Žmonės ją rinkdavo sumaišytą su žemėmis, garindavo, kad išvalytų ir galėtų naudoti.“

Nedidelis keturių aukštų namo rūsys per antskrydžius būdavo pilnas. Išgirdusi gaudžiant sirenas, mama mažiausią, dar į vystyklus susuktą, sūnų Mindaugą pakišdavo po marmuriniais laiptais, peržegno davė, palaimindavo ir čia palikdavo. Pati, su skaudančia širdimi ir tik vienu klausimu mintyse – ar beras Mindaugėlį sugrižusi? – čiupdavo vyresnėlius Gediminą bei Algimantą ir lėkdavo į slėptuvę.

Kaune gyventi pasidarė ne tik sunku, bet ir pavojinga. Daug Antano Ulbos kolegų iš policijos pasitraukė į Vakarus, įkalbinėjo kartu bėgti ir jį. Antanas visiems tik kartojo, jog nieko blogo nėra padaręs, kad turėtų bėgti iš Lietuvos... Bet, artėjant frontui, 1944 metų vasaros pradžioje, Ulbų šeima nusprendė pasitraukti iš Kauno į Antano Ulbos tėviškę – Šarnelės kaimą Plungės rajone. Jiems išvykus, vasaros pabaigoje, gelbėdamasis nuo antrosios Tarybų Sąjungos okupacijos, kuri Kaune prasidėjo 1944 m. rugpjūčio 1 d., į Vakarus pasitraukė ir buvęs kaimynas policininkas Stasiūnas. Jo žmona ir vaikai liko Kaune... Jonas Stasiūnas, nuo sovietų persekiojimo gelbėdamas brolio paliktą šeimą, vedė brolienę Bronislavą.

Šarnelė

Algimanto senelis Vincas Ulba vyresniajam sūnui Vincui paliko Šarnelės kaime didelį – per 30 hektarų ūkį ir prisakė visada padėti jaunėliui Antanui, išleisti jį į mokslus. Iki šiol vietiniai gyventojai šią vietą, nors ten jau kelis dešimtmečius kiti žmonės gyvena, žemaitiškai vadina „Olbnė“. Bet nelabai Vincas paisė tėvo įpareigojimo: kai tėvai mirė, Antanas jau buvo baigęs pradinę mokyklą, toliau į mokslus brolis jo nebeleido ir jis iki armijos turėjo dirbti ūkyje. Net, kai sesuo Stefanija iš Amerikos atsiųsdavo pinigų Antanui, ne visada jis tuos pinigus gaudavo... Džiaugėsi, kad dviratį, irgi sesers atsiųstą, leido turėti. Tai buvo pirmas ir vienintelis dviratis kaime. Šarnelės kaimo vaikai, kad galėtų su tuo dviračiu pavažiuoti, mažajam Antanui duodavo įvairių gėrybių...

Čia iš Kauno grįžo Antano ir Viktorijos Ulbų šeima. Brolis Vincas jiems leido apsigyventi mažame namelyje, kurį vadino „vištininku“. Antanas tėviškėje pagyveno vos keletą mėnesių.

1945 m. vasario 2 d. į jų „vištininką“ užėjo nepažįstamas žmogus. Šeima sėdėjo prie pietų stalo ir pakvietė kartu papietauti prašalaitį. Baigęs valgyti, pasitikslino, ar tikrai sėdi prie vieno stalo su Antanu Ulba, parodė NKVD pažymėjimą ir pranešė, jog yra įpareigotas jį suimti. Išsivedė į lauką, o ten jau laukė daugiau enkavedistų, kurie tėvą čia pat ir sumušė.

Troboje likę vaikai pradėjo verkti, o mama suskubo sudeginti tėvo apdovanojimą – Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino III laipsnio medalį. Bijoję, jei darys kratą, ras, tai visus išveš...

Antaną Ulbą kalino Maskvos Butyrkos kalėjime, paskui perkėlė į lagerį prie Leningrado, o dar vėliau – į Rygą. Kalėjimuose tardomas ir marinamas badu praleido kelerius metus, tačiau, neradęs jo kaltės, paleido. Grįžęs iš kalėjimų sūnums pasakojo, kad lageryje žmonės iš alkio valgė viską, ką nutvėrė – kates, žiurkes. Sakė, kad ir jis badavo, bet nevalgė tų gyvių. Matė, kaip kiti kaliniai liko ten

visiems laikams. Užkrėtimai, infekcijos... Tėvas grįžo ligotas, sumenkęs.

Signataras Algimantas Vincas Ulba nuo 1999 metų rašė savo dienoraštį. 2005 m. gegužės 5 d. jo įrašas: „Aš gerai prisimenu 1945 m. gegužės 9 d. rytą ir dieną. Mano mama ir mes, trys broliai: aš, Gediminas ir Mindaugas, gyvenome Šarnelės kaime pas mūsų dėdę Vincą. Mūsų tėvas Ulba Antanas buvo 1945 m. vasario 2 d. areštuotas NKVD. Vincas Ulba kiekvieną rytą veždavo šviežią grietinę (turėjo pieno perdirbimo smulkų punktą) į Žemaičių Kalvarijos pieninę. Veždamas grietinę, kartais ir mane paimdavo. Man buvo 6 metai. Tačiau 1945 m. gegužės 9 d. aš nevažiavau – pramiegojau. Buvo labai šiltas ir giedras rytas, visur viskas žaliavo. Aš vaikščiojau po kiemą, gal jau buvo 10 ar 11 valanda, kai dėdė Vincas grįžo iš pieninės. Įvažiavęs į kiemą (važiavo arkliu), pradėjo šaukti mano mamai: „Vikte, ateik, ką pasakysiu!“ Dėdė Vincas sakė: „Girdėjome Žemaičių Kalvarijoje, kad karas baigėsi.“ Labai gerai atsimenu, kad dėdė sakė: „Gerais, kad baigėsi, bet blogai, kad atėjo rusai, nes jie atims žemę, sunaikins ūkininkus.“ Sakė – kentėsime.“

Kai tėvą suėmė, mama liko viena su trimis vaikais. Deja, bėda viena nevaikšto... 1946 m. sausio 6 d. – Trijų karalių dienos naktį užgriuvo kita nelaimė....

Gediminas Ulba pasakojo: „Šeimininkai – tėvo brolis su žmona išvažiavo kažkur *baliavoti*. Man liepė vakare su arkliu kinkytu vežimu jų dukras išvežti į Sedos mokyklą. Dar paprašė naktį negrįžti į mūsų „vištininką“, pasilikti jų name ir saugoti. Grįžau iš Sedos, iškinkiau arklį, nuėjau į dėdės namą, kur jau buvo mama su broliais. Naktį išgirdome, kad pradėjo kažkas apie mūsų namelį vaikščioti ir į langus su žibintuvėliais šviesti. Supratom, kad plėšia. Norėjau šokti pro langą, bėgti pas kaimynus prašyti pagalbos, bet mama sugavo ir neišleido. Bijojau, kad bėgančio nenušautų.“

Kai dėdė Vincas su žmona Petronėle grįžo naktį iš *baliaus*, jau viskas buvo aprimę. Nuėję rado išplėštas „vištininko“ duris ir neberado nė vieno lagamino. Namelis buvo toks mažas, kad šeima

beveik viską laikė lagaminuose. Liko tik rūbai, kuriuos apsirengę giminaičiai dėdės namą saugojo. Išsinešė ir tėvų vestuvinius žiedus. Net jų vestuvių ir Kaune gyvenant darytas nuotraukas išnešė. Vėliau Antano ir Viktorijos pusseserės ir pusbroliai atidavė kai kurias turėtas jų šeimos nuotraukas. Neilgai trukus kaimo gyventojai pradėjo kalbėti, kad vagys ieškojo sidabrinių šaukštų ir kažkokių skolos dokumentų, kad savi plėšimą užsakė. Vagys ir užsakovai už rankos nebuvo pagauti.... Bet lagaminuose tikrai buvo ir sidabrinių šaukštų, ir dėdės Vinco pasirašyti skolos vekseliai, kai jis iš brolio policininko skolinosi sudegusiems tvartams atstatyti...

Likimas taip lėmė, kad sovietai Vincą ir Petronėlę Ulbas išvežė į Sibirą. Netrukus ir jų dukras iš mokyklos paėmė. Joms pavyko tėvus surasti, susirašinėjo, bet kartu jau negalėjo būti. Dėdė su žmona į Lietuvą gyvi nebegrižo...

Žemaičių Kalvarijoje 2019 m. balandžio 26 d. sutikta Algimanto klasiokė, šarneliškė Zita Butaitė pasakojo: „Po apiplėšimo, kai jie liko be nieko, mano patėvis Martynas Bedaукis davė Viktorijai Ulbienei kelis metrus storo velto vilnonio audinio – milo, kad visiems berniukams galėtų kelnės pasiūti. Vyriausias sūnus Gediminas nebeturėjo su kuo net į mokyklą eiti.“

Šarnelės kaimas Lietuvoje žinomas, nes čia gimė, užaugo ir daugelį savo pirmųjų eilėraščių sukūrė poetas Vytautas Mačernis. Buvo čia ir daugiau lietuvių tautos šviesuolių. Vienas jų – ūkininkas Martynas Bedaукis. Jis buvo vienas iš didžiausių bei turtingiausių kaimo ūkininkų ir vienas iš didžiausių Šarnelės patriotų. Tačiau nuo kitų ūkininkų skyrėsi tuo, kad labai daug labdarinių darbų darė: bažnyčioje klaupkas įrengė, laikrodį padovanojo, padėdavo vargingiau gyvenantiems kaimynams. Jei Šarnelėje kas mirdavo, Martynas Bedaукis laidotuvėms skolindavo arklius. Pokario metais jis globojo partizanus: užkurdavo pirtį, kad vyrai nusipraustų, organizuodavo sargybą, kad nebūtų užklupti, maitino.

Antrojo pasaulinio karo metais Šarnelėje dvi šeimos – Juozapo Kerpauskio ir Juozo Straupo – savo ūkiuose slėpė bene 37 žydus.

Reikėjo tiek žmonių kasdien pamaitinti... Kad šioms šeimoms šiek tiek palengvintų našta, Martynas Bedaукis kepdavo daug duonos.

„Mano mama Ona paimdavo mėšliniausią vežimą, pakinkydavo patį blogiausią arklį, kad vokiečiai nieko neįtartų... Patėvis Martynas į vežimą sudėdavo duoną, apkraudavo šiaudais ir ant jų mane pasodindavo. Neįtardavau, ant ko sėdžiu, ir dažnai vos neverkdavau, kad mama neleidžia vadelioti... Kai atvykdavom, manęs į vidų neįleisdavo ir liepdavo kieme pažaisti – saugojo, kad vaikas žydų nepamatytų ir vėliau kam nors netyčia neprasitartų“, – pasakojo Zita Butaitė.

Mamos Viktorija ir Ona buvo draugės. Jos su vaikais kartu eidavo į bažnyčią, dažnai viena pas kitą užbėgdavo. „Mamos šnekasi *gonkelyje* susėdusios, o mes su Algiu žaidžiam. Aš sakau: „Algi, tu būk tėvas, aš būsiu motina.“ Dar į mokyklą nėjom. Šeimą žaisdavom“, – po daugiau nei septyniasdešimties metų juokiasi Zita Butaitė.

Po 1946 m. sausio 6 d. apiplėšimo neilgai trukus pas Viktoriją Ulbienę atėjo vienas mokytojas iš Šarnelės ir pasakė: „Ulbiene, susirink vaikus ir pasitrauk iš Šarnelės, nes nebus gerai...“ Jai vėl pagalbos ranką ištiesė Martynas Bedaукis. Algimanto Ulbos klasiokė Zita Butaitė pasakojo: „Viktorija Ulbienė persikėlė į Žemaičių Kalvariją, į Martyno Bedaуkio trobelę, kurią brolis jam buvo palikęs. Nedidelė trobelė – mažas kambarėlis be grindų. Ten Ulbienė su vaikais ilgai gyveno. Taip Algimanto šeima paliko Šarnelę.“

Žemaičių Kalvarija

Žemaičių Kalvarijos miestelis Plungės rajone, prie Varduvos upės, kuri įteka į Ventą. Kasmet liepos pradžioje čia vyksta Didieji Žemaičių Kalvarijos atlidai ir maldininkai lanko 19 koplyčių (20 stočių) Kristaus Kančios kelią (kalvarijas). Užaugęs Algimantas Vincas Ulba džiaugdavosi kiekviena proga, kai galėdavo sugrįžti į ant vaizdingų kalvų įsikūrusį miestelį, užsukti į baziliką, buvusią savo mokyklą. Dienoraštyje 2008 m. liepos 13 d. jis rašė: „Vakar baigėsi Didieji Žemaičių Kalvarijos atlidai. Aš su žmona Marija dalyvavome šv. Mišiose ir ėjome Kalvarijos kalnus. Uždarė šventę vyskupas Jonas Boruta. Žemaičių Kalvarijos atlidai atrodo didingi, daug suvažiuoja žmonių, vaikšto į kalnus, meldžiasi bažnyčioje. Man patiko ši šventė.“

„Gyvenome bene trijose vietose Žemaičių Kalvarijoje. Tos patalpos, kurias mama išsinuomodavo, visada buvo mažos. Ieškodavo pigesnių. Vėliau tėvai nusipirko nedidelį namelį prie Varduvos upės. Paskui jį mama pardavė ir dar beveik aštuoniolika metų gyveno Gargžduose, pas jauniausią sūnų Vidmantą, – pasakojo vyriausias sūnus Gediminas.

Persikėlusį gyventi į Žemaičių Kalvariją, Viktorija Ulbienė netrukus susiruošė į Kauną – parsivežti siuvimo mašiną „Singer“. Vaikus paliko prižiūrėti kaimynei ir grįžo tik po keturių ar penkių dienų. Taip ilgai užtruko, nes didžiąją kelio dalį teko eiti pėsčiai ir nešti „Singer“ siuvimo mašiną...

„Mūsų didžiausia laimė, kad mama buvo siuvėja. Ji siuvo viską – ir viršutinius, ir net apatinius rūbus, ir vyriškus, ir moteriškus. Šis mamos verslas išgelbėjo mus nuo bado“, – 2018 m. gruodžio 7 d. prisiminė sūnus Mindaugas. „Mes juk nieko neturėjome. Bet mama, turėdama auksines rankas ir mašiną, mus visus išlaikė, išmaitino, užaugino ir į mokslus išleido. Gyvenom vargingai, sunkiai“, – pritarė brolis Gediminas. Jauniausias Vidmantas papildė: „Žemaičių Kalvarijoje žmonės tuoj pat pradėjo nešti siuti.

Dažniausiai mokėdavo ne pinigais, o maistu, senais drabužiais, kuriuos persiūdavo sau ir vaikams. Ir dabar Žemaičių Kalvarijoje prisimena siuvėją Ulbienę.“ Algimanto klasiokė Janina Jokubauskaitė-Viržintienė 2019 m. balandžio 26 d. pasakojo: „Viktorija Ulbienė visada buvo labai elegantiška. Nešdavome jai siūti ir galėdavome apie madas pakalbėti, pasitarti. Kai buvome abiturientės, Algimanto mama mums visoms pasiuvo vienodas išleistuvių sukneles. Audinys suknelėms buvo parvežtas iš Rygos.“

Mamai padėjo ir vaikai. Vyresnėlis Gediminas jau 1946 metų pavasarį pradėjo uždariauti – ėjo karvių ganyti. Septynmetis Algimantas buvo mažojo brolio Mindaugo auklė, kad mama turėtų daugiau laiko siūti.

Vyresnieji vaikai – Gediminas ir Algimantas (iki 12-ojo gimtadienio) buvo *klapčiukai* ir patarnavo bažnyčioje. Tiek Žemaičių Kalvarijos, tiek aplinkinių kaimelių gyventojai buvo aktyvūs savo garsios bažnyčios parapijos gyvenimo dalyviai. Ir senas, ir jaunas talkindavo kuo galėdami.

Algimanto klasiokas, 1991–2007 metais dirbęs Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos direktoriumi, Steponas Meškauskas, prisimindamas bendraklasio ir savo vaikystę, 2019 m. balandžio 8 d. pasakojo: „Algį Ulbą, pradinių klasių mokinį, pirmą kartą išvydau jam patarnaujant šv. Mišiose. Išvydau ir užsižiūrėjau gėrėdamasis jo laisvais, tiksliais judesiais, užtikrintais veiksmais patarnaujant kunigui. Čia jis atneša ąsotėlį vandens, užpila jo ant kunigo rankų, čia paduoda rankšluostį, grakščiai nusilenkęs ir viską vėl gražinęs į vietą, klūptelėjęs prieš altoriaus Madonos paveikslą, vėl stoja savon vieton bendroje patarnaujančiųjų rikiuotėje ir raiškiai, jaunatviškai skardžiai, man nesuprantama lotynų kalba užtikrintai beria gerai išmokus sakinius, tuo palaikydamas aktyvų dialogą su besimeldžiančiu kunigu. Prie Didžiojo altoriaus, ant laiptų dvi rikiuotės po 3–4 *klapčiukus*. Visi gražiai *apsirėdę*. Ypač žaviai atrodė jų ryškiai spalvingos palerinos. Algis netgi dominavo tarp savo bendraamžių: laibas, labai aukšto ūgio,

Algimantas Vincas Ulba (pirmas iš dešinės) su vaikų būreliu mokosi poterių. 1947 metų rugpjūtis. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba (trečias iš kairės pirmoje eilėje), Kunigas Jonas Paliukas (antroje eilėje, viduryje). 1947 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

asketiškai kiek pablyškęs jo veidas efektingai kontrastuojančio vešlių, lengvai banguojančių švelniai kaštoninio atspalvio plaukų šukuosenos fone darė jį panašų į andai populiarių *abrozdelių* angeliką. Tai darė įspūdį, ypač mamytėms. Kone visos norėjo savo sūnelius matyti bestovinčius prie altoriaus. Didžiausiam mano siaubui, mums sėdint klauptuose, mamytė baksnodama alkūne ne sykį ragino ir mane eiti zakrastijon ir rengtis adoracijai. Man net širdis „užlūždavo“ nuo gresiančio vaizdinio: aš, Šarnelės kaimo mizerija, stovintis prieš neužmatomą minią vienoje rikiuotėje su miestelėnų pramuštgalviais. Tuo metu mums, šarneliškiams, Žemaičių Kalvarija išrodė lig koks didmiestis, kurio bažnyčioje sekmadienio sumai išties sueidavo ir suvažiuodavo begalė tikinčiųjų – visose trijose erdviose navose žmonių prisigrūdavo sausakimšai.“

Po šv. Mišių *klapčiukai* Algimantas ir Gediminas Ulbos iš vikaro kunigo Jono Paliūko gaudavo tai rublį, tai du. Žemaičių Kalvarijoje šis kunigas tarnavo 1947–1949 metais. Dirbdamas įvairiose parapijose, aukštaitis kunigas Jonas Paliūkas ranka užrašinėjo ir į garso juostas įrašinėjo žemaičių giesmių melodijas ir pats kūrė giesmes.

„Jonas Paliūkas buvo labai puikus oratorius ir didelis Lietuvos patriotas. Kai sakykloje sakydavo pamokslus, buvo labai emocingas, gestikuliudavo rankomis ir atrodydavo, kad tuoj tuoj... ir nukris. Atviru tekstu kalbėdavo apie okupaciją, ragino nepasiduoti okupantams ir remti partizanus. Kai jį iš Žemaičių Kalvarijos iškėlė, tai Sedos literatų būrelis organizuodavo ekskursijas ir specialiai vykdavo pas kunigą Joną Paliūką į Janapolį. Už visą šią veiklą 1950 m. balandžio 5 d. ugingą pamokslininką areštavo... Bet ir iš ten 1956 metais grįžo neperauklėtas. Buvo didelis kultūros, Žemaitijos žinovas, turėjo surinkęs įdomios medžiagos, kurią atidavė Telšių muziejui. Jis mokėdavo suburti žmones apie save ir visiems buvo didelis autoritetas“, – pasakojo Algimanto klasiokas Steponas Meškauskas.

Kunigas Jonas Paliūkas turėjo daug įtakos jaunojo Algimanto asmenybės ugdymui ir formavimui. 2006 m. rugpjūčio 14 d.

signataras savo dienoraštyje paliko įrašą: „Vakar – sekmadienį važiavau aplankyti Varnių. Kartu su manim važiavo žmona Marija, jos mama Stefanija ir mano vaikystės ir mokslo draugė Zita Butaitė (Bedaukio iš Šarnelės įvaikinta dukra). Grįžtant iš Varnių važiojome per Tverus. Norėjau aplankyti savo buvusį kunigą, kuris mane mokė tikėjimo ir doros, Joną Paliūką. Aš jam tarnavau šv. Mišiose. Jis mus mokė visko. Jis buvo ištremtas į Sibirą. Dabar jis palaidotas Tverų bažnyčios šventoriuje. Mirė 1990 metais.“

Ulbum vyriausias sūnus Gediminas Kaune jau buvo baigęs dvi klases, o 3 ir 4 klases baigė Žemaičių Kalvarijoje. Kadangi šioje mokykloje nebuvo 5 klasės, reikėjo išvažiuoti mokytis į Sedą. Pirmus metus gyveno pas tėvo pusseserę Barborą Žernaitienę, visų žemaitiškai vadinama Bašele. Vėliau Sedoje tėvai jam nuomojo mažą kambariuką pas svetimus žmones. Gediminas retai grįždavo namo. Per vasaros atostogas beveik gyveno Sedos kultūros namuose – dainavo ansambliuose, važinėjo po kolūkius koncertuoti ir taip užsidirbo.

Brolis Mindaugas Ulba prisimena: „Nors ir sunkiai, bet linksmi gyvenom. Anuomet Žemaičių Kalvarijoje žiemos buvo gilios. Viso miestelio vaikai su rogėmis ir slidėmis lėkdavo ant didesnių kalnų. Siausdavom, kol mėnulis pakildavo. Pareidavom su Algium peršlapę. Prie krosnies rūbus džiovindavome, kad ryte į mokyklą galėtume eiti. Net iki Alsėdžių (10 kilometrų) išlėkdavom ką nors nusipirkti ar papramogauti. Saulėta, gražu, sniegas po kojomis girgžda ir iščiūožiam dviese. Algis buvo labai geras slidininkas. Aš iš jo mokiausi, buvo geras pavyzdys – mandagus, ramus, tykus, švelnus, tvarkingas. Mama juokdavosi, kad jis turėjo gimti mergaite.“

Viktorija Ulbienė juodu siųsdavo duonos parnešti, kai ją iš Sedos atgabendavo arkliais kinkytas vežimas. Sakydavo, kad be duonos nepareitų ir kiekvienas nors po kepaliką parneštų. Mindaugas, nors ir jaunesnis, bet buvo drąsesnis. Jis parnešdavo ir du, ir tris kepalukus, o Algimantas – vieną. „Stovėdavome ilgoje eilėje.

Jis kepaliuką gauna ir gėdinasi dar kartą į eilę stoti. Tada jam duodavau po skvernu paslėpti mano kepaliuką ir vėl lekiu stovėti eilėje ar užlendu be eilės. Vėl kepaliuką gaunu. Žmonės pradėdavo šaukti: „Kuo čė tas Olbienės vaks vis trinas, nablėks kėtims.“ Bet turėdavom duonos. Mamai už siuvimą atnešdavo pieno, lašinių. Taip gyvenom ir išgyvenom“, – prisimena Mindaugas.

Kai Antaną Ulbą iš Leningrado perkėlė į Rygos kalėjimą, žmona Viktorija jau galėjo nuvažiuoti jo lankyti. Vieną kartą iš Rygos vaikams parvežė metalines roges. Niekas Žemaičių Kalvarijoje nerūrėjo fabrike gamintų rogių, patys susikaldavo...

Ir tėvukas vieną dieną pėsčias parėjo iš Rygos. Mama pamatė jį ateinantį laukais... Labai buvo sumenkęs, kojos votimis nusėtos. Daug dienų mirkė kojas, dėjo kompresus, gydė – išgijo ir pats atsigavo. Pradėjo dirbti Varduvo kolūkio vyriausiuoju buhalteriu.

Antanas Ulba buvo labai gabus ir sumanus, o tuo metu raštingų žmonių nedaug buvo, turėjo labai gražią rašyseną, tad dirbti buhalterijoje jam nebuvo sudėtinga. Turėjo skaičiavimo mašinėlę FELIX ir medinius skaitliukus. Savaitgaliais atėdavo daug kolūkiečių ir prašydavo: „Ontuona, a tu gali parašyt pareiškėmą?..“ Atsinešdavo tai dešros, tai mažiuką buteliuką, ir kol rašydavo, ragaudavo, gurkšnodavo... Bet jį vis tiek laikė liaudies priešu, net buvo rašančiųjų skundus – kaip gali toks žmogus eiti tokias garbingas vyriausiojo buhalterio pareigas?.. Teko eiti dirbti į fermą. Važiuodavo su melžėjomis į laukus, kartu pasiimdavo ir Algimantą. Kol sverdavo pieną ir pildavo į bidonus, kol nuveždavo į pieninę, sūnus spėdavo suvalgyti pasiimtą duoną ir išgerti pieno.

Tėvas dirbo ir grūdų sandėlio sandėlininku. Paskui – pardavėju Žemaičių Kalvarijos kavinėje-kioske. Bet mama jį iš ten greitai atšaukė, nes pradėjo eiti daug draugų... Užsiėmė ir laukininkyste. Tada šeima jau turėjo karvę, kitų gyvulių. Jau gerėjo gyvenimas... Šeimoje jau augo ir ketvirtas sūnus Vidmantas.

Mokykla

Algimantas Vincas Ulba 1947 metais pradėjo eiti į Žemaičių Kalvarijos pradinę mokyklą, kuri yra viena seniausių mokyklų Žemaitijoje – įkurta 1644 metais. Jis visada didžiavosi savo mokykla. Čia keturias klases 1814 metais baigė ir besimokydamas pradėjo rinkti tautosaką Simonas Daukantas. 1818–1821 metais šioje mokykloje mokėsi ir būsimasis vyskupas Motiejus Valančius.

Šiandien prie mokyklos laiptų, vedančių į gatvę, tebeauga pirmosios abiturientų laidos ąžuoliukas, jau visu ąžuolu virtęs. Jį 1958 metais pasodino Algimantas su vargonininko sūnumi. 2013 m. rugsėjo 2 d. ant Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos sienos atidengta atminimo lenta, skirta signatarui Algimantui Vincui Ulbai. Idėja įamžinti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro atminimą gimė geografijos mokytojai, kraštotyrininkui, Žemaičių Kalvarijos bendruomenės „Gardai“ pirmininkui Broniui Kleinauskui. Iškilmėse dalyvavo Algimanto artimieji, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Birutė Valionytė, Stasys Kašauskas, Petras Giniotas, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatė Zita Šličytė, Žemaičių Kalvarijos seniūnas Liudas Gričius, bazilikos kanauninkas Jonas Ačas, mokyklos bendruomenė. Atminimo lentą pašventino vyskupas augziliaras Genadijus Linas Vodopjanovas.

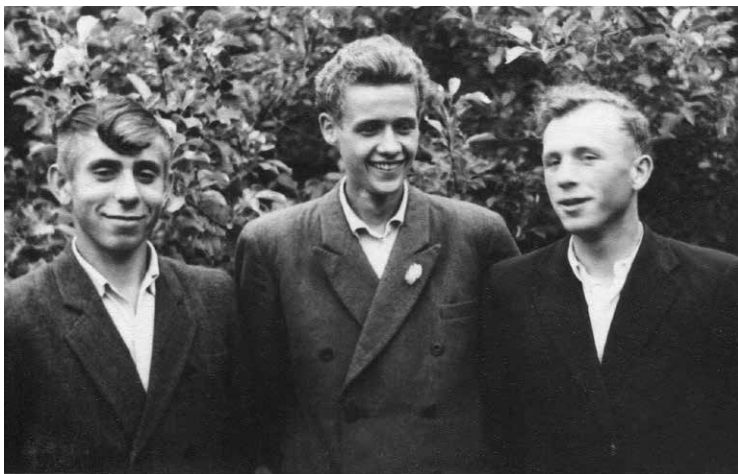
Garbingų, Lietuvos istorijai ir kultūrai nusipelnusių asmenybių sąrašą pratęsęs Algimantas į pradinę mokyklą pradėjo eiti avėdamas klumpes. Dabar brolis Mindaugas juokiasi: „Kaune klumpių nebuvo. Tėvas gerai uždirbdavo, nupirkdavo batelius. O kai gyvenimas apsisvertė, vyresnėliams Gediminui ir Algimantui teko į klumpes įsispirti. Iš pradžių jie net nemokėjo su medinukėm vaikščioti – koją kelia, o klumpė toliausiai švilpia... Vėl įsispiria, keli žingsniai pavyksta, bet ir vėl švilpt... Algimantui labai patiko mokytis. Buvo rimtas moksluikas.“ Klasės draugas Steponas Meškauskas patikslina: „Klasėje Algis nebuvo stipriausias moksloose.

Paskutinis skambutis Žemaičių Kalvarijos vidurinėje mokykloje. Pirmas iš dešinės – Algimantas Vincas Ulba, centre – mokyklos direktorius Kazimieras Kuprys ir auklėtoja Janina Kuprienė. Žemaičių Kalvarija, 1958 metų pavasaris. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Išleistuvės. Algimantas Vincas Ulba – antroje eilėje pirmas iš kairės – su klasės draugais ir auklėtoja Janina Kupriene. Žemaičių Kalvarija, 1958 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Iš kairės – Vytautas Bundza, Algimantas Vincas Ulba ir Steponas Meškauskas per išleistuves. Žemaičių Kalvarija, 1958 m. birželio 23 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Stipriausi buvo Viktoras Bundza, Zita Butaitė, Genė Bružaitė, Aldona Urbonaitė. O jis – per vidurį. Nesiveržė į pirmūnus, bet egzaminus gerai išlaikė.“

Vargingai gyvenantys Algimanto tėvai svajojo, kad sūnus greičiau įgytų kokią profesiją. Tad, baigęs septynias klases, Algimantas įstojo į Kleimiškės žemės ūkio technikumą (vėliau – Klaipėdos verslo ir technologijų kolegija) mokytis veterinarijos, o apsigyveno bendrabutyje.

„Vieną naktį bendrabutyje kažkokie *pijokėliai* pradėjo laužti kambario duris. Jie trise gyveno. Užstūmė duris stalu, kitais daiktais. Visą naktį budėjo, o kitą dieną Algimantas susirinko daiktus ir sėdo į autobusą... Buvo mokslų metų pradžia ir jį priėmė į Žemaičių Kalvarijos mokyklą. Manau, kad brolis nelabai ir norėjo tos veterinarijos. Gal išsigando... Jis nemėgo muštynių, smurto“, – pasakojo brolis Mindaugas Ulba. Signataro sūnus Gytis Ulba jam antrino: „Man tėvas visada sakydavo, kad geriau dirbti su galva, negu su kumščiais.“

Klasiokė Janina Jokubauskaitė-Viržintienė sako, jog reikia jos tėvui Petriui Jokubauskui ir Algimanto tėvui Antanui Ulbai dėkoti, kad Žemaičių Kalvarijos septynmetė mokykla tapo aštuonmete. Šie tėvai važiavo pas Sedos rajono valdžią prašyti, kad leistų atidaryti mokykloje aštuntą klasę. Vežė būsimų mokinių sąrašą ir įtikino valdininkus. Tad, iš tėvo gavęs laišką su geromis naujienomis – atidaroma aštunta klasė ir per naktį technikumо bendrabutyje kovojęs su chuliganais, Algimantas jau žinojo, kad išsilavinimo sieks savo Žemaičių Kalvarijos mokykloje. Vėliau kasmet mokykloje atidarydavo vis aukštesnę klasę ir ji tapo vidurine mokykla.

„Algis labai stengėsi mokytis. Jam geriau sekėsi tikslieji mokslai, domėjosi fizika, geometrija, lietuvių, vokiečių kalbomis bei geografija. Mažas buvau, į mokyklą dar nėjau, bet prisimenu, kaip pareidavo Algis iš mokyklos, rankose nešdavosi knygas, sąsiuvinius, nes kuprinės neturėjo. Ir tų knygų labai daug... Kai aš pradėjau eiti į mokyklą, jau turėjau portfeli su dviem užsegimais – brolio Algio dovaną. O išeidamas į kariuomenę man atidavė „papkę“ (segtuvą) su užtrauktuku. Buvau pirmas vaikas....“ – pasakojo jauniausias brolis Vidmantas Ulba.

Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos archyvuose yra įrašas apie Algimanto Vinco Ulbos viešnagę 2011 m. balandžio 18 d.: „Mūsų mokykloje toliau vyksta projektas „Drąsinkime ateitį“. Pas mus viešėjo buvęs mūsų mokyklos mokinių iš pirmosios laidos – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Algimantas Ulba. Susitikime su buvusiu kalvariškiu dalyvavo 9–11 klasių mokiniai. Svečias jiems papasakojo apie pokario metų mokyklos gyvenimą. Labiausiai akcentavo, kad tuo metu ji garsėjo savo krepšininkais. Jiems tada vadovavo kūno kultūros mokytojas Valius Gurauskas, o jo mokiniai buvo kėičiausi krepšininkai rajone, nusileisdavę gal tik Plungės rinktinei. Pokario meto moksleiviai taip mėgo krepšinį, kad net patys įsirengė krepšinio aikštelę. Vietinis kalvis nukalė krepšio lankus, o lentas vaikai „susiveikė“

patys. Dar kūno kultūros mokytojas išmokė juos žaisti šachmatais, čiuožti slidėmis ir pačiūžomis.“

Algimantas buvo pats aukščiausias ne tik klasėje, bet ir mokykloje. „Abejoju, ar yra jį praaugusių. Tiek mokinių per 50 laidų yra išėję, ir, atrodo, dar niekas jo ūgiu nepraaugo. Algio ūgis buvo – 194 cm“, – sakė Steponas Meškauskas.

Mokyklos krepšinio komandoje Algimantas Ulba buvo centro puolėjas, o krašto puolėjas – Viktoras Bundza. Šis klasiokas irgi mokėsi Lietuvos žemės ūkio akademijoje, Hidromelioracijos fakultete. Lietuvoje Viktoras buvo žinomas rankininkas, kartu su komanda „Kaspinas“ net penkiolika kartų iškovojęs Lietuvos čempiono titulą.

Sunkūs ir sudėtingi pokario ir sovietinės valdžios persekiojimo metai buvo jaučiami ir mokykloje. Štai klasiokui Steponui Meškauskui, Žemaičių Kalvarijos mokyklos 5 klasėje pasimokius tik vieną mėnesį, visi lietuviškos vaikystės vaizdiniai liko vien ilgesingi prisiminimai – 1951 m. spalio 3 d. jį su visa šeima iğrūdo į perpildytą krovininį vagoną... Viktoras Bundza su tėvais dar anksčiau, 1941 metais, buvo ištremtas į Komiją, bet šeima 1946 metais sugebėjo iš ten pabėgti ir pasiekti Lietuvą, o vaikus išdalijo giminiams auginti...

Savo dienoraštyje signataras Algimantas Vincas Ulba 2006 m. birželio 14 d. rašė: „Pati baisiausia diena Lietuvai ir jos žmonėms buvo ši diena prieš 65-erius metus. Tą dieną į Sibiro lagerius ištremė apie 18 000 žmonių: mokytojų, inteligentų, šaulių, įvairių raštininkų ir kitų mokytojų žmonių. Tada iš Žemaičių Kalvarijos ištremė ir mano draugo (kartu baigėme vidurinę) Viktoro Bundzos tėvus su visais trimis vaikais. Viktoro tėvas Kazys Bundza buvo mokytojas, Šaulių sąjungos skyriaus pirmininkas. Jie visi atsidūrė Vorkutoje.“

Steponas Meškauskas tik 1958 metų sausio pradžioje vėl atvėrė buvusios klasės duris kaip abiturientas. Net praėjus 61-iems metams, jis tą dieną, klasiokus ir mokytojus prisimena lyg viskas būtų buvę vakar...

„Šokas. Išsiskyrėme būdami penktokai, o susitikome jau vie-
nuoliktokai. Glėbesčiavimosi ir atpažinimo akimirkos. Su vyrais
paprasčiau – lengvai atpažįstami veido bruožai. Šit plačiapetis Vik-
toras Bundza, o greta jo lig grakščiu bokštu virš visų iškilęs Algis
Ulba. Su gražuolėmis lietuvaitėmis, virtusiomis merginomis, kur
kas sudėtingiau. Pirmiausiai atpažįstu saviškę šarneliškę Zitą Bu-
taitę, kalvariškę Janiną Jokubauskaitę. Pirmame suole sėdėjusi, ne-
įtikėtino ilgio juodai blizgančių kaštoninių kasų ir nuostabių rudų
akių šeimininkė Aldona Urbonaitė dar pajuokavo: visą laiką tikė-
jau, kad grįši – niekam neužleidau vietos. Šilta ir jauki, jaunatviškai
pakili nuotaika vyravo ne vien išskirtinėmis akimirkomis ir neei-
linėmis progomis. Tai yra kryptingos pozityvios veiklos, pastangų
paseka ir vaisius. Maloniai stebino ne oficialus, o labai betarpiškas
ir nuoširdus mokyklos pedagogų bendravimas su mokiniais ne tik
mokykloje. Sportuojant, pramogaujant, iškylaujant niekada mūsų
nevaržė kažkoks „kastinis“ susiskirstymas – visi buvome lyg vienos
šeimos nariai. Tačiau pedagogai visada išlikdavo labiau patyrusiais,
labiau intelektualiais vedliais, ugdytojais. Tik mes, neįvertinę aplin-
kybių ir laikmečio konteksto, kartais ne iš blogų paskatų, neapgal-
votais savo veiksmais ir mūsų nuoširdžius mokytojus padarydavo-
me nesaugiais... Pamenu penktoje klasėje vykusį atrankos į moky-
klos chorą konkursą. Vaikai, susiporavę duetais, išėję prieš klasę
privalėjo sudainuoti pačių laisvai pasirinktą dainelę. Su Broniumi
Kurmanskiu užtraukiau Šarnelėje labai populiarią „Palinko liepa
šalia kelio“... Jaunas, mokinių mėgiamas muzikos ir kūno kultūros
mokytojas Valerijonas Gurauskas ramiai ją išklausė iki pat galo.
1951 metai – siaubingųjų tremčių, žiauriausiųjų represijų laikmetis,
o mokyloje pamokų metu, mokytojui nebyliai pritariant, sklinda
Lietuvos partizanų dainos. Tokioje mokykloje ir klasėje mokėmės,
augome ir formavomės kaip asmenybės. Viena jų – signataras Algi-
mantas Ulba“, – 2019 m. balandžio 26 d sakė Steponas Meškauskas.

Visi mokytojai buvo labai jauni. Auklėtoja Janina Kuprienė
už savo abiturientus buvo vyresnė tik aštuoneriais metais. Kiti

mokytojai dar jaunesni ar tik šiek tiek vyreni. „Mokytojų kolektyvas buvo stiprus ir palaikantis vienas kitą. Kai kurie, dėl šventos ramybės, jau buvo į partiją įstoję. Vienas, kaip vėliau sužinojome, dirbo sovietų saugumui, bet jis nieko pikto nėra padaręs. Lietuviška dvasia mokykloje buvo“, – pasakojo Steponas Meškauskas. Dabar, prisimindama mokyklą, Janina Jokubauskaitė-Viržintienė juokiasi: „Mokytojai buvo jauni, nepatyrę, net simpatizavo savo mokinėms.“

1958 metais Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos, kurios direktorius tuomet buvo Kazimieras Kuprys, pirmąją abiturientų laidą baigė 13 moksleivių: Jadvyga Abelkytė, Aldona Aleliūnaitė, Aldona Butkutė, Genė Bružaitė, Zita Butaitė, Viktoras Bundza, Zita Dargytė, Janina Jokubauskaitė, Steponas Meškauskas, Algimantas Ulba, Aleksandra Strazdauskytė, Aldona Urbonaitė, Irena Valančiauskaitė. Jų klasės auklėtoja buvo mokytoja Janina Kuprienė. Vėliau, pasakodamas apie mokykloje praleistus metus, Algimantas Ulba visada šiltai prisimindavo tiek ją, tiek savo pirmąją labai gerą mokytoją Balčiūnienę.

Mokinių ir mokytojų ryšys, pirmajai abiturientų laidai palikus mokyklą, nenutrūko. Gražia tradicija tapo klasiokų susitikimai, į kuriuos buvo kviečiami ir buvę mokytojai. Signataras Algimantas Vincas Ulba savo dienoraščio puslapiuose 2008 m. rugpjūčio 12 d. pasakojo: „Rugpjūčio 9 d. Žemaičių Kalvarijoje šventėme 50 metų, kai baigėme vidurinę mokyklą. Susirinko dauguma baigusių. Ačiū, Dievui, tebėra visi gyvi. Mūsų susitikimas prasidėjo nuo šv. Mišių Žemaičių Kalvarijos bazilikoje. Mišias laikė kanauninkas Andriejus ir klebonas. Buvo puikios šv. Mišios, gražus idėjinis pamokslas. Aplankėme kapines, kur palaidota viena mūsų mokytoja – Elena Tumėnienė. Ėjome prie lentelės, kur pažymėta poeto Vytauto Mačernio žuvimo vieta. Toliau mūsų sueiga tęsėsi buvusioje pieninėje, kur įrengta vakaronių užėiga. Dalyvavo kunigai, miestelio seniūnas Liudas Gričius ir buvę mokytojai. Atvyko buvusi auklėtoja Janina Kuprienė, vokiečių kalbos mokytoja Aleksandra Černienė

ir rusų kalbos mokytojas Pranas Barvydas. Visi pasakojo savo prisiminimus. Auklėtoja Janina Kuprienė tada buvo direktoriaus Kazio Kuprio žmona. Ji papasakojo, kaip kentėjo direktorius, kad priėmė į mokyklą tremtinius Viktorą Bundzą ir Steponą Meškauską. Gerai, kad viskas gerai baigėsi.“

1958 metais tremtiniai ir politiniai kaliniai masiškai grįžo į Lietuvą. Direktorius Kazys Kuprys, be Stepono Meškausko, į mokyklą priėmė dar keturis iš tremties grįžusius vaikus. Jis mokytojais įdarbino politinį kalinį Bernardą Černių, tremtinius Adelę ir Juozą Jarulius. Buvo vaikų, tokių kaip Viktoras Bundza, kurie iš tremčių grįžo anksčiau ir buvo priimti mokytis. Mokyklos vadovas turėjo atlaikyti rimtus svarstymus ir priekaištus, kad jis nesilaiko partijos politikos linijos dėl tremtinių... Būtų ir patį direktorių išmetę iš darbo. Tačiau Kazys Kuprys, suprasdamas, kad tokia patriotinė jo veikla yra pavojinga mokiniams, mokytojams ir šeimai, įstojo į Komunistų partiją ir tai tapo apsaugančia priedanga jo geriems darbams... Steponas Meškauskas įsitikinęs, kad direktoriaus pavyzdys turėjo didelės įtakos Algimantui Ulbai ir tai nulėmė jo požiūrį į tuometinę sovietinę politinę situaciją...

Klasiokės Zita Butaitė ir Janina Jokubauskaitė-Viržintienė pasakojo, kad per visas šventes Algimantas paskambindavo, siūsdavo sveikinimo atvirukus. Kai vykdavo krepšinio varžybos, jos irgi sulaukdavo skambučio ir klausimo – kaip tu galvoji, kas nugalės? Ir taip išsibarstę po Lietuvą klasiokai dažnai diskutuodavo, naujie-nomis dalindavosi. Algimanto Vinco Ulbos archyve tarp įvairių sveikinimų guli ir buvusios mokytojos Aleksandros Černienės atvirukas, kuriame parašyta: „Mielas Algimantai ir Marija, džiau-giuosi turėdama buvusį mokinį – Kovo 11-osios signatarą, galė-dama pasveikinti Lietuvos nepriklausomybės 10-mečio proga. Jus mylinti A. Černienė. Jonava. 2000 m. kovo 11 d.“ Mokytoja dar pasidžiaugia, kad buvę auklėtiniai surengė jos 70-mečio šventę...

„Algio iniciatyva mes susisiekdavome, susitikdavome. Jis buvo mūsų centras. Turėjo būti klasės susitikimas po 60 metų, bet Algis

jo nebesulaukė... Tad ir susitikimo nebebuvo. Štai ką reiškia vienas žmogus... Iš trylikos klasiokų jau dviejų nebėra...“ – kalbėjo klasiokė Zita Butaitė.

Bendraklasis Steponas Meškauskas tik kelias sekundes pamąstęs, koks buvo klasiokas Algimantas, pradeda vardinti: „Mano atmintyje Algis visada liks truputį uždaras, įdomus, iki galo neatsiskleidęs, šiek tiek mįslingas, labai giliai viduje lyriškas, kažkuo visą laiką toks nerimastingas, kažkokio ilgesio visą laiką valdomas. Jis negalėjo pigiai kvatoti. Visada neįžūli, santūri šypsena. Toliau mątydamas, tikėdamas, Algimantas kaip ūgiu virš visų iškildavo, taip ir savo charakteriu ryškiai skyrėsi nuo visų. Visada santūrus. Net ne pagal amžių santūrus...“

2. Jaunystė

Akademija

Kaip ir kiekvienam jaunuoliui, baigusiam vidurinę mokyklą, reikėjo apsispręsti, ką nori gyvenime veikti, kur mokytis. Tais laikais kaime užaugusius vaikus skatindavo studijuoti Lietuvos žemės ūkio akademijoje, bet Algimantas buvo kalbinamas stoti į karo mokyklą. Daug galimybių, o rinktis galima tik vieną.

Mama Viktorija norėjo, kad jis eitų į kolūkį dirbti, o Algimantas sakė, kad nori toliau mokytis. Supratusi, kad neperkalbės ir jis tikrai sieks aukštojo mokslo išsilavinimo, pasiuvo medžiaginį krepšį su ilga rankena, įdėjo lašinukų, duonos, įsodino į autobusą ir 1958 metais Algimantas vienas išvažiavo į Kauną.

Dar ir šiandien jo broliai yra įsitikinę, kad Algimantas neturėjo abejonių, kur mokytis. Visi kartojo, jog Algimantui patiko žemės ūkis. Jau mažiukas būdamas su karvėmis lakstė, į laukus važiuodavo. Tai padėdavo šieną krauti, tai kitus darbus kolūkio žmonėms pagelbėdavo nudirbti. Tačiau...

Žurnalistė Dalia Jurgaitytė straipsnyje „A. Ulba, svajojęs apie mediciną, pasuko į politiką“ rašė: „Baigęs gerais pažymiais mokyklą, nutarė stoti į medicinos institutą. Tėvas parūpino charakteristiką, kurioje puikavosi rajono partijos komiteto antspaudas, nes be tokio garanto niekas į aukštąją nepriėmė, ir nuvažiavo į savo gimtąjį miestą laukti stojamųjų egzaminų. Tačiau sužinojęs, kad Lietuvos žemės ūkio akademijoje didesnė stipendija, ten suteikia bendrąbūtį, persigalvojo. Išlaikė egzaminus ir įaudindamasis laukė mandatinės komisijos sprendimo. Pastarosios nariai, pažvelgę į charakteristiką, kurioje parašyta, jog „bus geras

tarybinis medikas“, paklausė, kodėl medikas, o ne agronomas. Nors į vieną vietą mokytis šioje mokykloje buvo septyni kandidatai, tačiau vis tik gerai išlaikyti stojamieji egzaminai lėmė, jog buvo priimtas.“ (Laikraštis „Vakarinė Palanga“, 2000 m. vasario 5–9 d.)

Lietuvos žemės ūkio akademijos Agronomijos fakultete buvo sudarytos keturios grupės. Algimantas pateko į antrąją grupę, kurioje buvo 30 studentų. Bendrabutį jis tikrai gavo, bet kambaryje gyveno 10 būsimų ekonomistų, mechanizatorių ir agronomų.

Grupiokas Rimgaudas Valentinas Graibus 2019 m. gegužės 2 d. pasakojo: „Šiame kambaryje buvo pavyzdinė tvarka. Po pusmečio komisija pripažino, kad mūsų kambarys bendrabutyje atrodo gražiausiai. Gavome paskatinimą – keturvietį kambarį bendrabučio antrame aukšte. Čia penkerius metus kartu gyvenome ir visada palaikėme tvarką keturi grupiokai – Algimantas Vincas Ulba, Algirdas Janonis, Romualdas Valančiūnas ir aš.“

Mokykloje nuo septynerių metų žaidęs krepšinį, Algimantas turėjo gerą galimybę ir vėl su kamuoliu draugauti – buvo priimtas į Lietuvoje garsėjusią akademijos komandą „Pilėnai“, kurią treniravo irgi šalyje gerai žinomas treneris Vytautas Bimba. Kambario draugai Algirdas Janonis ir Rimgaudas Valentinas Graibus pasirinko lengvąją atletiką. Kai vykdavo varžybos, vaikinai žinojo, kad tarp žiūrovų yra kiti kartu gyvenantys draugai, su kuriais visada aptardavo varžybų rezultatus.

Ši ketveriukė buvo labai sportiška ir labai norėjo visada tokia išlikti, todėl susimetė pinigų ir įsigijo keletą labai svarbių pirkiinių: tampyklę (*espanderi*), svarmenis (*hantelius*) ir šachmatus.

„Algimantas labai mėgo nagrinėti žinomų šachmatininkų – Anatolijaus Karpovo, Boriso Spaskio, Gario Kasparovo, Viktoro Korčnojaus šachmatų partijas, kurios anuomet būdavo skelbiamos laikraščiuose. Rengėme šachmatų turnyrus ir visi norėjome tapti kambario didmeistrais. Dažniausiai laimėdavo Algimantas. Didmeistrių partijų analizė duodavo rezultatų...“ – juokėsi studijų

Studentas Algimantas Vincas Ulba Noreikiškėse atlieka selekcijos praktiką.
1960 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

draugas, buvęs ilgametis žurnalo „Mūsų sodai“ vadovas ir redaktorius, poetas Rimgaudas Valentinas Graibus.

Mokydamasis akademijoje Algimantas Ulba susirašinėjo laiškais su kunigu Jonu Paliūku. Akademijos vadovybė žinojo, kad Algimanto tėvas buvo kalėjime, o jo sūnus palaiko ryšius su iš lagerių sugrįžusiu kunigu, todėl būsimasis signataras buvo stebimas... „Buvo iš mūsų fakulteto vienas studentas, kuris stebėjo ir persekiojo Algį. Susirenka vaikinai šachmatais ar kortomis pažaisti, ir tuoj prisistato saugumui tarnavęs studentas... Algis skundėsi, kad negali nuo jo niekur pasislėpti – buvo kaip prilipęs, nors ir nebuvo grupiokas“, – pasakojo Algimanto Ulbos klasės ir kurso draugė Zita Butaitė, kuri taip pat studijavo agronomiją, tik buvo ketvirtoje grupėje, ir su kuria Algimantas susitikdavo per bendras paskaitas.

Bet vis tiek studentiškas gyvenimas buvo beprotiškai mielas ir įdomus. Netrūkdavo ir išdaigų. „Kartą Algirdas Janonis išsiruošė į pirtį. Susikrovė į sportinį krepšį rankšluostį, apatinius ir trumpam išėjo iš kambario. Algimantas pasiūlė į krepšį įdėti 5 kg svarmenį. Taip ir padarėm. Algirdas pasičiupo krepšį ir pro duris... Po pirties Algirdas paklausė: „Kuriam ausį nusukti?“ Jis akademijoje buvo stipriausias rutulio stūmikas, disko metikas. Tikrai be ausies galėtų likti... Algirdas pasakojo pajutęs, kad rankšluostis tiek sverti negali... Pirtyje svarmenis jau norėjo išmesti, bet prisiminė, kad pirkto už mūsų visų ir jo paties sudėtus pinigus. „Man ausį nusuk“, – tada juoko ašaromis apsipylęs prisipažino Algimantas. Tuomet aš su Romu sakėm, kad gali ir mums ausį nusukti“, – prisimena Rimgaudas Valentinas Graibus.

Kambario draugams mokslas sekėsi, neturėjo įsiskolinimų per žinių patikrinimus. Ir visur – kine, teatre, sporto salėse, šokiuose – buvo galima juos sutikti. Rimgaudas prisimena, kad Algimantas labai pamėgo šokius medicinos institute, kur mokėsi jo išrinktoji Alina. „Pirmais metais akademijoje Algis rašydavo laiškus Alinai, kuri dar mokėsi Žemaičių Kalvarijoje. Po metų jis Aliną jau į Žaliakalnį lydėdavo. Kai akademijoje mokėmės, man ir Algiui

Lietuvos žemės ūkio akademijos studentai po krepšinio varžybų. Algimantas Vincas Ulba – antras iš kairės. Juodaičiai, Jurbarko rajonas, 1960 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos žemės ūkio akademijos bendrabučio kambaryje vykdavo šachmatų turnyrai. Trečiakursis Algimantas Vincas Ulba – dešinėje. 1961 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

iš Žemaičių Kalvarijos atvežė po maišą bulvių, kurias pasidėjom Kaune, pas Alinos brolių Gediminą Kazlauską. Eidavom po maišiu-ką parsinešti į bendrabutį“, – pasakojo Zita Butaitė.

Studijuojančiam agronomiją Algimantui Ulbai labai patiko biologija ir genetika. Ginčydavosi su dėstytojais, nes domėjosi ne vien ruso biologo Trofimo Lysenkos teorija, bet ir kitų užsienio mokslininkų darbais. Labai gerai prisiminė ir dažnai draugams pasakojo, jog vienas docentas patarė, kad „galvoti gali, ką nori, tačiau nevertėtų savo minčių ir abejonių išsakyti garsiai“.

Akademijoje Algimantas Ulba mokėsi gerai, bet gyveno sunkiai, linksmybėms neišlaidavo, o broliams rašė, kad, grįžęs iš pasikaitų, su draugu lekia užsidirbti pinigų – krauti vagonus. Bet jauniausiam broliui Vidmantui vis dovanų parveždavo. Jaunėlis pirmas Žemaičių Kalvarijoje turėjo „kiną“ – dėžutę: suki rankenėlę, o viduje vaizdai keičiasi. Jis pirmasis turėjo tranzistorių, tikrą ledo ritulio lazda, pačiūžas su batais. Vaikai prašydavo duoti pačiuožti, mainais gaudavo saldinių.

„Kaune mokėsi trys ar keturi studentai iš Žemaičių Kalvarijos. Grįždavo pasikeisdami, surinkdavo iš tėvų siuntinukus ir kitiems parveždavo. Prisimenu, jog per Naujųjų metų atostogas visi grįžo. Užėjo normali lietuviška žiema – sniegas virš tvorų. Iki Kauno iš Telšių reikėdavo su traukiniu važiuoti. O iki Telšių nuo Žemaičių Kalvarijos – 26 kilometrai. Keliai užpustyti, autobusai nevažiuoja, o būtina po Naujųjų metų grįžti į mokslus Kaune. Turėjom labai gerą Varduvos kolūkio pirmininką Vladą Trumpicką. Žmonės jį gerbė ne iš baimės... Tai jis davė vikšrinį traktorių, kuris tempė iš rąstų padarytas roges. Į didžiules roges pridėjo šieno, susodino studentus ir išvežė į Telšius. Vargo ir jie. Buvo sunku“, – prisimena Vidmantas Ulba.

Neretai, grįžtant namo iš Kauno, laukiant pirmojo rytinio autobuso, tekdavo ir pernaktoti Mažeikių, Telšių ar Plungės stotyse. „Vieną kartą pasiekėm Mažeikius, o paskutinis autobusas važiuoja tik iki Sedos. Nuo ten iki Žemaičių Kalvarijos – 10 kilometrų.

Naktis, daug sniego... Algis pasiūlė važiuoti iki Sedos ir pernaktvoti pas jo brolių Gediminą. Iš ten ryte jau buvo autobusas iki namų“, – prisimena Zita Butaitė.

„Varduvos kolūkyje dirbau traktorininku ir vieną žiemą nemažai pinigų gavau. Šiek tiek mamai daviau. Kitus – sau į kišenę ir išsiruošiau į Kauną – brolių nuo bado gelbėti. Mama bandė atkalbėti: „Mindaugėli, tu pražūsi, kur tu per tokią pūgą važiuoji.“ Bet aš juk nusprendžiau brolių aplankyti, pirmą kartą Kauną pamatyti. Sėdau į autobusą, bet tas netoli pavažiavęs apsisuko ir grįžo atgal į Žemaičių Kalvariją. Užpustytas kelias... Aš neišlipau. Sėdėjau vienas autobuse su mediniu lagaminu pilnu dešrų ir lašinių. Tada autobusas išvarė per Sedą į Telšius. Ten geresnis kelias. Ir pasisekė. Telšiuose sėdau į traukinį, o ryte Kaune mane sutiko Algis su draugu. Turėjo gerą draugą Rimgaudą Valentiną Graibų. Jiedu bendrabutyje viename kambaryje gyveno. Po paskaitų jie mane po Kauną pavedžiojo. Pasakui reikia kažkuo studentus „pašelpiti“. Man rūpėjo, ką jie valgo studentų valgykloje. Nebuvau ragavęs kefyro... Pripirkau bandelių ir kefyro. Geras *balius* buvo... Dar keletą kartų pas brolių važiauvau. Algis jau draugavo su būsima žmona Alina Kazlauskaite, kuri Kaune medicinoje mokėsi. Alina mane nuvedė į koncertą, Algis – į krepšinio, bokso rungtynės“, – pasakojo brolis Mindaugas Ulba.

Lietuvos Respublikos Seimo archyve saugomas žurnalisto Leono Vytauto Glinskio interviu su signataru Algimantu Vincu Ulba vaizdo įrašas. 2005 metais Algimantas pasakojo: „Gal 1959 m. su vienu draugu Algiu Janoniu ėjom iš treniruotės Kaune per Vytauto parką. Buvo vidurnaktis. Mes užtrukom todėl, kad alaus išgėrėm. Turėjau draugus Kauno kūno kultūros instituto bendrabutyje. Ir einam, žiūrim – užtvirta. Čia prie milicijos rūmų tada stovėjo Stalino paminklas. Tada Kaune buvo ir Stalino prospektas. Mūsų bendrabutis buvo tame prospekte. Aptvarta. Apėjom aplinkui ir žiūrim, kranas pastatytas, Stalinui užnerta kilpa ir kranas mėgina kelti tą galvą. O toks vienas girtas žmogus šaukia: „Juozai, laikykis!“ Galvoju, prie ko čia tas Juozas. Ne iš karto supratau, kad Josifą

Algimantas Vincas Ulba su grupės ir kambario draugu Rimgaudu Graibumi. 1962 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

vadina Juozu. Aš su Algiu stovim ir juokiamės, ir mūsų niekas nevaro. Milicijos nesimatė. Kiti žmonės aplinkui sukosi – turbūt saugumiečiai. Ir mes taip pastovėjom, kol Staliną nukėlė į didelį sunkvežimį. Ir galvojom, kur jį nuveš. Mes parėjom kokią pirmą valandą naktį namo, bendrabutyje ir sakom – Stalino nebėra. Mes buvom liudininkai 1959 m. kaip nukėlė. Praėjo kiek metų, mes nuvažiuojam, neatsimenu su kuo, gal su sūnumi į Karo muziejų. Jame eidamas užkliuvau už užuolaidų, jos prasivėrė, aš ir žiūriu – Stalino biustas. Tas pats. Stovi Kaune. Tokie įvykiai man neišdildomą įspūdį paliko.“

„Aukštas, labai gražus, su kostiumu, su kaklaraiščiu, gražiai apsikirpęs. Tikras Lietuvos gražuolis. Toks Algimantas liko mano atmintyje per valstybinius egzaminus akademijoje“, – sakė kartu akademijoje studijavusi Zita Butaitė.

Agronomų tradicija buvo kas penkeri metai susitikti Lietuvos žemės ūkio akademijoje. Signataras Algimantas Vincas Ulba savo

dienoraštyje 2008 m. liepos 21 d. rašė: „Liepos 19 d. Kaune, Žemės ūkio universitete, buvome susirinkę 37-oji agronomų laida. Dalyvavo apie 50 mūsų baigusių. Kiti nesirodo nuo pat baigimo. Daug yra mirusių. Iš mūsų grupės jau mirė 6 draugai. Buvo smagu susitikti, pasišnekėti. Gerai, kad tai organizuoja Kaune gyvenantis Petras Mikelionis, kuris dar ir tebedirba Kauno rajono savivaldybės vicemeru. Jau visi mūsų kolegos pasenę, kitų moterų net neatsiminiau pavardžių. Vis tik praėjo 45 metai po baigimo. Supažindino mus su dabartinėmis Agronomijos fakulteto programomis fakulteto dekanas. Prisiminėme savo praeitį, mokslo draugus, dėstytojus. Pamatėme, kaip išaugo Žemės ūkio universiteto miestelis, pagražėjo po praėjusių pasaulio artojų varžybų.“

„Po akademijos kiekvienas pradėjom kurti savo gyvenimus. Man tekdavo su Algimantu susitikti Aukščiausiojoje Taryboje. Deputas, bet be jokio pasipūtimo!.. Nepamiršdavo paklausti, kaip man sekasi poezijos dirvonuose. Jam patiko mano eilėraščiai, turėjo ne vieną mano eilėraščių knygą. Kai akademijoje susitikome po 50-ies metų baigimo, Algimanto su mumis jau nebebuvo...“ – sakė buvęs Algimanto grupės ir kambario draugas, agronomas, žurnalistas, redaktorius, poetas Rimgaudas Valentinas Graibus.

Lietuvos žemės ūkio akademijos Agronomijos fakultetą 1963 metais Algimantas Vincas Ulba baigė vien tik penketais, gavo mokslinio agronomo diplomą ir buvo paskirtas dirbti Plungės rajono tuometiniame Šateikių tarybiniame ūkyje. Ten neilgai dirbo vyriausiuoju agronomu ir direktoriaus pavaduotoju, tais pačiais metais buvo pašauktas tarnauti tarybinėje armijoje.

Tarnyba tarybinėje armijoje

Jaunuoliai, įgiję aukštojo mokslo išsilavinimą, išvengdavo privalomosios karinės tarnybos. Lietuvos žemės ūkio akademijoje buvo Karinė katedra, kuriai paskutinis vadovavo Vladas Motieka, signataro Kazimiero Motiekos tėvas. Buvęs 16-osios lietuviškosios divizijos 167-ojo šaulių pulko vadas pulkininkas Vladas Motieka anuomet dėstė karinio pasirengimo discipliną. Algimantas savo dėstytoją visada prisimindavo kaip labai gero charakterio ir tolerantišką žmogų.

Brolis Mindaugas Ulba pasakojo: „Algį vis tiek pašaukė į sovietų armiją. Susitinkam 1963 m. rudenį ir aš broliui pranešu, kad gavau šaukimą ir lapkričio 1 d. išeinu į armiją. Algis nusteбęs sako, kad ir jis jau turi šaukimą, išvyksta lapkričio 12 d. Dar paprašė neskubėti pasakyti mamai.“

Mindaugą išsiuntė tarnauti į Brestą Baltarusijoje, Algimantą – į Maskvą, o netrukus perkėlė į Elektostalę (miestas Maskvos srityje, 60 kilometrų į rytus nuo Maskvos).

Jauniausias brolis Vidmantas Ulba prisimena: „Mindaugas mokslų didelių nebaigė, bet visada buvo apsukresnis. Armijoje privaidino, kad turi didelių skrandžio problemų ir po metų jį išleido namo. O Algimantas dvejus metus tarnavo priešlėktuvinės gynybos dalinyje radijo ryšininku.“

Dabar mums juoką kelia dokumentiniai filmai apie Pergalės dienos ar Spalio revoliucijos minėjimus Maskvos Raudonojoje aikštėje ar kituose didesniuose miestuose: iškilmingi paradai, šitampę jauni kareivėliai, karinės technikos demonstravimas. Garbė žygiuoti paraduose buvo suteikiama aukštiems, stipriems vaikams iš visų okupuotų Respublikų ir Rusijos. Prieš šventinį parадą šie jaunuoliai privalėjo ne vieną dieną mokytis, repetuoti neprikaištingą rikiuotę. Vienas iš šių kareivėlių buvo Algimantas Ulba. Jo brolis Mindaugas prisimena, jog laiškuose Algimantas rašydavo, kaip jį „užknisa“ paradai, šventės, žygiavimas, po kurio labai

skaudėjo nutrintos kojos, norėjosi iš karto kristi į lovą ir miegoti ne vieną parą.

Retai signataras Algimantas Ulba dalindavosi prisiminimais apie dvejus metus, praleistus tarybinėje armijoje. Sakydavo, kad lietuviai buvo gerbiami, nes jie buvo geriau išsilavinę ir visi žaidė krepšinį. Ir pats armijoje žaidė krepšinį, dalyvavo varžybose tarp įvairių dalinių. Jis didžiuodamasis prisimindavo, kad kartais komandą sudarydavo daugiau kaip pusė lietuvių.

Apie armiją vienas pasakojimas giliai įsirėžė ir sūnaus Gyčio Ulbos atmintyje. Atvežė jo tėvą į mišką, kur buvo karinis sandėlys, ir paliko vieną. Žiemos vidurys, pūga, sniegas, naktis, viena lemputė šviečia. Stovi jis su ilgu paltu, šautuvėliu rankose. „Buvo labai nejauku“, – sakė tėvas. O Gytis, dar nedidelis vaikas, galvojo: „Eik tu sau!... Aš tai bijočiau...“

Baigiantis tarnybai – 1965 metais dalinio vadovybė pasiūlė Algimantui pasilikti dirbti profesionaliu karininku, įtikinėjo stoti mokytis į Frunzės karo akademiją. Matė, kad vaikiną protingas, gabus, nė karto nebaustas, niekada negirtuokliavo. Tuomet jis jau turėjo vyresniojo leitenanto laipsnį, bet jo gyvenimo planuose niekada nebuvo noro dirbti profesionaliu karininku. Dalinio karinė vadovybė neskubėjo priimti sprendimo dėl jo demobilizavimo. Nepadėjo Algimanto aiškinimas, kad būtų keista, nes tarybinėje armijoje dirbtų karininkas, kurio tėvas tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Laukiančiajam demobilizavimo atsakydavo, kad šie biografijos faktai jiems yra žinomi. Matydamas, kad niekas neskuba jo išleisti, Algimantas parašė laišką generalinio štabo viršininkui armijos generolui Sergėjui Štemenkai. Po dviejų savaičių gavo atsakymą, kad gali vykti namo...

Taip baigėsi Algimanto Vinco Ulbos tarnyba (1963–1965 metais) okupantų armijoje. Nors mokykloje jis jau buvo mokomas sovietinės ideologijos pripumpuotos ir interpretacijomis keičiamos istorijos, bet apie Lietuvos okupaciją girdėjo kalbant vyreniuosius. Dar buvo nedidelis, kai tėvas Antanas, grįžęs iš kalėjimų, eidavo

Algimantas Vincas Ulba krepšinį žaidė ir armijoje. 1964 metai.
Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

pas draugus klausytis radijo laidos „Amerikos balsas“. Algimantas eidavo kartu. Tėvas pokario metais jam sakydavo, kad Lietuvos okupacija buvo Stalino ir Hitlerio suderinta. Dar nežinojo apie Molotovo–Ribentrovo paktą.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba 1990 m. kovo 19 d. priėmė pareiškimą „Dėl Tarybinių ginkluotojų pajėgų Lietuvoje statuso“. Šiame dokumente ginkluotosios pajėgos įvardintos kaip okupuojanti jėga, kuri 1940 metais įžengė į Lietuvą. Netrukus po

to Aukščiausiojoje Taryboje Algimantą sustabdė kolega Bronislovas Genzelis ir paprašė pakalbėti su TSRS Centrine televizija. Žurnalistas uždavė tik du klausimus – kaip suprantate okupaciją ir ar tarybinė armija buvo okupacinė ar ne okupacinė. Dabar jau nesužinosime, ar ši televizija parodė interviu su signataru Algimantu Ulba, bet jau tuomet atsakymai nepatiko net žurnalistui. „Pasakiau – tai buvo okupacija. Ir tai paprasta suprasti. Tarybinė armija išvadavo Austriją, Graikiją, kitas valstybes ir iš ten išėjo. Dabar austrai ir graikai nelaiko tarybinės armijos okupantais, nes sumušė vokiečius ir išėjo iš jų valstybių. Lietuvai, Latvijai, Estijai tarybinė armija yra okupacinė armija, nes ji išvadavo nuo vokiečių ir pasiliko čia“, – duodamas interviu žurnalistui Leonui Vytautui Glinskiui 2005 metais pasakojo Algimantas Ulba.

1996 metų rudenį Algimantas Ulba, pasididžiudamas prisiminė: „1992 m. balandžio 27 d. Aukščiausiosios Tarybos posėdyje už referendumo (okupacinės kariuomenės išvedimas iš Lietuvos) datos paskelbimą balsavo 110 deputatų. Iš jų vienas buvo prieš, du susilaikė. Tada posėdyje kalbėjo Nikolajus Medvedevas, Kazys Saja, Vytautas Landsbergis, Kazimieras Antanavičius ir kiti deputatai. Ir nė vienas deputatas nebuvo prieš okupacinės kariuomenės išvedimą. Tada ir aš balsavau už. Profesorius Kazimieras Antanavičius vaikščiojo po salę ir rinko parašus.“ (Ramunės Visockytės straipsnis „Kaip gyvenate, signatare?“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“, 1996 m. spalio 16 d.)

1992 m. birželio 14 d. vykusiam referendume 90 procentų Lietuvos gyventojų pritarė reikalavimui neatidėliojant išvesti buvusią TSRS kariuomenę iš Lietuvos teritorijos. „1993 metais, po daugiau nei penkiasdešimties metų, okupacinę kariuomenę išplakėm lauk iš mūsų žemės“, – sakė Algimantas Ulba.

3. Darbinė ir politinė veikla

Gargždai

Baigęs tarnybą sovietų armijoje, Algimantas Vincas Ulba nebe-grįžo į Šateikius Plungės rajone. Klaipėdos rajono kariniame komi-sariate prisiregistravo 1965 metų rudenį. Ir ne atsitiktinai pasirinko šį rajoną. Čia, baigusi Kauno medicinos institutą, pagal paskyrimą jau dirbo Alina Kazlauskaitė. Gargžduose tuomet dirbo ir nemažai studijų laikų draugų, su kuriais kartu sportavo Lietuvos žemės ūkio akademijoje arba ėjo į studentų šokių vakarus. Jie ir pasakė, kad Gargžduose reikia žemės ūkio srities specialistų. Pasisekė – gavo agronomo darbą Klaipėdos rajono žemės ūkio valdyboje.

Tais pačiais 1965 metais Algimantas Ulba vedė Aliną Kaz-lauskaitę, žymaus Lietuvos muziko Sauliaus Sondeckio pusseserę. „Jų daiktelius į Gargždus parvežiau iš Žemaičių Kalvarijos. Kaz-lauskienė kažką davė, mūsų mama šį tą gyvenimo pradžiai įdėjo. Mano tėvas lentynėlę iš medžio padarė. Juk nieko parduotuvėse nebuvo... Juos parkrausčiau į buvusią pradinę mokyklą, prie da-bartinės Gargždų vaikų poliklinikos. Alinai, kaip jaunai dirbančiai specialistei, ten skyrė mažą butuką. Tuo metu dirbau Klaipėdos autotransporto įmonėje, tad galėjau perkraustymui paimti maši-ną“, – pasakojo brolis Mindaugas Ulba.

Dar po metų – 1966 m. lapkričio 6 d. gimė sūnus Gytis, kuris vėliau, baigęs Gargždų 2-ąją vidurinę mokyklą ir studijas Lietuvos žemės ūkio akademijoje, tapo inžinieriumi mechaniku. Gytis Ulba su žmona Saule ir dabar gyvena Gargžduose.

Klaipėdos rajono centrinės ligoninės Vaikų ligų skyriaus gy-dytoja Alina Ulbienė buvo gabi, savo darbui atsidavusi ir visų

gerbiama pediatrė. Jos žinias ir darbą greitai vertino kolegos ir vaikų tėvai. Po kurio laiko Alina buvo paskirta dirbti Vaikų ligų skyriaus vedėja. Čia prasidėjo naujas gyvenimo etapas ir ypač išryškėjo jos meilė vaikams, paveldėtas kruopštumas, mokėjimas pagosti ir užjausti ligonius, jų tėvus. Jos globojama užaugo ne viena rajono vaikų karta. Daugeliui našlaičių ir pamestinukų pediatrė buvo kaip tikra mama. Neretai ji pati veždavo ligonius konsultuoti į Klaipėdą, į Kauną, rūpinosi tų vaikų mityba ir buities reikalais. Nenustygstančią vietoje, turinčią daug planų moterį 1987 metais sustabdė sunki liga – pirmasis infarktas, bet ji po ilgų aštuonių gydymosi mėnesių vėl grįžo į darbą pas savo mažuosius pacientus.

Prisimindamas brolienę, Mindaugas Ulba pasakojo: „Aliną visi gyrė kaip puikią vaikų gydytoją. Ir mes – giminės ją labai mylėjom. Alina niekada nelaikydavo pykčio. Juk visko būdavo. Labai retai, bet kartais ir susibardavom. Alina jau po dienos dviejų skambina, vėl organizuoja susibėgimą.“ Prisiminimus pratęsia Vidmantas Ulba: „Mes, broliai, labai sutarėm. Kai tik šeštadienis, Algio žmona Alina tuoj organizuodavo tai cepelinų vakarėlį pas mus, tai šašlykus Mindaugo sode, tai ji pati surinkusi mūsų vaikus prie jūros veždavosi. Kartą metuose būtinai visi broliai susitikdavom, nes vyriausiasis Gediminas tolėliau gyvena – Tauragėje. Algis iš visų mūsų buvo aukščiausias brolis.“

„Patys maloniausi prisiminimai – giminės vakarėliai. Mes, vaikai, visada koncertus ruošdavom. Ir visos šeimos atostogos, kai visi trys, o kartais dar su giminėm ar draugais keliaudavom į kitas Respublikas“, – dėdes papildė Gytis Ulba.

Algimantas Ulba visada sakydavo, kad Gargždai yra gražioje vietoje – prie Minijos upės įsikūręs gražus miestas. Jam patiko čia gyventi, dirbti sėslų darbą ir per ilgus darbo metus įgyti patirties ir profesionalumo. 1969 metais Algimantas buvo paaukštintas – tapo Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiuoju agronomu.

„Idomu buvo dirbti. Beje, aš niekada nebuvau Komunistų partijos narys, o juk visi vadovai turėjo būti partijos nariai. Turbūt

visoje Lietuvoje buvau vienintelis nepartinis rajono vyriausiasis agronomas. Man kažkodėl leido dirbti, neprieštaravo, rajono valdžia pasitikėjo manim. Gargžduose vadovai buvo labai puikūs žmonės“, – sakė Algimantas Ulba, kai viename susitikime 1996 metais prašnekome apie Gargždus ir gargždiškius. (Ramunės Višokytės asmeninis archyvas)

Prisiminė, jog Klaipėdos rajono Komunistų partijos pirmasis sekretorius Vladas Sturys, matyt, valdžios iš Vilniaus spaudžiamas, siūlė: „Stok į partiją, koks tau skirtumas... jei įstosi, eisi aukščiau.“ Algimantas vis primindavo, kad žmonos ir jo giminės Sibirą matė... Sekretorius ir nespausdavo. Jie daugiau kalbos turėjo apie augalus. Vladas Sturys, kurio profesija – mokytojas, į Gargždus atvyko iš Plungės. Jis gyveno paprastai. Savo rankelėmis puošė namus, raižė iš medžio statulėles, baldus. Mėgo sodininkystę ir kitus to išmokydavo, todėl Gargžduose ir gėlės žydėjo, o rožynai miesto centre buvo žinomi visoje Lietuvoje. Geranoriškas, paprastas, dainingas žmogus, kuris turtą nesukrovė ir važinėjo paprasčiausia mašinėle.

„Tėvas Gargžduose turėjo gerų draugų. Vienas jų – Rajono žemės ūkio valdybos viršininkas Vaclovas Šutinas. Partinis, karo veteranas, padorus ir protingas žmogus. Eidavom į svečius. Padėdavo dėžę su žaisliniais kareivėliais. Aš žaisdavau, jie vakarodavo, šachmatais lošdavo. Tėvas jų gerbė. Jie labai sutarė“, – prisimena signataro sūnus Gytis.

Klaipėdos rajono tarpukinės juridinės grupės vyresnioju juristkonsulu 1974 metais atvyko dirbti Eimantas Grakauskas – būsimasis Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Agrarinės komisijos pirmininkas. 2019 m. kovo 14 d., Lietuvos Respublikos Seime minint Algimanto Vinco Ulbos 80-ąsias gimimo metines, Eimantas Grakauskas prisiminė: „Algimantas Gargžduose jau buvo senbuvis, o aš – toks žalias jaunikaitis, naujokas... Mokslinis agronomas ir juristas. Abu labai skirtingi. Bet Algimantas jau tada buvo didelis eruditas ir domėjosi teise. Ypač agrarine teise.

Mačiau, kad jis yra tarsi po presu pakištas – jau daugiau jokios karjeros nepadarys. Karjeros lubos – rajono vyriausiasis agronomas. Būdamas tokioje situacijoje žinai, kad bet kas bet kada gali panorėti tave pastumti ir tą vietą užimti... Kartą dalyvavom privalomuose kariniuose mokymuose. Labai sušalome ir pabėgome nesulaukę pabaigos. Pakviečiau Algimantą į svečius ir, šildydamiesi mano pagaminta šviežia kavos pupelių trauktine, pasišnekėjom. Papasakojo, kad tėvas buvo policijos tarnautojas ir saugojo prezidentą Antaną Smetoną, kad sovietai jo tėvą buvo įkalinę... Nuo tada prasidėjo mūsų šiltas bendravimas. Eidavom kartu pietauti, kartais išgerdavome alaus, suvalgydavome kiaulės koją... Vėliau susipažinau ir su žmona Alina Ulbiene – solidžia, aristokratiška dama. Ji gydė mano trijų mėnesių sūnų Mindaugą, kai jis sirgo plaučių uždegimu. 1976 metais mane perkėlė dirbti į LTSR žemės ūkio ministerijos Juridinį skyrį. Kai Algimantas atvykdavo į Vilnių, susitikdavome, bendraudavome.“

Renkant medžiagą šiai biografinei knygai, visi kalbinti žmonės pabrėždavo, kad Algimantas Ulba buvo žodžio žmogus ir labai sąžiningas. Brolis Vidmantas Ulba juokdamasis pasakojo: „Su broliu Mindaugu juokaudavome, kad Algimantas gali bulvėmis visą giminę aprūpinti, nes jam visų kolūkių pirmininkai pavaldūs. Jis sakydavo: „Kam man reikia. Aš bulvių galiu nusipirkti. Paimsiu maišą, kitą kartą atvažiavęs kuris nors kolūkio pirmininkas daugiau pareikalaus. Jis dirbo ir gyveno sąžiningai. Vis sakydavo, kad jam visko užtenka.“

Gargžduose prabėgo gražiausi jaunystės ir profesinės veiklos metai, todėl nors jau nebegyveno mieste prie Minijos vingio, domėjosi šiuo miestu ir visada džiaugėsi sutikęs pažįstamus gargždiškius. Signataras Algimantas Vincas Ulba 2012 m. balandžio 4 d. savo dienoraštyje rašė: „Vakar ministras pirmininkas Andrius Kubilius lankėsi Gargžduose. Mane tai domina, nes Gargždai mano jaunystės darbo pradžia. Gerai, kad lankosi. Matyt, buvo reikalų. Šiandien skaitau laikraštį „Respublika“, tačiau apie Andrių

Kubilių – nė žodžio“. Dar anksčiau – 2000 m. rugpjūčio 30 d. dieno-raščio puslapyje liko įrašas: „Vakar su Marija lankėmės jubiliejiniam Nelės Paltinienės ir Eugenijaus Ivanausko koncerte Klaipėdos muzikiniame teatre. Tai 40-asis sezonas, kai jie koncertavo. Sutikau daug gargždiškių bei bendradarbių, su kuriais dirbau 1965–1989 metais. Sutikau ir Gargždų parapijos kleboną Joną Paulauską, Vladislovą ir Aldoną Stašaičius, Joną Liūdžių ir kt. Prisiminimai patys geriausi ir kartu liūdni, kad taip greitai viskas prabėgo.“

Agronomas

Klaipėdos rajono žemės ūkio valdyboje Algimantas Ulba dirbo 24-erius metus, iš jų dvidešimt metų buvo vyriausiasis rajono agronomas. Darbas sekėsi gerai, susipažino su Klaipėdos kraštu, jo problemomis, apie jas ir žemės ūkį rašė straipsnius respublikinėje spaudoje ir Klaipėdos rajono laikraštyje „Banga“.

1975 m. gruodžio 11 d., švenčiant laikraščio „Banga“ 30-ąsias metines, Algimantas Ulba už aktyvų bendradarbiavimą Klaipėdos rajono spaudoje buvo apdovanotas garbės raštu. Laikraštis kasmet suskaičiuodavo, kiek laiškų parašė skaitytojai, įvairūs specialistai, kas yra aktyviausi pagalbininkai. 1988 m. sausio 9 d. „Banga“ informavo ir straipsnyje „Laiškų „derlių“ aptariant“ rašė: „1987 metais redakcija gavo 1 906 laiškus. Aktyviausi mūsų talkininkai: A. Triušienė, V. Rimkienė, M. Rudytė, A. Ulba, J. Surplienė, V. Mineлга, E. Janušaitienė, R. Sidabras ir kiti.“

Algimanto Ulbos straipsniai rajono spaudoje pasižymėjo paprastumu, aiškumu ir patyrusio žemės ūkio specialisto požiūriu į žemės ūkio aktualijas, ūkišku mąstymu ir neretai – paviešintomis ekologinėmis problemomis. Prabėgus keliems dešimtmečiams, jau sunku įsivaizduoti ar net patikėti, kokių vaizdų būdavo galima pamatyti kolūkiuose, koks buvo supratimas apie ekologiją. Pavyzdžiui, 1988 m. kovo 24 d. „Bangos“ straipsnyje „Laukui duosi – aruode turėsi“ Algimantas Ulba rašė: „Organinių trąšų kaupimas Ždanovo kolūkyje pagerėjo: tvartus reikia geriau, žmonės paskatinti materialiai. Tačiau atlikta tik pusė darbo, nes, pavyzdžiui, Antkoptyje ta krūva, kur nuo senų laikų buvo gabenamas mėšlas, tebėra. Šiomis dienomis iš baisios mėšlo klampynės ištraukė dvi sulūžusias priekabas. Taip pat bandyta šiek tiek tą nemažą plotą sutvarkyti. Aišku, jog bus nelengva, nes anksčiau mechanizatorius, kur jam buvo patogiau privažiuoti, ten ir išpylė. Todėl nemažame žemės sklype pilna krūvelių. Kitos jau ir sunykusios, prажvusios ar prasmegusios, nes mėšlas apyskystis, vienoje vietoje

nesilaikantis, tyžtantis. <...> Kodėl ūkio agronomai nepasirūpino, kad iškart nuo fermų mėšlas būtų gabenamas į laukų krūvas? Kam jį Antkoptyje krauti į kažkokią „bazę“, o paskui vėl danginti į sėjomaininius plotus?“

Straipsnyje „Norime daugiau žinoti“, atkreipdamas dėmesį į būtiną spręsti gamtos saugos problemas ir apgailestaudamas, kad tarybiniais metais net specialistams nerūpėjo visa tai, Algimantas Ulba rašė: „Anksčiau klaidų padaryta ne tiek jau mažai, nes tyrimo darbai nebuvo atlikti, o patarimų iš kitur ne visuomet sulaukdavome. Dabar visi iš karto pradėjo kaltinti vadovus ir agronomus už tai, kad ne vietoje pastatytos fermos, trąšų sandėliai, degalinės ir kita. Tas vietas rinko komisijos, kuriose buvo ir architektų, ir gamtos apsaugos specialistų, ir sanitarijos gydytojų. Be to, ir patys objektai buvo neužbaigti projektuoti – be mėšlidžių, srutų rezervų ir kitų reikalingų statinių. Ir dabar suręsti naujus arba rekonstruoti senus nėra taip paprasta.“ (Laikraštis „Banga“, 1989 m. vasario 7 d.)

Ilgametis „Bangos“ laikraščio žurnalistas Antanas Sakalauskas 1990 m. vasario 1 d., tuomet jau ketvirtį amžiaus pažinęs Algimantą Ulbą, straipsnyje „Kupinas minties aruodas“ rašė: „Nežinau, ar per tą laiką jis mane studijavo, bet aš nuolat stebėjau šį žmogų. Seniai susidarė bendras vaizdas manyje, kad jis sėdi ne savo kėdėje. Mąstymo mastas, gilios žinios iš agronomijos mokslo, biologijos, kitų giminingų sričių, prasmingas ir platus einamosios ūkinės politikos supratimas, pagaliau įgimtas intelektas ir inteligentiškumas rodė, kad Algimantas Ulba pašauktas gyvenime didesniai skrydžiui. Daug kartų stebėjau jo santykius su žmonėmis. Ir šioje srityje apdovanotas neeiliniais gabumais. Auditorijoje gal kiek jaudinasi, o privačiame pokalbyje nestinga jam ir humoro, ir žmogiškosios psichologijos supratimo. <...> Tūlas gal pagalvos, kad jau be jokių priekaištų. Ne. Mačiau ne kartą jį ir supykusį, ir susinervinusį, bet visais tais charakterio pasireiškimo momentais jo elgesys neišėjo už tam tikro santūrumo ribų. Buvo jis, manau, kartą kitą ir nepagrįstai pyktelėjęs ant manęs už nevykusį rašinį.

Bet, didžiausiai mano nuostabai, tas pyktis po valandėlės kitos jau buvo išgaravęs ir vėl mes kalbėjomės apie reikalus. Taip jau susiklostė mūsų santykiai, kad buvau tam tikru mastu jo, kaip visuomeninio korespondento, krikštatėviu. Algimanto Ulbos straipsniai labai skyrėsi nuo jo darbo draugų. Visuomet gili mintis, visuomet kažkas naujo, pažangaus. Kur buvęs, kur nebuvęs, komandiruotėje ar kelionėje, grįžęs imasi plunksnos. Sunkūs buvo tie laikai, ne viską buvo galima pasakyti, o tuo labiau parašyti. <...> Algimantas Ulba buvo ir turbūt yra daugelio respublikinių komisijų, tarybų, draugijų narys. Atrodo, bene labiausiai jam prie širdies veislių rajonavimo komisijos darbas. Jis dažnai pasakodavo ir per laikraštį, kokios Lietuvai problemos dėl gerų veislių stygiaus. Tuo pačiu siūlė žemdirbiams naujas geras javų, bulvių ir kitų kultūrų veisles, išvestas Rytų ir Vakarų šalyse. Daug jo protinio darbo sudėta į rajono ūkių aruodus, į artojų vagas, sėjamųjų brydes. A. Ulba niekada nebuvo valdininku. Jis nebijojo atsisėsti kartu su traktorininku į kabiną ir dardėti per rudens arimo vagas, nebijojo į saują paimti beicuotų grūdų... Malonu būdavo važiuoti su juo į ūkius, nes žemdirbiai, ypač artojai, sėjėjai, visada jo nuomonę laikė tam tikru etalonu. Jei jau Ulba pasakė, vadinasi, gerai!“

Signataro Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyve tarp daugybės dokumentų guli buvusio Klaipėdos rajono Ždanovo kolūkio pirmininko Teodoro Valotkos 1988 m. spalio 7 d. rašytas laiškas, kuris puikiai iliustruoja, kad vyriausiojo agronomo nuomonę vertino ir specialistai praktikai:

„Nesu aktyvus „Valstiečio laikraščio“ skaitytojas, bet iš įpročio vis dar jį prenumeruoju. Šiandien perskaitęs Jūsų straipsnį dėl agronomo Antano Budvyčio veiklos, nepajutau, kaip išplėšiau lapą iš anūko sąsiuvinio. Pritariu, viskas teisingai, ypač dėl mineralinių trąšų ir pesticidų naudojimo. Tik rašytojai, dailininkai, architektai ir gali siūlyti nuo jų atsisakyti. Kažkuriame laikraštyje skaičiau, kad vienas Sąjūdžio ar ekologinio žygio dalyvis paklausė Vydmantų tarybinio ūkio direktoriaus: „Kada auginsite daržoves

be mineralinių trąšų?“ O šis, matai, koks „diplomatas“, atsakė: „Kai sutvarkys kainas.“ O juk reikėjo sakyti teisybę – niekada. <...> Žodžiu, galite būti tikras, kad vienas skaitytojas tikrai pritaria tam, kas buvo parašyta „Valstiečio laikraštyje“. Šiandieną pakėlėm kalne trispalvę. Duok Dieve, kad tai atneštų ir ką nors pozityvaus mūsų gyvenime. Perskaitęs Ulbos pavardę laikraštyje, prisiminiau ir Jūsų biografiją. Aišku, jei ne tokie sudėtingi, neteisingi laikai, būtum šiandieną sėdėjęs daug aukštesniame kalne. Pagaliau, kas žino, kur žmogus atneša daugiau naudos. Linkiu sėkmės ir ateityje. Buvęs pažįstamas, o dabar tvirtas kandidatas į pensininkus Teodoras Valotka.“

Dažnai agronomas Algimantas Ulba tais stagnacijos laikais apie žemės ūkį kalbėjo ir per televiziją, ir per radiją. Džiugino žiūrovus ir klausytojus erudicija, aiški mintis, kalbėtojo gabumai. Klaipėdos rajone pradedama kokia naujovė taikyti ar tik prasideda derliaus nuėmimas, tuoj į pajūrį ir pamarį atvažiuoja Lietuvos radijo ir televizijos darbuotojai. Ir visi kaip susitarę klausdavo, ar jis pasirašė savo kalbą. Juokdamasis sakė, kad rašo tik laikraščiams, o su radijo ir televizijos žurnalistais tik kalba. „Jie nustemba, aiškina, kad į Vilnių turi parsivežti mano parašytą tekstą. Ramindavau, kad negrįš tuščiomis – turės mano kalbos įrašą. Sakydavau, jog nematau prasmės rašyti, nes prieš kamerą su popieriumi nestovėsiu ir kalbos neskaitysiu. Juolab, nesimokysiu atmintinai“, – 1996 metais, užėjus kalbai apie žurnalistus, pasakojo signataras Ulba. (Ramunės Visockytės asmeninis archyvas)

Agronomas ne tik kaip specialistas kalbėjo per televiziją žemdirbių ar naujienų laidose, bet dalyvavo ir televizijos konkursuose. Vyresnysis agronomas Algimantas Ulba 1968 m. balandžio 9 d. žemdirbių televizijos konkurse „Kas laimės“ užėmė trečiąją vietą. Jo vadovaujama Klaipėdos rajono žemės ūkio specialistų komanda 1982 m. kovo 26 d. televizijos konkurso „Ieškome rezervų“ finalinėse varžybose laimėjo pirmąją vietą. Šie konkursai buvo televizijos laidos apie ekonomiką.

Žemaitis agronomas daug prisidėjo, kad sovietiniais metais Klaipėdos rajone pakiltų javų derlingumas, kad gerai derėtų parinktos tinkamų veislių bulvės, kitos kultūros, kad būtų įdiegta daug naujų ir derlingų veislių. 1968 m. kovo 1 d. Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos viršininkas Vaclovas Šutinas už pasiektus laimėjimus augalininkystės srityje vyresniąją agronomą įvertino garbės raštu.

Jis gerai suprato ir pamario žemdirbystės specifiką, ne kartą apie tai ne tik rašė respublikinėje spaudoje, bet ir kalbėjo pasitarimuose, konferencijose. Algimantą Ulbą konsultuoti kvietė ir kaimyninių rajonų žemdirbiai. Jis palaikė glaudžius ryšius su agronomais, mokslininkais. Apgailestavo, kad dėl nurodymų „iš centro“, neretai nesuprantamai kvailų, sudėtinga taikyti naujoves, nelengva ūkiams būti ekonomiškai stipriems.

„Kaimas pokario laikais pergyveno gana ilgą ir pasibaisėtina istoriją. Žudymai, trėmimai, prievarta... ir ta pati kolektyvizacija buvo siaubingai nusikalstama. <...> Išstudijuota, išnagrinėta ir moksliškai pagrįsta daugelis problemų – apie tai kalba ir ūkių rodikliai. Tačiau buvusi sistema neleido įgyvendinti tai, kas pasiekta teorijoje. Pagaliau, dar kartą sakau, reikia atminti, kad pokario kaimas patyrė daugiau kaip 20 reformų!“ – sakė Algimantas Ulba duodamas interviu žurnalistui Antanui Sakalauskui. (Sraipsnis „Kaimas – žmonijos maitintojas!“ laikraštyje „Banga“, 1990 m. vasario 22 d.)

Algimantui Ulbai įdomu buvo 1981 metais gruodžio mėnesį vykti į Maskvą, kur vyko visos Tarybų Sąjungos agronomų suvažiavimas, susitikti su kolegomis iš kitų Respublikų, išgirsti, ką Maskva kiekvienam „ant galvų nuleis vykdyti“, kokie nauji vėjai pučia agronomijos srityje. Suvažiavime dalyvavo ir TSKP CK Politinio biuro narys Michailas Gorbačiovas, tuo metu kuravęs žemės ūkį. Anot Algimanto, tada jau buvo jaučiama, jog bus permainų, kad papūtė nauji vėjai ir agrarinėje politikoje. Papūtė nauji vėjai ir agronomo Algimanto darbinėje veikloje – jį jau atvirai ėmė pastebėti ir įvertinti... 1984 m. rugsėjo 28 d. jam buvo suteiktas Lietuvos

TSR žemės ūkio pirmūno garbės vardas. 1989 m. liepos 17 d. Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiajam agronomui Algimantui Ulbai suteiktas LTSR nusipelnusio žemės ūkio darbuotojo garbės vardas.

Klaipėdos rajono vyriausiasis agronomas visada daug skaitė, domėjosi naujausiais moksliniais tyrimais agronomijoje, naujovėmis, džiaugėsi, kad intensyvėja moksliniai tiriamieji darbai, kurių tikslas – saugoti gamtą, kad gyventojų ir žemės ūkio specialistų sąmonėje įsitvirtina gamtosaugos, ekologijos sąvokos, tačiau buvo įsitikinęs, kad į kraštutinumus pulti nereikia. Jau buvo suprasta, kad laukų barstymas trąšomis iš mažų lėktuvų yra labai pavojingas gamtai ir žmonėms, nes chemikalai nukrenta ir ant gyvenviečių, ir ant vandens telkinių. Šio tręšimo būdo jau pradėta atsisakyti pasakutiniaisiais Tarybų Sąjungos egzistavimo metais. Vis dažniau pasigirdavo siūlymų visiškai atsisakyti chemijos. Algimantas Ulba straipsnyje „Norime daugiau žinoti“ rašė: „Atsiranda diletantų, kurie reikalauja visiškai atsisakyti mineralinių trąšų ir pesticidų. Tačiau pasaulyje nėra nė vienos valstybės, kur taip būtų. Nesuprantama kai kurių žmonių nuomonė, jog mėšlas dirvai yra tarsi vaistas, o mineralinės trąšos – nuodas. Bet augalai jį pasisavina tik tuomet, kai jis virsta mineraline medžiaga. Turime daug pavyzdžių, kuomet organinių trąšų fone išaugintos daržovės ir bulvės net tris kartus viršijo leistinas nitratų normas ir produkcija maistui netiko. <...> Labai neigiamai mūsų biologai nusiteikę prieš fungicidus, kurie naudojami naikinant augalų ligas. Profesorius A. Lekevičius pareiškė, kad 70 procentų mūsų naudojamų pesticidų turi mutagenų. Bet tokiu atveju visi agronomai norėtų sužinoti, kas tie 30 procentų, kurie yra nepavojingi? Laukiame mokslininkų išvadų. Tegul sudaro sąrašą žemės ūkyje naudotinų pesticidų. <...> O apskritai reikia gerų rekomendacijų, ką ir kur naudoti, ką įsivežti iš kur, ką ne.“ (Laikraštis „Banga“, 1989 m. vasario 7 d.)

1989 metais ekologinė žemdirbystė Tarybų Sąjungoje daugeiui atrodė kaip lakios fantazijos vaisius, bet Algimantas jau tuo

domėjosi ir rašė spaudoje: „Praėjusių metų pabaigoje teko dvi dienas klausytis paskaitų, kurias skaitė Vakarų Vokietijos mokslininkai, atstovaujantys firmai „Bayer AG“. Ji yra viena didžiausių tiekėjų mūsų šaliai fungicidų, beicų ir herbicidų. <...> Paklausiau, ar populiari ekologinė žemdirbystė? Jie atsakė, kad pas juos yra parduotuvių, kur galima nusipirkti daržovių ir bulvių, išaugintų nenaudojant pesticidų, bet pabrėžė, jog kaina dvigubai didesnė. <...> Gal reikėtų ir pas mus parduotuvių, kuriose būtų be cheminių medžiagų išaugintų daržovių ir bulvių. Bet žemdirbiai – ne prekybininkai. Jei bus užsakymų, ko gero, reikalas pajudės.“ (Straipsnis „Norime daugiau žinoti“ laikraštyje „Banga“, 1989 m. vasario 7 d.)

Signataro klasiokas Steponas Meškauskas pasakojo: „Iš Šarnelės yra kilusios dvi asmenybės, kurios buvo žinomos Lietuvos žemės ūkio srityje. Zigmas Dokšas – garsiojo Juknaičių tarybino ūkio direktorius ir Algimantas Ulba, kartu su kitais Aukščiausios Tarybos deputatais padėjęs pamatus Lietuvos agrarinei teisei ir politikai. Abu agronomai. Kai Algis dirbo vyriausioju agronomu Gargžduose, mudu kartą įsikalbėjome apie Juknaičių gyvenvietės perspektyvą Lietuvai. Algis buvo kritiškas. Sakė – jog gyvenvietė yra parodomasis eksperimentas, žmonės gyvens gražioje vietoje, bet ūkininkauti bus sunku. Ir tikrai Juknaičių gyvenvietės, kurios visa teritorija pripažinta kultūros paveldu, gyventojai nesidžiaugia – neišku, ar jie miestiečiai, ar kaimiečiai, negali laisvai ūkininkauti, reikia papildomų leidimų, daug draudimų.“

Viename iš žurnalistės Jūratės Pilibaitienės straipsnių pateiktos signataro mintys: „Nemažai perskaičiau apie Nepriklausomos Lietuvos signatarus, buvusius prezidentus. Man, agronomui, labai giliai įspūdį paliko apie anų laikų agronomus Aleksandrą Stulginskį, buvusį prezidentą, ir Juozą Tūbelį. Tai buvo labai išsimokslinę Lietuvos vyrai, ryškios asmenybės. Tokie žymūs agronomai, Lietuvos valstybės veikėjai būtinai dirbo ir savo privačiame ūkyje. Antai Aleksandras Stulginskis, pasitraukęs iš posto, dirbo savo dvarelyje.

Ir dabartiniams agronomams, irstant kolūkiams, nereikėtų blaškytis, o imtis to darbo, kurį jie gerai išmano, – ūkininkauti. Žaviuosi Juozo Tonkūno, buvusio švietimo ministro, asmenybe. Jis, beje, irgi agronomas. Prasidėjus atgimimui, aš visą laiką sakydavau, kad turime tautos vyrų, kuriais galime drąsiai sekti ir savajame Nepriklausomybės kelyje. Štai Aleksandrui Stulginskiui prezidentaujant per ketverius metus buvo parengta gana gera žemės ūkio reforma. Dar vienai anuomet skelbtai idėjai visiškai pritariu: žemdirbys turi būti *pririštas* prie žemės. *Pririštas* savo jaukia, patogia sodyba, parankia technika, gražia aplinka.“ (Straipsnis „Algimantas Vincas Ulba: „Lietuvos nepriklausomybės atstatymas – vienas reikšmingiausių įvykių mano gyvenime“ laikraštyje „Vakarinė Palanga“, 1998 m. kovo 17–14 d.)

Dirbdamas Klaipėdos rajone, agronomas Algimantas Ulba labai domėjosi ir gilino žinias žemdirbystės, pievininkystės, biologijos srityse. Jis buvo žemės ūkio kultūrų, naujų veislių rajonavimo respublikinės tarybos narys, Lietuvos agronomų sąjungos tarybos narys, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos mokslinės tarybos narys. Mokslinio laipsnio žemaitis neturėjo, bet parašė apie 60 straipsnių augalų apsaugos, žemdirbystės, pievų ir ganyklų įrengimo, naujų augalų veislių diegimo, sėjomainų įgyvendinimo, pašarų ruošimo, bulvių ir šakniavaisių bei javų auginimo klausimais. Algimantas Ulba kartu su Lietuvos žemdirbystės instituto Vėžaičių filialo moksliniu bendradarbiu I. Babičiu išleido rekomendaciją „Intensyvi pašarinių runkelių auginimo technologija“.

Iš Maskvos papūtus naujiems vėjams, LTSR Aukščiausieji Tarybai priėmus Lietuvos TSR valstiečių ūkio įstatymą, Lietuvos žemdirbiai irgi lengviau atsikvėpė. Atsirado naujų ūkininkų, kurių individualūs ūkiai buvo maždaug po 10–15 hektarų. Šie ūkiai buvo vadinami valstiečių ūkiais. Pirmajam Klaipėdos rajono ūkininkui Augustinui Grausliui 19,5 hektarų žemės Priekulės apylinkės Šventvakarių kaime 1989 m. rugpjūčio 9 d. atmatavo rajono žemės skirstymo komisija, kurios narys buvo ir Algimantas Ulba.

Laikraštis „Banga“ 1998 m. rugpjūčio 12 d. straipsnyje „Pirmasis rajono ūkininkas“ rašė: „Augustinas Grauslys išties vertas būti pirmuoju. Daug savo geriausių gyvenimo metų sąžiningai ir kruopščiai dirbo Priekulės TSRS 50-mečio paukštininkystės tarybiniame ūkyje skyriaus valdytoju, rūpinosi, kad skurdžios paminijo žemės neštų kuo gausesnius derlius. Kilęs iš ūkininko šeimos. Augustino tėvas dabartinėje Vėžaičių apylinkėje Perkūnų kaime turėjo 14 hektarų. <...> Deja, tądien komisija darbą baigė, nes kiti ūkininkai su pirminiais žemės naudotojais – ūkiais dar nebuvo apsitarę, kur nori imti žemės.“

Vėliau Algimantas Ulba, tuomet dirbęs Klaipėdos rajono žemės skirstymo komisijoje ir pats dalyvavęs tiems valstiečių ūkiams atmatuojant žemę, sakė, jog tai buvo kolūkių pabaigos pradžia...

Atgimimas

Kiekvienas žmogus savo gyvenime turi ar laimingų skaičių, ar lemtingų datų. Signataras Algimantas Vincas Ulba, gimęs kovo 10 dieną, visada sakė, kad jo gyvenime vienas reikšmingiausių įvykių yra Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas – Kovo 11-oji. Tačiau iki jos lietuviams dar reikėjo nueiti tautinio Atgimimo kelią. Ir... netikėtas datų sutapimas: 1985 m. kovo 10 d. Maskvoje mirė Konstantinas Černenko, o kitą dieną – kovo 11-ąją Michailas Gorbačiovas tapo Komunistų partijos generaliniu sekretoriumi. Prasidėjus „perestroikai“ (pertvarkai) ir „glasnostj“ (viešumui), pajutę laisvėjančią atmosferą, Lietuvos žmonės pradėjo burtis į įvairias organizacijas ir judėjimus, pradėjo įvairiuose renginiuose kelti tautinę Lietuvos vėliavą.

Lietuvių tauta niekada nebuvo praradusi vilties, kad vėl bus laisva. Netekus nepriklausomybės, prasidėjo ginkluota Lietuvos rezistencija, vėliau – neginkluotas pasipriešinimas: Romo Kalantos susideginimas protestuojant prieš TSRS valdžią Lietuvoje, pogrindžio spauda – „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“, „Aušra“, „Vytis“ ir kt., Helsinkio grupės, Lietuvos laisvės lygos veikla... Daugelis neišvengė suėmimų, kalėjimų, tremties, daugelis antisovietinio pogrindžio veikloje dirbusių lietuvių ar net šioje veikloje nedalyvavusių tėvynainių taip ir nesulaukė lietuvių tautinio Atgimimo. Daugelio kapai – net ne Lietuvoje.

Didysis lūžis įvyko prasidėjus Michailo Gorbačiovo „perestroikai“, kai susidarė sąlygos atvirai kalbėti apie tarybinės santvarkos supuvimą, o žmonės pavargo ir nustojo bijoti...

Algimantas Vincas Ulba pirmą kartą trispalvę matė Klaipėdos rajono Rubiškės kaime (dabar – Dariaus kaimas) jau 1983 m. liepos 17 d. – minint Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 50-metį. Į Stepono Dariaus gimtinę, netoli Judrėnų, nuvažiavo su žmona Alina. Į minėjimą atvyko daug žmonių iš visos Lietuvos, ypač daug iš Vilniaus ir Kauno. Prasidėjus „Lituanicos“ skrydžio minėjimo iškilmėms, virš galvų skraidė lėktuvai, o jauni vyrai,

turbūt kauniečiai, iškėlė gražias, spalvotas, lietuviškas vėliavas. Bet svarbiausi ir nuostabiausi istoriniai įvykiai prasidėjo 1988 metais.

1988 m. birželio 3 d. Vilniuje, Lietuvos TSR mokslų akademijos salėje, buvo išrinkta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinė grupė. Tų pačių metų spalio 22–23 dienomis įvyko Sąjūdžio steigiamasis suvažiavimas. „Kai vyko Sąjūdžio suvažiavimas, per tas dvi dienas Gargždų miestas buvo kaip miręs. Aš per pertrauką ėjau nusipirkti maisto produktų, tai nustebau – pardavėjos stovėjo prie prekystalio ir... nė vieno žmogaus. Perėjau per gatvę ir buvo tuščia. Štai ką reiškė Sąjūdžio suvažiavimas. Ir visi dvi dienas nuo ryto iki vakaro žiūrėjo televizorių. Tai buvo nuostabus įvykis Lietuvoje. Ir mes jau galvojom: „Jei šitokie įvykiai vyksta, tai jau kažkas keisis į gerąją pusę.“ Ir jei ne Sąjūdžio pradžia, kažin kaip būtų buvę toliau gyvenime. Tai čia didžiulis įvykis Lietuvai ir, galbūt, visai SSSR valstybei“, – 2005 metais Leonui Vytautui Glinskiui duotame interviu pasakojo signataras Algimantas Vincas Ulba.

Gargždų ligoninės salėje 1988 m. rugsėjo 22 d. įvyko pirmasis Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono rėmėjų susirinkimas. Gargžduose su Sąjūdžio žmonėmis Algimantas Ulba buvo labai artimai pažįstamas. Nors netapo oficialiu Sąjūdžio dalyviu ar oficialiu rėmėju, bet ateidavo į rajono Sąjūdžio rėmėjų susirinkimus.

Prasidėjus Atgimimui, iš pradžių buvo keliamos ekologijos, gamtos saugos problemos. Algimantas dirbo agronomu, todėl puikiai pažinojo Klaipėdos rajoną, matė daug problemų. Nnenuostabu, kad jis kartu su bendraminčiais buvo vienas iš pagrindinių iniciatorių Klaipėdos rajone pradėti Žaliųjų judėjimą. Apie tai galime paskaityti 1988 m. lapkričio 19 d. „Bangos“ laikraštyje atspausdintame žurnalisto Algimanto Venckaus straipsnyje „Dirbti, o ne stebėti, – ragina Žalieji“:

„Lapkričio 11 dieną įvyko steigiamasis rajono Žaliųjų susirinkimas. Jo iniciatoriai buvo rajono Žemės ūkio valdybos darbuotojai, ūkių agronomai, miškininkai, Lietuvos Žaliųjų steigiamosios konferencijos dalyvis Vėžaičių filialo agrochemijos sektoriaus vedėjas Algirdas Plesevičius.

Kalbos nei gamybos, nei gamtos turtų neprideda, – tokiais žodžiais susirinkimą pradėjo rajono vyriausiasis agronomas A. Ulba. – Todėl įsikūrę rajono Žalieji turi kuo greičiau imtis konkrečių darbų. Mes gyvename prie Respublikos ekologinio slenkščio – jūra, pamarys. Pajūris nuo Klaipėdos iki Palangos apleistas, dalis pakrantės mums neprieinama. Kaip ten teršiama jūra ir pakrantė, rajono gyventojams paslaptis. O pamario pakrantė nuo jūrų perkėlos „Mukranas“ iki Tyrų pelkės, kur auga į Raudonąją knygą įtrauktas augalas jūrinis sotvaras? Ar tame unikaliame gamtos kampelyje vieta mokytis važiuoti sunkia technika?

Šiandien turime imtis konkretaus darbo. Iš kur rajone atsirado tiek daug leukozės virusą nešiojančių karvių? Ar ne nuo nitratų pertekliaus pašaruose? Bet ką statant būtina tartis su visuomene. Ar ne tai pamiršus, tiesiant autostradą Dauparuose, vienoje jos pusėje liko gyvenvietė, kitoje – fermos. Panaši situacija Vėžaičiuose.

Mūsų tikslas – žmones mokyti. Auginti augalus visai be trąšų neįmanoma. Blogiausia, kad mes tų trąšų nesubalansuojame. Klaidinga galvoti, jog tręšiant vien mėšlu, nitratų nebus. Ir šią trąšą neprotingai naudojant galima nitratų kiekį daržovėse padidinti ar patrigubinti. Mūsų rajono žemėse verčiamos Klaipėdos miesto atliekos. Kur dėti mėsos kombinato atliekas?

Vėžaičių filialo agrochemijos sektoriaus vedėjas A. Plesevičius papasakojo įspūdžius iš Lietuvos Žaliųjų steigiamosios konferencijos. <...>

S. Mažeika – Šernų girininkijos girininkas. Mūsų miške yra net keli šeimininkai. Iškasinėjo ir paliko tūkstančius duobių. Jose dabar šiukšlės, vanduo. Kitas dalykas. Priimtas nutarimas iškirsti 36 hektarus jauno miško, kur numatyta atidaryti smėlio karjerą statybinių medžiagų kombinatui. Tai 30–50 metų pušynas pačiame augime. Ar tai protinga, ar kitur nėra smėlio? <...> Reikėtų kontroliuoti Klaipėdos miesto valymo įrenginių darbą. Iš čia į Smiltelę bėga juodas kaip smala vanduo, o iš upelio – į marias.

E. Austynas – „Raudonosios žvaigždės“ kolūkio pirmininkas. Mes ūkyje Žaliųjų grupę jau įkūrėme. Į ją stojo tie, kas konkrečiu darbu prisideda, o ne stebėtojai yra. Mus jaudina, kaip išsaugoti žaliuosius plotus, melioracijos daroma žala. <...>.

K. Sipienė – Valstybinės sėklos inspekcijos agronomė. Gamtos apsauga, tai ir žmogaus apsauga. Iš šio susirinkimo grįžę pasižvalgykime. Agronomo rankose trąšos, chemikalai. Pastarųjų sukaupiti labai dideli kiekiai. Mašinos jais užpildomos prie griovių, kelių, nusibarsto, nusipilsto kur papuola. O kaip nukenksminame naudotas talpas? Tai labai rimtas ir atsakingas darbas. <...>.

R. Alšauskas – rajono valstybinis gamtos apsaugos inspektorius. Padėtis rajone prasta. Daug katilinių, valymo įrengimai blogi. Vandens telkinių apsaugos zonos išvažinėtos. Nė vienas draustinis neatitinka statuso. Netvarkingi sąvartynai, gyvulių laidojimo kapinynai. Medžioklės ūkis paliktas savieigai. Šernai išknisa pasėlius, kultūrines ganyklas, o žemdirbiui niekas neatlygina. Žvėrių tankumą turi reguliuoti tikrieji žemių šeimininkai – miškininkai ir žemdirbiai. <...>.

Steigiamasis susirinkimas išrinko devynių žmonių Žaliųjų tarybą: S. Mažeika, A. Ulba, R. Rumbutis, A. Žukauskas, A. Venckus, A. Vaitkus, A. Jaugelis, E. Austynas, V. Nedvarienė. Rajono Žaliųjų grupės nuolatiniiais konsultantais pažadėjo būti A. Plesevičius, E. Kaveckis, R. Alšauskas.

Steigiamojo susirinkimo dalyviai priėmė rezoliuciją:

1. Ekologija – tai mūsų gyvenimas; neišsaugosime gamtos, nebus ir mūsų.
2. Suaktyvinti Žaliųjų judėjimą. Kiekviename ūkyje, organizacijoje, mokykloje įkurti Žaliųjų grupes, pasitelkiant šiam kilniam darbui mokytojus-gamtininkus ir aktyvius moksleivius, kad kiekvienas rajono gyventojas konkrečiais darbais prisidėtų prie gamtos išsaugojimo.
3. Žiemos metu sudaryti projektus ir pavasarį juos įgyvendinti, kad nebūtų pakelių juostose auginamos draudžiamos kultūros ir skiriama žemė sodybiniam sklypams ir ganykloms.

4. Pagal visus sanitarijos reikalavimus sutvarkyti pesticidų saugyklas ir nukenksminimo aikštes.
5. Pareikalauti iš žvejų ir medžiotojų draugijos sudaryti tikslią laukinių kanopinių žvėrių apskaitą. Esant per dideliu skaičiui, surengti neplanines medžiokles.
6. Iki sekančio posėdžio Žaliųjų tarybai išsiaiškinti, kas davė leidimą Šernų miške kasinėti tranšėjas bei griovius, važinėti su technika po miškus, niokojant ne tik juos, bet ir kapinaites bei senovinius paminklus.
7. Nustatyti, kokia žala daroma botaniniame draustinyje Tyrų pelkėse ir turint konkrečius duomenis kreiptis į Respublikos vyriausybę dėl šio draustinio išsaugojimo.“

x x x

Klaipėdos rajono žalieji organizavo diskusijas apie nuodingų cheminių medžiagų betikslį naudojimą ir sandėliavimą. Sandėliai dažniausiai būdavo neprižiūrimi, nesaugomi, o neretai ir griūvantys. Svarstė, ką daryti, kad ūkiai, kolūkiai ir pavieniai žmonės suprastų, jog srutos negali tekėti į upes ir nuotekas reikia pradėti tvarkyti nedelsiant. Juk Klaipėdos rajone gausu upių – Minija, Veiviržas, Šalpė, Agluona ir kitos. Kvietė žmones tvarkyti tualetus, šulinius. Gargžduose tuomet veikė didelis oro teršėjas – silikatinių plytų fabrikas. Todėl 1989 metų vasario pradžioje Klaipėdos rajono žalieji inicijavo ir kartu su Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio taryba surengė reidą prie Gargždų silikatinių medžiagų kombinato karjerų (apie šį reidą laikraščio „Banga“ rubrikoje „Ekologijos problemos“ 1989 m. vasario 4 d. publikuotas Algimanto Venckaus straipsnis „Čia mes gyvename“). Buvo organizuojamos diskusijos dėl taršos objektų, svarstyta, naikinti juos ar rasti būdą sutvarkyti ir sumažinti taršą. Kai kurių problemų svarstymas buvo tęsiamas ir Sąjūdžio Klaipėdos rajono taryboje. Pavyzdžiui, 1989 m. lapkričio 23 d. šios tarybos susirinkime pirmasis darbotvarkės klausimas buvo „Dėl Silikatinių medžiagų gamyklos plėtimo ir gamtosaugos

klausimų“ (42-asis protokolas kartu su rajono Sąjūdžio dokumentų archyvu saugomas buvusios Gargždų 1-osios vidurinės mokyklos istorijos mokytojos, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono inicijatyvinės grupės narės, tarybos narės ir tarybos sekretorės Janinos Kerpaitės archyve). Žalieji rajone nerengė triukšmingų akcijų su plakatais ir ilgomis kalbomis. Manė, jog netvarkingi trąšų sandėliai, į upelius srutas leidžiančios fermos nepasikeis, jei atsi-stosi prie jų ir patriukšmausi. Buvo įsitikinę, kad geriausias būdas spręsti ekologines problemas yra viešumas. Algimantas Ulba kartu su bendraminčiais rengė įvairius reidus, kartu su Klaipėdos rajono laikraščio „Banga“ žurnalistais Algimantu Venckumi ir Vidmantu Matučiu rašė straipsnius, publikavo teršiamų vietų ir taršos objek-tų nuotraukas. Laikraštyje atsirado nuolatinė rubrika „Ekologijos problemos“. Kvietė jų organizuojamuose reiduose dalyvauti ir ra-jono Sąjūdžio žmones. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono tarybos 1989 d. balandžio 12 d. posėdžio 24-ajame proto-kole (Janinos Kerpaitės archyvas) užfiksuota: „A. Ulba: balandžio 13 d. 18 val. – Žaliųjų tarybos posėdis. Organizuojama išvyka Klaipėdos kanalu ekologijos temomis. Norime filmuoti ir fotogra-fuoti. Kviečiame dalyvauti. Laivas gali paimiti 15–20 žmonių.“ Jis informavo, kad jau yra pakviesti žurnalistai, kalbėjo, jog Girkalių kolūkyje taip pat yra karinis poligonas, kurį reikia siūlyti iškelti.

Beje, signataras, dar prieš susiburiant rajono žaliesiems, daug metų buvo rajono Gamtos apsaugos draugijos narys. 1989 m. va-sario 24 d. už darbą, saugant Lietuvos gamtos turtus ir didinant jų atsargas, už aktyvų gamtos apsaugos idėjų populiarinimą, Lietuvos gamtos apsaugos draugijos respublikinė taryba Algimantui Ulbai pareiškė padėką.

Kai signataro kas nors paprašydavo papasakoti apie svarbiausius gyvenimo įvykius, jis visada prisimindavo kalbą, sakytą Gargždų Minijos slėnyje 1989 m. gegužės 21 d. per Sąjūdžio mitin-gą, kuriame buvo svarstomi Lietuvos TSR Konstitucijos, Respubli-kos ekonominio savarankiškumo klausimai. Jame kalbėjo Lietuvos

Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono skyriaus pirmininkas Jonas Šimėnas, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatė Zita Šličytė, klaipėdietis Dionyzas Varkalis, vilnietis Albertas Šimėnas ir kiti. Klaipėdos rajono žaliųjų atstovas Algimantas Ulba į mitingą atėjusiems žmonėms pateikė statistiką apie Klaipėdos rajono žemės masyvus, valdomus sovietų kariuomenės, šių teritorijų būklę, ekologines problemas. Prieš tai su žaliųjų entuziastais važinėjo po Klaipėdos rajoną, fotografavo apleistas vietas, sovietų tankodromą, užėmusį 1 000 hektarų geros pamario žemės nuo Klaipėdos iki Priekulės. Surengė ir fotografijų parodą. Mitingo dalyviai priėmė sprendimą kreiptis į tuometinį TSRS gynybos ministrą Dimitrijų Jazovą, kad iš pajūrio ir kitų vietų būtų išskeldinti karinai objektai. Algimantas Ulba parašė ir į Maskvą išsiuntė kreipimąsi, bet... atsakymo niekada nesulaukė.

Algimantas Vincas Ulba aktyviai įsitraukė į Lietuvos žemdirbių sąjūdžio Klaipėdos rajono skyriaus veiklą. Skyrių įkūrė 1988 metų vasarą Karklėje susirinkę ūkių vadovai, žemės ūkio specialistai, Lietuvos žemdirbystės mokslinio instituto Vėžaičių filialo mokslininkai ir direktorius Vytautas Knašys, profsąjungų atstovai, valstiečių ūkių savininkai.

Agronomas, žemės ūkio specialistas Algimantas Ulba matė, kad tuometinis žemės ūkis buvo silpnai mechanizuotas, reikalavo daug rankų darbo. Žmonės dirbo su prasta rusiška ir baltarusiška technika, sirgo profesinėmis ligomis. Jau buvo aišku, kad tokie tarybiniai ūkiai nebegali ilgai gyvuoti, o žemė turi turėti tikrąjį šeiminką.

Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiasis agronomas Žemdirbių sąjūdyje jautėsi kaip įsėdęs į savo vežimą. Kas anksčiau versdavo nuleisti rankas, čia su bendraminčiais buvo svarstoma, galvojama, ką ir kaip pakeisti žemės ūkyje. „Kalbos buvo tokios – atsisakyti komanditinės sistemos iš viršaus. Komanditinė sistema buvo labai stipri, nes buvo nurodoma, kiek sėti, kur sėti, ką sėti, ką parduoti, už kiek parduoti. Mūsų svarbiausias tikslas buvo to

atsisakyti, duoti žemdirbiui laisvę, kad jis galėtų planuoti, savo kainą turėti. Toks pavyzdys: 1 kg bulvių savikaina – 12 kapeikų, jis valstybei turėdavo parduoti už 6 kapeikas. Tai iki ko tas priveda? Priveda prie to, kad niekas nenori tų bulvių auginti. <...> Reikia pasirinkti, ar parduoti valstybei, ar parduoti laisvoje rinkoje. Todėl ir buvo kalbama, kad rinka turi ateiti. Rinka turi diktuoti sąlygas, o ne valstybė nustatyti kainas. Buvo partijos komiteto nutarimai. Jie išeidavo iš Centro komiteto, o šis gaudavo nurodymus iš Maskvos. Aš labai puikiai atsimenu – intensyvias technologijas. Jos atsirado, kai M. Gorbačiovas atėjo į CK organus ir jau prasidėjo nauji atradimai. Nieko neturim, nei technikos, nei patyrimo. Bet visiems rajonams uždeda intensyvias technologijas. Kas jos yra? <...> Susikūrė privatūs ūkiai, atėjo rinka, patys viską susitvarkė. <...> Kai man teko dirbti žemės ūkyje, nurodymai buvo labai stiprūs. Ir jie nei iš šio, nei iš to impulsyviai atsirasdavo. Juk neturėjom nei trąšų, nei cheminių medžiagų, nei padargų, nei detalių, nei mašinų. Taip ūkininkauti buvo tik laikinas dalykas. Visi žinojo, kad turėtų keistis reikalai“, – 2005 metų vaizdo įrašė, kuris saugomas Seimo archyve, pasakojo Algimantas Ulba.

Ir dar viena svarbi data trijų tautų istorijoje ir signataro gyvenime – 1989 m. rugpjūčio 23 d. Tada, minint 50-ąsias Molotovo–Ribentropo pakto, panaikinusio Baltijos šalių nepriklausomybę, metines, 650 kilometrų ilgio susikibusių žmonių grandinė sujungė Vilnių, Rygą ir Taliną. Klaipėdos rajono žmonės šalutiniais keliais ir keliukais turėjo pasiekti pagrindinio Baltijos kelio atkarpą ties Pumpėnų kaimu, Pasvalio rajone. Bet tuomet visi buvo vieningi, geranoriški, gerai organizuoti, milicija reguliavo eismą ir rodė kelią.

Santūrus ir ramus žemaitis 1996 metais sakė: „Tai buvo didingas įvykis. Svajoju, kad jauni žmonės, minėdami Baltijos kelio kurį nors jubiliejų, tai pakartotų ir vėl trys tautos susikibtų rankomis į ilgą grandinę...“

Norisi tikėti, kad jauni ir laisvi lietuviai, latviai ir estai tikrai pakartos Baltijos kelią ir Algimanto Ulbos svajonė išsipildys...

Ūkio direktorius

Atgimimas pakeitė ir Algimanto Ulbos darbinę veiklą. 1989 metų rudenį jam pasiūlė dalyvauti Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio direktoriaus rinkimuose, nes vienas ūkio direktorius išėjo į pensiją, o kitas, neilgai vadovavęs, netikėtai pasitraukė iš pareigų. Ūkio kolektyvas slaptu balsavimu direktorių rinkosi iš tijų kandidatų. Tai buvo neeilinis įvykis Klaipėdos rajone, Priekulėje ir ūkyje. Rinkimų dieną čia atvyko svečiai, žurnalistai ne tik iš rajono, bet ir sostinės. Įdomiai 1989 m. spalio 26 d. apie rinkimus rašė laikraščio „Banga“ žurnalistas Algimantas Venckus straipsnyje „Trys agronomai – į direktoriaus postą“:

„Praėjusį penktadienį – spalio 20 d. Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio kolektyvas pirmą kartą savo istorijoje demokratišku keliu rinko direktorių. Kandidatai į šį postą trys moksliniai agronomai: ūkio vyriausiasis agronomas – Antanas Jansonas, Rajono žemės ūkio valdybos vyriausiasis agronomas, nusipelnęs žemės ūkio darbuotojas Algimantas Ulba ir kooperatyvo „Audinė“ pirmininkas Valerijus Velkas.

Rinkiminė kompanija prasidėjo prieš trejetą savaitių. Visi trys kandidatai stengėsi aplankyti kuo daugiau didesnių ir mažesnių kolektyvų, sužinoti žmonių nuotaikas, pasakojo savo planus, kokia linkme, jei bus išrinkti vadovais, vystytų gamybą, tenkintų žmonių socialinius poreikius. Tad rinkimų dieną, kaip ir dera, jokios agitacijos nebebuvo, daug kas į šį susirinkimą atėjo apsisprendę, todėl nelaukę pradžios metė į urną rinkiminius biuliotenius. O aš, pasinaudodamas proga, pakalbėjęs su žmonėmis, nutariau nuspėti, kieno iš trijų kandidatų šansai geresni. Nors žmonės pasirinko slaptą balsavimo būdą, tačiau nė vienas iš kalbintųjų neatsisakė pasakyti pasirinkto kandidato.

Danutė Žlibinienė – Rokų fermos pieno linijų prižiūrėtoja. Už A. Ulbą balsuosiu. Yra geras vyriausiasis rajono agronomas, gali būti ir neblogas direktorius. Jei jis bus išrinktas, norėčiau, kad suprastų mūsų bėdas. O jų daug. Žmonės norėtų daugiau uždirbti.

Bet ir mes kitokie turime būti. Jei mano bendradarbiai po algų negertų, žymiai geriau gyventų. Girtuoklio kišenė amžinai kiaura. Aš jau pensininkė, bet dar dirbu. Nelengvai gyvenu. Ilgai sarginau ir palaidojau vyrą, bet skolintis po kaimą nebėgu. Gaunu pensiją, atlyginimą, kad tik sveikatos užtektų.

Alfredas Jablonskis – mechaninių dirbtuvių šaltkalvis. Už A. Ulbą. Tikiu, kad jis padės ūkyje sutvarkyti visus reikalus. Labai blogos mūsų mechaninės dirbtuvės, negauname butų.

Veronika Gečienė – Stragnų fermos karvių melžėja. Už V. Velką. Man patinka jo pažiūros, nusiteikęs dirbti. Nelengva bus naujam direktoriui. Žmonės gyvena bloguose butuose. Gamybiniai pastatai taip pat labai blogi. Mūsų fermoje viskas susmukę, tik rankų darbas. Aplinka tiesiog baisi. Ateiname čia lyg varu atvaryti. Ankstesnė administracija nevertino paprasto darbininko. Jei kultūros namuose koks renginys, niekas nepakviečia, viskas tik kontoriškiams. Tiesa, neseniai buvo koncertas. Brigadininkė pasakė: norite – ateikite. Bene suspėsi po darbo, transporto nėra, tik pėsčiomis.

Grupė paukštininkystės skyriaus darbuotojų – Irena Valenčienė, Alfreda Liulienė, Jadvyga Budrienė ir Aušra Norvilienė išreiškė kolektyvinę nuomonę, jog balsuos už A. Ulbą. Rimtu kandidatų jos laikė ir V. Velką, tik jis esąs per daug geras žmogus, vietinis, su juo žmonės gali nesiskaityti. Paklausiau šių moterų, nuo ko pradėtų patarti naujam vadovui? Jų nuomone, visų pirma reikia statyti gyvenamuosius namus, ypač būtina rūpintis jaunų darbininkų būdomis. Štai ir jauniausioji iš šios ketveriukės A. Norvilienė gyvena Būdvyčių kaime, iki paukštyno 8 kilometrai. Važiuodama į darbą, su savimi į Priekulės darželį vežasi ir vaiką. Vyras tarnauja tarybinėje armijoje. Prieš tai dirbo elektriku. Jei negaus arčiau buto, jauna darbininkiška šeima ūkyje pasilikti nemano.

Jonas Armonas – trisdešimt metų išdirbęs autovairuotoju, dabar žvėrelių fermos darbininkas. Aš balsuosiu tik už A. Ulbą. Labai seniai pažįstu šį žmogų. Niekada nepraeis pro paprastą žmogų, pasveikins, pašnekins. Tik apie tokį vadovą galvoju. Štai buvęs mūsų

direktorius Antanas Sviderskis. Nespėjai užėti, tik ir skubindavo: „Trumpiau, trumpiau...“ Ką su tokiu kalbėti. Ir išėini, duris trenkęs.

Tai kas bus direktoriumi? A. Ulba? Iki to dar toli. Prasidėjo visuotinis susirinkimas. Visi trys kandidatai papasakojo autobiografijas, išdėstė savo koncepcijas. To nepakako. Teko išlaikyti dar vieną rimtą egzaminą – atsakyti į klausimus. O jie nelengvi: iš kur gauti statybinių medžiagų, ar ne per daug ūkyje administracijos darbuotojų, kokie keliai numatomi išbristi iš milijoninės sklolos, kurią gaunate kaip palikimą, kokia pažiūra į valstiečių ūkį, ar ne numatote ūkyje kurti augalininkystės ir gyvulininkystės kooperatyvų? Išties į tokius klausimus vienu mostu, nežinodamas ūkio padėties, finansinės būklės, neatsakysi. Todėl ir kandidatams teko ne tik ieškoti kompetentingų atsakymų, bet ir gerokai pasijaudinti. Kalbėję žmonės dar nebalsavusius ragino gerai pamąstyti prieš nusprendžiant, kuriam iš kandidatų atiduoti pirmenybę. Nelengvas palikimas laukia naujojo vadovo. Ypač kritiška gyvulininkystės pastatų būklė. Štai Mickų skyriaus gyvulininkystės brigadininkė B. Martinkienė pažymėjo, jog jos vadovaujami žmonės dabar yra tarp dangaus ir žemės. Skyriaus valdytoji feramos reikalai nerūpi. Šiaudų daržinėje supiltos trąšos, šakniavaisių sandėlis tapo bulvių saugykla, pašarų cechą – bulvių rūšiavimo punktu. Panašias bėdas išklojo Šilaininkų fermų brigadininkė E. Ruškienė. Ji pažymėjo, jog ir žmonių butuose, ir fermose verkiant reikalingos statybininkų rankos. Piktinosi, kad ūkyje dirbant laikinam asfaltbetonio cechui pritrūko asfalto sutvarkyti Šilaininkų fermų teritorijai, o kai kas savo asmeninių kiemų nepamiršo. Fermose trūksta melžėjų ir šerikų. Uždaryti šias fermas ne išeitis, čia geros pievos ir ganyklos.

Po pertraukos balsavimo komisija paskelbia, jog rinkimus laimėjo A. Ulba. Iš 399 galiojančių biuletenių – 271 palikta jo pavardė. Naujojo direktoriaus rankose rožės. Jis dėkoja žmonėms už pasitikėjimą. Gėlės įteikiamos ir jo buvusiems oponentams. Naujasis Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio direktorius A. Ulba duoda savo pirmąjį interviu Lietuvos televizijai ir mūsų laikraščiui:

– Mano devizas – neatitolti nuo žmonių. Jei taip kada padarysiu – prarasiu pasitikėjimą. Šiandien šventė. O rytoj – į darbą. Visų pirma susipažinsiu, susitiksiu su specialistais. Pirmiausi uždaviniai: surinkti nuo laukų dar nesuvežtą derlių, apsilankyti fermose ir kiek galint padėti žmonėms. Artėja žiema. Tai padaryti reikia kuo greičiau, kad žmonės neprarastų pasitikėjimo, noro dirbti.

To Jums, Algimantai Ulba, mūsų neetatini korespondente, sąžiningai išdirbusiam rajone ketvirtį amžiaus ir nerinktam į atsakingesnį postą vien todėl, kad nebuvai komunistas, linki ir visas „Bangos“ redakcijos kolektyvas. Atėjo ne tik partiečių, bet ir gabių, sąžiningų žmonių laikai.

Visuotiniame susirinkime dalyvavo ir kalbėjo Lietuvos TSR žemės ūkio ministro pavaduotojas Antanas Sviderskis, Rajono žemės ūkio valdybos viršininkas Stanislovas Stonkus.“

x x x

„Šį ūkį gerai pažinojau, bet netikėjau, kad būsiu išrinktas direktoriumi. Buvau įsitikinęs, jog ūkio darbuotojai rinksis labiau pažįstamą, Priekulėje gyvenantį kandidatą. Manau, kad už mane daugelis balsavo todėl, jog buvau nepartinis. Žmonės jau buvo pavargę nuo komunistų“, – 1996 metais sakė signataras Algimantas Ulba.

Signataras Eimantas Grakauskas prisimena susitikimą su Algimantu Ulba 1989 metų rudenį LTSR žemės ūkio ministerijoje. Algimantas jau buvo gavęs pasiūlymą bandyti tapti paukštininkystės ūkio direktoriumi ir svarstė, ar pasiūlymą priimti. „Patariau eiti ir bandyti. Juk tiek metų dirbo rajono vyriausiuoju agronomu ir jam neleido siekti daugiau. Tik prasidėjus Atgimimui, žalia šviesa ir jam užsidegė – tapo ūkio vadovu. Algimantas buvo patenkintas, jam gerai sekėsi ir labai sutarė su žmonėmis“, – pasakojo 2019 m. balandžio 6 d. Eimantas Grakauskas

Vos tik spėjus sušilti kojoms naujame darbe, tik išnagrinėjus pagrindines ūkio problemas ir pamačius, kokį iš tikrųjų ūkį paveldėjo, direktoriaus Algimanto Vinco Ulbos gyvenime įvyko lemiamas apsisprendimas ir posūkis...

Rinkimai į LTSR Aukščiausiąją Tarybą

Priekulės paukštininkystės tarybiniame ūkyje padirbėjus beveik tris mėnesius, pas Algimantą Vincą Ulbą atėjo Klaipėdos rajono profsąjungos pirmininkas Stanislovas Šiugžda ir pranešė, kad profsąjungos komitetas jam siūlo kandidatuoti į Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus. Apie tai nebuvo net pagalvojęs, net buvo jau sutikęs rinkimuose būti Klaipėdos rajono pirmojo partijos sekretoriaus Rimando Stonio patikėtiniu. Keletą dienų pamąstęs, sutiko kandidatuoti.

1990 m. sausio 9 d. Stragnų kultūros namų salėje įvyko Priekulės apylinkės ir miestelio gyventojų susirinkimas, skirtas kandidatui į LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje iškelti. Jame dar dalyvavo „Gegužės 1-osios“ kolūkio, Drevernos žuvininkystės ūkio ir Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio ir miesto gyventojai, iš viso 320 žmonės. Paukštininkystės tarybinio ūkio selektininkė G. Stančiuvienė pasiūlė kandidatui iškelti Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio direktorių, nusipelnusį žemės ūkio darbuotoją Algimantą Ulbą, kuriam, anot jos, šio ūkio žemdirbiai neseniai patikėjo ūkio vairą. Šio susirinkimo protokole, kuris saugomas Lietuvos valstybės naujajame archyve, rašoma: „Kalbėjęs Priekulės miesto vykdomojo komiteto pirmininkas M. Rozenbergas pritarė iškeltai kandidatūrai, papasakojo, kiek drg. A. Ulba nusipelnęs Lietuvos žemės ūkiui. Toliau kalbėjęs „Gegužės 1-osios“ kolūkio traktorininkas drg. Žilionis taip pat pritarė keliama drg. A. Ulbos kandidatūrai, pasakojo, kiek daug drg. A. Ulba, dirbdamas rajono agropromoniniame susivienijime vyr. agronomu, įdėjo pastangų keldamas žemdirbystės kultūrą. Kalbėjo keliamas kandidatui drg. A. Ulba. Jis pabrėžė, kiek daug problemų žemės ūkyje didinant gamybą, keliant žemdirbystės kultūrą, gerinant ekologiją.“

Balsavimo rezultatai: už Algimantą Ulbą balsavo 318 susirinkimo dalyvių, prieš – 1 ir susilaikė 1.

Algimantas Vincas Ulba 1990 m. sausio 17 d. Priekulės 65-ajai rinkimų apygardai įteikė pareiškimą, kuriame parašė: „Sutinku bolotiruotis kandidatu į Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus, Priekulės rinkiminėje apygardoje Nr.65.“ Jau kitos dienos – sausio 18 dienos – Priekulės 65-osios rinkimų apygardos komisijos posėdžio 4-ajame protokole, kuris saugomas Lietuvos valstybės naujajame archyve, liko įrašas: „Nutarta. 1. Įregistruoti Priekulės rinkiminėje apygardoje Nr.65 kandidatu į AT deputatus Algimantą Ulbą, gimusį 1939 m. Kaune, Priekulės paukštininkystės ūkio direktorių, gyvenantį Gargždų m. P. Cvirkos g.“

Ši apygarda buvo kaimiškoji – visa Priekulės zona, dalis Klaipeidos rajono ir Šilutės rajono teritorijos. Kaip konkurentai apygardoje įregistruoti: Komunistų partijos iškeltas Šilutės rajono, Kintų Jono Čiulados žuvininkystės ūkio direktorius Alfonsas Pekarskas, Sąjūdžio kandidatas – Vilniaus antrosios juridinės konsultacijos vedėjas, advokatas Vytautas Zabiela ir darbininkų kolektyvų kandidatas – nepartinis Algimantas Vincas Ulba. Algimantas patikėtiniais pakvietė dirbti Priekulėje gyvenančius, gerai pažįstamus ir patikimus Priekulės miesto vykdomojo komiteto pirmininką Marijoną Rozenbergą, Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio specialistą Vytautą Grigaitį ir Priekulės ligoninės vyriausiąjį gydytoją Dangirdą Lingį.

„Su žmona Elena, baigę Kauno medicinos institutą, atvykome dirbti pagal paskyrimą į Gargždų ligoninę. Dirbau chirurgu, žmona – pediatre. Gyvenome Gargždų centre, buvusioje pradinėje mokykloje. Mūsų kaimynai buvo Alina ir Algimantas Ulbos. Susidraugavome – trys medikai ir agronomas. Netrukus gavome butus. Beveik vienu metu mūsų šeimos pagausėjo naujagimiais. Ulbų šeimoje gimė berniukas Gytis, mūsų šeimoje dukrelė Edita. 1967 m. išvykau dirbti ir gyventi į Priekulę. Po beveik dvidešimt metų – 1989 metais ir Algimantas atvyko į Priekulę. Pažinojau rinkiminėje apygardoje gyvenančius žmones. Dauguma rinkėjų buvo kaimo gyventojai. Algis gerai pažinojo kaimo bankrutuojantį

kolūkinį gyvenimą, suprato ir žinojo, kaip žemės ūkį gelbėti. Dėl šios priežasties jį, kaip kandidatą, buvo lengva pristatinti. Svarbiausias akcentas buvo tai, kad būsimas deputatas pasisakydavo už Lietuvos nepriklausomybės siekį. Žmonės sutikdavo geranoriškai, be pykčio, be užgauliojimų. Jau visi norėjo didelių permainų. O Algis ne aštriai, bet teisingai kalbėjo. Pavydėtinai gražiai ėjo rinkiminė kampanija. Ir su konkurentu advokatu Vytautu Zabiela gražiai bendravo“, – 2019 m. sausio 29 d. pasakojo Priekulės ligoninės vyriausiuoju gydytoju 36-erius metus dirbęs, buvęs signataro patikėtinis Dangirdas Lingys.

Rinkimų kampanija buvo labai trumpa ir įtempta, nes pirmasis rinkimų turas turėjo įvykti 1990 m. vasario 24 d. Neretai per dieną kandidatas turėjo du ar tris susitikimus su rinkėjais. Kartais su nedidelėmis grupelėmis. Būdavo ir didelėse salėse. Priekulėje į salę žmonės netilpo, nors joje yra 600 vietų. Lauke stovėjo. Atėjo klausytis ir žiūrėti. Visi laukė naujovių, pokyčių, išėjimo iš Tarybų Sąjungos, naujoviško vadovavimo.

Kandidatuodamas į LTSR Aukščiausiąją Tarybą, Algimantas Ulba tikėjosi gauti ir rajono Sąjūdžio palaikymą. 1990 m. sausio 24 d. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono skyriaus taryba surengė susitikimą su Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje įregistruotais kandidatais į LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus Algimantu Ulba ir Vytautu Zabiela. Susitikime taip pat dalyvavo TSRS Aukščiausiosios Tarybos liaudies deputatai Zita Šličytė ir Kazimieras Antanavičius. Susitikimo 57-ajame protokole (Janinos Kerpaitės archyvas) liko įrašas, kad Zita Šličytė „pasiūlė, kad jie – kandidatai pasisakytų, kaip jie, būdami parlamentariais, kurs nepriklausomą Lietuvą.“ Protokole rašoma:

„Kalba Ulba A., kad naujasis parlamentas turi patvirtinti nepriklausomos Lietuvos aktą.

Zabiela V. Keliai į nepriklausomybę yra sudėtingi. Vienu mostu padaryti Lietuvą nepriklausoma padaryti neįmanoma.“ (Protokolo kalba netaisyta).

Susitikimo dalyviai svarstė, kad galbūt galima paremti abu kandidatus, juk Algimantas Ulba yra nepartinis, Klaipėdos rajone gyvenantis ir dirbantis, pažįstantis rajono žmones, taip pat pasisakantis už Lietuvos nepriklausomybės siekį. Advokatas Vytautas Zabiela iš Vilniaus, bet jį į kandidatus Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje iškėlė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Po diskusijų buvo nuspręsta, kad rajono Sąjūdžio tarybos nariai remia vieną kandidatą. Kurį? Protokole rašoma, kad „nutarimas – balsavime dalyvauja tarybos nariai.“ Šešiolika tarybos narių ant lapelių užrašė remiamo kandidato pavardę. Protokole užfiksuota: „Už Ulbą A. balsavo 4. Už Zabiela V. balsavo 12.“ Paskutiniai sakiniai protokole:

„Rajono Sąjūdžio taryba palaikys rinkimuose Priekulės apygardoje Zabiela V.

Bet nebus agitacijos prieš Ulbą A.“

Nepartinio Algimanto rinkimų šūkis buvo: „Rinkome komunistus, rinkome sąjūdininkus, dabar rinkime nepartinius!“ Jį rėmė profsąjungos, palaikė Žemdirbystės instituto Vėžaičių filialo mokslininkai, agronomai, žemės ūkio specialistai, darbuotojai.

„Didelių pinigų tada niekam nereikėjo, lankstinukų mada vėliau atėjo, išspausdinom keletą plakatų. Žmonės per laikraščius ir susitikimuose sužinojo, kas mes esame, ką mes dirbame. Nepasakiau nė vieno nekorektiško žodžio apie konkurentus, pasakiau savo mintis, savo norus, ketinimus. Partijų nebuvo, nebuvo tos trinties, korupcijos, pinigų plovimo. Tokie rinkimai man patiko. Švarūs rinkimai“, – sakė signataras, kai kalbėjome apie rinkimų „karštines“. (Ramunės Visockytės asmeninis archyvas)

Klaipėdos rajono savivaldybės salėje susirinko dviejų rinkimų apygardų: Priekulės ir Gargždų, kandidatai į Aukščiausiąją Tarybą – Algimantas Ulba, Vytautas Zabiela, Jonas Šimėnas, Alfonsas Pekarskas, Rimandas Stonys. Sąjūdžio atstovai paklausė Algimanto, koks turėtų būti pirmasis naujosios Aukščiausiosios Tarybos sprendimas. Jis nedvejodamas atsakė, kad pirmiausia turės būti priimtas nutarimas dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės

atkūrimo. Tuomet teisininkai Zita Šličytė ir Vytautas Zabiela kritikavo atsakymą teigdami, jog tai yra politiškai nesubrendusio politiko pažadas rinkėjams. Kalbėjo, kad nepriklausomybės reikia siekti parlamentine tvarka, t. y. reikia Maskvos leidimo prašyti.

„Tada sakiau – tai kokio velnio čia mus renka į Aukščiausiąją Tarybą, jeigu dar turėsime kažką prašyti... Kai jau buvo paskelbtas Kovo 11-osios aktas, sutikęs Gargždų salėje buvusius deputatus klausiau, ar prisimena, ką per rinkimus kalbėjo. Tačiau ir jie balsavo už Nepriklausomybę. Gal jie neturėjo noro sumenkinti mane prieš žmones. Sąjūdis tada laikėsi pozicijos, kad iš anksto tiesiai šviesiai garsiai nesakyti, bet eiti ta kryptimi. O aš – nepartinis, tik palaikantis Sąjūdį, tiesiai šviesiai sakiau – turėsime atkurti nepriklausomybę“, – visą gyvenimą prisimindamas šį susitikimą su rinkėjais, 2005 metais Algimantas Ulba pasakojo Sąjūdžio metraštiniui Leonui Vytautui Glinskui.

Pirmasis laisvų ir demokratiškų rinkimų turas įvyko 1990 m. vasario 24 d. Iš 18 259 į Priekulės 65-osios rinkimų apygardos sąrašus įrašytų rinkėjų balsavo 14 617 rinkėjų. Tačiau nė vienam iš trijų kandidatų neskyrė 50 procentų balsų: už Alfonsą Pekarską balsavo 794 rinkėjai, prieš jį – 13 742; už Algimantą Vincą Ulbą – 6 545, prieš jį – 7 991; už Vytautą Zabielą – 6 747, prieš jį – 7 789. Negaliojančiais pripažintų biuletenių buvo 257.

Priekulės 65-osios rinkimų apygardos rinkimų komisijos 1990 m. vasario 25 d. protokole „Dėl Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų rinkimų 1990 m. vasario 24 d. rezultatų“ yra įrašyta, kad „apygardos rinkiminė komisija nusprendė: surengti apygardoje pakartotinį balsavimą dėl dviejų kandidatų į deputatus, gavusių daugiausia balsų“. (Protokolas saugomas Lietuvos valstybės naujajame archyve)

1990 m. kovo 4 d. vyko antrasis turas – pakartotinis balsavimas. Iš 18 272 į Priekulės 65-osios rinkimų apygardos sąrašus įrašytų rinkėjų balsavo 14 251 rinkėjų. Negaliojančiais pripažintų biuletenių buvo 104. Algimantas Vincas Ulba surinko 50,27 procento

rinkėjų balsų (už – 7 164, prieš – 6 983), Vytautas Zabiela – 47,44 procento (už – 6 761, prieš – 7 386).

„Pasibaigus balsavimui, grįžau namo. Apie 3.30 val. nakties pirmas paskambino mano patikėtinis daktaras Dangirdas Lingys ir sako: „Sveikinu, mes nugalėjom!“ Aš jau netikėjau, galvojau, kad Sąjūdžio atstovas laimės. Praėjo dar kokia 20 min., skambina Vytautas Zabiela, sako: „Sveikinu, Algimantai, tu nugalėjai.“ Vytautas Zabiela – teisininkas, puikus žmogus. Rinkiminės kampanijos metu nei mes barėmės, nei mes *koliojomės*. Labai korektiškai elgėmės prieš žmones. Ryte kitas skambutis – Liudvikas Sabutis pranešė, kad kovo 10 d. ryte jau reikia būti Vilniuje“, – 1996 metais pasakojo signataras Algimantas Ulba. (Ramunės Visockytės asmeninis archyvas)

Gargždėškis Albinas Klizas straipsnyje „Pasidžiaukime visi kartu“ rašė: „Algimantas Ulba nesiveržė kaktomuša į Respublikos parlamentą, ir vieną kartą sutiktas prisipažino: „Neišrinks, kokia čia tragedija. Išrinks – dirbsiu!“

<...> Algimantai, tikiu, kad pats sąžiningai dirbsi, kad tokių žmonių ne tik Priekulės paukštinkystės ūkiui reikia – reikia visai tautai.“ (Laikraštis „Banga“, 1990 m. kovo 13 d.)

Teisininkas, signataras Eimantas Grakauskas prisimena: „Su Vytautu Zabiela rinkimuose abu buvome Sąjūdžio kandidatai. Jis žinojo, kad esu dirbęs Gargžduose ir pažįstu Algimantą Ulbą, tad norėjo suprasti, koks žmogus yra jo konkurentas Priekulės rinkiminėje apygardoje Nr. 65. Du kartus kalbėjome ir kaskart sakiau, kad tik nedrįstų nieko blogo pasakyti apie savo oponentą. Algimantas – padorus ir puikus žmogus. Sakiau, kad tarp judviejų dedu lygybės ženklą. Dar Algimantas turi ir plusų – jis yra vietinis, pažįsta žmones, žino jų problemas, yra kaimo žmogus. Jų rinkiminė kampanija tikrai buvo korektiška. Algimantas Ulba įveikė Vytautą Zabiela. Labai gerai, kad įveikė – Aukščiausiosios Tarybos Agrarinei komisijai labai reikėjo tikrų žemės ūkio specialistų.“

Klaipėdos rajono laikraštis „Banga“ 1990 m. kovo 13 d. išspausdino signataro padėką rinkėjams:

„Gerbiami Priekulės rinkiminės apygardos Nr. 65 rinkėjai!

Nuoširdžiai dėkoju Jums, kad patikėjote man Aukščiausiosios Tarybos deputato mandatą. Dėkoju patikėtiniams ir stebėtojams, rinkiminės apygardos ir apylinkių komisijų nariams, prisidėjusiems prie rinkimų organizavimo ir jų sėkmingos eigos. Suprantu, jog man darbo prisidėjo. Stengsiuosi, kad visi klausimai, liečiantys kaimo žmones, būtų kuo nuodugniausiai nagrinėjami, išklašius jų pačių nuomonės. Negali taip būti, kad žemdirbys ir ateityje neturėtų apsisprendimo teisės, kad visi nurodymai būtų diktuojami iš centro.

Mačiau, jog buvo rinkėjų, kurie nusiteikę prieš mane. Tai ir suprantama, nes demokratiškuose rinkimuose kova tarp kandidatų – natūralus dalykas. Svarbiausia, kad toje kovoje nebūtų šmeižto, nesantaikos, pavydo ir neapykantos. Iš mano pusės to ir nebuvo – nei kalbose, nei spaudoje. Man gerai suprantami žemaičių siekiai, jų bėdos ir vargai. Norėčiau jiems kuo daugiau padėti. Tikslas vienas – turi būti įgyvendinti Lietuvos žmonių laisvės ir gerovės siekiai. Tegul Jūsų šeimose klesti santarvė, pagarba, išmintis ir tikėjimas. Eikime vien takais dorybės! Ačiū!

Su pagarba Algimantas Ulba“

Rinkėjų pasitikėjimas ant Algimanto Vinco Ulbos pečių užkrovė didelę atsakomybę ir didelę darbų našą, nes tuo pat metu reikėjo atlikti Aukščiausiosios Tarybos deputato pareigas (1990 m. kovo 10 d.–1992 m. lapkričio 19 d.) ir vadovauti Priekulės paukštiniųkystės valstybiniam ūkiui (1989 m. spalio 20 d.–1993 m. birželio 18 d.). Dėl šios priežasties direktorius Algimantas Ulba turėjo unikalią galimybę matyti, kaip praktikoje įgyvendinami ir veikia deputato Algimanto Ulbos priimti įstatymai.

4. Aukščiausiosios valdžios atstovas

Kovo 11-oji

Algimanto Vinco Ulbos 51-asis gimtadienis buvo neeilinė, kupina įspūdžių ir įtampos diena. Tiesa, švęsti nebuvo kada, nes 1990 m. kovo 10 d ryte į LTSR Aukščiausiąją Tarybą susirinko ką tik išrinkti deputatai ir prasidėjo pirmosios sesijos pirmoji darbo diena. Visi šurmuliavo, ieškojo pažįstamų, ėjo pranešti, jog atvyko. Daugelis pirmą kartą įžengę į parlamentą, apžiūrinėjo naujos darbovietės pastatą ir laukė pirmojo posėdžio.

Kovo 10 dieną 21.00 valandą prasidėjo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos dvyliktojo šaukimo pirmosios sesijos pirmasis posėdis. Išrinktos Balsų skaičiavimo ir Mandatų komisijos, suformuotas Aukščiausiosios Tarybos sekretoriatas. Pristatytas LTSR įstatymo „Dėl LTSR Aukščiausiosios Tarybos reglamento papildymo“ projektas ir po svarstymo sudaryta jo redakcinė komisija. Česlovas Juršėnas perskaitė sveikinimą Aukščiausiajai Tarybai. Tylos minute buvo pagerbti mirę ir žuvę už Lietuvą ir jos Atgimimą. Pirmasis posėdis baigėsi 22.30 valandą.

Po to dabartinėje LR Seimo I rūmų Konstitucijos salėje į pasitarimą susirinko Sąjūdžio deputatai. Algimantas Vincas Ulba, išrinktas kaip nepartinis ir nepriklausomas deputatas, bet visada palaikęs Sąjūdį, Lietuvos nepriklausomybės siekį, nedvejodamas nusprendė, jog Aukščiausiojoje Taryboje dirbs kartu su Sąjūdžio deputatais. Todėl ir jis dalyvavo pasitarime. „Svarbiausias klausimas – ar bus skelbiama Lietuvos nepriklausomybė, kiek yra deputatų, kurie remis nepriklausomybę?“ – 2005 metais, prisimindamas šį pasitarimą, signataras pasakojo žurnalistui Leonui Vytautui Glinskui.

Vygantas Danilavičius straipsnyje „Klaipėdiečiai dvejonų nepažino: signatarai iš Klaipėdos 1990-aisiais sustabdė mažų žingsnelių politiką“ (dienraštis „Klaipėda“, 2005 m. kovo 10 d.) skaitome Algimanto Ulbos prisiminimus: „Sąjūdžio deputatų grupėje Kovo 11-osios išvakarėse buvo nemaža kalbančių, kad reikia eiti į Nepriklausomybę kažkokia „parlamentine tvarka“. Tai yra kreiptis į M. Gorbačiovą, kad leistų ištotti iš SSSR. „Parlamentinei tvarkai“ labiausiai pasipriešino deputatai, išrinkti Klaipėdoje ir Kaune.“

Sąjūdžio deputatų pasitarimas baigėsi vėlų vidunaktį – 1.30 valandą, jau prasidėjus Kovo 11-ajai. Išsiskirstė nutarę, kad tą pačią dieną bus atkuriamą Lietuvos Nepriklausoma Valstybė.

Kovo 11-sios rytas. Į Aukščiausiosios Tarybos antrąjį posėdį 9.00 valandą susirinko 133 deputatai. „Jaudulys, didelė euforija, laimės jausmas, kad tuoj įvyks kažkas didingo ir nepaprastai svarbaus visai tautai...“ – sakė Algimantas Ulba, pakalbintas žurnalistas Jolantos Beniušytės (straipsnis „Laisvė nebūna lengva“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“, 2010 m. kovo 17 d.). Reikėjo skubėti. Anot jo, sovietų kariškiams būtų užtekę 15 minučių užimti Aukščiausiąją Tarybą ir jie būtų atsidūrę ten, kur buvo ištremti tėvai. Juolab Maskva irgi rezgė pinkles. Kovo 13-ąją Tarybų Sąjungos deputatų suvažiavime Michailas Gorbačiovas turėjo būti išrinktas prezidentu su įgaliojimu Respublikose įvesti prezidentinį valdymą. O svarbiausia – turėjo būti priimtas išstojimo iš TSRS įstatymas. Tai reiškė, kad šis įstatymas labai apsunkins arba visiškai atims galimybę atkurti nepriklausomybę.

Skubėdami negalėjo padaryti teisinių klaidų. Klaidos būtų kainavusios daug, nes Maskva, pasinaudojusi jomis, būtų galėjusi užginčyti svarbiausią dokumentą – Aukščiausiosios Tarybos aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“. Todėl žingsnis po žingsnio pirmiausia buvo priimami labai svarbūs kiti teisės aktai. Lietuvos Aukščiausioji Taryba vienbalsiai patvirtino 133 deputatų įgaliojimus nutarimu „Dėl LTSR AT deputatų įgaliojimų

patvirtinimo“. Aukščiausiosios Tarybos pirmininku slaptu balsavimu išrinko Vytautą Landsbergį.

Trečiajame posėdyje, prasidėjusiame 15.35 valandą, išrinko LTSR Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojus, priėmė LTSR Vyriausybės atsistatydinimą ir pavedė Kazimirai Prunskienei laikinai eiti Ministrų Tarybos pirmininkės pareigas. Patvirtinta deklaracija „Dėl Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų įgaliojimų“, kurioje sakoma, kad „Lietuvos gyventojai savo valia suteikė išrinktiems Lietuvos TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatams tautos atstovų mandatą ir prievolę atstatyti Lietuvos valstybę ir reikšti tautos suvereninę galią (*suprema potestas*) per Aukščiausiąją Tarybą, kuri nuo 1990 m. kovo 11 d. 18.00 bus vadinama Lietuvos Aukščiausiaja Taryba“. Priimtas įstatymas „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“. Posėdžių salėje 18.08 valandą uždegtas LTSR herbas ir iškelta tautinė vėliava.

Žingsnis po žingsnio, minutė po minutės buvo artėjama prie visų laukiamos akimirkos. Buvo svarstomi, redaguojami ir priimami: aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“, jį lydintieji dokumentai, t. y. Lietuvos Respublikos įstatymai „Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo“, „Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo“, „Dėl buvusių Lietuvos TSR sąjunginio-respublikinio pavaldumo valstybės valdymo organų statuso pakeitimo“.

Česlovas Juršėnas pasiūlė dėl Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ balsuoti vardiniu balsavimu. Nebeturime galimybės dabar paprašyti signataro Algimanto Vinco Ulbos pasidalyti prisiminimais, išpūdziais, bet žurnalistai paskelbė jo prisiminimus įvairiuose spaudos leidiniuose ir įrašė vaizdo įrašuose. Dėl šios priežasties galime Algimanto Ulbos prisiminimus apie svarbią Lietuvai ir jam asmeniškai ypatingą balsavimą sudėti į vieną vietą.

„Dėl nepriklausomybės Akto deputatams buvo pasiūlytas vardinis balsavimas. Nors buvo norinčiųjų ir slapta balsuoti...

119

Vardinio balsavimo kortelė

Balsuojama dėl Dėl šio deklaro nepri-
klausomos valstybės atstatymo

Balsuota: ☐ Už ☒ Prieš ☒ Susilaikė

Deputato pavardė, vardas, apygardos Nr. 65 Prūkaičių
Ulba Algimantas Vinco

Parašas Siglellla Data 1990 03 11

Algimanto Vinco Ulbos vardinio balsavimo kortelė „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ (kopija). Vilnius, 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Vytautas Landsbergis, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, pasakė: „Ne, aš skaitysiu pavardes ir kiekvienas atsistojęs tegul pasako, kaip balsuoja.“ Deputatai vienas po kito kilo iš vietų ir sakė „Taip“. Salėje ovacijos, džiaugsmas, sveikinimai...“ – pasakojo Algimantas Ulba 2010 m. kovo 17 d. žurnalistei Jolantai Beniušytei. (Straipsnis „Laisvė nebūna lengva“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“)

Vėlai vakare – 22.39 valandą paskelbiami vardinio balsavimo rezultatai: už – 124, susilaikė – 6.

„Buvo nukabinti SSSR bareljefai, sugiedotas labai gražus himnas, buvo apsikabinimai, pasibučiavimai. Tokie dalykai mano gyvenime buvo vieni ir, turbūt, paskutiniai. Neduok, Dieve, kad vėl būtų kokia okupacija. Neduok, Dieve, kad tokie dalykai pasikartotų. O jaunimui reikia sekti praeities kronikas, pasižiūrėti, kaip viskas buvo“, – kalba signataras vaizdo įrašė (Leonas Vytautas Glinkis, 2005 metai). „Tokio džiaugsmo man dar nėra tekę patirti. Visi pakilome iš savo vietų ir vienas kitą sveikinome. Vėliau tęsėme

darbą. Į tribūną išėjo deputatas Virgilijus Čepaitis ir tarė: „Ši diena XX amžiaus Lietuvos istorijoje turbūt yra tokia pat svarbi, kaip ir 1918 metų Vasario 16-oji. Todėl siūlau aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ pasirašyti ne tik Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui ir Tarybos sekretoriui, bet ir visiems, dalyvavusiems balsavime.“ Šis pasiūlymas buvo vieningai priimtas. Akto pasirašymas užtruko iki vidurnakčio“, – pasakojo Algimantas Ulba žurnalistei Mildai Judelytei. (Straipsnis „Nepriklausomybės akto signatarai ragina puoselėti Laisvę“ laikraštyje „Banga“, 2010 m. kovo 10 d.)

„Laukėm visi eilėje pasirašyti. Kai buvo paskelbti balsavimo rezultatai ir nufilmuota, man iš dešinės stovi Egidijus Bičkauskas, iš kairės – Jonas Šimėnas. Mes visi buvom nuo Šilutės ir Gargždų pusės. Buvom jauni, baisiai gerai nusiteikę. Iš rūmų išėjom apie pirmą valandą nakties. Lietus lyja, užia vėjas. Einam su Jonu Šimėnu ir matom, kad lauke stovi žmonės ir šaukia: „Valio Lietuvai! Esat šaunuoliai, vyrai, kad taip pasielgėte!“ Jaučiam, kad esam labai palaikomi žmonių. Klausiu Jono, ar jis nori valgyti. Atsako – „Aš turiu dešros“. Juk naktis... Pakviečiau važiuoti pas gimines į Architektų gatvę, Lazdynuose. Ten buvo amžinatilsį mano žmona ir laukė rezultatų. Jie matė per televiziją. Sakau – atšvęsime, o tu pačiu ir mano gimtadienį atšvęsime. Mes parvažiuom ten. Šventėm mano gimtadienį ir šventėm Lietuvos nepriklausomybę. Kavą gėrėm. Po taurelę konjako. Jono dešrą suvalgėm. Išsiskirstėm apie 5 val. ryte. Atšventėm“, – kalba signataras Leono Vytauto Glinskio darytame vaizdo įrašė.

„Nuo tada gimtadienį ir Nepriklausomybės atkūrimo dieną paminim kartu. Aišku, dažniausiai kur nors tenka išvažiuoti“, – šiais Algimanto Ulbos žodžiais baigiasi Ramunės Visockytės rengtas interviu „Kaip gyvenate, signatare?“ (Laikraštis „Vakarų ekspresas“, 1996 m. spalio 16 d.).

Aukščiausioji Taryba. 1990 metai

Algimantas Vincas Ulba visada buvo už tai, kad atgavus nepriklausomybę žmonėms būtų grąžinta žemė, kad kurtųsi ūkininkai, kad jiems turi padėti valstybė ir rajonų valdžia. Apie tai kalbėjo su žemės ūkyje dirbančiais žmonėmis ir rinkimų kampanijos metu. Jo pažadas rinkėjams buvo – „spręsti visas žemės ir žemės ūkio problemas“. Algimantas dirbo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Agrarinėje komisijoje, į kurią buvo paskirtas 1990 m. kovo 20 d. Naujai šios komisijos nariu buvo patvirtintas 1991 m. lapkričio 19 d. Aukščiausiosios Tarybos nutarimu. Komisijai vadovavo Eimantas Grakauskas (vėliau – Mečislovas Treinys).

Prieš patvirtinant Agrarinę komisiją, rajoninės spaudos žurnalistas Antanas Sakalauskas domėjosi, kaip gyvuoja deputatai agrarininkai. „Malonu, jog sutikau gerbiamą Mykolą Arlauską – Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto mokslinį bendradarbį, žemės ūkio mokslų kandidatą, artųjų varžybų Respublikoje organizatorių. Komisijoje darbas dar nebuvo prasidėjęs, bet, matyt, netrukus jo imsime“, – kalbėjo deputatas 1990 m. kovo 20 d. straipsnyje „Labai vieningai visi balsavome...“ (Laikraštis „Banga“)

Agrarinėje komisijoje dirbo 15 deputatų: Eimantas Grakauskas, Raimondas Survila, Jonas Mačys, Povilas Aksomaitis, Leonas Apšega, Mykolas Arlauskas, Leonas Milčius, Albertas Miškinis, Petras Poškus, Algirdas Ražauskas, Kęstutis Rimkus, Mečislovas Treinys, Algimantas Ulba, Petras Papovas, Eduard'as Tomaševičius. Algimantui Ulbai buvo pavesta kuruoti žemėnaudos, žemėtvarkos klausimus ir ryšius su užsieniu.

Būdamas žemės ūkio reikalų specialistas, plenarinių posėdžių metu Algimantas Ulba pasisakydavo tik žemės ūkio ir aplinkos apsaugos klausimais. „Aš nesikišu dažnai į diskusijas, nes tos diskusijos, pasakysiu, yra tokios: jei rodo televizija ir tranciliuoja radijas, tai kai kas bėga prie mikrofono. Lyg norėdami pasirodyti savo rinkėjams, kad labai daug dirba. Bet tas toks dažnas nekompetentingas

rodymasis kartais negražus. Jei aš kurio klausimo nesuprantu, geriau išigilinu į to žmogaus, kuris supranta konkrečią sritį, žodžius. O kai kalbama apie žemės ūkį, visada pasisakau ir pareiškiu savo nuomonę“, – skaitome 1990 m. rugsėjo 26 d. laikraštyje „Banga“ Algimanto paaiškinimą, kodėl kas penkios minutės nebėgioja prie mikrofono. (Irenos Kasperavičienės straipsnis „Ar pasimokysime iš Vakarų?“)

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Jonas Liaučius 2019 m. vasario 7 d. pasakojo: „Su Algimantu dažniausiai susitikdavome Parlamento posėdžių salėje, kad po išsamių ir laisvų diskusijų priimtume svarbius teisės aktus. Ypač svarbūs buvo žemės, žemės ūkio, privatizavimo klausimai. Turėjome garantuoti teisingą žemės reformą ir gėrio atkūrimą kaime. Ir čia buvo labai reikalinga kolegos Algimanto kompetencija. Įsiminė tai, kad jis dažniausiai ir pasisakydavo žemės ūkio reguliavimo klausimais. Visada tuose pasisakymuose buvo išsakomas didelis rūpestis žmonėmis. Prisimenu, kad 1990 m. birželio 28 d. deputatas Audrius Rudys atsakinėjo į deputatų klausimus dėl Fizinių asmenų mokesčių įstatymo projekto. Tuomet Algimantas klausė: „Gerbiamasis deputate Rudy, dabar visi Respublikos ūkiai ir individualūs valstiečiai už parduo- damą produkciją gauna skirtingas kainas. Yra septynios kainų zonos. O mokesčius mokės, kaip jūs teigiate, vienodus. Todėl bus socialinė neteisybė. Reikėtų, mano nuomone, pirmiausia likviduoti kainų zonas, o apie mokesčius pagalvoti vėliau. Kaip jūs manote?“

Atkūrus nepriklausomybę, Aukščiausiosios Tarybos, Vyriausybės ir ypač Agrarinės komisijos laukė milžiniškas darbas – reformuoti žemės ūkį. Visi suprato, kad žemės reformai reikės parengti kompleksinį įstatymų paketą. Tai padaroma ne per vieną dieną. Tačiau jau nuo pat pirmųjų Aukščiausiosios Tarybos darbo dienų pradėjo plaukti laiškai, kuriuose buvo keliamos didelės, nedelsiant ir nelaukiant įstatymų paketo sprendtinios problemos.

1990 metų pavasarį nepriklausomos Lietuvos ūkininkai ruošėsi pirmai sėjai. Šalyje beveik 500 šeimų jau buvo pasiruošusios

pradėti ūkininkauti: nusipirko gyvulių, įsigijo technikos, buvo parengti projektai žemės sklypams gauti, rajonų tarybos tam pritarė. Tačiau viską stabdė prievolė gauti kolūkių ar ūkių visuotinių susirinkimų pritarimą skirti ūkininkui žemės sklypą. Agrarinės komisijos vienas iš pirmųjų darbų buvo išspręsti šią problemą. Sutarta, kad, Lietuvos Respublikos žemės kodeksą papildžius sakiniu „Žemės sklypai į valstiečių ūkiams skiriamą žemės fondą iš savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų naudojamos žemės paimami rajono (apskritis) liaudies deputatų tarybos sprendimu, nepriklausomai nuo sklypo dydžio pagal žemės skirstymo komisijų ir žemėtvarkos organų parengtus projektus“, pasiruošusiems ūkininkauti nebereikės priklausyti nuo kolūkių visuotinių susirinkimų malonės. Įstatymo papildymo projektas buvo pateiktas svarstyti Aukščiausajai Tarybai.

Svarstant šį projektą 1990 m. balandžio 5 d. vakariniame posėdyje, pirmą kartą kalbėdamas parlamente, deputatas Algimantas Ulba sakė: „Gerbiamieji deputatai, <...> mano nuomonė yra tokia: ūkininkai mūsų laukia, ir šitas 48 straipsnis tikrai palengvins visai rajoninei žemės skirstymo komisijai darbą. Nebus nieko blogo, jei mes nerinksim žmonių per sėją ir nediskutuosim – duoti jam žemės ar neduoti. Dabartinė komisija pasižiūrės į tą žmogų, įvertins, ar jis sugeba dirbti, ar yra parankus žemdirbys, be to, nenorės susilpninti ir to ūkio gamybos. Nelabai palankus metas pavasarį dalyti žemę. Tik blogas ūkininkas dalydavo pavasarį, o geras būdavo viską suplanavęs rudenį. Dabar, kiek žinau iš E. Grakausko, yra kokie 500 ūkininkų, kurie jau rudenį norėjo gauti žemės, bet jiems prieštaravo, kaip mes sakome, ir ūkių vadovai, ir galbūt visuotiniai kolūkiečių susirinkimai. Mano nuomone, šitą įsaką reikia priimti. <...> O žemė turi tekti tikram žemdirbiui. Pernai priimtame įsake „Dėl valstiečių ūkio steigimo“ viskas atsispindi. <...> Valstiečių ūkio įsake žemei gauti yra pabrėžta, kad kiekvienas ūkis, tuo labiau vadovas, turi numatyti, kur tą žemę duoti valstiečių ūkiams steigti. Žinom, kad yra pastatytos didelės fermos, yra dideli laukai,

kultūrinės ganyklos, yra valstiečių, kurie neima žemės, bet laiko karvių ir kitų galvijų. Jiems reikia ganyklų. Tai iš tų plotų paimti negalės be jų sutikimo, nes jiems jau yra duotas antrinis žemės naudojimo aktas. Todėl tos komisijos, man atrodo, nepažeis įstatymo, jeigu nutars žemės duoti. Mano supratimu, reikėtų skirti tiems, kurie sugeba tą žemę naudoti. Be to, kiekvienas žemės naudotojas turi žemės naudojimo aktą. Ir man atrodo, kad to akto niekas dar neatšaukė. Tai ūkio vadovą stato į aklavietę. Taip pat buvo 1948 metais, per priverstinę kolektyvizaciją. Žmogus turėjo aktą, ir jo niekas neatšaukė. Jį nuvarė nuo žemės, deportavo. Dabar tas aktas vėl atstatytas, vėl įteiktas kolūkiui. <...> Ko reikia praktiškai tam aktui atšaukti? Kad rajono komisija ar savivaldybė galėtų tą aktą pakeisti. Vadovams (aš dabar irgi esu vadovas) nereikėtų prieštarauti.“

Signataras akcentavo, kad žemę reikia skirti valstiečiams. Jis atkreipė dėmesį, kad žemės gali bandyti įsigyti ir ne tik svajojantys joje ūkininkauti: „Važiuoja dabar žmonės iš miesto, prašo, neturintys jokio sugebėjimo, jokio supratimo apie žemę. <...> Aišku, prie miesto yra įvairių žmonių. Pas mus ateina net atvažiavusių iš Rusijos Federacijos ir prašo žemės. Aš pasakau: jūs pirmiausia gaukite Lietuvos pilietybę, o tada galėsite galvoti apie žemę. Yra tokių, kurie nori tą žemę spekuliuoti. Tokius reikia labai gerai iš-tirti. <...> Pirmiausia žemės turi gauti tremtiniai ir tie, kurie turi paveldėjimo teisę. Taip parašyta. Mes jiems pirmiausia ir skiriame. Man tenka dalyvauti tuose žemės skirstymuose. Pirmiausia atmatuojama žemė jiems. Ir ten, kur jie nori. Jeigu turi vienkiemį, ten tebėra jų trobesiai, arba nori gauti senelių žemę – prašom. Mes negalime stabdyti. Man atrodo, kad ir toliau valstiečių ūkių gausės, o šitas mažas indeksėlis nieko nepakeis, tik sušvelnins darbą tokiems kaip mes, rajono žemės skirstymo komisijos nariams, kurie atliekame juodą darbą. Nereikės kviesti darbininkų. Tegul jie dirba, tegul sėja. Reikia blaiviai, agronomiškai pažiūrėti į tą reikalą ir spręsti teigiamai. Ačiū už dėmesį.“

Lietuvos Respublikos žemės kodeksas pagal Aukščiausiosios Tarybos nutarimą buvo papildytas 48¹ straipsniu „Žemės paėmimas į valstiečių ūkiams skiriamą žemės fondą.“

Algimantas Ulba savo rinkimų apygardoje susitikdavo su ūkių darbuotojais, organizuodavo susitikimus su kaimiškų vietovių gyventojais, aptardavo Tarybų Sąjungos ekonominės blokados padarinius, pasakodavo apie Agrarinės komisijos ir Parlamento svarstomus teisės aktus, klausdavo jų nuomonės ir prašydavo teikti pasiūlymus. Pats daug skaitė, domėjosi ir prieškarinės Lietuvos vykdyta žemės reforma. Visa tai atsispindėjo ir jo pasisakymuose rajoninėje, respublikinėje spaudoje, Aukščiausiosios Tarybos posėdžių salėje. 1990 m. gegužės 29 d. Aukščiausiojoje Taryboje buvo diskutuota dėl svarbiausių agrarinės reformos principų. Algimantas Ulba kalbėjo: „Gerbiamieji deputatai! Ūkių privatizavimas turi eiti kartu su pramonės privatizavimu. Man teko kalbėti su vedančiais JAV ekonomistais. Jie manęs paklausė praėjusiais metais: „Ar jūs galvojate tikrai žemės ūkį privatizuoti, ar ir pramonę?“ Aš sakau: „Apie pramonę nieko nežinau, bet žemės ūkį – taip.“ Jie sako: „Bus blogai, reikia eiti kartu.“ Aš suprantu, kodėl taip yra daroma ir kodėl jie tą klausimą pabrėžė. Todėl, kad nėra pasaulyje valstybės, kuri eidama privatizavimo keliu didintų dirbančiųjų skaičių kaime. Paimkim JAV – 3,5 procento žmonių dirba žemės ūkyje. Pas mus dabar dirba apie 19–20 procentų. Jeigu mes dar dalinam žemes – jų skaičius dar padidės. Mano nuomone, pirmas ir pagrindinis klausimas turi būti, einant prie ūkių privatizavimo, – tai geras servisas, gera mechanizacija, ūkių aptarnavimas ir visiškas jų mechanizavimas. Mūsų darbininkai, dabar dirbantys ūkyje, tą ir prašo pranešti jums, todėl kad reikia pramone užsiimti. Praktiškai mūsų pramonės dirbinių dabar krautuvėse nėra. Ir man nesuprantama, ką veikia mūsų pramonės inžinieriai, pramonė, kad žemės ūkį paliko dirbt su šake, su traktoriumi, kuris yra sukurtas 1954 metais (jo kabina tokia pat), sėjamoji, su kuria dirbau aš prieš 30 metų, atlikdamas praktiką Žemės ūkio akademijoje. Dabar ji

kuo skiriasi? Uždėjo guminius ratus. Daugiau nieko. O mes turim pavyzdžių, atliekant bandymus Žemdirbystės instituto Vėžaičių filiale, toj pačioj dirvoj dirbant su suomiškomis sėjamosiomis išauginama 9,5–10 centnerių grūdų daugiau. Vien tik sėjamoji. Todėl man atrodo, kad bet kokio žemdirbio aptarnavimas turi būti pirmoje eilėje. Tada mes galėsime pritraukt gerus specialistus, o ne tokius (tegu neužpyksta kiti), kokie kartais ima žemę.“

Aukščiausiosios Tarybos deputatas jau tada ragino kolegas pirmą įvertinti, inventorizuoti žemę: „Reikia greičiau žemę įvertinti ir žinoti tiksliai, koks bus tos žemės mokestis. Nepriklausomos Lietuvos laikais tuoj pat, 1920 metais, aš galiu pasakyti ir datą – rugpjūčio 18 dieną, buvo priimtas Žemės reformos įvedamasis įstatymas. Ką jis parodė? Buvo sudaryta Žemės reformos valdyba ir ji konkrečiai nustatė: kokią žemę, kur dalins. 1904 metais dvarų žemė buvo išdalinta rusų tautybės žmonėms, rusinant Lietuvą. Kurie buvo nepažangūs arba neteisėtai įsigiję žemės, ten reikėjo iš jų atimti. Tai štai tuo klausimu ir užsiėmė. Man atrodo, kad dabar įkurtas naujas Žemėtvarkos departamentas. Ten turėtų būti žemės reformos ar valdyba, ar žemės reformos komisija. Dabartinė žemės skirstymo komisija yra nekompetentinga. Kodėl? Pavyzdžiui, 1974 metais, kada buvo priverstinis visų valstybinių ir tarybinių ūkių stambinimas, tai čia įsijungė ir Ekonomikos institutas, Žemdirbystės institutas, Mechanizacijos institutas, visi sulėkė į rajonus. Pradėjo stambinti, nors niekas neatsiklausė to dirbančio valstiečio, ar reikėjo tada ūkį stambinti. Niekas jo neklausė. Ir aš bijau, kad dabar irgi panašiai daroma. Čia štai mes, dirbantys vietose, kalbėjome, ar nebus taip, kad vėl mus laikys priverstinės kolektyvizacijos asmenimis. Todėl būtų toks prašymas, kad Žemėtvarkos departamentas turėtų padėti nustatyti, kur žemę dabar reikės privatizuoti, kurią pirmiausiai, kad nesugriautume ūkių, apie kuriuos jau minėjo, nes mes paliksim be duonos, be mėsos. Kaip bebūtų, bet Lietuva eina nepriklausomybės keliu. Mes žinom, kiek mūsų žemės yra užimtos karinėms bazėms, kiek yra tankodromų ir visokių kitokių dalykų.

Kiek jie užima žemės. Reikia ir ją peržiūrėti. Aš pilnai esu įsitikinęs, kad ginkluotosios pajėgos Lietuvoj mažės, palaipsniui mažės. Reikės žemę paimti. Reikės ją įvesti ir dirbti.“

Kalbėdamas apie svarbiausius agrarinės reformos principus, Algimantas Ulba ragino nepamiršti numatyti ir kas turi pirmenybės teisę atgauti ar gauti žemę, rėmėsi pavyzdžiais iš savo darbo praktikos: „Kitas dalykas – dėl eiliškumo. Pas mus Klaipėdos rajone jau kilo konfliktas rajono savivaldybės sesijoje. Žemę pradėjo komisija dalinti. Bet pirmoj eilėj nori pasiimti tie, kurie anksčiau buvo ne žemės ūkio kooperatyvai, o gamino įvairius pramonės dirbinius, kurie niekad po karo žemės nedarbo. Ir štai kilo nepasitenkinimas mūsų rajono deputatais. Sakoma, girdi, aš dirbau 30 metų traktorininku, tai man pirmiausia žemė turėtų priklausyti, o ne jam. Ir štai, nors norėtusi tam žmogui duoti, nes jis turi vienių nusipirkęs, gyvena ūkio pakraštyje. Bet darbininkai nesutinka. Todėl, priimant įstatymą, reikėtų nustatyti eiliškumą. Čia kai kurie deputatai sako, aš nesakysiu pavardės, kad ūkininkai yra pasiruošę. Aš noriu tiek pasakyti, kad tikrai tie vargšai ūkininkai, kurie nori gaut žemės, dar yra nepasiruošę. Ir aš prašyčiau pramonininkų pirmoj eilėj sukurti gerus melžimo aparatus, kad nevargtų mūsų ūkininkų moterys. Jos turi po 6–8 karves, čia yra ir mano asmeninis prašymas, ir visų mūsų rinkėjų vardu taip pat prašyčiau Alytaus šaldytuvų gamyklos pradėti gaminti pieno šaldytuvus, kurie būtų ūkininkui reikalingi. Mes gi neturim pieno šaldytuvo ir nieks jo dar nesukūrė – miniatiūrinio, gero, 10 karvių pienui atšaldyt šaldytuvo. Jeigu tokie šaldytuvai bus, tikrai pienas bus geriausios rūšies ir mes turėsime geriausią sviestą, o ne kaip dabar yra pristatomas pienas – jis yra jau blogos kokybės. Ačiū už dėmesį.“

Klaipėdos rajone išrinktas deputatas Algimantas Ulba sakė, kad Agrarinės komisijos kolegų nuomonės ne visada sutampa. Jis buvo įsitikinęs, kad pradedant žemės reformą negalima daryti staigių, neapgalvotų, neišdiskutuotų žingsnių. Kelias turi būti nuoseklus: neišdraskyti senos infrastruktūros ir veiklos, kol

nieko naujo nesukurta. Anot jo, jei pradedamas privatizavimas, pirmiausia reikia visą turtą, žemę inventorizuoti ir turtą grąžinti buvusiems savininkams. Neatsiradus buvusių savininkų, turtą privatizuoti. Vėliau dažnai apgailestavo, kad turtas nebuvo inventoriuzotas ir tai sukėlė didelį žmonių susipriešinimą.

Dėl šių priežasčių Algimantas Ulba 1990 m. liepos 26 d. siūlė nepriimti nutarimo „Dėl kaimo gyventojų sodybinių sklypų išplėtimo“. Aukščiausiosios Tarybos posėdyje jis kalbėjo: „Gerbiameji deputatai, aš pagal specialybę esu agronomas. <...> Prieš porą metų su žemės tvarkytoju esam paskaičiavę, kad, pavyzdžiui, Klaipėdos rajone dirbantieji naudojami privačia žeme ir kiekvienai šeimai vidutiniškai tenka po 2,96 ha žemės, iš jos – 0,6 ha ariamos, o visa kita yra žemės ūkio naudmenys. Tą visą likusį plotą sudaro kultūrinės ganyklos, natūralios pievos arba natūralios ganyklos. Mano supratimu, dabar priimti šitą nutarimą išvis nereikėtų. Jis kai kuriems rajonams yra visai nepriimtinas, be to, aš pasakysiu, kodėl jis yra netinkamas. Pirmiausia todėl, kad du hektarai žemės nėra apibrėžtas dalykas. Žemė yra skirstoma į naudmenis, kultūrines ganyklas (jos gi gali būti kultūrinės, gali būti užliejamos pievos, gali būti natūralios ganyklos) ir taip toliau. Dabar, jeigu priimtume šitą nutarimą, kiekvienas, kuris norės įsigyti žemės (o tame nutarime taip labai jau, sakyčiau, skystokai ir parašyta yra), jis prašytų gauti ariamą žemę. Man praėjusį pirmadienį teko būti viename intensyviausių mūsų rajono ūkių – Kretingalės valstybiniame ūkyje, kuris turi 4 000 vietų kiaulių kompleksą. Šis ūkis yra nedidelis, ariamos žemės yra nedaug ir ji sudaro tik apie 70 procentų visų naudmenų. Ir jeigu būtų šiame ūkyje išdalinta po 2 ha kiekvienai šeimai, ūkiui praktiškai žemės neliktų. Nuo to momento reiktų visas kiaules išvežti į mėsos kombinatą ir mūsų didžiulis kompleksas liktų tuščias. Aš pilnai suprantu žmones, jie kiaulių tuoj pat neįsiveis. Tokių ūkių priemiestiniuose rajonuose yra daug. Šitokia padėtis susidarytų visuose ūkiuose, kurių naudmenose yra mažesnis kiekis ariamos žemės. Jis praktiškai turi tuoj pat tuštinti savo

kompleksus, savo esamas labai geras patalpas, nes neturės pašarų. Pašarai pas pasiėmusį 2 ha žemės žmogų taip pat iš karto neatsiras. Kai kas dabar kalba iš tribūnos (tame tarpe yra ir aukštus postus užimantys žmonės), kad Lietuva yra tvartas. Kiek aš žinau, Danija ir Olandija yra apribojusios vienam hektarui naudmenų laikyti ne daugiau kaip 3 galvijas. Dabartiniu metu, jeigu aš neklystu, Lietuvoje vienam hektarui tenka tikrai 1,3 – 1,5 galvijo. Mes dar iki to lygio esame toli, nors deklaruojame, kad mūsųose vienam gyventojui gaminama daugiau pieno, daugiau mėsos. Tačiau supraskime, kad tose šalyse yra žymiai daugiau gyventojų – 12 milijonų, 14, o ne 3,7, kaip pas mus dabar. Todėl mums gyvulių skaičių mažinti tikrai nereikėtų, tuo labiau dabar. Mes negalime šitaip neobjektyviai išdalinti žemę, kol dar nepriimtas privatizacijos įstatymas ir mūsų ekonomistai nėra paskaičiavę, kaip mes gyvensime, jeigu liks tie tušti kompleksai, tušti gyvulininkystės pastatai. <...> Aš tikrai žinau (girdisi ir iš daugumos Respublikos žmonių), kad kiekvienas kolūkietis, darbininkas arba dirbantis specialistas, ar kiti gyvenantys kaime žmonės žemę gauna. Tuo labiau dabar visiems kaimo pensininkams priklausantys plotai apsėjami ūkių jėgomis, bendruose pasėlių plotuose. Jiems yra derlius nupjaunamas ir atvežami grūdai, o jeigu pageidaujama – net pakeičiami į koncentruotus pašarus. Mano supratimu, čia būtų skubotas šitas nutarimas ir jo reikėtų nepriimti tol, kol nebus privatizacijos įstatymo.“

Algimantas Ulba įspėjo Aukščiausiosios Tarybos deputatus, kad daugelis 2 hektarų ūkių nesugebės išgyventi: „Be to, mes žinome, kad dabar kiekvienas ūkis ar tai ūkininkas turi pirminį žemės naudojimo aktą. Kada matuosime žemę po 2 ha, kaip čia minima nutarime, turėsime išduoti žmonėms antrinį žemės naudojimo aktą, kadangi po privatizacijos jis tada gaus ją į privačią nuosavybę. Iš patyrimo mes patys žinome, kad dviejuose hektaruose žmogui, kai bus jam nuolatinai paskirta žemė, gyventi labai sunku. Kaip agronomas aš galiu pasakyti, kad už poros trejų metų tas valstietis, kuris turės 2 ha žemės, gali ir sužlugdyti savo gamybą,

todėl kad sėjomainą įvesti dviejų hektarų plote yra labai sunku. Juk mes deklaravome, kai dalinome žemę ir kolektyviniams sodams. Tie, kas dabar turi sodus, dauguma žemę apleido ir mes ypatingos naudos iš jos neturim. Žemę nuolat reikia atnaujinti, taikant sėjomainą, sėti kažkokias kitas kultūras, o dabar dirbantieji mieste žemę sode palieka tiktai pailsėti. Aš ne prieš tai, kad jiems neduoti tos žemės, bet reikėtų palaukti privatizacijos įstatymo – dar kartą miniu – ir tada eiti teisingu keliu, kad nenukentėtų Lietuvos interesai, Lietuvos žmonių gyvenimas ir bendrai visa mūsų liaudies ūkio ekonomika. Ačiū.“

Aukščiausiosios Tarybos deputatas Algimantas Ulba apie būsimą žemės ūkio reformą, jos naudą žemdirbiams, įvairias ūkininkavimo formas pasakojo ir Klaipėdos rajono laikraštyje „Banga“. 1990 m. rugpjūčio 22 d. straipsnyje „**Žemės ūkis ant reformos slenksčio**“ signataras rašė:

„Didžiausią diskusiją Lietuvoje sukėlė žemės ūkio reforma. Tai labai gerai, nes diskutuojant gali atsirasti geriausias variantas. Kaip reikėtų tvarkytis kaime, kad žemės ūkio produkcija būtų lygiavertė Vakarų šalių analogiškai produkcijai? Bendruosiuose agrarinės reformos principuose parašyta, kad žemės reforma yra sudėtinė ekonominės pertvarkos dalis. Ji vykdoma parengus ūkinės politikos koncepciją, bendruosius Lietuvos ūkio reformos principus ir priėmus atitinkamus įstatymus bei kitus normatyvinius aktus. Mano nuomone, šie principai susilauks pritarimo tarp kaimo gyventojų ir reforma vyks ne stichiškai, bet kryptingai, be nuostolių, žmonių ir pareigūnų įžeidimų. O dar pasitaiko, jog ilgus metus dirbę specialistai, brigadininkai ar kiti vadovai, eilinių žemdirbių gerbiami, būna be rimtos priežasties puolami. Žinoma, per ilgą komandinės ekonomikos laikotarpį klaidų buvo padaryta labai daug, visa sistema buvo ydinga, tačiau mūsų kaime išliko daug sumanių specialistų ir gerų savo gimtojo krašto piliečių.

Žemės ūkio reforma jau prasidėjo, nes kuriasi privatūs ūkininkai, akcinės įmonės ir kt. Bet neturime jokio ekonominio pagrindo,

kainų, taip pat, kaip gerės žmogaus darbo sąlygos ir, svarbiausia, kas jas pagerins. Nieko nedaroma sprendžiant ūkininko aptarnavimo klausimus. Gal tai per anksti? Bet Respublikoje jau yra keli tūkstančiai ūkininkų ir bemaž visi jie turi įsigiję nurašytos technikos. O kaip su tokia ilgai bus galima dirbti? Galvoju, jog, dirbant su TSRS gamybos traktoriais ir kitomis mašinomis, detalių trūks nuolat.

Antras ne mažiau svarbus dalykas – kaip išsidėstys besikuriančių ūkininkų sodybos. Dabar daugelis jų dar gyvena bendroje gyvenvietėse. Prie jų žemės visiems neužteks. Reikės statyti namus, tvartus, sandėlius, džiovyklas, mažas dirbtuvėles, kalves, kasti šulinius, tiesti kelius. Kol kas to ūkininkas neskaičiavo. Šių metų žurnalo „Žemės ūkis“ 8–9 numeriuose ekonomikos mokslų kandidatas P. Pabrėža siūlo ūkininkui projektą, kurio orientacinė kaina 180 tūkstančių rublių. Jo siūlymai privatizuojant žemės ūkį yra labai teisingi. Pritariu visiems tiems, kurie teigia, kad žemės reforma – tai ilgalaikis procesas. Bet kartu jaudina, kad kitose šakose – pramonėje, prekyboje, tiekime – privatizacijos net „pumpurų“ nesimato. Įsikūrę įvairūs kooperatyvai krašto ūkiui, gyventojams tik žalą neša, nes ištuštėjo parduotuvės, pabrango visi pramonės dirbiniai. Jie kooperatininkų yra perpardavinėjami turguose, išvežami už Respublikos ribų. Norėčiau sužinoti adresą kooperatyvo, kuris pagal iškvietimą remontuos valstiečių traktorius, kitas žemės ūkio mašinas, tręštų ar purkštų laukus ir pasėlius. Kodėl taip rašau? Ogi todėl, kad ūkininkų pasėliai šiemet daug kur buvo piktžolėti, dirvos įdirbtos prastai. Nenoriu, kad Lietuvos ūkininkai vargtų ir dar plius gadintų laukų vaizdą. Žinoma, kartu reikia pasakyti, jog aplaidumo yra ir kolūkiuose bei valstybiniuose ūkiuose. Netvarkingos teritorijos, galulaukės... Bet visa tai jau esame pasmerkę kaip netikusią ūkininkavimo formą.

Visos pokario reformos žemės ūkyje buvo primestos iš centro. Abstrakčiai kalbant – iš miesto. Kiek jos buvo geros, patys matome. Todėl esu šalininkas tokios reformos, kurioje dalyvautų visi kaime

dirbantys (pabrėžiu – dirbantys!) žmonės, o ne tik gyvenantys. Po šių žodžių man gali pasakyti: vadinasi, ūkių vadovai, specialistai bus prieš privatizavimą? Bet taip samprotaus tik nesuprantantis žemės ūkio reikalų. Mano nuomone, ir vadovai, ir specialistai išmano savo darbą, mato išeitį, bet daugelis jų nenori pasakyti savo minčių, nes tuoj bus sukritikuoti spaudoje. Todėl numoja ranka ir savyje mano: išgyvenome dobilų auginimo draudimus, ūkių stambinimo laikus, šakinio valdymo diegimo kampaniją, išgyven-sime ir dabar. O taip galvoti negerai. Miesto ir kiti aukšto rango valdininkai dabar turėtų spręsti, kaip gyventojus ir kaimo žmones aprūpinti plataus vartojimo prekėmis, kaip geriau perdirbti žalia-vas, tobulinti technologijas ir kita. Tik tuomet kaimo žmogui bus lengviau. O dabar valstietis labai pergyvena, kad pieno kainos žemės už gazuoto vandens.

Mano įsitikinimu, visos ūkininkavimo formos turi savo pliusų ir minusų. Todėl pritariu agrarinę reformos principų antram punktui, kuriame rašoma, jog galima savarankiškai pasirinkti ūkininkavimo formas. Gali steigti individualios (personalinės) įmonės, ūkinės bendrijos, akcinės ir uždarnosios akcinės įmonės, valstybinės įmonės ir, žinoma, kitos formos, jei to pageidauja patys žemdirbiai. Neseniai Dotnuvoje vyko audringos diskusijos dėl reformos. Turėjau kvietimą dalyvauti, bet niekaip neradau tam laiko. Dabar skaitau įvairiuose laikraščiuose skirtingai interpretuojamus pasiūlymus ir daromas išvadas. Ir galiu atvirai pasakyti, kad patys svariausi, ekonomiškai pagrįsti teiginiai buvo pareikšti ministrės pirmininkės K. Prunskienės. Ne be reikalo jos reitingas tarp vadovų pats aukščiausias. Rugpjūčio 18 d. „Valstiečių laikraštis“ išspausdino po tos diskusijos straipsnį „Agrarinė reforma – šiandienos kaimo laidotuvės?“ Krito į akis žemės ūkio ekonomikos instituto direktoriaus pavaduotojo B. Kažulio teiginys: „Kolūkiai tarsi Sovietų Sąjungos mėsos ir pieno cechai iki šiol vertėsi iš ten siunčiamų grūdų ir koncentruotų pašarų dėka.“ Nesuprantu, kur čia blogybė? Vakarų Europos šalys taip irgi daro, nes kai kur

gyvulių auginimui sąlygos palankios, o grūdų – ne. Todėl perka grūdus iš kitų šalių, kurios geriau užaugina javus. Mes, pavyzdžiui, būtume labai patenkinti, kad, sakysim, JAV tiektų ūkiui subalansuotus koncentruotus pašarus paukščiams. Lietuvoje kukurūzų auginimo galimybės ribotos, sojos iš viso neauginame, o be šių augalinių priedų pasiekti gerų rezultatų paukštininkystėje sunku. Todėl mokslininkams nereikėtų labai siaurai matyti problemą. Nesugriautume kompleksų ir juos privatizavę, nes negalime pasigirti, kad daugiau produktų gaminame už Olandiją, Daniją ar Švediją. Jei pramonė tūpčios vietoje, nieko nepadarys ir valstiečiai. Negalime siūlyti valstiečiui šakės, arklinio plūgo ar močiučių grėblio. Duokime valstiečiui visko, ko jam reikia.

Lietuvos žemės ūkio mokslas neatsilieka nuo Vakarų Europos (išskyrus selekciją). Todėl ar tikslinga ūkininkus siųsti mokytis į kitas šalis? Moka jie dirbti, bet neturi su kuo! Jaunimą į kaimą patrauks gera technika, geros darbo ir gyvenimo sąlygos. Žemės išdalinimas pensininkams ir nemokantiems jos dirbti bus klaidingas sprendimas. Todėl siūlau visuomet gerai pasverti, apskaičiuoti, remtis blaiviu protu.“

x x x

1990 metų rugsėjo mėnesį paaštrėjo konfrontacija tarp Agrarinės komisijos narių, kilo nepasitenkinimas pirmininko Eimanto Grakausko vadovavimu. Aukščiausiosios Tarybos posėdyje 1990 m. rugsėjo 4 d., prieš priimant nutarimą „Dėl kolūkių ir kitų žemės ūkių kooperatyvų valdymo organų“, buvo paskelbtas grupės Agrarinės komisijos narių pareiškimas:

„Daugumos Agrarinės komisijos deputatų požiūris į realią šiandieninę žemės ūkio ir apskritai kaimo būklę, agrarinės reformos įgyvendinimo būdus bei šiuo metu kaime vykstančius reiškinius iš esmės skiriasi nuo Agrarinės komisijos pirmininko Eimanto Grakausko ir kai kurių jam visais klausimais priitariančių deputatų požiūrio. Agrarinės komisijos pirmininkas

E. Grakauskas labai dažnai prieš Lietuvos, ir ypač prieš Lietuvos kaimo visuomenę, pasisako Agrarinės komisijos vardu, Aukščiausieji Tarybai svarstyti pateikia įstatymų projektus, aptartus su komisijos mažuma. Visiškai neaiškus kai kurių jo pateikiamų projektų reikalingumas, kaip nutarimo dėl kolūkių ir kitų žemės ūkio kooperatyvų valdymo organų projektas. Komisijos pirmininkas neigiamai atsiliepia per masines informacijos priemones apie daugumą žemdirbių organizuojamų rajoninių ir respublikinių renginių, Vyriausybės veiklą. Mes, po šiuo pareiškimu pasirašę Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai, Agrarinės komisijos nariai, pareiškiame, kad daugeliu klausimų nesutinkame su Agrarinės komisijos pirmininko deputato E. Grakausko užimama pozicija ir atsiribojame nuo tokio pobūdžio komisijos pirmininko veiklos.“

Pareiškimą pasirašė deputatai Algirdas Ražauskas, Kęstutis Rimkus, Petras Papovas, Leonas Apšega, Algimantas Ulba, Mykolas Arlauskas, Petras Poškus ir Edvardas Tomaševičius. Be to, šiam pareiškimui pritarė dar du deputatai – Jonas Pangonis ir Gintaras Ramonas, žemdirbiai, neįeinantys į Agrarinės komisijos sudėtį, tačiau pagal galimybes dalyvaujantys jos veikloje.

„Bet nežinau, kodėl Parlamentas vadovavosi tuo pasiūlymu ir vis tiek priėmė nutarimą dėl kolūkių pirmininkų arba kooperatyvų vadovų rinkimo. Mes nesutikome štai kodėl: ar Parlamentui reikia užsiimti tokiais klausimais, jei einame privatizacijos keliu. <...> Mes, beje, net nedalyvavome komisijos posėdyje svarstant anksčiau minėtą nutarimo projektą. Mūsų komisijos pirmininkas E. Grakauskas nesurado laiko sukviesti mus visus. Todėl mes pareiškėme nepasitikėjimą juo ir pateikėme Parlamentui, tegul svarsto. <...> Beje, dar nė vienam mano siūlymui Parlamentas nepritarė. Dauguma balsavo prieš. <...> Parlamente žemės ūkio darbuotojų labai mažai, kai kas vis galvoja, kad mes norime vėl eiti prie sovietinės nomenklatūros. Nieko panašaus, mūsų nuomonė kitokia. Smetonos laikais prie žemės ūkio reformų dirbo reformos valdyba.

Reforma tęsėsi iki pat 1940-ųjų. Ji vyko visą laiką. O dabar mes sakome: spalio mėnesį turi būti reforma. Taip kalbėti gali tik pats didžiausias diletantas. Taip neįmanoma. Mes 50 metų kūrėme ūkį, kokį dabar turime, ir norime per du mėnesius padaryti jį kitokį. Jei mes taip darysime, turėsime didžiulius nuostolius“, – sakė parlamentaras Algimantas Ulba laikraščio „Banga“ žurnalistei Irenai Kasperavičienei. (Straipsnis „Ar pasimokysime iš Vakarų?“, 1990 m. rugsėjo 26 d.)

Anot signataro, dėl nuomonių skirtumo, dėl paviršutiniškų diskusijų ir netinkamo Agrarinės komisijos darbo organizavimo buvo sudėtinga dirbti ir vykdyti pažadus rinkėjams. Tačiau Algimantas Ulba džiaugėsi, kad visgi Agrarinės komisijos 1990 m. lapkričio 14 d. nutarimu jam kartu su Eimantu Grakausku ir Povilu Aksomaičiu pavesta rūpintis rengiamu Žemės reformos įstatymo projektu. Agrarinė komisija 1990 m. lapkričio 21 d. įpareigojo jį kuruoti, rinkti pastabas ir komisijai teikti pasiūlymus dėl keturių Išklausio nekilnojamojo turto grąžinimo tvarkos ir sąlygų įstatymo projekto straipsnių. Aukščiausioji Taryba pastarojo projekto pataisas svarstė 1990 m. gruodžio 12 d. posėdyje. Štai šio posėdžio stenogramoje užfiksuota diskusija:

„A. V. Ulba. Gerbiamasis deputate, aš dėl 16 straipsnio. Ar jums neatrodo, kad, grąžinus savininkams namus, nesusidarys masė nuomininkų, dabar gyvenančių jų namuose, be gyvenamosios pastogės? 16 straipsnyje parašyta, kad juos aprūpinti gyvenamuoju plotu turi miesto, rajono savivaldybės, taip pat kitos organizacijos. Aš jums duodu garantiją, kad dar penkerius metus truks statybinių medžiagų įrengti jiems butus, ypač kaimuose. Ar nėra kokių nors paskaičiavimų, kiek tokių nuomininkų reikės apgyvendinti?

L. N. Rasimavičius. Visais atvejais yra numatyta, kad iškeldinti nesuteikiant gyvenamosios patalpos negalima. Jis tol nebus iškeldintas, kol jam nebus suteikta gyvenamoji patalpa. Kita vertus, visos šitos lengvatos orientuoja nuomininkus į tai, kad jie nebūtų amžini nuomininkai ir kad galų gale turėtų nuosavą gyvenamąjį

būstą. Tačiau jeigu jie šito nesugebės, o iš tikro bus tokių, kurie nesugebės, tai jie tol nebus iškeldinti, kol nebus suteikta kita gyvenamoji patalpa.“

„Agrarinėje komisijoje buvo 8 kolūkių ir ūkių pirmininkai. Jiems buvo sunku – dirbti Aukščiausiojoje Taryboje ir dar vadovauti ūkiams. Ne visada galėdavo ir komisijos posėdžiuose dalyvauti. Didžiausias krūvis teko 7 komisijos nariams – nuolatos dirbantiems deputatams. Bet Algimantas buvo pareigingas ir vienas iš pavyzdingiausiai komisijos posėdžiuose dirbančių deputatų. Pasiūlymų raštu Algis neteikdavo, bet komisijoje, pastraipsniui svarstant įstatymų projektus, pateikdavo savo samprotavimus. Jis labai aiškiai žodžiu išdėstydavo savo pasiūlymą, mes pasiūlymą užrašydavome teisine kalba ir dar visi diskutuodavome, „šlifudavome“. Neturėjome išankstinių nuostatų, kad jis – ne savas, ūkio vadovas. Greičiau tai buvo jo privalumas, nes ūkio vadovas yra ne tik žemės ūkio specialistas, bet ir vadybininkas. Beje, kai nutariau atsistatydinti iš Agrarinės komisijos pirmininko pareigų, Algis vienintelis balsavo prieš mano atsistatydinimą ir sakė nematęs reikalo, kad būtų keičiamas pirmininkas“, – pasakojo buvęs Agrarinės komisijos pirmininkas Eimantas Grakauskas.

„Aukščiausiojoje Taryboje dirbo pakankamai nemažai kolūkių, tarybinių ūkių pirmininkų. Dalis jų – uždari. „Išardė kolūkius, ką čia balsuoti“, – vis šūkalojo, vis neigiamos emocijos. O Algimantas nebuvo eilinis, standartinis tarybinio ūkio pirmininkas. Tai buvo ramus, rimtas, žinantis savo vietą, elegantiškas, taktiškas, smetoniškų manierų žmogus. Jo pajuokavimai, net pasakojami anekdotai buvo labai subtilūs. Savo nuomonę pasakydavo be jokių įtampų, be neigiamų emocijų. Tai buvo aukštos pokalbio kultūros kolega. Bendrauti su juo buvo malonu. Tokio inteligentiškumo žmogaus Aukščiausiojoje Taryboje daugiau nebuvo. Neslėpsiu, jog daugelis buvome išsekę, trūkdavo susivaldymo, diskusijos užsitęsdavo vos ne iki vidurnakčio... Nėra nieko sudėtingesnio politikoje kaip savo valstybės atkūrimas, žvangant svetimos kariuomenės

ginklams... Tos įtampos atsispindėjo ir mūsų posėdžių kalbose“, – prisimena signataras Jonas Liaučius.

Pirmaisiais nepriklausomybės metais Aukščiausiajai Tarybai Agrarinė komisija pateikė svarstyti ir priimti nemažai svarbių teisės aktų, kuriuos rengė visi komisijos deputatai. Gegužės 29 dieną Aukščiausiosios Tarybos posėdyje pristatytas nutarimo „Dėl agrarinės reformos paskelbimo“ projektas, liepos 3 dieną priimti Bendrieji agrarinės reformos principai, liepos 26 dieną – nutarimas „Dėl Lietuvos ekonomikos reformos“, lapkričio 30 dieną pateiktas Agrarinės reformos programos projektas ir kiti reikalingi projektai.

1990 m. rugsėjo 4 d. Algimantas Ulba pasirašė pareiškimą dėl Laisvųjų demokratų frakcijos įkūrimo. Vėliau parlamentaras priklausė Aukščiausiosios Tarybos Tautininkų frakcijai.

Kuo buvo reikšmingi 1990 metai asmeniškai Algimantui Ulbai? Duodamas naujametinį interviu laikraščiui „Banga“ gruodžio 30 dieną jis sakė: „Kad tai istorinis Lietuvai laiko tarpsnis, dvejoti netenka. Ėmė pildytis mūsų krašto žmonių siekiai. Ir nors kelyje į visišką nepriklausomybę dar daug visokių trukdymų, pradžia padaryta. Man asmeniškai tie metai irgi labai labai įsimintini. Netikėjau, kad man, eiliniam žemės ūkio specialistui, teks sėsti į parlamentaro kėdę ir spręsti valstybės reikalus...“

Pirmieji nepriklausomos Lietuvos metai buvo sudėtingi ir Priekulės paukštininkystės valstybiniam ūkui. Signataro Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyve tebesaugomas jo ranka rašyta kalba, kurią perskaitė 1991 m. vasario 22 d. Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio ataskaitiniame susirinkime: „1990 metai ūkiui buvo patys kebliausi, tiesiog galima sakyti, naikinimo metai: blokada, sausra, vėliau nesiliaujantis lietus. Atstatant Lietuvos Nepriklausomybę daug žmonių, o taip pat vadovų, specialistų pasimetė savo darbinėje veikloje, atsirado nežinomybė žmonių sąmonėje. Buvo paleistos kalbos, kad ūkio geriausias materialines vertybes išpirks „piniguočiai, sukčiai ir šešėlinės ekonomikos vadai.“ Tai atsiliepė

paprastų žmonių, sąžiningai dirbančių, veiklai. Atsirado daug įvairių veikėjų – spekuliantų, kurie masiškai pradėjo vogti ūkio turtą, kurstyti žmones, bauginti ir didinti nesantaiką. <...> 1990 m. ūkyje dirbo 686 žmonės. Per metus vienas žmogus išdirbo vidutiniškai 213 dienų. Palyginus su 1989 m. – 11 dienų mažiau. Darbo dienos vertė – 13, 24 rub.“

1990 m. gruodžio 31 d. Priekulės paukštininkystės valstybinio ūkio bendras žemės plotas buvo 4 906 hektarų, žemės ūkio naudmenų – 3 806 hektarų, iš jų – 1 894 hektarų ariamos žemės. Pagrindinė ūkio vystymosi kryptys – paukštininkystė ir pieno, mėsos gamyba. Kaip prekinė kultūra ūkyje 81 hektarų plote buvo auginamos bulvės. Grūdinės kultūros sudarė 47,5 procento ariamos žemės. Pelningiausia ūkio gamybos šaka buvo žvėrininkystė, davusi 1 178 000 rublių pelno, kas sudarė 45,9 procento viso ūkio pelno.

Ko signataras tikėjosi iš 1991 metų? „Apie tai vienu žodžiu ir nepasakysi. Lakai sunkūs, komplikuoti, nors tikslą turime ir jo privalome atkakliai siekti. Na, o šiaip, suprantama, mane labiausiai jaudina ekonominė padėtis ir ypač žemės ūkio. Spręstinių problemų labai daug. Kitą kartą pagalvoju: jeigu dabar sužlugęs žemės ūkis, kaip kad nusigyveno pramonė, tai krizė bus visuotinė. Tačiau nepaisant visokiausių sunkumų, žemdirbiai patikimai aprūpina miestą maistu. Todėl ir galvočiau, kad kaip tik dabar svarbiausia nesugriauti senų struktūrų, kol dar nėra patikimų naujų. Konstruktyviau – ranka rankon – turi dirbti ūkininkų ir žemdirbių sąjungos, ir ypač parlamento Agrarinė komisija. Iš jų tarpusavio santykių reikia visiškai pašalinti konfrontacijos elementus. Visi turi būti suinteresuoti Lietuvos ateitimi. Kokia ji bus, jei dabar vadovaujamės primityviomis ambicijomis, jei stinga supratimo. Tolerancijos. Žemės ūkio likimas daug priklauso nuo Vyriausybės politikos. <...> Todėl norėčiau, kad 1991-aisiais kaimo problemas spręstų daugiau patys kaimo žmonės, kad parlamentui jų nuomonė būtų viena reikšmingiausių“, – 1991 metų išvakarėse samprotavo Algimantas Ulba. (Laikraštis „Banga“, 1990 m. gruodžio 30 d.)

Sausio 13-oji

Nuo pat 1991 metų sausio pradžios visoje šalyje buvo jaučiama įtampa ir grėsmės nuojauta. Ir ne be pagrindo. Tarybų Sąjunga sausio 8 dieną pradėjo stiprinti savo karines pajėgas Lietuvoje. Apie 100 mašinų ir šarvuočių atgabenta į Vilniaus Šiaurės miestelio karinę įgulą. Šiaulių kariniame oro uoste nusileido per 30 karinių lėktuvų ir atskraidino desantinį dalinių karius. Sausio 9 dieną į Vilnių atskraidinti Pskovo desantininkai ir grupė sovietų karininkų. Jau sausio 10 dieną Sąjūdis Lietuvos miestuose ir miesteliuose sudarė žmonių, pasiryžusių vykti saugoti Parlamentą ir kitus svarbius objektus, sąrašus. Nuo sausio 11–12 dienų civiliai Lietuvos žmonės saugojo Parlamentą, televizijos bokštą, Lietuvos radijo ir televizijos pastatą.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatas Algimantas Vincas Ulba sausio 12 dieną buvo grįžęs namo. Tą šeštadienio popietę Vidmantas Ulba pakvietė brolius Algimantą ir Mindaugą su šeimomis cepelinų vakarienei. Susirinko visi. Algimantas įsitempęs giminėms pasako, kad bet kuriuo metu jam gali paskambinti ir teks važiuoti į Vilnių. Kas bulves skuta, kas – tarkuoja, kas cepelinus lipdo ir verda... Ir skambutis. Aukščiausiosios Tarybos sekretorius Liudvikas Sabutis informavo, kad Vilniuje jau negeri dalykai dedasi, kad reikia visiems deputatams susirinkti. Dar paprašė, pasiekus Kauną, užsukti į miestą ir paskambinti – pranešti, ar pavyko iki Kauno atvažiuoti. Prašė būti atsargiam, nes kelyje gali sustabdyti sovietų kareiviai. Mama Viktorija Ulbienė, savo gyvenime jau mačiusi du karus, pradėjo verkti – „Kas dabar bus? Algeli, būk atsargus, kad tavęs į Sibirą neišvežtų...“ Į Vilnių susiruošusiam sūniui dar spėjo paduoti vilnones kojines...

Algimantas iškviatė vairuotoją Antaną su Priekulės paukštinių kystės valstybinio ūkio mašina „Niva“, atsiveikino su žmona Alina ir giminėmis. Jau buvo tamsu, kai išvažiavo. Be kliūčių pasiekę Kauną, nutaria į miestą nevažiuoti, nes juk beliko valanda

kelio – geriau greičiau į Parlamentą atvykti. Už Grigiškių, ties dabartiniu Gariūnų turgumi, teko sustoti, nes kelias buvo užtvertas tanketėmis. Kariškis prašo dokumentų, rusiškai klausia, kur važiuoja. Deputatas aiškina, jog rytoj ryte turi būti pasitarime, tai ir važiuoja iš vakaro. „Kapitonas klausia, kur dirbu, sakau – paukštyno direktorius. Pakišu jam tarybinį atsargos karininko dokumentą. Jis sako – čia „jerunda“. <...> Prašo parodyti pasą“, – duodamas interviu Sąjūdžio metraštininkui Leonui Vytautui Glinskiui pasakojo signataras.

Parlamentaras neseniai buvo grįžęs iš Prancūzijos, kur lankėsi su žemės ūkio specialistais. Tuomet, norint patekti į Vakarų šalis, reikėjo Maskvoje gauti vizą. Tad turėjo rusišką tarybinį diplomatinį pasą, kurį ir parodė sustabdžiusiam kapitonui. Šis pamojavo, tanketės pasitraukė nuo kelio ir Aukščiausiosios Tarybos deputatas su jaunu ir iš baimės tebedrebančiu (galvojo, kad kariškiai juos primuš, sulaukys) vairuotoju Antanu nuvažiavo tolyn.

Tą vakarą apie 22 valandą iš Šiaurės miestelio Vilniaus centro link pajudėjo karinės technikos kolona, o televizijos bokšto link – tankai, šarvuočiai, dengti sunkvežimiai, iš kurių vienas gabeno KGB ypatingosios paskirties grupę „Alfa“.

Vilnių Algimantas Ulba pasiekė, bet miesto gatvės jau buvo nepravažiuojamos. Tad, palikęs automobilį ir vairuotoją, pėsčias dar ilgai ėjo iki Parlamento. Atėjo į Aukščiausiąją Tarybą jau vėlai. 3 valandą 20 minučių čia jau buvo susirinkę 68 deputatai. Kiti susirinko vėliau. „Tik vienintelis premjeras Albertas Šimėnas tą naktį dingo iš Vilniaus. Paskui buvo sudaryta komisija premjero dingimo aplinkybėms tirti. Išvados buvo taip surašytos, kad tik „nemesti šešėlio“ dviejų dienų premjerui“, – jau 1996 metais pasakojo Algimantas Ulba. (Ramunės Visockytės archyvas)

Deputatai kruvinąją sausio 13-osios naktį kiekvieną minutę gaudė naujienas, buvo pasiskirstę darbais. Paryčiais grupelė deputatų, vilkinčių sportines aprangas ir be dokumentų, sėdo į mašiną ir pasuko į Šiaurės miestelį. Algimantas – prie vairo. Tai buvo

vienos grupelės iš daugelio žvalgybinis išvažiavimas. Apie 4–5 valandą ryto Nemenčinės link nulėkė vienintelis šarvuotis. Šiaurės kariniame miestelyje irgi nepamatė jokio judėjimo. Tik iš už tvoros tarsi grybukai iškildavo šalmai. Iš ten irgi stebėjo, kas čia aplinkui važinėja.

Ryte žmonės prie Parlamento jau statė barikadas. Su vėliavom apgaubę Parlamentą ir jo prieigas, kūreno laužus ir skandavo „Lietuva!“ Algimantas tik tada rado galimybę paskambinti į namus ir pranešti, kad jam viskas gerai. Sužinojo, kad ir sūnui Kaune viskas gerai. Bet ir toliau visa diena buvo įtempta. Deputatai posėdžiavo. Kovo 13 dienos rytiniame posėdyje skubiai iš pareigų atleido Albertą Šimėną ir premjeru paskyrė Gediminą Vagnorių.

Žmonės nesitraukė nuo Parlamento. Tomis dienomis Parlamente buvo daug žmonių – deputatai, savanoriai apsaugos darbuotojai, kariškiai. Daugelis jų net ištisą parą neturėjo galimybės nusiauti batų. Kur nors kamputyje ar prie stalo su batais ir numigdavo. Buvo daug maišų su smėliu ir butelių su padegamuoju skysčiu.

Parlamente Algimantas budėjo visą savaitę. Retkarčiais rasdavo galimybę nuvykti pamiegoti į Lazdynus pas gimines. Tomis dienomis deputatai numigti nevažiavo į tarnybinius namus – buvo pavojinga.

„Dirbant Aukščiausiojoje Taryboje, buvome apgyvendinti Turniškėse. Mano namelyje dar gyveno Antanas Karoblis, Algimantas – kitame. Medžiai, nuolatinis pavėsis, name – pastovus drėgmės kvapas ir šaltis. Gyveni vienas. Miškas aplinkui... ir jokios apsaugos. Ten vieną kolegą sumušė, į kitą kėsinosi... Turniškės palikome gerokai anksčiau prieš tragiškus sausio įvykius. Aš keturis mėnesius į Parlamentą eidavau iš Žvėryno, kur pussėsė rado man kambariuką. Algimantas nakvodavo pas gimines Lazdynuose“, – prisiminė signataras Jonas Liaučius.

Signataras Algimantas Vincas Ulba dienoraštyje tik vieną kartą – 2007 m. birželio 21 d. prisiminė Turniškės: „Birželio 19 d. mirė geras draugas signataras Antanas Karoblis. Susipažinau Seime

1990 m. Antanas buvo geras draugas, atsidavęs Lietuvai žmogus. Tikras kovotojas prieš okupaciją. Gyvenome Turniškėse gretimai. Jis man parinko Turniškėse gyvenamą plotą.“

Sausio 13-osios naktis ir kitos paros po jos buvo begalinės įtampos ir didelės drąsos savaitė. Neramu buvo ir namuose likusioms, deputatų bei Parlamentą saugančių žmonių šeimoms. Algimanto broliai ir jų žmonos skambindavo Alinai Ulbienei ir neretai meluodavo, kad jos vyras skambino, kad liepė perduoti, jog jam viskas gerai – gyvas, sveikas. Sakė, kad jis apgailestavo, jog ne visada pavyksta prisiskambinti į namus. Tačiau sausio 13-osios sukrėtimas ir išgyvenimai dėl sūnaus ir vyro silpnos sveikatos Algimanto žmonai buvo lemtingi... Vasario 9 dieną šeima, giminės, draugai, kolegos Aliną sveikino su 50-uoju gimtadieniu, o jau vasario 14 dieną visi sužinojo apie staigią gydytojos mirtį...

O ar jautė baimę tada Parlamente buvę deputatai? Šito signataro Algimanto Ulbos klausė ir ilgametė Klaipėdos rajono laikraščio „Banga“ žurnalistė Jadvyga Surplienė. Atsakymą randame jos 1995 m. sausio 10 d. straipsnyje „Baimės nebuvo“ :

„– Ne, jokios baimės nejaučiau, nes nieko blogo nebuvau padaręs savo tautai. Na, aišku, kilo mintis – gali suimti, uždaryti į kalėjimą, ištremti. Bet juk mes nebuvo jokie nusikaltėliai, mes tik pareiškėme visos savo tautos valią. Ne, nebijojau.

– O mirties?

– Nebuvo laiko apie tai galvoti. Mes visi dirbome, laukėme naujų informacijų. Ne kartą buvo pranešta, kad tankai jau lekia į Parlamento rūmus. Visi supratome, kad visos mūsų užtvartos – tik šapeliai prieš galingą karinę techniką. Bet baimės nebuvo. Greičiau noras priešintis. Ypač jis sustiprėjo, kai sužinojome apie žuvusius žmones. Tada atsirado neapykanta, noras keršyti. Mes išbuvo visą savaitę. Ir visą tą laiką drauge su visa Lietuva. Mačiau pro langą minias žmonių, vėliavas, emblemas. Kaip tik prieš mane visą laiką buvo Švėkšnos, kurios žmonės už mane balsavo, vėliava. Mačiau ir kitas. Ėjom kalbėtis su žmonėmis. Bijoti? Ne!“

Aukščiausioji Taryba. 1991–1992 metai

Tarybų Sąjungos karinė agresija prieš jauną Lietuvos Respubliką buvo atremta visos tautos žmonių nepalaužiamu troškimu būti laisviems. Atlaikiusi šį puolimą, Lietuva galėjo toliau žengti į nepriklausomybę, o jos padėtis ir ateitis tapo tvirtesnė ir aiškesnė. Aukščiausiosios Tarybos deputatų pareiga buvo rengti ir priimti tokius įstatymus, kurie padėtų greičiau atsiplėšti nuo valstybės-okupantės ir pakeisti Lietuvą.

Didelis darbas tebelaukė ir Agrarinės komisijos. Reikėjo skubėti. Kol komisijoje buvo svarstomas Žemės ūkio įmonių turto privatizavimo įstatymo projektas (priimtas – 1991 m. liepos 30 d.), šias įmones teisėsaugos institucijos bandė apsaugoti nuo vagysčių. Iki buvo priimtas įstatymas, Agrarinė komisija jau kovo mėnesį kreipėsi į Vyriausybę siūlydama: „Organizuoti atitinkamų Vyriausybės struktūrų ir vietos savivaldos organų veiklą, užtikrinant žemės ūkio įmonių apsaugą. Pateikti pasiūlymus dėl vietos savivaldos organų teisių išplėtimo, vykdant dabartinių žemės ūkio įmonių veiklos kontrolę, siekiant užtikrinti valstybinio (tame tarpe ir kolūkių) turto apsaugą iki privatizacijos proceso pradžios.“

Vagystės prasidėjo ir Priekulės paukštininkystės valstybiniame ūkyje. Kai kurie ūkio darbuotojai, nelaukdami privatizacijos, nutarė, kad gali pasiimti žemės ūkio padargus ar net žirgus. „Gaila, kad žmonės neturi kantrybės ir nesupranta, kad ūkį padalinti reikia irgi teisiškai. Teko pranešti apie vagystes, prasidėjo teisminiai procesai...“ – dažnai vėliau prisimindavo paukštininkystės ūkio direktorius Algimantas Ulba.

Parlamente teikiamus pasiūlymus ar jau svarstomus įstatymų projektus deputatas Algimantas Ulba visada galėjo paukštininkystės ūkyje įvertinti praktiškai, kas palengvins žemdirbių ar įmonių darbą, o kas trukdys ar net didins sąnaudas, nuostolius. Parlamente 1991 m. kovo 19 d. svarstant Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatymo projektą, Algimantas Ulba kalbėjo: „Pirmajame

priedėlyje yra labai pakeltos kainos. Aš turiu omenyje pirmiausia technologiniams poreikiams naudojamą vandenį. Pavyzdžiui, po vieno melžimo vidutiniškai 200 karvių fermai išplauti reikia apie 5 kubinius metrus vandens, 10 kapeikų už vieną kubą. Tai yra didžiulė nesąmonė ir bet koks ūkininkas tai pasakys. O mes patys žinome, kad visas pasaulis melžia karves mechanizuotai ir gėlas vanduo bus reikalingas tik technologiniam apdirbimui. Tai viena. Antra – klintys. Aštuonios kapeikos už toną. Kuo kalti bus Varėnos, Žemaitijos rajonai, Rytų Lietuva, kurie kalkina kas dveji metai ir turės gerokai brangiau mokėti už žemės pagerinimą? 8 kapeikos yra tikrai per daug. Trečia – molis. Už vieną kubinį metrą – 53 kapeikos. Na, čia yra viskas padaryta taip, kad niekas nieko nedarytų. Man atrodo, kad ir ūkininkų, ir bendrovių, ir akcinių įmonių tai nepatenkina. O, pavyzdžiui, girdyti gyvulius iš atvirų vandenų, kaip čia kalbėjo gerbiamasis M. Treinys, yra uždrausta, tačiau mokesčius vis tiek reikės mokėti: už vieną hektarą – vienas rublis. Mano supratimu, tai yra kažkoks ekonominis nepaskaičiavimas ir reikėtų šį klausimą, bent dėl žemės ūkio, peržiūrėti iš naujo.“

Deputatas Algimantas Vincas Ulba kiekvienos sesijos pradžioje turėjo kreiptis į Aukščiausiąją Tarybą ir turėti nuolatinės Agrarinės komisijos, kurios narys buvo, sutikimą, kad galima dirbti kitą darbą, ne tik Aukščiausiojoje Taryboje. Ir jis buvo ne vienintelis. Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. rugsėjo 12 d. posėdžio stenogramoje užfiksuota deputato Aloyzo Sakalo pateikta informacija apie Aukščiausiosios Tarybos deputatus, užsiimančius kita darbine veikla: „Gerbiamieji deputatai, čia ne pareiškimas, o daugiau informacija, kuri, aš manau, sudomins visus, o ypač sudomins tuos, kurie dirba pas mus ne visą darbo dieną. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputato statuso įstatymo 4 straipsnis nurodo, kad deputatas gali užsiimti kita darbine veikla tik Aukščiausiosios Tarybos sutikimu. Tokio sutikimo nereikia deputatams, užsiiman tiems mokslinė, pedagoginė ir kūrybinė veikla, ir laisvųjų profesijų susivienijimo nariams. Aukščiausioji Taryba davė sutikimą dirbti

kitą darbą deputatams L. Apšegai, B. Lubiui, L. Milčiui, P. Poškui, L. S. Razmai ir A. V. Ulbai.“

Deputatas Liudvikas Sabutis Aukščiausiosios Tarybos 1992 m. balandžio 9 d. posėdyje sakė: „Iš viso iš 140 deputatų būtų užimta 95 deputatai. <...> Pagal tai, ką turime, galime tvirtinti, jog 45 deputatai yra nuolat dirbantys Aukščiausiojoje Taryboje, neturi kitų pareigų.“

Taigi Algimantui Vicui Ulbai buvo suteikta galimybė priimti įstatymus ir vadovauti ūkiui. Viena iš pirmųjų naujovių – vietoj tarybinių ūkių buvo įsteigti valstybiniai ūkiai.

Nebeliko Priekulės TSRS 50-mečio paukštininkystės tarybinio ūkio. Jo vietoj atsirado Priekulės paukštininkystės valstybinis ūkis. Steigėjas – Klaipėdos rajono valdyba. Ūkio darbininkų ir tarnautojų įgaliotiniai patvirtino šį statusą. Jie taip pat slaptu balsavimu išrinko revizijos komisiją ir direktorių valdybą, kurią sudarė direktorius Algimantas Ulba, buhalteris Raimondas Gužauskas, agronomas Antanas Jansonas, skyriaus valdytojas Rimantas Dūda, vairuotojas Sigitas Statulevičius, sandėlininkė Birutė Grigaitienė.

Kuo skyrėsi tarybinis ūkis nuo valstybinio? Algimanto Ulbos atsakymą į šį klausimą randame žurnalisto Antano Sakalausko straipsnyje „Į naują vagą“: „Visiškai naujomis teisėmis. Tarybinis ūkis iš esmės buvo juodas valdžios bernas, o mes dabar galėsime palaikyti ryšius ne tik su Lietuvos žemės ūkio įmonėmis, ūkininkais ar kitais subjektais, bet ir su užsienio firmomis, bankais ir kt. Dargi galėsime turėti tenai savo sąskaitas, steigti akcines bendroves, o kartu privalėsime geriau rūpintis socialiniais klausimais. Praktiškai galimybės neribotos, kad tik dirbtume rentabiliai, kad turėtume valiutos. Mūsų valstybinis ūkis, priėmus privatizacijos įstatymą, gali peraugti į akcinę bendrovę ar bendriją, akcinį ūkį.“ (Laikraštis „Banga“, 1991 m. balandžio 27 d.)

1991 metų vasaros pradžioje, birželio 4 dieną, svarstant Lietuvos valstybinės draudimo įstaigos parengtus trijų privalomojo draudimo rūšių įstatymų: Lietuvos Respublikos gyventojų pastatų

privalomojo draudimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinių, valstybinių akcinių, bendrų ir užsienio kapitalo įmonių turto privalomojo draudimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos keleivių privalomojo draudimo įstatymo, projektus, Algimantas Ulba sakė: „Jeigu aš teisingai supratau, bus privaloma drausti žiemkenčius: kviečius ar rugius. <...> Specialisto akimis žiūrint, tai būtų neteisinga. Ir ūkininkas, ir bet kas, jeigu geras šeimininkas, žiemkenčius sėja rugsėjo mėnesį į gerus priešsėjus ir rizikos faktorių beveik nebūna. Jis derlių turėtų gauti gerą. Tuo labiau kad dabar chemija gydo nuo ligų, nuo kenkėjų ir t. t. Mano nuomonė būtų tokia, kad yra daug daugiau kitų rizikingesnių kultūrų, kur žemdirbys gali pralaimėti. Pavyzdžiui, Žemaitijoje pralaimi ir ūkininkai, ir valstiečiai dėl drėgmės pertekliaus augindami bulves. O bulvės bus auginamos. Aš nežinau, kodėl Žemės ūkio ministerija pasiūlė... Minėj, kad tik 8,9 proc. žiemkenčių žūsta. Gerai susitvarkius nežus jų nė kiek. Tuo labiau kad dirba selekcija, kultūros atsparesnės. Mano nuomone, tą klausimą reiktų apsvarstyti Agrarinėje komisijoje su specialistais ir peržiūrėti, pasiūlyti kitokį variantą. Aš pritariu deputatui P. Varanauskui, kad neturi būti privalomojo draudimo. Mes stagnacijos metais esam išmokėję tūkstančius rublių Maskvai. Pavyzdžiui, vienas ūkis duodavo po 100–120 tūkst. rublių per metus, atgaudavome tik nuo 6 iki 10 tūkst. draudimo. Vadinasi, visi pinigai „išvažiuodavo“ veltui, kažkam kitam. Tai aš siūlyčiau, kad privalomojo draudimo žemės ūkyje neturėtų būti, išskyrus gal passtatų draudimą nuo ugnies arba galbūt kokių nors gyvulių. O augalų gal nereikėtų. Tegul valstiečiai pasirenka, ką jie nori. <...> Man atrodo, mes, žemės ūkio darbuotojai, pasiruošim daugiau pasakyti. Mes sužinosime kitų žmonių nuomonę. Tačiau mes negalim biudžetą pildyt draudimo lėšomis. Respublika augina apie 40 tūkst. ha, tai ne ką papildys. Bet svarbiausia turi būti žmonių nuomonė. Aš siūlau atidėti kitam balsavimui, o dabar nebalsuoti.“

Laikraščio „Banga“ žurnalistui Antanui Sakalauskui Algimantas Ulba irgi pasakojo apie slegiančius didelius mokesčius:

„Priekulės paukštininkystės valstybinis ūkis moka labai didelius mokesčius. Šiemet žemės mokestis – 257 000 rublių, renta – 179 000, socialinis draudimas – 421 000, pelno mokestis – 80 000, už kelius – 22 000 rublių. Iš viso bemaž milijonas.“ (Straipsnis „Įstatymas pradeda gyventi...“, 1991 m. rugpjūčio 17 d.)

Agrarinės komisijos pirmininkas Eimantas Grakauskas sakė: „Šių trijų įstatymų projektams nepritarė ir komisija. Tačiau jis vis tiek buvo svarstomas Aukščiausiosios Tarybos posėdyje. Pamenu, ir deputatas Audrius Rudys ragino nepalaikyti projekto. Bet labiausiai protestavo Algimantas Ulba. Mes juos palaikėme ir įstatymai nebuvo priimti. Agrarinėje komisijoje turėjome geležinę taisyklę – dirbti su žmonėmis. Labai dažnai, svarstydami projektą, nutardavome jį publikuoti spaudoje ir paprašyti tautos pateikti pastabas ir pasiūlymus. Algimantas tada teisingai sakė, kad svarbiausia turi būti žmonių nuomonė.“

Po ilgai trukusių Agrarinės komisijos ir Aukščiausiosios Tarybos svarstymų 1991 m. liepos 25 d. buvo priimtas Žemės reformos įstatymas. „Įstatymas geras, metus laiko ruošė daug žmonių, atsižvelgta į daugelio pastabas, pasiūlymus. Pirminį variantą buvo paruošusi Vyriausybė. Jis gerokai papildytas ir pakeistas, nes buvo pernelyg instrukcinio pobūdžio“, – apie įstatymą straipsnyje „Įstatymas pradeda gyventi...“ samprotavo Algimantas Ulba. Žurnalistas Antanas Sakalauskas jo klausė, kokios bus įstatymo, kuris įsigalios nuo rugsėjo 1 dienos, vykdymo sąlygos. „Žemės reforma vykdoma pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus, vadovaujantis šiuo ir kitais žemės santykius reglamentuojančiais įstatymais, atsižvelgiant į pageidaujančiųjų įsigyti žemę fizinių ir juridinių asmenų interesus bei agrarinės reformos tarnybų pasiūlymus. Projektai rengiami pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą metodiką. <...> Noriu pasakyti, jo įgyvendinimas nėra lengvas darbas. O ir laiko prireiks. <...> Visų pirma reikia, kad būtų labai kompetentinga rajono privatizacijos komisija. Manau, jog joje turėtų būti visų žemės ūkio šakų specialistai – pradedant buhalteriu

ir baigiant miškininku. Labai didelis krūvis turėtų tekti agronomui – komisijos nariui. Juk kai 1922 metais buvo vykdomas Žemės reformos įstatymas, didžiausią darbą, kiek žinau, atliko agronomai. Tik jie gali nustatyti žemės vertę ir kokybę. O dėl to, manau, bus nemaža ginčų ir diskusijų. Tais metais reformos pobūdis buvo šiek tiek kitoks. Tuomet žemė buvo paimama iš dvarų ir dalinama ūkininkams, o dabar iš visuomeninių ūkių. O ir visuomenės struktūra dabar kitokia. Anksčiau kaime gyveno apie 80 proc. Lietuvos žmonių, o dabar atvirkščiai: mieste – 80, kaime – tik apie 20. Suprantama, jog labai rimtai reikia pagalvoti, kaip išmaitinti miestą. Teisingiau, apie tai turi galvoti rajono privatizacijos komisija. <...> Mano nuomone, žemę turi imti specialistai, jauni žmonės“, – aiškino deputatas. (Laikraštis „Banga“, 1991 m. rugpjūčio 17 d.)

Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymas buvo visų ilgai lauktas ir vienas iš didžiausių Agrarinės komisijos ir Aukščiausiosios Tarybos darbų. Reforma paskatino žmones aktyviai gyventi ir dirbti. Beveik po metų Antanas Sakalauskas signataro jau klausė, ar nepridaroma klaidų įgyvendinant reformą. Tuomet Algimantas Ulba sakė: „Patikėkite, tikroji reforma eina savo keliu ir anksčiau ar vėliau ji pasieks tikslą. Žinoma, nereikia galvoti, kad nėra objektyvių klaidų. Juk mes vykdome unikalią reformą. Niekas dar pasaulyje nebandė iš socializmo pereiti į privačią nuosavybę. Žmonės buvo įpratę dirbti tik kolektyviai, už nieką neatsakyti, gauti atlyginimą ne už darbą, o už pareigas. Rezultatai nejaudino. Be to, norėčiau pasakyti, kad žemės reforma – tai ne vienerių metų darbas, ir nenorėkime jį užbaigti iki sėjos ar šienapjūtės. Viską, ką darome skubotai, neapgalvotai, vėliau reikia taisyti. Antai kai kuriuose rajonuose buvo paskubėta išsivedžioti gyvulius. Kas liko iš tų fermų? Sienos ir lubos. Šiferis nuplėštas, langai išimti, kai kur net gegnės nuimtos, viskas išvogta... O juk du geri ūkininkai galėjo čia išauginti du šimtus buliukų (turint galvoje vieną fermą) arba būrį vištų, žąsų...“ (Straipsnis „Tarnaukime kraštui“ laikraštyje „Banga“, 1992 m. gegužės 13 d.)

Vadovaudamas Priekulės paukštininkystės valstybiniam ūkiui, Algimantas tapo ir žirgų sporto žinovu. Tai pravertė dirbant Aukščiausiojoje Taryboje. Kaip savotišką parlamentarizmo istorijos įdomybę verta prisiminti signataro Algimanto Ulbos kalbą 1991 m. rugsėjo 4 d. Aukščiausiojoje Taryboje pristatant ir svarstant Lietuvos herbo projektą. Demonstruodamas žirgo ir raitelio judesių (pozų) išmanymą, jis kalbėjo: „Aš noriu paklausti dėl dailininkų. Kaip jie įsivaizduoja šito žirgo pozą? Respublikos žirginio sporto specialistai žino, kad šitas žirgas, kurį dabar turi ir siūlo heraldikai, yra labai klaidingoj pozoj. Vienas dalykas, jeigu jis atlieka šuolį, tai tada jis ne tokia poza daro – palieka uodegą ir parodo, kad šitas raitelis yra labai žemos kvalifikacijos. Jeigu jis yra stabdomas, tai stabdant žirgą, jis atsilošęs, o uodegos irgi ne tokia poza yra. Faktiškai žirginio sporto žinovai, kurie šitą reikalą tiria, tai pripažįsta daugiau pirminį variantą, kuris čia kabo mūsų salės viršų: žirgas yra bėgančio poza, pats šiek tiek atlošęs kaklą, ir raitelio yra gana patogi poza, taip, kaip įveiktų jisai didžiulį greitį. Panašiai kaip atlieka dabar, kaip bėga žirgas... O šitas žirgas, kuris pašomas dabartinių mūsų menininkų... Jeigu jie norėtų, galėtų pabandyti bet kokioje žirginio sporto mokykloje, kaip žirgas yra stabdomas arba kaip jis įveikia kliūtį. Pamatytumėt nufotografavę, kokia jo poza yra. Praktiškai šito žirgo poza yra negraži. Jeigu jie naudoja seną menininko piešimo stilių, tai tada dar jie nežinojo, kas tai yra žirginis sportas. Ir man atrodo, jeigu imtume iš žirginio sporto, tai reikėtų žirgą pastatyti gera poza, kad Lietuvai būtų brangi mūsų žirginio sporto praeitis. Ačiū.“

Gaila, bet tądien deputatai buvo spiriami greičiau pritarti pateiktam herbo variantui. Priežastį įvardijo Vytautas Landsbergis: „Aš norėčiau atkreipti jūsų dėmesį ne į herbo etaloną, bet į aplinkybę, tą, kad šiuo metu, galbūt, šiandien, jau pradėti spausdinti ir per trumpą laiką užsienyje atspausdinti Lietuvos piliečių pasai. O ten, kadangi viršelyje ir pirmajame puslapyje yra valstybės herbas, tai mums būtų negerai po rugsėjo 20 d. toliau pasus spausdinti jau

pakeitus kad ir grafinį vaizdą. Grafinis ne toks didelis būtų matomas skirtumas, bet būtų matomas.“

Savaitraštis „Mažoji Lietuva“ 1991 m. lapkričio 21 d. spausdino Jolantos Beniušytės interviu su signataru **„Apie kiaušinius, vištas, kainas, veisles ir apie daug ką kitą“**. Jis pradėdamas netikėto ir įdomaus epizodo perpasakojimu:

„Kalbėjomės su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatu, Priekulės paukštininkystės valstybinio ūkio direktoriumi Algimantu Ulba. Taip jau atsitiko, kad pirmiausia prašnekome ne apie kiaušinius, o apie mus vis dar „tebesaugančią“ sovietų armiją. Mat, prieš man įsmunkant į žmonių apgultą direktoriaus kabinetą, iš ten išėjo karininkas surūgusiu veidu.

„– Ogi kiaušinių, broilerių prašo, bet mes jų neprivalom ap rūpinti maisto produktais. Taip ir pasakiau: esat svetimos valstybės armija ir prašykit tų, kurie jus čia atsiuntė. Labai supyko. <...> Dar niekas nepaskaičiavo, kiek sovietų kareiviai mums nuostolių padarė. Pavyzdžiui, kad ir tas tankodromas, užėmęs 1 000 ha geros pamario žemės nuo Klaipėdos iki Priekulės. Juk čia jau galėtų pradėti plėstis Klaipėdos miestas. O svarbiausia – per visą tankodromo plotą teka unikalus vandens telkinys – Klaipėdos kanalas – miestiečių geriamo vandens šaltinis.“

Šis epizodas puikiai iliustruoja pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės metų laikotarpį, kai sovietų armijos daliniai net negalvojo, jog teks okupuotą valstybę palikti su visais kareiviais ir karine technika.

Toliau iš Jolantos Beniušytės daryto interviu matome, kokiomis ekonominėmis sąlygomis dirbo Priekulės paukštininkystės valstybinis ūkis ir gyveno Lietuva:

„– *Taigi, kur tie nelaimingieji kiaušiniai prapuolė?*

– Iš karto norėčiau pabrėžti, kad Priekulės paukštininkystės ūkis nėra kiaušinių ūkis. Tai veislinių paukščių uždaro ciklo ūkis. Mes periname inkubatoriuje viščiukus ir po to veislines dedekles pagal paraiškas parduodame visoms Lietuvos paukštininkystės

įmonėms. Tad mums lieka tik mažas kiekis nestandartinių, smulkių, t. y. netinkamų perinimui, kiaušinių. O priekuliškius dažnai kaltina, kad netiekia į prekybą kiaušinių. Bet mūsų tikslas yra visai kitoks – kuo daugiau išperinti geros veislės vištaičių. O uostamiesčių kiaušiniaus aprūpinti turi Vievio, Kurmaičių paukštininkystės ūkiai. Jeigu mums nesisektų perinti dedeklių, po 6 mėn. gyventojai nebegautų reikiamo kiekio šio produkto.

– *Bet kodėl trūksta kiaušinių, jei perinamos veislinės vištos ir jos nestovi „be darbo“? Ar tuos kiaušinius kur išveža, ar žmonės per daug jų kasryt ėmė čirškinti?*

– <...> Mūsų ūkis kiaušinių šiemet turėjo tiek, kiek pernai. Nors per tą garsiąją Lietuvos blokadą, kai ypač trūko pašarų, mes neišspjovėm savo paukščių fermos. Pradėjom ieškoti pašarų kitose respublikose, susiradom ir vištų ūkio balansą išlaikėm. Mes neturim teisės sužlugdyti veislinių dedeklių veisimo, nes tada imtų trūkinėti kiaušinių gamybos grandis visoje Respublikoje. Štai iki šių metų pabaigos turim dar išperinti 1 milijoną 300 000 viščiukų ir patenkinti paukštininkystės ūkių paraiškas. Tad šiuo metu stengiamės, kad kuo mažiau liktų tų nestandartinių kiaušinių, tinkančių prekybai. Ir iš tikrųjų jų lieka vis mažiau.

– *Be to, žmonės juk žino, kad lapkričio mėnesį, prieš žiemą, vištos mažiau bededa arba visai „užtrūksta“?*

– Tiesa. Vištai reikia daug šviesos. Šiuo metu ji tebūna šviesoje 6–7 valandas, reikia gero maisto – o jo nėra. Mūsų ūkyje senos vištos keičiamos į jaunas kas vienuolika mėnesių, būtent šį mėnesį jas ir keičiame. Kiek žinau, Respublikoje kiaušinių gamyba nemažėja, o mūsų ūkis kiaušinių pardavimo valstybei sutartį viršija net 20 proc.

– *Kaip šiuo metu jums sekasi įveikti šokinėjančių kainų barjerus? Kaip nuo kainų priklauso ūkinė veikla ir jos produktai?*

– Kiaušinių kainos, nors ir sutartinės, nėra didelės. Pavyzdžiui, pirmos kategorijos dietiniai – 70 kp, antros kategorijos – 65 kp, švieži – 55 kp. Pagal esamas pašarų, elektros energijos kainas

kiaušinių kaina nėra didelė. Sakysim, už toną koncentruotų pašarų mokėdavome apie 160 rublių, dabar – 700 rublių. Ir tai, jei pirksim grūdus iš SSSR. Parlamente Gediminas Vagnorius informavo, kad bus nupirkta grūdų iš JAV ir, žinoma, už valiutą. Tad suprantama, tada savaimė kils produktų kainos. <...> Tikimės išlaikyti savų vištų gerą veislę. Bet vis dėlto ilgainiui teks įsigyti olandiškų, daniškų dedeklių. Viena veislinė olandiška dedeklė kainuoja net iki 900 rublių... bet per metus jos padeda 275 kiaušinius, t. y. 30 kiaušinių daugiau nei mūsų.

– Žemės ūkis įžengė į privatizavimą. Kokia Priekulės valstybinio paukštininkystės ūkio padėtis šiame etape.

– Mūsų ūkis didelis, įvairiašakis. Materialinių vertybių daugiau kaip už 20 milijonų rublių. Turime 7 milijonų vertės paukštyną, keletą milijonų kainuojančią lapių fermą ir sportinį žirgyną, kuris mums atneša nuostolių. Išsivedžioti žirgus po vieną negalime – išnyks tokios geros veislės kaip, pavyzdžiui, Hanoverio. Gimsta kumeliukai, juos reikia prižiūrėti, mokyti, parduoti kitiems žirgyams. Turim 40 gerų žirgų ir apie 90 arklių.“

x x x

Algimantas Ulba aktyviai dirbo ir savo rinkimų apygardoje – Klaipėdos rajone. Jis dažnai prisimindavo, jog likimas ir darbas Aukščiausiojoje Taryboje suteikė galimybę šiek tiek prisidėti ir prie Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios statybos, kurios kertinis akmuo buvo padėtas ir pašventintas 1989 metais. „Labai gerai pažįstu Gargždų parapijos kleboną Joną Paulauską. Tai šviesaus proto žmogus. Klebonas 1991 m. prašė pagalbos statant Gargždų bažnyčią. Tuomet kreipiausi į premjerą Gediminą Vagnorių, Vyriausybės patarėją Katalikų bažnyčios ir kitų konfesijų klausimais Ignacą Stasį Uždavinį, finansų ministrę Elvyrą Janiną Kunevičienę. Visi suprato ir padėjo. Dabar iš tolo matyti Gargždų akcentas – bažnyčia. Gargždų parapijos istorijoje ji yra penktoji bažnyčia. Ir tai klebono Jono Paulausko nuopelnas“, – 1996 metais

prisiminimais dalijosi Algimantas Ulba. (Ramunės Visockytės archyvas)

Gargždų miesto garbės pilietis, klebonas kanauninkas Jonas Paulauskas 2019 m. kovo 17 d. pasakojo: „Pradėjus bažnyčios statybą, visur ir visų prašiau pagalbos. Taip susipažinau ir su deputatu Algimantu Ulba, gyvenusiu šventoje vietoje – Žemaičių Kalvarijoje, tikinčiu žmogumi. Jam padedant Vyriausybė bažnyčios statyboms skyrė lėšų. Algimantas ir asmeninių lėšų aukojo statyboms. Tai labai taktiškas, žmogiškas, geranoriškas, ramus žmogus, norintis padėti kitiems. Susipažinom per darbus, susidraugavom. Pažinau jo gimines, šeimą. 1992 m. su Algimantu ir Marija Ulbomis, su Gargždų miesto garbės piliečiu Vladu Stasaičiu ir jo žmona Aldona vykome į Vidurinę Aziją. Žmonės kelionėse atsiskleidžia, juos geriau pradedi pažinti. Signataro pažiūros, gyvenimo patirtis atvedė jį į Aukščiausiąją Tarybą. Tad jo autoritetas ir kelionėje, ir gyvenime visada buvo juntamas, žodis visada buvo svarus. Su Algimantu bendrauti nebuvo sunku. Dažnai kalbėdavom apie laisvę, apie jos duotas galimybes žmonėms ir Lietuvai. Didžiųjų švenčių proga visada pakviesdavo į svečius ir Gargžduose, ir Klaipėdoje, ir Palangoje.“

x x x

Visi nepriklausomos Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos darbo metai buvo ypač sunkūs, sudėtingi ir negailėjo vis naujų iššūkių. Nuolatinė įtampa, nuovargis. Prasidėjo susipriešinimas, nesusikalbėjimas. 1992 metų pavasarį jau buvo sunku svarstyti ir priimti įstatymus, nes salėje nebuvo kvorumo. „Jei vienas pasiūlo, kitas būtinai sakys prieš. Reikia balsuoti už įstatymą, eina iš kairiųjų pusės ir į ausį šnibžda, kaip balsuoti, iš dešiniųjų pusės – irgi sufleruoja. Kodėl nepalaikyti protingo žmogaus protingų siūlymų? Pavyzdžiui, jei Vytautas Landsbergis protingai kalbėdavo ir gerai siūlydavo, visada palaikiau ir balsavau. Kitu klausimu labai gerai ir dalykiškai pasisakydavo Algirdas Brazauskas. Kodėl nebalsuoti?

Reikia atrinkti pelus nuo grūdų, kad būtų geriau ne man, bet Lietuvai, žmonėms. To mums trūko“, – prisimindamas šį pavasarį, 1996 metais pasakojo signataras Algimantas Ulba. (Ramunės Visockytės archyvas)

Lyg Aukščiausiosios Tarybos susipriešinimo būtų per mažai, 1992 metų pavasarį dar susidarė kritinė padėtis paukštininkystės ir kiaulininkystės ūkiuose. Seimo archyve saugomas žemės ūkio ministro Rimvydo Raimondo Survilos balandžio 13 dienos raštas, adresuotas Aukščiausiosios Tarybos vadovui. Ten pranešama: „Ankstesniais metais į Lietuvą būdavo įvežama po 1–1,2 mln. tonų pašarui skirtų grūdų. Šiemet, įskaitant užsienio paramą, bus importuota apie 150 tūkst. tonų pašarinių grūdų. Todėl suprantamas tų Respublikos gyvulininkystės darbuotojų susirūpinimas, kurie dirba įmonėse, neturinčiose žemės ir įkurtose buvusių valstybinių pašarų išteklų pagrindu. Beveik iš visų pašarui skirtų grūdų ir baltyminių priedų, gautų iš JAV, Europos Ekonominės bendrijos ir Švedijos, gaminami kombinuotieji pašarai valstybiniams paukštyams ir kiaulių kompleksams. Per šių metų antrąjį ketvirtį Žemės ūkio ministerija paukštyams skyrė 50 proc., o kiaulių kompleksams – 32 proc. reikiamo pašarų kiekio. Tiek pat pašarų šioms įmonėms numatoma skirti ir per šių metų trečiąjį ketvirtį. Tačiau, norint stambias gyvulininkystės įmones, neturinčias žemės, pilnai aprūpinti pašarais, papildomai į Lietuvą iki naujojo derliaus būtina įvežti 300 tūkst. tonų, o iki metų pabaigos – apie 500 tūkst. tonų grūdų.“

Agrarinės komisijos 1992 m. balandžio 13 d. posėdyje Lietuvos paukštininkystės asociacijos prezidentas Antanas Vaišvila informavo: „Paukštininkystėje šiuo metu yra dvi problemos: pašarai ir kainos. Pašarų turima vos dviem mėnesiams. Produkcijai rinkos praktiškai nėra. Kainos: kiekvienas kiaušinis duoda 0,5 rub., viščiukas – 17–27 rub. nuostolio. Paukštynai ir fermos nuostolingi. Viščiukų gyventojai neperka. Kyla klausimas – ar nuostolingiems paukštyams toliau dirbti? 20 mln. kiaušinių parduota mažiau nei pernai. Šiemet paukštininkystę reikia pertvarkyti. Siūlau mažinti

kiaušinių ir paukštienos gamybą ir tuo pačiu kelti kainas.“ Algimantas Ulba posėdžio dalyviams, teikdamas pasiūlymus kritinei situacijai suvaldyti, pasakojo ir apie Priekulės valstybinio paukštininkystės ūkio problemas: „Veislinių paukščių niekas neperka. Kaime vyksta privatizacija ir žmonės kategoriškai nuo paukštyno atsiskiria. Dvi fermos paukščių išpjautos. Inkubatorius dirba 20 proc. pajėgumu. Klaida – nepalikta žemės prie fermos. Su užsieniečiais sutartis reikia daryti, veislinės fermos reikalingos. Realizacijai kiaušinių milteliai – perspektyvūs. Reikia paruošti pasiūlymus Vyriausybei, kad paruoštų realius skaičiavimus, kad fermos galėtų egzistuoti.“

Agrarinės komisijos sudaryta komisija paukštininkystės klausimams kuo greičiau spręsti (deputatai Algimantas Ulba ir Eimantas Grakauskas, Lietuvos paukštininkystės asociacijos prezidentas Antanas Vaišvila, valstybinės akcinės firmos „Malyba“ generalinis direktorius Emilijus Verslauskas) nustatė, kad vyriausybinio lygiu nesiimta priemonių valstybinius paukštynus, kiaulininkystės kompleksus ir veislininkystės įmones aprūpinti pašarais. Komisija konstatavo, kad pašarų trūkumas tapo pavojingas paukštininkystei – stabiliai ir pelningai šakai, kad realiai gresia paukštininkystės sužlugdymas jau 1992 metų liepos–rugpjūčio mėnesiais. Buvo pateikti du pasiūlymai: nedelsiant vyriausybinio lygiu spręsti paukštininkystės, kompleksinės kiaulininkystės aprūpinimo pašarais problemą; įpareigoti Ekonomikos ir Žemės ūkio ministerijas operatyviai išspręsti užtrunkantį bendrų su užsienio kompanijomis įmonių steigimo įforminimą. Lietuvos žemės ūkiui pavyko 1992 metais įveikti ir šią krizę...

Lietuvos ūkiuose nebeliko ir direktorių. 1992 m. gegužės 13 d. žurnalistui Antanui Sakalauskui, jau būdamas Priekulės paukštininkystė valstybinio ūkio laikinosios administracijos vadovu, Algimantas Ulba kalbėjo: „Laikinosios administracijos vadovą dabar suprantu kaip sargą. Vien pareigų pavadinimas sako, kad tai laikina, be jokių teisių, perspektyvos. Man rodos, kad tai ir yra

Vyriausybės klaida. Iš vadovo reikalaujama visko, o jis pats jokių teisių neturi. Kas nori, tas kritikuoja, kas nori, tas teisia – kaip tikrą sargą. O šis nei ginklo, nei kitą kartą ypatingo noro neturi. Apie tai kalba ir faktai. Kiek rajone „laikinių“ vadovų jau parašė pareiškimus išeiti, o kandidatų jų pareigas užimti praktiškai nėra. Mūsų ūkyje buvo daug ginčų. Dauguma norėjo, kad būtų trys bendrovės, tačiau privatizavimo tarnybos pasisakė už smulkius gamybos vienetus. Mano, kaip vadovo, parašas buvo padėtas po abiem variantais. Svarstyklės pakrypo į smulkesnius kompleksus. Jų bus 23. Mūsų buvusio ūkio teritorijoje jau įsikūrė 17 ūkininkų. Gali kilti natūralus klausimas: ar pateiksime valstybei tiek pat produkcijos, kiek ir anksčiau? Dedeklių anksčiau laikėme 50 000, o dabar paukštyne jų bus tik apie 35 000. Paukštynas palieka be žemės, ir jį pašarais aprūpins valstybė. Turime ir tokių sumanymų. Pavyzdžiui, kai bus privatizuotas paukštynas, kurti bendrą įmonę su viena iš Vakarų firmų. Kokia bus gamybos kryptis, parodys paklausa: ko daugiau reikės – kiaušinių ar paukštienos? Galime padaryti ir taip, ir taip, nes turime galingą inkubatorių, todėl galime perinti mėsinius viščiukus arba dedekles.“ (Straipsnis „Tarnaukime kraštui“ laikraštyje „Banga“)

Bet jo planams nebuvo lemta išsipildyti. Algimantui Ulbai teko... aiškintis vagystes, kovoti su girtuokliais. Teko juos ir teisėsaugos institucijoms perduoti. Direktoriui, kuris iš ūkio savo reikmėms paėmęs dėžutę kiaušinių, eidavo į kasą už juos sumokėti, darbuotojų vagystės buvo nesuprantamas poelgis. Dėl to nė vieno pagauto vagies nepasigailėjo, visi buvo teisiami...

1992 metų vasarą prasidėjo ilgai trunkanti sausra. Kiekviena besitęsiančios sausros diena mažino viltis išgelbėti tai, kas liko. Liepos 5 dieną ekspertai prognozavo, kad grūdų derlius sudarys ne daugiau kaip pusę praėjusių metų lygio, tai yra 1,7–1,6 mln. tonos. 1991 metais buvo 3,4 mln. tonos. Nuostolis sieks 1,5 mlrd. rublių. Panaši padėtis dėl visų žemės ūkio kultūrų – cukrinių runkelių, linų, rapso, bulvių, daržovių ir t. t. Anot ekspertų, iš viso

tiesioginiai nuostoliai dėl gamtinių sąlygų sudarys 11 mlrd. rublių. Buvo prognozuojama, kad dar tiek pat nuostolių bus dėl negautos gyvulininkystės produkcijos. Iš viso – 22 mlrd. rublių.

Liepos 10 dieną, svarstant Aukščiausiosios Tarybos nutarimo „Dėl Lietuvos paskelbimo stichinės nelaimės ištiktu kraštu“ projektą, Algimantas Ulba kalbėjo: „Nutarime, kurį ruošė Vyriausybė, yra parašyta – „dėl ypatingosios padėties Lietuvos žemės ūkyje paskelbimo.“ Man tai labai primena ypatingąją padėtį Karabache. Ir tas terminas nelabai yra tinkamas. <...> Man atrodo, kad geriau čia tiktų pasakyti taip: „Dėl stichinės nelaimės Lietuvos žemės ūkyje paskelbimo.“ Tai galėtume pataisyti.“ Ruošdamasis kalbėti Aukščiausiosios Tarybos posėdyje, Algimantas Ulba susirinkdavo informaciją iš įvairių šaltinių. Jo pasisakymai būdavo iliustruojami įvairiais įsimintiniais pavyzdžiais. Štai kaip jis kalbėjo apie 1992 metų sausrą: „Eidamas į popietinį posėdį, aš specialiai nuėjau išgerti stiklinę vandens. Stiklinė vandens kainuoja 2 rublius, stiklinė kefyro – 1,6 rub., praskiestų su vandeniu sulčių stiklinė – 3,60 rub., o kompotas — 8 rublius. Man atrodo, kad viskas žemdirbiams dabar turėtų būti atvirkščiai. Nors sausra, vandens trūksta, bet geriamojo vandens užteks ir Vilniaus mieste, ir Kaune, ir visame pajūryje, visur kitur. Todėl visos priemonės, kuriomis dabar skatinama žemės ūkį patempti į priekį ir padėti valstiečiams, ūkininkams, bendrovėms ir žemės ūkio įmonėms, yra geros. <...> Man atrodo, mums reikia rasti kompromisą ir nukreipti ką tik galima, ką siūlo Vyriausybė, reikia pritarti, viską reikia paimiti, nesvarbu, iš kieno kišenės, kad tik žemdirbys gautų. Stichinė nelaimė yra didelė.“

Po kelių dešimtmečių, skaitydami Algimanto Ulbos pasisakymų Aukščiausiojoje Taryboje stenogramas, ryškiai matome, koks buvo pirmųjų nepriklausomybės metų žemės ūkis ir net kokios gamtinės sąlygos, kaip buvo rūpinamasi svarbiausiais ir neatidėliotinais darbais. Apie stichinę nelaimę Lietuvoje jis sakė: „Visomis priemonėmis turi būti išlaikomi veisliniai gyvuliai, sėkla. Dabar turime pasiruošti žiemkenčių sėjai, kad Dievas duotų visiems

sveikatos ir viskas būtų nušienauta. Respublikoje galite paskraidyti lėktuvais – dar koks trečdalis pievų, ganyklų, žaliųjų nešienauta, o kai kur net užsidega, nes jau baigia nudžiūti žolė. Reikia nu pjauti žolę, reikia sutvarkyti. Kiti sako: trūksta kuro. Man atrodo, dėl kuro irgi yra blogai. Žemdirbiams kuro kainos labai sukeltos, bet, kiek žinau, Vyriausybė tą klausimą svarstė, žada padėti. Reikia mesti visas jėgas, ką galima, kad tas išaugintas derlius dabar nesusdegtų, o būtų nuimtas ir sutvarkytas. <...> Lietaus vis tiek bus. Mes vis svajojom, kad ant Švento Jono užlis, ant Švento Povilo užlis, o dabar jau turėsime greit ir Šventą Oną. Reikės pjauti javus, o dar neužlijo. Bet tikėkimės, kad užlis. Mes turėsime atolo, jį reikės nuimti, reikės sukaupti kuro. Valstiečiai turi turėti kuro, reikia turėti ir tepalų, nes reikės dar atolą imti. Visi agronomai žino, kad paprastai po sausros būna derlingi metai. Aš norėčiau paprašyti visų čia sėdinčių deputatų, kad dabar ne laikas konfrontuoti, o laikas daryti tai, ką siūlo ir Vyriausybė, ir specialistai, ir ministras. Mes turime sutelkti jėgas, balsuoti už tai, kuo konkrečiai bus padedama valstiečiams. Jie turi girdėti, kokia bus konkreti parama, ko jiems reikia, kad būtų padėta. Nė vienas paimtas iš kitos kišenės procentas nebus blogas, jeigu jis atsidurs valstiečio ar ūkininko kišenėje. <...> Aš noriu pasakyti, kad visos stichinės nelaimės pasaulyje yra kaip tik skelbiamos. Ir aš visiškai prieštarauju ponui E. Grakauskui, kuris nežino tarptautinių susitarimų. Stichinės nelaimės yra skelbiamos. Jeigu neskelbiama, tai jos ir nefinansuojamos.“

Premjeras Gediminas Vagnoriaus dėkodamas deputatams už pasiūlymus, sakė: „Man ypač patiko deputato A. Ulbos pasisakymas – aiškus, paprastas, konstruktyvus. Gal iš tikro galim vietoj ypatingosios padėties termino, kuris kelia įvairių asociacijų su 1991 metais, vartoti terminą nelaimės zona. Aš manau, kad tai priimtina.“

Nutarimas „Dėl Lietuvos paskelbimo stichinės nelaimės ištiktų kraštų“ buvo priimtas: 67 balsavo už, 1 susilaikė.

Klaipėdos rajono žurnalistas Antanas Sakalauskas 1992 m. rugpjūčio 19 d., likus trims mėnesiams iki paskutinės Aukščiausiosios

Tarybos darbo dienos, domėjosi, kaip Parlamento darbą vertina signataras Algimantas Ulba. „Asmeniškai man tie dveji metai davė labai daug. Susipažinau su įstatymų leidimo tvarka, daugelį ruošiant pats prisidėjau. Per tą laiką gavau 596 laiškus, kuriuos nagrinėjant teko pabuvoti daugelyje Lietuvos vietų. Daugiausia bene tekdavo susidurti su taip vadinamų 2–3 hektarų problema. Ši reformos nuostata, man regis, tam tikru mastu supriešino žmones. <...> Žmonės į Parlamentą išrinko būrį sumanių Lietuvos vyrų ir moterų. Ne visiems jiems vienodai pasisėkė prisidėti prie Lietuvos gerovės, tačiau istorijoje jų vardai liks. Kiek nesupratau kai kurių savo kolegų, kreivai žiūrinčių į kaimą, jų žmones ir problemas. Kažkas iš deputatų pasakė, jog kaime nėra inteligentų, kad kaimas nusigėręs. Drįstu rimtai suabejoti, kas daugiau nusigėrė – miestas ar kaimas. Be abejo, sovietizacijos metai labai pakeitė senojo mūsų kaimo kultūrą, buitį, aplinką, bet vis tiek išliko lietuviškas savo darbštumu, pagarba ir tolerancija“, – sakė Algimantas. (Straipsnis „Dveji istoriniai metai“ laikraštyje „Banga“)

Baigiantis kadencijai, 1992 m. spalio 13 d., žurnalistas Vaclovas Armužas paprašė Algimantą Ulbą įvertinti, ar žemės ūkio reformos įstatymai yra tobuli. „Tobulumui nėra ribų. Pats gyvenimas diktuoja korektyvas. Todėl įstatymai kartais pataisomi, papildomi. Svarbiausia – priimdami juos, deputatai neturėjo iš ko pasimokyti. <...> Galbūt kai kur ir suklydome. Tačiau, kaip ten bebūtų, įstatymai nėra prasti. Tik derėtų juos kuo greičiau įgyvendinti. <...> Žmonės labai erzina tai, kad per lėtai privatizuojamas turtas, kad jie negali iš karto atsiimti savo tėvų ir senelių žemės“, – sakė signataras. (Straipsnis „Nemenkinkim žemdirbio išminties“ „Valstiečių laikraštyje“)

Bėgant metams, Algimantas Ulba vis kritiškiau vertino vykdomą žemės ūkio reformą. 2010 m. kovo 10 d. žurnalistei Daliai Jurgaitytei jis sakė: „Dirbant Seimo Agrarinėje komisijoje, niekas tada neprieštaravo, kad žemės ūkis būtų privatizuojamas, kad žemė būtų grąžinama teisėtiems jos savininkams. Buvau šalininkas

tokios žemės reformos, kuriai pamatus buvo padėjęs vienas iškiliausių Lietuvos Prezidentų Aleksandras Stulginskis. Tačiau šiuo klausimu ne viską pasisėkė padaryti, nes, mano įsitikinimu, žemės ūkis buvo privatizuojamas be jokio ekonominio pagrindimo. Net keturis kartus asmeniškai kreipiausi į Vytautą Landsbergį, tačiau nebuvau suprastas. Siūliau inventorizuoti visą žemę, nustatant, kiek jos bus galima grąžinti savininkams, o kiek lieka valstybei. Kas yra žemė? Tai savaime nekilnojamas ir nedalijamas turtas. Jos yra tiek, kiek yra, ir nebus daugiau.“ (Straipsnis „Kovo 11-oji – lemtinga Lietuvai diena“ laikraštyje „Palangos tiltai“)

Algimantui Ulbai pavyko Priekulės paukštininkystės valstybinį ūkį ne tik atgaivinti, sustiprinti, bet ir išsaugoti per ekonominį sunkmetį. Turėjo planą jį dar labiau išvystyti. Tačiau kad planai būtų realizuoti, iš pradžių trukdė valstybinio ūkio statusas, o kai prasiėjo privatizacija, žmonės jau norėjo gauti nors po gabalėlį ūkio...

Žurnalistui Vaclovui Armužui 1992 spalio 13 d. Algimantas Ulba pasakojo: „Patikėkit, kuo greičiau bus privatizuotas turtas, kuo greičiau žmonės gaus žemę, tuo greičiau pas mus išsiplės kooperacija, mažų perdirbimo įmonių tinklas. Tik turėdami privatų ūkį, galėsime glaudžiai bendradarbiauti su kitomis šalimis. Aš tuo pats įsitikinau dirbdamas valstybinio ūkio vadovu. Norėjau sukurti bendrą įmonę ir su vokiečiais, ir su olandais. Nepasisėkė. Kodėl? Ogi todėl, kad jie atvykę pas mus iškart klausė: „Ūkis privatizuotas ar ne?“ Kai atsakydavome, jog valstybinis, jie tuoj pareiškėdavo: „Kreipkitės tada, kai bus privatizuotas, su valstybe mes nenorime turėti jokių reikalų.“ (Straipsnis „Nemenkinkim žemdirbio išminies“ „Valstiečių laikraštyje“)

„Mes tą ūkį privatizavom, likvidavom, išdalinom žmonėms turtą ir visi 1993 metų birželio mėnesį išsiskirstė savais keliais“, – Algimantas Ulba prisiminė darbą Priekulės valstybiniame paukštininkystės ūkyje.

Kolega Aukščiausiojoje Taryboje Eimantas Grakauskas prisimena: „Mudu kartais pakalbėdavome apie jo vadovaujamą

paukštininkystės ūkį. Paskutiniaisiais ūkio gyvavimo metais prasiėjo vidinės kautynės, kurios supriešino žmones. Detalių jau neprisimenu. Algis sakė, kad susidarė grupė, kuri viskam priešinosi, skleidžia paskalas, bando ir jį diskredituoti. Algis buvo principingas ir sąžiningas, viską darė, kaip įstatymuose numatyta, ir neleido vogti. Jo situacijoje buvo tik vienas sprendimas iš dviejų – arba kautis, arba trauktis. Nepasitraukė, pradėjo ir pabaigė privatizavimą – visi viską pasidalino ir išsiskirstė. Iš daugelio Algimanto Ulbos charakterio aukšinių savybių buvo viena ypač vertinga – jis viską darydavo nuosekliai, išbaigtai iki galo.“

2005 metais, kalbėdamas su žurnalistu Leonu Vytautu Glinskiu ir prisimindamas darbą Aukščiausiojoje Taryboje, signataras Algimantas Ulba sakė: „Jei būtų vieningai visi dirbė, Lietuvai būtų buvę geriau. Tai pirma. Antra – mums nereikėjo savęs pasileisti po 2 metų ir 8 mėnesių. Gal būtume geriau dirbę, nei po mūsų... Bet toks susipriešinimas nebuvo malonus. Kartais būdavo, sėdžiu salėje ir galvoju: „Žinot, geriau pabaikim savo darbą ir švęskim naujus rinkimus.“ Aš taip dažnai galvodavau – ateis gal nauji, žmonės išrinkti tuos, ką nori, kas geresni, kas vieningi bus ir tęs darbą toliau.“

Todėl nenuostabu, kad per 1992 m. liepos 9 d. vardinį balsavimą dėl Aukščiausiosios Tarybos nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų 1992 m. spalio 25 d.“ deputatas Algimantas Ulba balsavo už Aukščiausiosios Tarybos paleidimą nesibaigus jos kadencijai.

Buvęs Algimanto Ulbos kolega Palangos miesto savivaldybės taryboje ir artimas jo draugas Albinas Stankus 2019 m. vasario 21 d. prisiminė: „Algimantas pasakojo, kad Vytautas Landsbergis 1992 m. prašė Aukščiausiosios Tarybos dešiniuosius deputatus vykti į provinciją – kaimus ir miestelius sužinoti, kokios gyventojų nuotaikos, ką jie palaikytų per išankstinius rinkimus. Vėliau vyko pasitarimas, kuriame niekas nenorėjo pradėti pasakoti, ką rinkėjai galvoja. Tada Algimantas ir pasakė: „Jokių tikimybių pasilikti valdžioje nėra. Visi balsuos už socialdemokratų, už Algirdą Brauską.“ Išgirdęs tuos žodžius, Vytautas Landsbergis išėjo iš pasitarimo

ir nuo tos dienos su Algimantu nelabai ir kalbėjosi. Kai atėjo rinkimai, taip ir buvo...”

Algimantas Ulba taip pat balotiravosi į Lietuvos Respublikos Seimą, bet nebuvo išrinktas.

1992 m. lapkričio 19 d. Aukščiausioji Taryba baigė darbą ir paskutinę darbo dieną atliko dar vieną svarbų ir iškilmingą aktą – atkūrė Lietuvos Respublikos kariuomenę. Deputatai darbą pradėjo paskelbę Kovo 11-osios aktą ir priėmę Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą, o prasmingai savo darbą užbaigė pritarę Konstitucijos projektui ir pateikę jį referendumui.

Lietuvos Respublikos Seime 2019 m. kovo 14 d., minint Algimanto Vinco Ulbos 80-ąjį gimtadienį, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Liudvikas Narcizas Rasimavičius (Rasimas¹¹) pasakojo: „Algimantas Ulba buvo tikro centro žmogus. Kai reikėdavo tartis mums – dešiniajai (kitą kartą radikaliai) ir kairiajai (buvusia opozicijoje ir turinčia ypač aštrius dantis) pusėms, tai Algimantas Vincas Ulba mums labai padėjo. Jis visada susitardavo. Tai buvo visapusiškai išsilavinęs žmogus. Stebino, kaip jis supranta valstybės valdymą. Aukščiausiojoje Taryboje mes tiek susipykome, kad negalėjome dirbti kartu. Tačiau reikėjo dar baigti parašyti bendrą Konstituciją. Vartydamas savo archyvus, radau Algimanto Vinco Ulbos pasiūlymus, kurie ir dabar įdomūs. Jau kelios Seimo kadencijos svarsto, ar parlamentaras turi turėti ar negali turėti atostogų. Kuriant mūsų Konstituciją, Algimantas Vincas Ulba pateikė daugybę pasaulio istorijos pavyzdžių, kad parlamentams būnat atostogose, koks nors nedorėlis tuo pasinaudoja ir užpuola. Tada mes šituos jo pasiūlymus įvilkome į Konstituciją. Todėl dabartiniai Seimo nariai niekaip negalite išeiti į atostogas. Parlamentas kaip institucija – taip, bet parlamentarai, kaip Tautos aukščiausio suvereno saugotojai, negali atostogauti. Išeinant atostogų reikia kam nors perduoti savo pareigas. Kam gali savo pareigas perduoti Seimo

¹¹ Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Liudvikas Narcizas Rasimavičius 2010 m. sausio 6 d. susigražino savo giminės tikrąją pavardę – Rasimas.

narys? Niekam. Konstitucinis Teismas įpareigojo priimti įstatymą, kuris leis parlamentarams atostogauti? Tačiau Lietuvos Respublikos Konstitucijoje nėra parašyta, kad kas nors galėtų apriboti Seimo narių galias ir duoti nurodymą jiems atostogauti. Konstitucijoje parašyta, kad Konstitucinio Teismo teisėjai savo darbe vadovaujasi tik Lietuvos Respublikos Konstitucija. Daugiau niekuo. Jie gali pasakyti, kad kažkuris įstatymas prieštarauja Konstitucijai. Tačiau jie negali pasakyti, kokius įstatymus privalo priimti Seimo nariai. Svarstydami Algimanto Vinco Ulbos pasiūlymą, taip parašėmė ir priėmė Konstituciją, kad joks teismas neišeitų į lankas...”

Kandidatuodamas 2004 metais į Lietuvos Respublikos Seimą, signataras Algimantas Ulba savo biografijoje rašė: „1990–1992 metais dirbau Aukščiausiosios Tarybos Agrarinėje komisijoje. Niekas tada neprieštaravo, kad žemės ūkis būtų privatizuotas, kad žemė būtų grąžinta teisėtiems savininkams. Tačiau ir tada sakiau, ir dabar galiu pasakyti, kad privatizavimas žemės ūkyje vyko neekonomiškai ir be jokio mokslinio ekonominio pagrindimo. Nors kaltinimai buvo nukreipti prieš tuometinius ūkių vadovus, bet tada jie buvo tik laikini administratoriai, be jokių teisių. Kaip tada viskas vyko, matė visi kaimo žmonės... Paskelbus Kovo 11-osios aktą, tikėjausi daugiau, negu dabar turime. Tačiau gerai, kad esame nepriklausomi ir laisvi. Negalima žaisti pažadais, reikia dirbti apgalvotai ir pamatuotai. Darbas Lietuvoje stiprinant nepriklausomybę – tik pradėtas. Todėl mūsų visų pareiga dirbti taip, kad būsimos kartos neturėtų mums priekaištų. Tad sėkmės darbuose.“

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Eimantas Grakauskas, minint Algimanto Vinco Ulbos 80-ąjį gimtadienį, kalbėjo: „Algimantas buvo pasišventęs kaimui ir žemės ūkiui, kuriems atidavė per 30 gyvenimo metų. Pastarieji trys – karjeros viršūnėje, dirbant Aukščiausiojoje Taryboje ir jos Agrarinėje komisijoje, formuojant kaimo agrarinę politiką ir naują teisinį jos veidą. Kolega Algimantas buvo tiesus žmogus, turėjo kietą stuburą, visada tvirtą savo poziciją ir išliko ištikimas nepriklausomos Lietuvos valstybingumo siekiam.“

5. Nauja politinės veiklos sritis – savivalda

Palangos miesto meras

Aukščiausiojoje Taryboje baigęs darbą 1992 metų lapkritį, Priekulės valstybiniam paukštininkystės ūkiui vadovavęs iki 1993 metų birželio, Algimantas Vincas Ulba pradėjo dirbti privačiame sektoriuje – uždarojoje akcinėje bendrovėje „Klaidas“ direktoriaus pavaduotoju ir manė, kad politiko kelias jau baigtas. Tačiau žiemą iš Palangos sulaukė netikėto skambučio, kuris vėl atvedė į politiką...

„Tuometinis Palangos miesto tarybos pirmininkas Bronius Martinkus mane surado Klaipėdoje ir pakvietė dirbti miesto meru. Taryba priėmė ir dirbau. Bet ne iš karto sutikau. Žinojau, kad bus sunku“, – 1996 m. spalio 16 d. pasakojo Algimantas Ulba. (Ramonės Visockytės straipsnis „Kaip gyvenate, signatare?“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“)

Palangoje ne paslaptis, kad pakviesti dirbti signatarą į kurortą buvo tuometinio Palangos miesto tarybos deputato Albino Stankaus idėja. 2019 m. vasario 21 d. jis pasakojo: „Pirmasis nepriklausomos Lietuvos Palangos meras Rimantas Mikalkėnas miesto tarybos deputatams vis sakydavo, kad paliks mero postą. Dar pridėdavo, jog išeis iš darbo, kai tik deputatai sugebės rasti tinkamą kandidatą. Kartą tarybos sesijos metu pakėliau ranką ir sakau, kad į užimtą vietą niekas nepretenduos, kol meras neatsistatydino iš pareigų. Įvyko balsavimas ir jį atleido. Prisišnekėjo... Deputatai daug galvojo, kas galėtų būti Palangos meru. Tada jau pažinojau advokatę Mariją Ulbienę, kuri dažnai lankydavosi savivaldybėje dėl žemių grąžinimo problemų. Paprašiau, kad ji duotų Algimanto kontaktus... Tad tarybos nariams pasiūliau pakviesti meru

dirbti signatarą Algimantą Ulbą. Visi sukruto: „O... signataras!..“ Paprasčiau tarybos pirmininką Bronių Martinkų su juo pakalbėti, susipažinti ir mums pristatyti. Daviau jam Algimanto telefono numerį. Pirmininkas paskambino, susitiko, neilgai trukus pristatė Algimantą tarybai. Palangos miesto taryba 1993 m. gruodžio 28 d. meru išrinko Algimantą Vincą Ulbą. Jis atėjo dirbti Palangos meru itin sudėtingu periodu Lietuvai – pereinamuoju laikotarpiu.

Pagal Vyriausybės nutarimą žmonėms, kuriems nustatytas žemės grąžinimo faktas, buvo galima skirti iki 20 arų žemės. Tačiau jau keleri metai žemės grąžinimo procesas stovėjo vietoj. Žmonės pyko, reiškė pretenzijas valdžiai. Palangos miesto valdyba jau buvo gavusi per 1 500 pareiškimų ir nustatė tiek pat žemės grąžinimo teisėtiems savininkams juridinių faktų. O miestas juk nėra guminis, jo neištempsi į šonus, kad laisvos žemės padaugėtų...

„Algimantui rūpėjo, kad žmonėms kuo greičiau būtų grąžintas turtas, žemė, ir šioje srityje jis labai stipriai padirbėjo. Naujam merui reikėjo labai daug atlaikyti... Juk visa Lietuva svarstė, kaip Palangoje gauti žemės sklypą ar sklypelį. Ne tik Seimo nariai, signatarai, bet ir valdininkai, verslininkai, kurie į kurortą persikėlė tas „skraidančias“ žemes“, – pasakojo Albinas Stankus.

Ne vienas žemės neatgaunantis savininkas pirštu rodė link Palangos oro uosto. Aplink jį buvo nubrėžta milžiniška – 2 kilometrų apsauginė sanitarinė zona, kuri sudarė 25 procentus visos Palangos teritorijos žemių.

Algimantas Ulba viename savo straipsnių apie žemės grąžinimą Palangoje rašė: „Kai atėjau čia dirbti, buvęs meras Rimantas Mikalkėnas pasakė: turėsite labai daug sunkumų atgaunant šią teritoriją, todėl kad ją savinasi aerouostas. Kaip žinia, dabar aerouostas yra tarptautinis, priklauso Susisiekimo ministerijai, todėl pirmiausia ten teko lankytis. Žinoma, pritarimo aš iš Susisiekimo ministerijos nesulaukiau. Ten sakė, kad 2 km zoną nustatė Higienos centras. Higienos centras yra pavaldus Sveikatos apsaugos ministrui. Teko ir su juo susitikti. Pareiškė tą patį: čia žmonės gyventi

negali. Mano motyvai buvo tokie – kodėl neiškeliamo žmonių, kurie dabar ten gyvena. Čia įeitų didelis gyventojų skaičius, būtų visa Užkanavė, Kunigiškiai, Monciškės, dalis Šventosios, dalis Palangos ir net Reabilitacijos centras, miesto ligoninė.“ (Straipsnis „Palangos meras apie žemės grąžinimą mieste“ laikraštyje „Mūsų Palanga“, 1994 m. spalio 7–13 d.)

Jau tada visi žinojo, kad Europoje maži lėktuvėliai – 6, 12 ar 40 vietų – leidžiasi mažuose oro uostuose, apsuptuose gyvenamųjų kvartalų. Tad, kodėl Palangos oro uostui reikalinga didžiulė apsauginė zona? Iš stalčių buvo ištraukti Sveikatos apsaugos, Statybos ir urbanistikos, Susisiekimo ministerijų raštai, pagal kuriuos net iki 2000 metų Palangos oro uostas turėtų aptarnauti pasenusio tipo lėktuvus TU, AN, JAK, turinčius didžiulį neigiamą poveikį žmogaus organizmui. Tačiau... oro uosto vadovai merui paaiškino, kad į Palangą tokie lėktuvai neskraido ir ateityje šie pasenę lėktuvai neskraidys net pačioje Rusijoje.

Patyrę politikai yra įsitikinę, kad ministerijų raštuose nebūna klaidų, būna tik užslėptų interesų, kuriuos ne iš karto galima pamatyti ir suprasti... Meras nesiaiškino, kas jau buvo nusižiūrėję dideles žemės teritorijas aplink oro uostą... Pakako perprasti, jog Susisiekimo ministerija savo raštuose neteisingai nurodė eksploatuojamų lėktuvų tipus, o tuo remdamasi Sveikatos apsaugos ministerija nustatė nerealias 2–3 kilometrų apsaugines zonas. Situacija, kai viena ministerija, neišsiaiškinusi tikrosios padėties, suklaidino kitą, o nuo to kentėjo tik palangiškiai, ilgiau tęstis negalėjo. Buvo būtini realūs skaičiai ir realios išvados.

Dėl šios priežasties meras Algimantas Ulba 1994 m. gegužės 10 d. organizavo Palangos miesto valdybos pasitarimą, kuriame dalyvavo Sveikatos apsaugos ministro pavaduotojas Romualdas Sabaliauskas, regiono higienos centro, Palangos higienos inspekcijos atstovai, miesto tarybos pirmininkas Bronius Martinkus ir kiti. Pasitarime svarstyti Palangos oro uosto apsauginių-sanitarinių zonų patikslinimo, Monciškių, Kunigiškių, Kontininkų,

Vanagupės gyvenamųjų kvartalų planavimo klausimai ir su tuo susijusios žemės grąžinimo problemos.

Buvo pasirašytas pasitarimo protokolas, pagal kurį nuspręsta:

- „1. Nustatyti, kad Palangos miesto oro uostas būtų eksploatuojamas taip, kad neturėtų žalingo poveikio gyventojams bei Monciškių, Kunigiškių, Kontininkų, Vanagupės ir kitų oro uosto įtakos zonoje esančių teritorijų įsisavinimui, kaip numatyta Didžiosios Palangos generaliniame plane.
2. Miesto savivaldybei kreiptis į Susisiekimo ministeriją dėl oro uosto patikslintos apsauginės-sanitarinės zonos nustatymo pagal faktiškai eksploatuojamų lėktuvų tipus, oro uosto apkrovimo režimą ir realias oro uosto perspektyvas.
3. Išsprendus Monciškių, Kunigiškių, Kontininkų, Vanagupės gyvenamųjų kvartalų suplanavimo projektų suderinimo klausimus, statyba gali būti pradėta tik turint patikslintą oro uosto apsauginę-sanitarinę zoną.
4. Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybę priimti nutarimą, įpareigojantį Susisiekimo ministeriją patikslinti oro uosto apsauginę-sanitarinę zoną.“

Palangos mero kvietimu kurorto apžiūrėti ir su visomis opiausiomis problemomis susipažinti atvyko Lietuvos prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas. Netrukus Lietuvos Vyriausybė, vadovaujama premjero Adolfo Šleževičiaus, Palangoje surengė išvažiuojamąjį posėdį, kuriame dalyvavo septyni ministrai ir suinteresuoti asmenys. Jie apžiūrėjo teritorijas prie oro uosto ir kai susėdo prie stalo, nebebuvo reikalaujančių tokią didelę teritoriją daryti apsaugine. Paskui įvyko posėdis Vilniuje ir apsauginių zonų nebeliko.

„Vyriausybė patvirtino 600–800 metrų nuo lėktuvų pakilimo tako ašinės linijos zoną, kur žemė, jeigu ji laisva, bus grąžinta savininkams su sąlyga, kad joje bus galima auginti visas žemės ūkio kultūras, veisti sodus, įrengti gyvulių ganyklas. Šioje zonoje nebus leidžiama jokia statyba, net sodų nameliai. Toliau už šios zonos

bus leidžiama individuali statyba, žinoma, paruošus projektus“, – meras Algimantas Ulba rašė straipsnyje „Melu ir šantažu tvarkos neįvesime“. Šiame straipsnyje meras akcentavo, kad „visa tai buvo pasiekta mano užsispyrimu ir darbu, įtikinant suinteresuotus Vyriausybės narius ir pirmiausia premjerą Adolfą Šleževičių“. (Lai kraštis „Vakarinė Palanga“, 1994 m. spalio 22–29 d.)

„Greitai buvo padarytas teritorijos detalusis planas ir per 200 žmonių atgavo žemę. Galiu kategoriškai pasakyti, kad be Algimanto Ulbos šitie žmonės niekada nebūtų susigrąžinę žemės, nes ta vieta jau buvo kitų nusižiūrėta“, – sakė Albinas Stankus.

Ekonominiu sunkmečiu kurorte buvo daug problemų. Vieni jų – palangiškiai buvo labai įsiskolinę už elektros energiją. Vieni mokėjo už elektrą, kiti – ne, bet skola augo ir miestui nebuvo gerai. Meras susitiko su premjeru ir kurortui buvo skirta 480 000 litų skolai padengti.

„Algimantas turėjo fenomenalią atmintį. Visada atsimindavo žmonių vardus, pavardes. Jis galėjo tiesiogai skambinti ministrams, premjerui, signatarui... Po Algimanto miestui vadovavo ne vienas meras. Kai kurie skambindavo sekretorėms ir klausdavo, ar gali sujungti su ministrais... Tokie merai nedaug pokyčių Palangoje padarė“, – juokėsi Albinas Stankus.

Pradėjęs vadovauti kurortui, Algimantas Ulba iš karto ėmėsi spręsti ir melioracijos problemas. Juolab mero priimamajame vis būriuodavosi žmonių, prašančių padėti – nes rūšiai vis apsemiami. Palangos požeminiai vandenys ateina iš Latvijos. Tad paprašė, kad latviai iš savo pusės pradėtų tvarkytis. Palanga irgi gavo lėšų melioracijos sistemų atnaujinimo, sutvarkymo darbams. Šią problemą palangiškiai jau ir pamiršo... Niekas beveik nebepamena, kad 1994 metais palangiškių butuose iš vandens kranų tekėdavo daug geležies turintis rudas vanduo ir vonios visada buvo parudavusios... Mero iniciatyva miestas įsteigė kaupiamąjį fondą, į kurį buvo pervadama dalis lėšų iš vandens mokesčių. Už sukauptus pinigus buvo pastatyti vandens nugeležinimo įrenginiai ir vanduo tapo švarus.

Palanga yra specifinis miestas, kuriame žmonės gyvena iš per trumpą vasaros sezoną užsidirbtų pajamų. Algimantas Ulba padarė, kad visą vasarą ir visą parą nebūtų ribojama verslo veikla. Kavinės, jei tik savininkai norėjo, galėjo dirbti visas 24 valandas per parą. Visi verslininkai buvo nustebę – kaip galima visą naktį dirbti ir nereikia mokesčių mokėti?.. Albinas Stankus prisimena: „Ateidavo pas jį ir klausdavo, kiek mokėti reikia. Sakydavo – nieko nereikia, tik dirbkit. 1994 metų vasara buvo įdomus fenomenas. Eini 1–3 val. nakties ir pilnas miestas žmonių. Nusikalstamumas sumažėjo. Net premjeras atvažiavo pasižiūrėti. Paryčiais važinėjo po miestą, stebėjosi, kad miestas nemiega. Stebuklas... Paskui kiti atėjo į valdžią ir iš karto – apmokestinti, apmokestinti...“

1994 metų pabaigoje Algimantas pradėjo rūpintis, kaip sutvarkyti Basanavičiaus gatvę ir atstatyti Kurhauzą. „Vyriausybės potvarkiais kiekvienam projektui jau buvo skirta po 6 mln. litų. Bet kai miesto taryba Algimantą atstatydino iš mero pareigų, tos lėšos nebeatėjo į Palangą...“ – prisiminė Albinas Stankus.

Kai vyko svarstymai, ar statyti bažnyčią Šventojoje, Algimantas Ulba vienas pirmųjų sakė – reikia. Tuomet merui teko susitikti su Jo Ekscelencija Telšių vyskupu Antanu Vaičiumi, tartis, kaip padėti šią bažnyčią pastatyti. Palangos miesto taryboje sprendžiant klausimą, ar skirti lėšų, meras priminė, kad visoms Lietuvoje statomoms bažnyčioms lėšų skyrė ir vietinės savivaldybės. Tada statyboms buvo skirta 100 000 litų.

Palangos miesto globos namų direktorė Irena Biriukaitė 2019 m. sausio 31 d. pasakojo: „Daug metų buvo kalbama, kad Palangos miestui reikalingi senelių globos namai. Meras Algimantas Ulba labai palaikė šią idėją ir 1994 m. lapkričio mėnesį, pritarus miesto valdybai, pasirašė įsakymą nuo 1995 m. gruodžio 1 d. buvusiuose „Vermės“ poilsio namuose įsteigti Palangos miesto globos namus. Buvo skirtos ir lėšos pastato rekonstrukcijai, kad garbingo amžiaus palangiškiai gyventų gražiuose ir patogiuose namuose, kad paskutiniai gyvenimo metai jiems būtų šviesesni.

Po rekonstrukcijos, 1996 m. kovo 6 d., buvo perkirpta atidarymo juostelė ir globos namuose apsigyveno pirmieji globotiniai. Tuo metu Algimantas jau buvo miesto savivaldybės tarybos narys, bet jo domėjimasis mūsų darbu nenutrūko.“

Žurnalistė Dalia Jurgaitytė apie Algimantą Ulbą rašė: „Mero darbas, Algimanto Vinco Ulbos nuomone, žymiai įdomesnis, nes iškart matyti rezultatai. Tarybos narys, anot jo, negali tiek nuveikti, kiek vykdomosios valdžios atstovas. Nors buvo sunku, tačiau pasisėkė įkurti Globos namus, perkelti savivaldybės darbuotojus iš Kurhauzo į patalpas Gintaro gatvėje, Palangoje įkurdinti prokuratūrą. Tik ponas Algimantas apgailestavo, jog nebuvo pakviestas į įkurtuves, nors tik jo pastangų dėka pavyko įgyvendinti šį sumanymą.“ (Straipsnis „A. Ulba, svajojęs apie mediciną, pasuko į politiką“ laikraštyje „Vakarinė Palanga“, 2000 m. vasario 5–9 d.)

Pačios opiausios problemos kurorte buvo turto grąžinimas ir privatizavimas, savavališkos statybos. Pagrindinė klaida buvo padaryta Aukščiausiosios Tarybos, priimant privatizavimo, žemės grąžinimo ir kitus įstatymus...

Buvęs tuometinės Palangos miesto tarybos deputatas Albinas Stankus pasakojo: „Buvau labai aktyvus miesto tarybos deputatas ir domėjausi savivaldos turto problemomis, t. y. viso miesto turtu. Reikėjo surasti, suskaičiuoti, inventorizuoti ir perduoti savivaldybei. Kai prasidėjo nepriklausomybė, miesto visas turtas buvo pakibęs ore. Ir ne tik Palangoje. Premjeras Gediminas Vagnorius, prieš skelbdamas privatizaciją, privalėjo turtą inventorizuoti, bet tai nebuvo padaryta. O ne vienoje savivaldybėje vadovai buvo ir nesąžiningi, ir žioplesni, ir didesni bailiai, kurie neskubėjo turto inventorizuoti. Taip buvo lengviau turtą „išparceliuoti“. Tik pradėjus dirbti Algimantui Ulbai, mudu radome dokumentus, kad 44 pastatai buvo padovanoti įvairioms organizacijoms ir asmenims. Tiksliau – perduoti mažiau nei už 100 litų kiekvienas. Ypač daug pastatų taip prarasta Palangos Basanavičiaus gatvėje. Su Algimantu

pasitarėme, ką daryti. Sprendimas – visų pirma Palangoje reikia įsteigti prokuratūrą. Tuomet kurortas priklausė Kretingos prokuratūrai. Gavus Lietuvos generalinio prokuroro Artūro Paulausko pritarimą, miesto tarybai skyrus pastatą, 1994 m. Palangos mieste įsteigta prokuratūra. Pirmajam prokurorui ir perdavėm surinktus dokumentus apie 44 pastatus. Visos savivaldybės stengėsi sukaupti turtą, o mūsų Palangoje stengėsi išdalinti...”

Deja, iš tų pastatų nepavyko nieko sugrąžinti miestui. Jaunas prokuroras surinko visus duomenis, žiūrėjo į bylų krūvas ir sakė, kad ne vieną veikėją reikia teisti. Tačiau prokuroras buvo paaukštintas – išsiųstas dirbti į apygardos prokuratūrą...

„Išgrobstyty po 44–100 litų pastatų sąrašą perdaviau Vytautui Landsbergiui. Jis labai stipriai sureagavo. Mačiau vienoje televizijos laidoje, kai kalbėjo su Adolfu Šleževičiumi. Jis laikė tą mano popierių ir vardino sumas iš sąrašo. Bet tuo viskas ir baigėsi... Atidaviau tą bylą Valstybės kontrolei ir bylos kopiją pasilikau sau... Algimantas buvo kovotojas. Buvau ir aš entuziazmo apimtas, maniau, kad būnant Taryboje galima daug ką padaryti. Kitoje miesto savivaldybės tarybos kadencijoje savarankiškai rinkau „ore kabančių“ pastatų sąrašą. Prirašiau didžiausią lapą. Dar kitą lapą su papildomu sąrašu žmonės atnešė slapta. Šiuos sąrašus savivaldybės tarybos posėdžio metu perdaviau naujai įsteigtam Turto skyriui. Tad nebeliko galimybės pastatus parduoti už 50 litų. Tai buvo mu dviejų nuopelnas. Jei Algimantas nebūtų palaiminęs mano iniciatyvos, tai aš vienas nieko nebūčiau padaręs. Algimantas Ulba labai trumpai – 15 mėnesių buvo meras, o kiek nuveikė...” – sakė Albinas Stankus.

Signataro antroji žmona Marija Jurevičiūtė-Ulbienė (gimusi 1955 m. liepos 24 d. Klaipėdoje) pasakojo: „Algimantas, kai buvo išrinktas meru, turėjo didelių lūkesčių, vilčių ir didelį tikėjimą, kad kaip meras, signataras ir specialistas galės padaryti daug gerų darbų gražiame kurortiniame miestelyje. Jį pažinojo ir dešinieji, ir kairieji politikai, šalies vadovai. Jis asmeniškai pakvietė Lietuvos

Prezidentą Algirdą Mykolą Brazauską apsilankyti kurorte, apžiūrėti miestą ir pakalbėti apie Palangos tolimesnį vystymąsi. Lietuva turi vieną kurortinį miestą prie jūros, todėl jo ateitis rūpėjo ir Prezidentui. Algimantas sakė, kad su Algirdu Brazausku labai paprastai bendravo, kad tai – šiltas ir ūkiškas žmogus, sumanus ir geras vadovas. Prezidentas su žmona Julija kitą dieną mus pakvietė pusryčių. Draugiški ir betarpiški santykiai tęsėsi. Kai Algirdas Brazauskas su visa šeima atostogaudavo Palangoje, visada kviesdavo Algimantą ir mane kartu papietauti ar vakarienianti. Tai buvo didelis Algimanto palaikymas.“

Algimantas Ulba savo dienoraštyje 2010 m. birželio 27 d. parašė: „Vakar, eidamas 78-uosius metus, mirė prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas. Tai buvo nuoširdus, ūkiškai mąstantis žmogus, kuris sugebėjo bendrauti su visais žmonėmis. Kai kas jam vis primesdavo, kad jis komunistas. Taip, jis buvo Lietuvos KP Centro komiteto sekretorius. Bet man atrodo, kad komunistu jis buvo iš pareigos. Tada taip reikėjo. Mano požiūriu, Algirdas Brazauskas buvo tikintis katalikas. Jis su žmona Julija tuokėsi bažnyčioje, pakrikštijo savo vaikus katalikų bažnyčioje. Man teko artimiau su Algirdu Brazausku bendrauti, kai buvau Palangos meru. Kreipiausi į tuometinį Prezidentą Algirdą Mykolą Brazauską dėl Palangos poilsinės „Auska“, arba, kaip liaudis vadino, „Brežnevo vilos“, perėmimo, nes pastatas tada buvo apleistas, vidus išdarytas ir daug kas sugadinta. Aš telefonu Algirdui Brazauskui visą padėtį išdėsdčiau. Praėjo vos 4 ar 5 dienos ir atvyko pats. Mes kartu apžiūrėjom ir jis pasakė, kad reikia kuo skubiausiai su Lietuvos Vyriausybe sutvarkyti. Tai buvo sumanus, apie ateitį mąstantis žmogus. Kol buvau meru, teko ir toliau artimai bendrauti net su jo šeima ir buvusią žmoną Juliją. Gaila, kad Algirdas Mykolas Brazauskas mirė. Gaila, kad nebegirdėsime jo apmąstymų apie Lietuvą, apie Lietuvos žmones. Algirdas Brazauskas sugebėjo pabūti visur: ir Sartų žirgų lenktynėse, ir artojų varžybose, ir šaskrydžiuose, ir su kaimo žmonėmis. Už tai Brazauską kaimo žmonės gerbė, mylėjo

ir kai reikėjo, balsavo už jį. Amžiną atilsį Algirdui Mykolui Brazauskui.“

Meras Algimantas Ulba sakė, kad užsienio turistai ir poilsiautojai Palangoje yra laukiami, kad jie miesto ekonomikai labai svarbūs, todėl džiaugėsi, kad į mažą kurortinį Lietuvos miestelį atvyksta valstybinės delegacijos iš užsienio. Anot jo, tai buvo gera galimybė pranešti potencialiems poilsiautojams, kad jie laukiami Lietuvoje. Meras Palangoje organizavo gražius Estijos prezidento Lenarto Merio ir Estijos ambasadorės Lietuvoje, Kazachstano prezidento Narsultano Nazarbajeva, Rusijos ambasadoriaus Lietuvoje priėmimus. Algimantas Ulba mokėjo ir priimti užsienio delegacijas, ir gražiai organizuoti Vasario 16-osios, Kovo 11-osios šventes. Gražiai bendravo su žmonėmis, per šventes iškilmingai įteikdavo įrėmintą Lietuvos Nepriklausomybės Akto kopiją.

„Nesu matęs supykusio Algimanto. Bet su pavaldiniais kartais būdavo griežtas. Kartą į jo kabinetą atėjęs vyriausiasis architektas pranešė, kad jau parengtas Užkanavės detaliojo plano projektas ir reikėtų projektuotojams pervesti 150 000 litų. Algimantas pasakė, kad perves 75 000 litų ir nė cento daugiau. Nepatenkintas architektas išėjo, bet neilgai trukus sugrįžęs pasakė, kad projektuotojai sutinka. Pusė sumos buvo sutaupyta. Taip pasireiškė Algimanto griežtumas“, – prisiminė Albinas Stankus.

„Algimantas jautė didelį pasitenkinimą, kad realiai gali spręsti Palangos problemas. Ir jam sekėsi, lūkesčiai pildėsi. Kasdien iš namų Priekulėje su senučiais pirmos laidos „Žiguliai“ vykdavo į darbą kurorte... Bet, prasidėjus privatizavimo klausimams, Algimanto nuotaika pradėjo kristi. Grįžęs pradėjo sakyti, kad negeri dalykai vyksta, kad negalės pasirašyti neteisingų ir neteisėtų dokumentų. Jau 1994 metų rudenį kalbėjo, jei reikės dėti parašą, pats pasitrauks iš mero pareigų“, – 2019 m. balandžio 28 d. pasakojo Marija Ulbienė.

Merui atsisakius pasirašyti potvarkius dėl pastatų ir žemių perdavimo, prasidėjo konfliktai su miesto tarybos pirmininku

Broniumi Martinkumi. Šis pasistengė, kad būtų sudaryta vyriausybė komisija „Dėl Palangos miesto valdybos pažeidimų nuosavybės teisių atstatymo, privatizavimo bei statybos reglamentavimo klausimais“... Algimantas Ulba buvo kaltinamas net dėl nelegalių statybų, kurios vyko... jam dar net nedirbant meru.

Laikraštyje „Vakarų ekspresas“ išspausdintame Ramunės Višockytės straipsnyje Algimantas Ulba pasakojo:

„1990 m. liepą tuometinė premjerė Kazimira Prunskienė teikė savo pasiūlymus dėl rengiamo Privatizacijos įstatymo. Kai pradėjo kalbėti apie žemės privatizaciją, pasiūliau Vyriausybei kartu su Žemėtvarkos projektavimo institutu kuo skubiausiai paruošti planą ir nurodyti zonas, kurios kurortuose (Palangoje, Neringoje, Druskininkuose) nebus privatizuojamos ir kuriose nebus leidžiama statyti pastatų. Premjerė sutiko ir pažadėjo kuo skubiausiai paruošti tokius planus. Ir kas iš to išėjo? Keitėsi Vyriausybės, o įstatymas priimtas tik 1995 m. pabaigoje. Tad kas dabar kaltas dėl savavališkų statybų Palangos prieškopio zonoje: savivaldybė ar Vyriausybė? Nebuvo įstatymo, nebuvo apibrėžtos zonos, nebuvo nurodyta, kur negalima statyti.

Be to, miestų ir rajonų privatizacijos komisijos buvo pavaldžios tik Centrinei privatizavimo komisijai. Jų darbo negalėjo kontroliuoti nei savivaldybės ir net Prokuratūra. Pati Centrinė privatizavimo komisija buvo pavaldi tik Aukščiausiąjai Tarybai. Programas priimdavo Centrinė privatizacijos komisija ir jas vykdyti privalėjo savivaldybės. Tad ar ne Centrinė privatizacijos komisija turi dabar už viską atsakyti? Deja, to nenori išgirsti Seimo kontrolieriai. Šių metų (1996 m.) kovo 15 d. Seimo Pirmininkui Česlovui Juršėnui, Centro sąjungos pirmininkui Romualdai Ozolui, generaliniam prokurorui Vladui Nikitinui apie tai rašiau, nurodžiau, kada ir kas padarė klaidų. Deja, iki šiol negavau atsakymo. Todėl nenoriu sutikti, kad reikia nugriauti jau pastatytus namus. Mes nesame tokie turtingi. Juk namas per naktį neišdygsta. Pirmą iškasama duobė, pilami pamatai. Jei tada savivaldybė užlygintų savavališkai statyti

pradėtų namų duobes... O jei iš žmogaus atimsi pastatytą namą, jis vis tiek stovės. Tada reikia rasti kitą išeitį.

Prieš dvejus metus Vyriausybės posėdyje buvo svarstoma, kaip įgyvendinamas jos nutarimas „Dėl Palangos miesto statybų“. Savo pranešime sakiau, kad leidimus statyboms Palangoje išduoda statybos inspektorius, o už neteisėtą statybą atsako meras. Kad nebūtų nusižengimų statybose, reikėtų leidimų išdavimą inspektoriui derinti su meru. Be to, kad, statant namus senamiestyje ar prestižinėse Palangos vietose miesto savivaldybėje, nebūtų piktnaudžiavimo, siūlau: išduodant leidimą statyboms, reikėtų ir Statybos ir urbanistikos ministerijos sutikimo. Praėjo dveji metai, ir niekas nieko. Palikti maltis savo išrūgose.

Teisus tuometinis Architektų sąjungos pirmininkas Algimantas Nasvytis, sakęs, kad Seimas ir Vyriausybė, priimdami įvairius nutarimus, jų nederina su Architektų sąjunga, su specialistais. Nežinau, kodėl ignoruojamas architektų žodis. Todėl man keista girdėti, jog statybų klausimai derinami su Seimo kontrolieriais. O „Respublikoje“ (1996-10-04) skaitau, jog vieną namą kopose nuspręsta nugriauti, o kitą, esantį dar arčiau jūros, nuspręsta palikti... Kodėl kažkas turi išimti?

Stumdomės kaip ne šio amžiaus žmonės. Kas galima, tą reikia leisti. Be to, Palanga – vienintelė mūsų poilsio vieta prie jūros. Nebeliko tarybinės kariuomenės pajūryje tarp Karklės ir Palangos. Respublikos valdžia jau dabar turi ruošti poilsio zonos nuo Melnragės iki Būtingės projektą. Reikia jau dabar galvoti ir kažką daryti, kol ūkininkai dar prie jūros nepristatė tvartų. Pajūris – mūsų aukso fondas.“ (Straipsnis „Kaip gyvenate, signatare?“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“, 1996 m. spalio 16 d.)

Vyriausybė 1994 m. lapkričio 30 d. surengtė posėdį „Dėl Palangos miesto valdybos pažeidimų nuosavybės teisių atstatymo, privatizavimo bei statybos reglamentavimo klausimais“, kuriame svarstytos vyriausybės komisijos išvados. Meras Algimantas Ulba kalbėjo bene dėl kiekvieno išvadų punkto, aiškino, kur pagal

įstatymus baigiasi mero ir miesto valdybos įgaliojimai, teikė pasiūlymus Vyriausybei ir stebėjosi, kad komisija rado „neatliktų darbų“, kurie jau seniai buvo padaryti.

Algimanto Ulbos bendražygiai yra įsitikinę, kad principingas, sąžiningas meras buvo didelė kliūtis neteisėtiems darbams Palangoje vykdyti. Jis trukdė ne tik vietiniams politikams. Sostinėje sėdintys politikai ir valdininkai taip pat ėmė suprasti, kad Palangos mero neapgaus, jog „prichvatizavus“ kokius 7 hektarus žemės bus pastatyti teniso kortai, rengiamos tarptautinės varžybos, kuriami naujieji Ostapo Benderio Vasiukai. Pasakomis tikėjo kai kurie miesto tarybos deputatai. Realybė – vėliau vietoj žadėtų teniso kortų negrąžintuose savininkams žemių plotuose dygo gyvenamieji namai.

Kai buvo kuriamas mero „nuodėmių sąrašas“, laikraščio „Mūsų Palanga“ skaitytojai 1994 metų gruodžio mėnesį populiariausiu Palangos žmogumi išrinko Algimantą Ulbą.

Eidamas į Palangos miesto tarybos sesiją 1995 m. vasario 23 d., meras jau žinojo, kad jį atleis iš pareigų, kad vyks vardinis balsavimas. „Mes pietavome kartu. Dar pasvarstėm, kad jau galima į sesiją po pertraukos nebegrįžti. Algimantas sakė, jog reikia grįžti ir būti garbingam. Iki šios sesijos miesto tarybos pirmininkas ir kiti spaudoje daug purvo pylė ant Algimanto. Rašė parinkdami nešvarias užuominas, su nutylėjimais“, – pasakojo buvęs Palangos miesto tarybos deputatas Albinas Stankus.

Iš 26 Palangos miesto tarybos sesijoje dalyvavusių deputatų už mero atleidimą slapto balsavimu pasisakė 18. Meras dar turėjo padirbėti iki kovo 1 dienos.

1995 metų kovo mėnesį žurnalistė Palmira Martinkienė viename savo straipsnių rašė: „Anot Lietuvos centro sąjungos Palangos skyriaus pirmininko Albino Stankaus, mero atleidimas buvo sufabrikuotas. Pasak jo, Algimanto Ulbos atleidimą inicijavo maža deputatų grupelė, kuri surengė spontanišką parašų rinkimą, tuos parašus pateikė Tarybos pirmininkui, o tas suruošė slap tą

balsavimą. Beje, balsavimo urna buvo neužplombuota, o ją atidarrant nedalyvavo merą palaikančios deputatų grupės atstovas. Dėl šių ir kitų pažeidimų LCS Palangos skyrius padarė oficialų pareškimą, kuriame, be kita ko, sakoma: „Kadangi prasidėjo rinkiminė kampanija, Tarybos pirmininkas Bronius Martinkus neturėjo leisti spręsti žmonių atleidimo iš pareigų, tuo labiau kad praėjo du mėnesiai nuo atsakymo Vyriausybei, kuris buvo įvykdytas. LCS mano, kad pirmininkas Bronius Martinkus pasinaudojus kai kurių deputatų nekompetentingumu viršijo savo įgaliojimus, paženklė miesto valdymui ir grubiai pažeidė Lietuvos Konstituciją ir LR vietos savivaldos pagrindų įstatymą.“ (Straipsnis „Aistros dėl mero atleidimo nerimsta“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“, 1995 m. kovo 14 d.)

Vienoje iš publikacijų, rašytoje Ramunės Visockytės, Algimantas Ulba sakė: „Dirbdamas nevykdžiau pirmininko nurodymų, ir kai kurie Tarybos nariai, matyt, buvo nepatenkinti tuo, kas buvo daroma. Todėl mane atstatydino. Bet teismas tą atstatydinimą pripažino neteisėtu. O tai parodė, kad dirbti nesugebėjo nei Taryba, nei jos pirmininkas.“ (Straipsnis „Kaip gyvenate, signatare?“ laikraštyje „Vakarų ekspresas“, 1996 m. spalio 16 d.)

O žurnalistė Dalia Jurgaitytė apie Algimantą Ulbą rašė: „Pasak pašnekovo, dirbdamas Palangoje, jis suprato, kad žmonės čia geri ir su kiekvienu galima sutarti. Vieno nemėgstas, kai kas nors stengiasi meluoti ir apgauti. Tai jaučias intuityviai, būna labai skaudu, jog taip elgiamasi jo atžvilgiu. Algimanto Vinco Ulbos įsitikinimu, jei žmogus stengiasi padaryti bloga, tai ši nuodėmė niekada neliks nenubausta. Kaip sakė ponas Algimantas, jis stengiasi konfliktus spręsti taikdariaiškai ir, jei elgiamasi piktybiškai, jam nemalonu nei tokį žmogų sutikti, nei su juo sveikintis. Pašnekovo teigimu, kuo daugiau bus tolerancijos, pakantumo ir supratimo, tuo sparčiau vystysis valstybė. Tai, pasak pono Algimanto, ypač turėtų suprasti politikai.“ (Straipsnis „A. Ulba, svajojęs apie mediciną, pasuko į politiką“ laikraštyje „Vakarinė Palanga“, 2000 m. vasario 5–9 d.)

Savivaldybės tarybos narys

1995 m. kovo 1 d., užvėręs Palangos miesto mero kabineto duris, Algimantas Vincas Ulba jau žinojo, kad su miestu neatsisveikins... Kartu su Lietuvos centro sąjungos bendražygiais jis buvo išrinktas Palangos miesto savivaldybės tarybos nariu. Buvęs meras tris kartus dalyvavo savivaldos rinkimuose ir palangiškiai tris kartus jam suteikė pasitikėjimo mandatą miesto savivaldybės taryboje: 1995–1997 metais, 1997–2000 metais ir 2000–2003 metais. Algimantas Ulba dirbo savivaldybės tarybos Ekonomikos ir finansų, Statybos ir urbanistikos, Aplinkos apsaugos, Statybos, urbanistikos, rekreacijos ir turizmo komitetuose.

„Matydami, kad didelės jėgos dalinasi Lietuvos ir mūsų Palangos turtą, kad reikia sutrukdyti vykdyti neteisėtą veiklą, nutarėm įkurti Lietuvos centro sąjungos Palangos skyrių. Susitikome su Romualdu Ozolu ir Egidijumi Bičkausku, gavome pritarimą ir 1995 metų pradžioje sukūrėme skyrių. Buvau išrinktas pirmininku. Daug metų dalyvavome savivaldybės tarybos rinkimuose ir visada žmonės mus išrinkdavo. Lietuvos centro sąjungai niekada nepavyko Palangoje surinkti tiek balsų, kad taptume valdančiąja partija. Tačiau būnant koalicijoje ar opozicijoje irgi galėjome daug nuveikti Palangos miestui. Tik gaila, kad daugiau nepavyko Algimanto matyti dirbančio meru ar vicemeru. Būtų dar labai daug gerų darbų kurorte padaręs. Tačiau jis aktyviai dirbo komitetuose, puikiai žinojo įstatymus, koreguodavo sprendimų projektus, teikdavo pasiūlymus, palaikydavo mano iniciatyvas“, – prisimena Albinas Stankus.

Marija Ulbienė pasakojo: „Tris kadencijas Centro sąjungos Palangos skyriaus nariai daug ir sėkmingai dirbo Palangos miesto savivaldybės taryboje. Buvo stiprus branduolys – Algimantas Ulba, Albinas Stankus, Vincas Nesteckis, Salvijus Juodka. Niekada taryboje neturėjo daugumos, bet jie buvo tos asmenybės, kurios formavo Palangą kryptį. Į jų nuomonę buvo įsiklausoma. Algimantas

ir Albinas tikrai visą savo gyvenimą paskyrė vardan nepriklausomos Lietuvos. Jiedu negalėjo pakęsti, negalėjo toleruoti neteisingo miesto turto grobstymo bei švaistymo. Šis branduolys visada tardavosi, diskutuodavo, kaip būtų Palangai geriau, ir sprendimus priimdavo naudingus tik Palangos miestui. Albinas Stankus vėliau – 2013–2016 m. buvo Lietuvos centro sąjungos pirmininkas.“

Kartu su Algimantu Ulba nuo 1997 metų dvi kadencijas Palangos miesto savivaldybės taryboje dirbęs Dainius Želvys 2019 m. kovo 12 d. pasakojo: „Algimantas buvo Centro sąjungos atstovas taryboje, aš – Tėvynės sąjungos. Abu buvome baigę Lietuvos žemės ūkio akademiją. Esu miškininkas, Algimantas – agronomas. Kolega nebuvo sausas technokratas ir pagal specialybę buvo gamtos žmogus, tad gyvenime reikėjo pavaikščioti ir po laukus, ir po miškus. Kartais kalbėdavome apie pavasarį, rudenį, kaip jie atrodo, kokios emocijos užlieja. Tada supratau, kad jis turi gamtos pojūtį ir labai myli gamtą. 1994 m. dirbau Palangos ekologu. Algimantas buvo meras, kuris man buvo davęs veiksmų laisvę. Manęs niekas nestabdydavo, kai reikėjo aplinką teršiančių įmonių vadovus kviestis į mero kabinetą. Jis tik sakydavo, kad jei problema egzistuoja 15 metų, tai per dvi savaites žmonės nespės susitvarkyti. Nieko nedangstė, tik sakydavo, kad turi būti protingumo kriterijus ir protingi terminai susitvarkyti. Tad ir Palangos gamtosauginiai darbai judėjo pirmyn. Po truputį tie procesai keitėsi ir kaip politikas Algimantas yra prie to daug prisidėjęs.“

Dirbdamas miesto meru, prie jūros Algimantas Ulba nueidavo dažniai – tai dėl išmestų šiukšlių, tai dėl užplūdusio mazuto, tai dėl statomo tilto. Ir niekada nemanė, kad, dirbdamas Palangoje, per visą vasarą nenusimaudys jūroje... Tik pasikeitus darbinei ir politinei veiklai, atsirado laiko vis dažniau nueiti prie Baltijos jūros ne su darbo reikalais. Iš Priekulės Algimantas ir Marija Ulbos persikėlė gyventi į Klaipėdą. Žmona dirbo advokate, jis kelis mėnesius padirbėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Divytis“ komercijos direktoriumi, o po to 1995–2003 metais dirbo Klaipėdos miesto savivaldybės

įmonės „Senasis turgus“ direktoriaus pavaduotoju. Ir kai tik rasdavo laisvesnę dieną ar popietę, Ulbos važiavo į Palangą pasivaikščioti gamtoje, o vėliau veždavosi ir dviračius, kad galėtų daugiau gražių gamtos vietų apžiūrėti. Apie vieną tokių išvykų Algimantas Ulba 1999 m. rugsėjo 19 d. savo dienoraštyje rašė: „Baigėsi vasara, dienos jau taip neišyla. Šiandien su Marija po pietų vėl vaikščiojome po Palangos parką, sėdėjome prie tolimesnio tvenkinio ir stebėjome antis, kurios įprato būti šeriamos. Nežinau, kiek kartų, bet šią vasarą ir net pavasarį labai tankiai lankėme Palangos parką. Gal todėl, kad parkui sukako 100 metų, o gal todėl, kad mes pamilome. Šiomet pavasarį parodžiau Marijai parke įsikūrusį gražų apuoką, kuris šildėsi eglėje neaukštai, stebėjome genijų darbus, voveraites. Rugsėjo mėnesį po tvenkinį vaikėme ilgą gyvatę, kuri norėjo išplaukti į krantą, o aš jai neleidau. Marija labai išsigando ir liepė man pasitraukti. Labai miela vaikščioti po parką ir stebėti, kaip keičiasi medžiai žiemą, pavasarį, vasarą ir rudenį. Dabar mes žinome visus parko užkampius, matome, kur tvarka ir kur tvarkos dar trūksta. Iš parko visada grįžtame su energija, bet kartu pavargę nuo gryno oro.“

Dienoraštyje Algimantas Ulba labai dažnai aprašydavo besikeičiančius metų laikus ar gamtos reiškinius. 1999 m. rugpjūčio 11 d. dienoraštyje mini saulės užtemimą: „Namuose, turbūt, žymiausia data. Nuo ryto laukėme saulės užtemimo. Mano gyvenime tai antras užtemimas, pirmas buvo 1954 m. birželio mėn. Tada stebėjom pilną užtemimą. Dabar saulė užtems apie 77 proc. Marija nuo ryto jaudinosi. Aš ją tikinau, kad tai paprastas gamtos reiškinys. Žinoma, aptemo nemažai. Mes su Marija užrūkėme du stiklus ir stebėjome. Taip pat mėginau nufotografuoti. Kaip sakiau, taip ir buvo, jokių pasekmių. Paryžius tebestovi, žemė nedreba, ledai netirpsta, uragano nėra. Maskvos televizija parodė užtemimą tiesiogiai iš Rumunijos ir Bulgarijos. Ten žymiai efektingiau, kai visai tamsu. Pas mus daugiau emocijų, astrologų melagysčių ir visokių šarlataniškų išmonių. Mokslas pasakė, kad panašus užtemimas pas mus vyks 2026 m. Daug šios kartos gyventojų jį matys.“

Algimantas Ulba buvo aktyvus ir Lietuvos centro sąjungos narys. Džiaugėsi, kad politinę veiklą galima suderinti su gamtosaukine veikla, kaip Atgimimo metais Klaipėdos rajone dirbant kartu su žaliųjų bendraminčiais. Centro sąjungoje Algimantui buvo patikėtos Regioninių problemų komiteto Pajūrio problemų pakomitečio vadovo pareigos. 1999 metų rugpjūčio pabaigoje pakomitetis sudarė ekspertų komisiją (Lietuvos centro sąjungos pirmininkas ir Seimo Pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas, daktaras Juozas Daubra, daktaras docentas Petras Grecevičius, daktaras docentas Algimantas Olšauskas ir Palangos centro sąjungos nariai bei miesto savivaldybės tarybos nariai Albinas Stankus ir Algimantas Ulba), kuri turėjo apžiūrėti Baltijos pajūrio kranto zoną, pajūrio gyvenvietes, Klaipėdos kanalo ir pamario zoną bei Nemuno deltą. Ekspertus ir politikus domino jūros ir marių krantų problemos, krantų zonos problemos, pajūrio urbanizacija, Lietuvos jūrinių uostų vystymas, kraštovaizdžio apsauga bei Klaipėdos kanalo priežiūra ir jo hidrologinė paskirtis. „Piliečių laikraštys“ 1999 m. spalio 30 d. Algimantas Ulba straipsnyje „**Ruošiamasi niokoti Lietuvos pajūrį**“ rašė apie šios ekspertų komisijos darbą:

„Ne paslaptis, kad kažkada Lietuvos jūrinių krantų ilgis, siekęs 100 km, dabar sutrumpėjo iki 90,66 km (žinoma, galėjo būti ne visai tikslūs matavimai). Sovietiniais metais pajūris nuo Palangos parko pietinės dalies iki Girulių buvo kontroliuojamas sovietinės armijos (juodasis kvadratas). Dabartiniu metu ta teritorija pavadinta Pajūrio regioniniu parku. Jūros krantai labai gražūs, vietomis akmenuoti ir stipriai plaunami. Gera, kad parko vadovai užrakino kelių vartus, kad be reikalo nevažinėtų autotransportas. Tačiau teritorija primena apleistą vietovę.

Dabar taip ir yra. Tačiau Palangos kurortas jau dūsta nuo polisiautojų, transporto pertekliaus, visus piktina mokamas įvažiavimas, o pašonėje – apie 20 km laukinės gamtos juosta.

Vienam Lietuvos gyventojui tenka vos keli centimetrai pajūrio teritorijos, o Latvija ir Estija turi beveik 100 kartų didesnę

teritorijos plotą, skirtą poilsiui prie jūros. Todėl mus ir domino, kokios galimybės kurorto teritoriją pratęsti palei visą pajūrį nuo Palangos iki Girulių. Yra visokių prieštaringų nuomonių, bet ateitis priklausys, matyt, šiam variantui.

Pajūrio krantai visiškai apleisti. Anot daktaro Juozo Dubros, jie kasmet vidutiniškai nuplaunami apie 1 metrą, vadinasi, Lietuvos teritorija mažėja. Buvo matyti daug nuplautų šlaitų, nuvirtę medžiai, akmenys ir net griūvantys sovietinių kareivių pastatai. Kelia pavojų ir senoms Karklės kapinaitėms, nes kapinaičių tvora jau plaunama jūros bangų. Nufotografavau prie Olandų kepurės šlaitą, kur dar laikosi medžiai, bet kitais metais to šlaito jau nebebus.

Tai unikali nuotrauka, kuri bus pateikta kitais metais po šlaito nuplovimo. Lietuvoje yra pakankamai krantų specialistų (Klaipėdos universitetas, Geografijos institutas, Geologijos tarnyba, Vilniaus universitetas), tačiau krantų monitoringo darbai nėra finansuojami. Neturime vieningos krantosaugos ir krantotvarkos koncepsijos, kuri būtų suderinta su kaimyninių valstybių koncepsijomis. Puikų pamario kampelį puošia daugiau kaip 20 km nusidriekęs Klaipėdos kanalas, jungiantis Kuršių marias su Minijos upe ties Lankupiais. Dabartiniu metu kanalas apleistas, sugriauti tiltai, šliuzai. Pats kanalas baigia uždumblėti. Kanalo pakrantės išraižytos turistų keliukų. Zona puiki, gamta – reto grožio. Žvejai ir poilsiautojai palei kanalą degina laužus, praleidžia poilsio dienas. Aplankėme ir Tyrų pelkę, kurioje auga augalai, įrašyti į Lietuvos Raudonąją knygą. Tai pajūrinis sotvaras. Algimantas Olšauskas parodė šio augalo augimvietes. Kaip reikėtų organizuoti poilsį prie šio kanalo, dabar niekas negali atsakyti, nes kanalas tiekia geriamą vandenį Klaipėdos miesto gyventojams. Tačiau kaimo turizmas čia galėtų gyvuoti, žinoma, tam atitinkamai pasirošus ir investavus kapitalą. Nesveimos priemonės ir pramogų organizavimas. Tuo mes įsitikinome ir dabar. Nuo kanalo pasukome prie marių Drevernos ir Svencelės kaimų link. Dreverniškai žvejai mums parodė, kur galima prie marių poilsiauti, kur maudytis, tik dabar visur apleista, visur piktžolės,

šiukšlės. Nustebom pamatę, kad Drevernoje kultivuojamas plažo tinklinis. Kadangi mus vežė Lietuvos plažo tinklinio draugijos pirmininkas Audronis Macius, jis su tinklinio organizatoriumi Drevernoje stengsis populiarinti ir remis kaimo sportininkus.

Svencelė – pakraštys Klaipėdos rajone. Į pietus nuo Svencelės prie marių ištisos menkavertės pievos – Svencelės pelkės. Kada čia buvo kasamos durpės. Prie Klaipėdos rajono teritorijos, jau Šilutės rajone, sutikome du miškininkus, kurie laukė svečių iš Italijos ančių medžioti. Paklausėme, ką jūs darytumėte, jei šie plotai būtų jūsų nuosavybė. Jie iškart atsakė, kad užsodintų mišku. Suprantu, sovietiniais metais miškus sodinti buvo draudžiama, nes negalėjo mažėti žemės ūkio naudmenų plotai. Tačiau dabar tokio draudimo nebėra. Matėme, marių meldynuose plūduriavo butaforinės antys, kurios viliojo ančių pulkus. Ir gerai, kad atvyksta užsieniečiai net iš Italijos. Vadinasi, pirmos kibirkštys jau yra, o jeigu tai būtų daroma daugiau ir planingiau, daugiau reklamuojama, tada daugiau atvyktų pinigų medžiotojų, kurie paliktų pinigus kaimiečiams.

Lankėmės ir Ventės rage, apžiūrėjome Nemuno deltą. Visur reikalinga tvarka ir šeimininkiška priežiūra. Dabar dar viskas pamišta, užleista ir kažko laukiama. Visi tik dejuojame, kad nėra pinigų. Taip, jų nėra, bet neatrodo, kad jų gali atsirasti, nes nieko neveikiant, nieko netvarkant, niekas ir neatsiranda. Aplankėme seną kaimą Lankupius. Puiki vieta, tylu, gražūs Minijos krantai, gyvenvietė asfaltuota. Žmonės verčiasi kaip kas išmano. Dalis namų išpardavinėta miestiečiams. Graži vieta, todėl traukia miestiečius poilsiui, žvejybai.

Bendra išvada tokia. Viskas apleista, netvarkoma ir toje apleistoje teritorijoje pilna poilsiautojų, brakonierių, tvarkos pažeidėjų.

Pasidomėjome, kaip atrodo pliažai nuo Palangos iki Būtingės, apžiūrėjome buvusį Šventosios uostą. Važiuojame Ošupio dviračių taku, stebėjome statybas ir vietinių gyventojų sodybas. Tai puiki vieta poilsiui, tik reikia bendros tvarkos, švaros ir kultūros. Visa tai

bus analizuojama ir pateikta šalies vadovams kaip pasiūlymas, ką reikėtų daryti, nuo ko pradėti ir ką turėtume pasiekti.“

x x x

Ekspertų komisija parengė pajūrio analizės dokumentą su įvairiais pasiūlymais, kurį įteikė Lietuvos Respublikos Seimui.

„Kaip tarybos nariai su Algimantu 1999 m. birželio mėnesį vykome į komandiruotę Švedijoje. Buvo įdomu pamatyti Švedijos išsivystymo lygį. Mums rodė fermas, kur keli operatoriai susitvarkydavo su keliais tūkstančiais paukščių. Visi darbuotojai su apsauginiais polietileningais rūbais. Per langą matėme, kaip transporteriais ateina ir maistas, ir vanduo. Paukščiai švarūs, prižiūrimi. Tokių technologijų Lietuvoje dar neturėjome ir viskas atrodė kaip stebuklas. Algimantui ir kaip žmogui, ir kaip specialistui viskas buvo labai įdomu. Rodė mums ir atliekų tvarkymo sistemas. Tada kalbėjom, kad po kažkiek metų tai ateis ir į Lietuvą. Praėjo apie 20 metų ir visa tai mums jau ne naujiena. Niekas nebestebina. Kartais ir po tos kelionės susitikę pakalbėdavom, kaip viskas gretai juda mūsų Lietuvoje. Keista net klausyti sakančių, jog Lietuvoje niekas nesikeičia. Tokiais tempais keičiasi... Arba nenori prisiminti, kaip anksčiau buvo, arba nori iš „Žigulio“ iš karto sėsti į „Teslą“, – kalbėjo Dainius Želvys.

Lietuvos centro sąjungai įsimintini 1997 metų šalies prezidento rinkimai. Partija ruošėsi iškelti ir paremti kandidatą į prezidentus. Tarybos nariai niekaip negalėjo priimti bendro sprendimo – pusė norėjo paremti Valdą Adamkų ir kita pusė siūlė palaikyti Artūrą Paulauską. Vieningai sutarta dėl vienos sąlygos Artūrai Paulauskui – jis turi tapti Centro sąjungos narys.

„Manau, kad Artūrai Paulauskui buvo lemtingas neapsisprendimas įstoti į mūsų partiją... O Valdui Adamkui buvo lemtinga kita diena, apie kurią jis tikrai nežino. Ir aš pirmą kartą dabar pasakojau. 1997 m. liepą Seime susirinkom trys centristai – pirmasis Seimo Pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas, aš ir Vidmantas

Staniulis, vėliau dirbęs Valdo Adamkaus rinkimų štabo vadovu. Reikėjo labai skubiai nutarti, kaip be Centro sąjungos tarybos iškelti Valdo Adamkaus kandidatūrą į prezidentus. Labai abejojome, kad partijos taryba palaikys šią kandidatūrą. Tad po ilgų diskusijų, be tarybos pritarimo, mes trys nulėmėm, manau, Valdo Adamkaus pergalę rinkimuose. Manėm, jei jis laimės – mūsų niekas nepasmerks, jei pralaimės – mes trys ir atsiimsim...“ – pasakojo Albinas Stankus, nuo šių įvykių prabėgus 22 metams.

Tą dieną, paspaudę vienas kitam rankas, trys centristai nusprendė Lietuvos centro sąjungos vardu inicijuoti pilietinę parašų rinkimo akciją, kad Lietuvos piliečiai galėtų pasirašyti po teiginiu, kad kiekvienas šalies pilietis turi teisę dalyvauti rinkimuose ir būti renkamas į įvairias pareigas. Parašų rinkimo akcija prasidėjo 1997 metų rugpjūtį. Albinas Stankus, būdamas Žemaitijos regiono kuratorius (15 savivaldybių Lietuvos centro sąjungos skyrių), sukvietė pirminkus Palangoje į posėdį, kuriame buvo nutarta pradėti šią akciją.

Palangoje surinkta 11 000 parašų ir, anot Albino Stankaus, šio rekordo turbūt niekas Palangoje nepagerins. Vien Algimantas Ulba surinko 5 000 parašų. Aplankė visus pažįstamus Gargžduose, Priekulėje, Klaipėdoje ir kitur, kartu su kitais Centro sąjungos nariais stovėjo gatvėse Palangoje ir prašė žmonių pasirašyti. Albinas Stankus prisimena, jog tuomet neapdairiai elgėsi, kai, sukrovęs į „Audi“ šūsnis lapų su žemaičių parašais, vienas juos vežė į Vilnių. Juk galėjo atsitikti nelaimė ir... Bet viskas baigėsi laimingai ir parašus įteikė asmeniškai Valdui Adamkui ir jo rinkimų štabui. Visoje Lietuvoje buvo surinkta per 350 000 parašų.

„Kai 1998 m. sausio 4 d. Valdą Adamkų išrinko, visi ir pamiršo, kad jį rėmėme be partijos tarybos pritarimo. Visi džiaugėmės ir vykome į Prezidento inauguracijos iškilmes. Važiavo ir Algimantas su Maryte. Jiedu gražiai sugyveno ir visada visur kartu vykdavo“, – pasakojo Albinas Stankus.

Algimantas Ulba, rėmęs per rinkimus ir daug tikėjęsis iš naujojo prezidento, atidžiai stebėjo jo darbą pirmąją kadenciją.

Signataras 1999 m. rugpjūčio 12 d. dienoraštyje rašė: „Rugpjūčio 9 d. vakare, „Alkos“ bare Palangoje aš su Marija, Regimantas Čiupaila su žmona bei Albinas Stankus gėrėme alų ir vyną, šnekėjome apie viską. Aš paklausiau Regimanto, kaip jam atrodo, ar Prezidentas vykdo priešrinkiminę programą (šią programą rašė ir Regimantas Čiupaila). Jis tik papurtė galvą... Tik pusantrų metų Prezidentas dirba, tai gal dar pamatysime priešrinkiminės programos įgyvendinimą. Man atrodo, kad Prezidentas daugiau remia ponus, turtingus ir įvairius pareigūnus, kurie per rinkimus balsavo prieš Valdą Adamkų. Nesuprantu, bet taip jau yra, kad Centro sąjunga jam buvo reikalinga tik iki rinkimų kampanijos pabaigos. Dabar jis sako, kad jį išrinko tauta. Taip, jį rinko tauta... Ir šiandien nesuprantu, su kuo Valdas Adamkus. Pagyvensime – pamatysime. Valdo Adamkaus portretas kabo dabar mano kambaryje todėl, kad aš labai pasitikėjau, gerbiau ir galvojau, kad jis Lietuvos ateities Prezidentas. Tačiau... pagarbą kaip žmogui reiškiu ir dabar. Mąstau, ar jis norės kada nors susitikti su Kovo 11-osios signatarais. Nežinau jo nuomonės (vidinės, o ne deklaruojamos) apie signatarus ir Kovo 11-osios įvykius.“

Vėliau, kai žurnalistai klausdavo Algimanto nuomonės apie politikus, sakydavo, kad jam politikos etalonas yra JAV valstybės sekretorė Madlena Olbrait (Madeleine Albright), kad pasitiki ir vertina šalies prezidentą Valdą Adamkų bei jo primtaką Algirdą Mykolą Brazauską.

Signataras kaip Lietuvos centro sąjungos narys du kartus – 1996 metais ir 2004 metais kandidatavo į Lietuvos Respublikos Seimą, bet nebuvo išrinktas. „Kaskart Romualdas Ozolas prašydavo, kad Algimantas sutiktų būti įrašomas į partijos kandidatų sąrašą. Jis sakydavo, kad tai beprasmiška, nes jų niekas neišrinks. Partijos pirmininkui pradėjus planuoti ateitį – „Jei mes laimėsime...“, Algimantas tuoj juokdavosi – „Kiek laimėsime, mes žinom...“ Vertinau Algimanto politines įžvalgas. Prieš kiekvienus Seimo rinkimus jis padarydavo žmonių apklausą ir žinodavo, kas rinkimus laimės. Ir

Algimanto prognozės dažniausiai visada buvo teisingos“, – pasakojo žmona Marija Ulbienė.

Jauni politikai, kolegos, pažįstami, prisimindami Algimantą Ulbą, kaip susitarę visi kartojo, kad signataras buvo tikras šviesuolis, eruditas, paprastas, nuoširdus ir sąžiningas žmogus.

„Algimantą visada šiltai prisimenu. Jis ir diskusijose išlaikydavo kultūrą – nežemindavo oponento, siekdavo racionalaus sprendimo. Nebuvo iš tų, kad kalbėtų tik dėl kalbėjimo ir sublizgėtų. Dabar Lietuvoje savivaldybių tarybos kitaip dirba: balsuojame mygtukais, kalbėjimas – raglamentuotas. Tada diskusijos nebuvo raglamentuotos ir vieno klausimo sprendimui visą valandą sugaišdavom, kol visi išsišnekėdavo. Ir problemos sprendimas buvo toks pat ilgas, kaip ir šnekėjimas, nes viskam trūko pinigų. Dabar ir sprendimus greičiau priima, ir pinigų biudžetuose daugiau yra. Algimantas savo gerais darbais labai prisidėjo ir prie Palangos miesto savivaldybės pastato – Gintaro g. 33, kurį Vyriausybės aparato žmonės jau buvo sumanę perimti, išsaugojimo miestui. Iki šiol šio pastato salėje posėdžiaujame“, – pasakojo Dainius Želvys, su Algimantu Ulba Palangos miesto savivaldybės taryboje dirbti pradėjęs nuo 1997 metų, kai pats buvo 34-erių.

Palangos miesto meras Šarūnas Vaitkus 2019 m. balandžio 15 d. sakė: „Algimantą Vincą Ulbą visuomet gerbiau ne tik kaip Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą bei buvusį Palangos miesto merą, bet ir kaip puikų, inteligentišką, santūrų bei išmintingą žmogų. Ne tik man, bet ir visiems, bendravusiems su Algimantu Ulba, jis palikdavo šiltą įspūdį – būdamas ne tik Palangai, bet ir visai Lietuvai nusipelnęs žmogus, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, jis niekuomet to nepabrėždavo, visuomet išlikdavo malonus su aplinkiniais, šiltai bendraujantis, o sutikęs pažįstamą, skubėdavo pasisveikinti pirmas.“

Būdamas veiklus ir aktyvus, sugebantis priimti greitus ir racionalius sprendimus, turėdamas didelę vadovaujamojo darbo patirtį, Algimantas Ulba, dirbdamas įmonės „Senasis turgus“

direktoriaus pavaduotoju, nejautė didelio pasitenkinimo, nes šios pareigos nesuteikė galimybių panaudoti visą patirtį, žinias, sugebėjimus. Norėjo nuobodų darbą pakeisti ir ieškojo kito. Deja, nesėkmingai... Apie tai 2000 m. kovo 10 d. jis rašė ir dienoraštyje: „Šiandien mano gimtadienis. Tačiau būdamas atostogose per radiją prisiklausiau visokių svaičiojimų apie Kovo 11-ąją. Zenonas Juknevičius, nors ir signataras, aiškina, kad tik Vytautas Landsbergis ir Liudvikas Sabutis yra signatarai. Tai „puikus“ advokato suvokimas, lyg Aukščiausiojoje Taryboje būtų tik 2 asmenys, o kiti parašai nieko verti. Dalia Bobelienė (Jono Vileišio anūkė) sako, kad Kovo 11-osios Akto signatarai rizikavo gyvybe, bet, lyginant su Vasario 16-osios signatarais, šie labiau susiskaldę. Žinoma, kad taip. <...> Jei esi signataras ir nebuves TSKP nariu, darbo negali gauti. Taip atsitiko man. Kreipiausi net į keturis savo pažįstamus draugus. Visi pabijojo mano praeities švarumo.“ Dar kartą apie tai dienoraštyje rašė 2002 m. sausio 1 d.: „Rašau per Naujus metus. Jie nepaprasti, o labai snieguoti. Snigo nuo šv. Kalėdų ir pusto dabar. Jau tapo tradicija, kad mes su Marija gruodžio 31 d. 17 val. lankomės Palangos bažnyčioje šv. Mišiose (tai trečias kartas, t. y. treči metai). Šiemet Mišios buvo aukojamos kaip padėka Dievui už praėjusius metus. Puiki ir sveikintina tradicija. Man praėję metai nebuvo sėkmingi. Bandžiau įsidarbinti kitur, bet sėkmės nebuvo. Šiaip darbą man gauti bus neįmanoma, nes niekas nenori signataro. Bijo? Taip, nes visur viskas daroma neskaidriai, mafioziškai.“

Algimantas Vincas Ulba Palangos miesto savivaldybės tarybos nariu dirbo iki 2003 metų. Nors partija prašė dar dalyvauti rinkimuose pagal Centro sąjungos sąrašą, jis sakė, kad, sulaukęs 64-erių, jau nutarė likti tik stebėtoju ir užleisti vietą jaunesniems. Tais pačiais metais jis paliko ir įmonę „Senasis turgus“.

„Tokių žmonių kaip Algimantas Ulba dabar trūksta politikoje, valdžioje. Jis paliko gilią vagą, parodė, kaip reikia dirbti ir tarnauti žmonėms“, – 2019 metais sakė Albinas Stankus.

Laikas jaunimui užleisti vietą...

„Esu ne kartą kalbėjęs, kad žmogus, sulaukęs pensinio amžiaus, turi „sudėti ginklus“ ir nebesiveržti į vadovaujančius postus. Reikia pripažinti, kad jėgos nebe tos ir privalu jaunimui užleisti vietą. Be abejo, išmintis ir patirtis niekur nedingsta, tad kažką naudingo galiu dar nuveikti, nes sulaukiu žmonių prašymų padėti išspręsti svarbias ir rūpimas jiems problemas“, – sakė Algimantas Ulba laikraščio „Palangos tiltas“ žurnalistei Daliai Jurgaitytei. (Straipsnis „Kovo 11-oji lemtinga Lietuvai diena“, 2010 m. kovo 10 d.)

Politika turi skirtingas žmogaus realizavimosi ir aktyvavimosi kryptis. Tad niekas negali pasakyti, kad Algimantas Ulba, baigęs dirbti Palangos miesto savivaldybės taryboje, pasitraukė iš politikos. „Jis nepasitraukė iš politikos, tik nebedalyvavo savivaldybės rinkimuose, nes manė, kad jau yra sudėti pamatai, yra daug įvairių partijų ir yra daug aktyvių ir gabių žmonių, kurie turi gražinti savo miestus, galvoti apie rajonų vystymosi perspektyvas ir kurti ateities Lietuvą“, – sakė žmona Marija Ulbienė.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtas Signatarų statuso įstatymas sudarė sąlygas visiems signatarams tęsti pradėtus darbus. Algimantas Ulba aktyviai dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo veikloje, kartu su žmona vykdavo į klubo organizuojamus renginius. Vienas iš jų – kasmetinis susitikimas Jono Basanavičiaus gimtinėje Ožkabaliuose. Čia žmonių sodintame Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne auga ir Algimanto Ulbos pasodintas ažuoliukas. 1999 m. balandžio 17 d. signataras dienoraštyje pasakojo: „Su Marija buvome pakviesti į Ožkabalius, Jono Basanavičiaus gimtinę. Nors lijo, bet kelias buvo saugus. Ožkabaliuose nelijo, labai sausa, vėjas, dulkės. Atvyko Vytautas Landsbergis, Algirdas Mykolas Brazauskas, signatarai. Šventė – 10 metų įkurtam Tautinio Atgimimo Ažuolų parkui. Mes apžiūrėjome, kaip auga mūsų pasodintas ažuoliukas. Klausėmės koncerto, vaišinomės signataro Petro Poškaus alumi, sumuštiniais. Buvau apdovanotas tautine juosta,

atminimo ženkleliu. Kartu su mumis dalyvavo Albinas Stankus. Sugiedojome Lietuvos himną ir „Ažuolai žaliuos“. Kai kas sako, kad konservatorių himną. Tegu, bet mes vis tiek giedojome. Nesupratau, kodėl, bet, minioje pamatęs mane, Vytautas Landsbergis priėjo ir pasisveikino rankos paspaudimu. Gerai, kad nepamirštame tautos patriarcho Jono Basanavičiaus, tai mūsų istorija, tautos atgimimas.“

Kasmet, švenčiant Kovo 11-ąją ar kitas valstybines šventes, Algimantas Ulba įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose susitikdavo su jaunimu, su kultūros ar švietimo darbuotojais, pasakodavo apie Atgimimo metus ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą. Vykdamas į iškilmingus posėdžius, organizuojamus Seime, ir labai atidžiai klausydavo, ką per šventes kalba politikai. 2000 m. kovo 12 d. signataras dienoraštyje įrašė: „Vakar – kovo 11 d. Šventė Nepriklausomybės atstatymo 10-metį. Buvo neblogai organizuota. Atvykome su Marija dar kovo 10 d. Nuėjome vakare į restoraną, atšventėme mano 61-ąjį gimtadienį. Rytą, labai šaltą ir gražų rytmetį, rinkomės į Seimą. Neblogi pranešimai, bet girdėjosi ir daug neapykantos, bjaurių išsireiškimų ir nieko apie darbą ir Lietuvos žmonių susitaikymą. Žinoma, mes neturim pataikauti, bet niekinti, išjuokti ir kalbėti per savo valstybės šventę apie kitus iš blogos pusės – neetiška ir nediplomatiška.“

Buvusi Kretingos rajono Jokūbavo kultūros centro vedėja Danutė Pilipčiuk 2019 m. kovo 28 d. pasakojo, jog jai visada norėjosi jokūbaviškiams organizuoti susitikimą su Lietuvai nusipelnusiais žmonėmis, bet tokios galimybės kaimo kultūros įstaigose buvo mažos. Todėl pakvietė signatarą Algimantą Vincą Ulbą apsilankyti Kretingos rajone, Jokūbave, kur gyveno ir į tremtį buvo išvežtas Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis.

„Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Algimantą Vincą Ulbą ir jo žmoną advokatę Mariją Ulbienę pirmą kartą sutikau jų namuose Klaipėdoje, kai mūsų šeima buvo pakviesti šventinių pietų – mano sūnus Andrejus ir gerbiamos Marijos dukterėčia Aurelija Jurevičiūtė (dabar – Pilipčiuk) ruošėsi vestuvėms. Žinojau, kad

šie visuomenėje labai gerbiami žmonės yra labai užimti atsakingais darbais ir visuomenine veikla. Todėl svečiuojantis jų namuose stebino ir džiugino svetingumas, noras bendrauti, domėjimasis Lietuvos ir Ukrainos istorija, šeimos tradicijomis, kultūriniu gyvenimu. Tai labai draugiški, inteligentiški, darbštūs ir dori žmonės, visada pasiruošę padėti kitiems. Po kelerių metų nuo pirmo susitikimo pakviečiau Algimantą į Jokūbavą, – pasakojo Danutė Pilipčiuk.

Visus stebino, kiek daug Algimantas Ulba žinojo apie prezidento Aleksandro Stulginskio politinę veiklą, vertino ją kaip agronomą, ūkininką, prekybininką. Jokūbaviškiams ypač įsiminė Vasario 16-ajai skirtas 2012 m. vasario 15 d. įvykęs susitikimas su Algimantu Ulba Jokūbavo kultūros centre ir bibliotekoje. Signataras domėjosi gyvenvieta, kaimo bibliotekos knygų fondu, renginių albumais, Jokūbavo Aleksandro Stulginskio pagrindinės mokyklos kraštotyros muziejumi, ypač sudomino stendas su Jokūbavo tremtinių Onos Užpelkienės, Birutės Rimgailienės ir politinio kalinio Kosto Dačkaus nuotraukomis ir prisiminimais. Renginyje dalyvavo ir Kretingos rajono poetė, tremtinė Nijolė Rimkienė. Tuomet ji buvo išleidusi naują poezijos knygą „Kasdienybės soduose“. Užsimezgė gyvas, įdomus pokalbis apie tremtį, Lietuvos laisvės kovas, nepriklausomybės atkūrimo istoriją, atsakomybę ir baimes, drąsą. Signataras daug ir įdomiai pasakojo apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymą, apie istorines Lietuvai dienas.

„Pamenu, pati paklausiau, ar nebuvo baisu jam 1990 m. atvirame balsavime Aukščiausiojoje Taryboje balsuoti ir pasirašyti už Lietuvos valstybės nepriklausomybę, kai aplinkui – Vilniuje ir visoje Lietuvoje buvo Tarybų Sąjungos kariuomenė, Plateliose – raketinė bazė, visur tvarkėsi saugumas, milicija. Atsakė iš karto, net nepagalvojęs, paprastai, žmogiškai: „Buvo baisu, nesaugu, juk turiu šeimą, gimines, draugus, bendraminčius. Bet kas, visada galvoju, jeigu ne aš, ne mes visi, vieni kitus remdami, galime ir turime vėl grąžinti Lietuvai laisvę, nepriklausomybę. Pasirašiau nedvejojdamas ir į atkuriamąjį darbą Aukščiausiojoje Taryboje įsijungiau iš

karto. “Susirinkusiems vaikams, tarp kurių buvo ir mano anūkas Arnas, signataras linkėjo nebijoti sunkumų, dalijo bukletus ir knygytes su Lietuvos Respublikos Seimo darbo ir įvairių renginių, susitikimų nuotraukomis, pažadėjo dažniau atvykti pats ir paraginti savo bendraminčius iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo. Popietę baigėme visi kartu dainuodami patriotines dainas, pagal tremtinės Nijolės Rimkienės sukurtas eiles“, – prisimindama vieną iš paskutiniųjų signataro susitikimų su kultūros darbuotojais ir jaunimu, pasakojo Danutė Pilipčiuk.

Lankydamasis Jokūbave signataras apžiūrėjo išlikusį prezidento parką, paminklą, ūkinius pastatus, dvarvietės pamatus ir skatino ieškoti galimybių atstatyti kurį nors pastatą.

„Dažnai gerbiamą Algimantą Vincą Ulbą sutikdavau Palangoje, kur jis gyveno su Marija. Mėgo vaikščioti ir sportuoti pušyne, kur jį sutikdavau vaikščiodama su anūkais Arnu ir Luna Marija, – pasakojo Danutė Pilipčiuk. – Visada linksmas, mandagus, mėgo skaityti, domėjosi, kaip keičiasi kaimo žmonių gyvenimas, *pergyveno* dėl politikų, valdininkų daromų klaidų, galvojo parašyti savo prisiminimus. Mano ir visų jokūbaviškių atmintyje jis išliks toks paprastas, protingas, veiklus, doras, atviras, mandagus, skatinantis visus būti atsakingus už save ir Lietuvą.“

Algimantas Ulba didelį pasitenkinimą jautė dalyvaudamas Kovo 11-osios Klaipėdos klubo veikloje. Tai nebuvo klubas, į kurį signatarai ateina prisiminti prabėgusių metų. Kalbėdamas su laikraščio „Palangos tiltas“ žurnaliste Dalia Jurgaityte, 2010 m. kovo 10 d. straipsnyje „Kovo 11-oji lemtinga Lietuvai diena“ Algimantas Ulba pasakojo: „Klaipėdoje susirenkame pajūrio krašto signatarai ir aptariame šiandienos problemas. Turim patariamojo balso teisę ir kai kada į mūsų pasiūlymus įsiklausoma. Išsakėme Prezidentui Valdui Adamkui nuomonę dėl Ignalinos atominės elektrinės bei kitais valstybės stiprinimo klausimais.“

Klube signatarai, svarstydami, diskutuodami aktualiausiais tuo metu Lietuvai klausimais, rengdami rezoliucijas, pateikdami jas

visuomenei, Vyriausybei ar Seimui, ir toliau dalyvavo didžiojoje Lietuvos politikoje. Algimantui Ulbai, anot jo, Kovo 11-osios Klaidos klubo veikla buvo labai įdomus gyvenimo etapas.

Algimantas Ulba visada ir visur sakydavo, kad darbas stiprinant Lietuvos nepriklausomybę tik pradėtas ir kad mūsų visų pareiga – dirbti atsakingai, kad tauta galėtų pasakyti, jog nėra geresnės vietos žemėje kaip Lietuva. Signataras tikėjo šviesia šalies ateitimi, todėl skatino artimus žmones būti aktyvius. Net žmoną Mariją Ulbienę pastūmėjo į politiką. Kai ji dirbo advokate, daug palangiškių prašė jos teisinės pagalbos susigrąžindami savo ar tėvų turėtą žemę. Kurorte 2005 metais buvo įkurta Senbuvų bendruomenė ir jos tarybos nare išrinkta Marija. Ši bendruomenė susivienijo, kad kartu galėtų paspartinti žemės grąžinimą. Algimantas Ulba patarė, kad didesnės galimybės realiai spręsti šį klausimą – patiems dirbti savivaldybės taryboje. Todėl signataras pasiūlė važiuoti pas Kazimirą Danutę Prunskienę ir kalbėti apie stiprų Valstiečių liaudininkų partijos skyrių Palangoje. Ir pats kartu važiavo su aktyviausiais Senbuvų bendruomenės nariais. 2007 metais šis skyrius dalyvavo savivaldos rinkimuose ir Marija Ulbienė buvo išrinkta į savivaldybės tarybą. Dirbo vieną kadenciją ir mano, kad jai šiek tiek pavyko pajudinti žemės grąžinimo klausimus.

„Didžiuojusi, jog mano dėdė Algimantas Ulba, vienas iš 124 signatarų, labai prisidėjo prie nepriklausomos Lietuvos atstatymo, kad visi būtume laisvi. Kovo 11-oji, dėdės pavyzdys man paliko didžiulį įspūdį bei nulėmė apsisprendimą pasirenkant savo gyvenimo kelią – studijas Lietuvos policijos akademijoje. Tapau nepriklausomos Lietuvos statutiniu pareigūnu ir savo darbe visada stengiausi laikytis dėdės Algimanto gyvenimo principų. Jis visuomet mokėdavo rasti bendrą kalbą su jaunuimu. Mūsų tokių buvo nemažas būrelis: aš su broliu Vytautu (dabar jūrininkas), pusbroliai Alvydas (dabar teisininkas), Žyngintas (dabar jūrų kapitonas) ir kiti. Didžiuojamės, kad teko garbė suaugti dėdės Algimanto aplinkoje. Man jis iki šiol išliko pavyzdžiu bendraujant su

žmonėmis – kultūringas, taktiškas, mandagus, pagarbus kito nuomonei bei turintis gerą humoro jausmą. Jaunesniąją kartą jis mokė vertinti savo valstybę, savo darbais prisidėti dėl jos gerovės. Todėl ir aš, dar padrąsintas tetos Marijos Ulbienės, pasirinkau ir politiko kelią. Įstojau į Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungą, mane išrinko Palangos skyriaus pirmininku, dalyvavau savivaldos rinkimuose. Manau, kad taip galiu tęsti dėdės Algimanto darbus politikoje ir gyvenime“, – sakė signataro sūnėnas Darius Kubilius, Palangos miesto savivaldybės tarybos narys (2019–2023 m. kadencija).

Dukterėčia Daiva Petraitienė sako esanti dėkinga dėdei, kuris jos dukras Aistę ir Vaidą išmokė mylėti Lietuvą, teisingai ir išmintingai gyventi, padėti žmonėms. Algimantas Ulba, kai tik pasitaikydavo proga, mielai bendravo su vaikais, dovanojo Lietuvos vėliavėles, įvairius leidinius su dedikacijomis ir vaikai viską skaitydavo. „Dukros gyvena užsienyje, bet visada, kur bebūtų skleidžia lietuvių. Keturmetis anūkas Jonas Lietuvos tautinę giesmę Norvegijoje dainuoja geriau nei daugelis tėvynėje gyvenančių lietuvių. Tautiškumą, patriotiškumą mano dukroms įdiegė ne mokykla, o Algimantas. Jis mūsų giminėje buvo tarsi ramybės ir lietuviybės uostas, kuriame ir maži vaikai gerai jautėsi ir klausėsi dėdės pasakojimų. O šių vaikų tėvai žavėjomės Algimanto ir Marijos šeimą, kurioje svarbiausia buvo abipusė pagarba, supratimas. Žiūrėdavau į juos ir galvodavau, kad apie tokius poros santykius tik knygoje rašo...“ – pasakojo Daiva Petraitienė.

Signataras dažnai sakydavo, kad skaudžiausia Lietuvos problema yra emigracija. Džiaugėsi, kad laisvoje Lietuvoje turime galimybę laisvai judėti, keliauti, mokytis užsienyje. Manė, kad, pažinę pasaulį, lietuviai namo parsiveš naujų idėjų, patirties, žinių, kurios padės stiprinti valstybę. Visada apeliavo į politikų sąžinę ir geranoriškumą atsigręžiant į silpnesnius, kad būtų sudarytos sąlygos oriai gyventi savo šalyje ir dirbti tik galvojant apie naudą Lietuvos valstybės ateičiai... kad žmonės neišsibėgiotų... Algimantas Ulba džiaugėsi, kad į Lietuvą iš emigracijos sugrįžo dukterėčios Aurelijos ir Andrejaus

Pilipčiukų šeima. Kartu su žmona pasitarę, nutarė jaunai šeimai padėti – pasiūlė apsigyventi jų namo Palangoje antrame aukšte.

„Penkerius metus gyvenome šalia Algimanto ir Marijos ir mokėmės iš jų pagarbos, ramaus bendravimo. Dėdė Algimantas be galo intelektualus, protingas, ramus, brandus, tvarkingas žmogus. Iš jo mokėsi ir mano vaikai – Arnas ir Luna Marija. Pamenu, kartą susiruošėm į giminių šventę. Dėdė Algimantas pradėjo valyti batus, tuoj prisistatė ir mano dar pirmokas sūnus. Abu nublizgino batus, sėdo į automobilį ir išvažiavo. Kai dabar matau iš mokyklos grįžusį sūnų, kuris visų pirma nuvalo savo batus, žinau, jog šis įprotis atsirado jam stebint ir mokantis iš dėdės pavyzdžio. Dėdė Algimantas labai gražiai bendravo ir su savo uošve. Dažnai matydavau juos sėdint ir kalbant apie giminių istorijas“, – pasakojo Aurelija Pilipčiuk, Seime minint signataro 80-ąjį gimtadienį.

Marijos Ulbienės mama Stefaniya Jurevičienė paskutinius savo gyvenimo metus gyveno Ulbų name Palangoje. Sekmadieniais susėdę prie pietų stalo aptardavo kasdienes problemas, politines ar Palangos naujienas. Stefaniya Jurevičienė ir jos tėvai – Palangos senbuviai. Su didžiausiu susidomėjimu Algimantas klausydavosi uošvės pasakojimų, kaip, baigiantis karui, žvejo šeima bandė žvejų laiveliais bėgti į Švediją. Nepavyko – vokiečiai sugavo ir nuvežė į Liepojos kalėjimą. Pasibaigus karui, iš Liepojos pajūriu parėjo į Palangą...

Paskutinieji signataro Algimanto Vinco Ulbos gyvenimo metai – 2012-ieji prasidėjo nešventiškai... 2012 m. sausio 22 d. dienoraštyje rašė: „Neseniai, t. y. sausio 16 d. naktį, mirė Marijos mama Stefaniya Jurevičienė. Mums buvo įtemptos dienos. Nepasimetėme, dirbome darniai, draugiškai. Gaila, bet ką daryti – toks gyvenimas, vieni baigia gyventi, kiti tęsia toliau gyvenimą. Man buvo labai gaila Marijos, kuri tiek daug aukojosi dėl savo motinos. Tai jos gera savybė. Aš vis galvojau, kad tik Marijai užtektų jėgų ir sveikatos. Aš nežinau kito tokio žmogaus, kuris būtų taip atsidavęs savo mamos priežiūrai.“

Daug metų rašytame dienoraštyje 2012 m. birželio 13 d. signataras paskutinį kartą parašė: „Šiaip ne taip, atšilo oras, nes šiandien

18 laipsnių šilumos. Kaip tik per šv. Antaną. Šis pavasaris ir vasaros pradžia buvo labai šalti. Sniego ir ledų nebuvo, tačiau visą laiką pūtė šiaurės ir šiaurės rytų vėjai. Gavome Seimo Pirmininkės Irenos Degutienės kvietimą dalyvauti rytoj Gedulo ir vilties dienos minėjime. Tačiau mūsų klubo nariai apsitarė ir nutarėme nevažiuoti. Kažkaip jaučiame, kad Prezidentei Daliai Grybauskaitei nesinori maišytis po kojomis, nes ji mūsų nepripažįsta. Nenormali padėtis, kai Prezidentė yra taip priešiška ir neaišku kodėl? Kažkada istorijoje Dalios Grybauskaitės toks elgesys bus minimas. Tik gaila, kad signatarų nebebus gyvų tarpe.“

2012 m. birželio 26 d. vakare Algimantas Ulba pasiskundė galvos skausmu ir spaudimu krūtinėje. Iš karto iškviesta greitoji medicinos pagalba atvyko be reikiamos įrangos. Netrukus atvyko kitas greitosios pagalbos automobilis ir... vėl be reikiamos aparatūros. Tada nuspręsta signatarą vežti į Palangos ligoninę. Vėliau artimieji, draugai ir palangiškiai stebėjosi, kodėl širdies smūgį patyrusio ligonio nevežė tiesiai į Klaipėdos jūrininkų ligoninę, kur yra stipriausia kardiologijos bazė. Nesuprato, kodėl iš karto nebuvo siųstas reanimobilis su visa gaivinti reikalinga aparatūra... Šie klausimai signataro artimiesiems neduoda ramybės ir po daug metų... Atsisveikinimo su signataru knygoje žmonos sesuo Vida Leščinskienė parašė: „Mūsų šalies sukurtų įstatymų ir taupymo auka... Algimantai, tu buvai nepaprastas savo paprastumu. Mylėjom visi, kurie tave pažinojom. Ačiū už perdavimą žinių, kaip mylėti Lietuvą. Tu išmokinai mūsų jaunimą, įskiepydamas tautiškumą. Tik gaila, kad pats nespėjai pamatyti stiprios, orios, susitaikiusios Lietuvos. Sudie.“

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Algimantas Vincas Ulba mirė 2012 m. birželio 26 d., palaidotas Palangos senosiose kapinėse. Jo vardas didelėmis raidėmis įrašytas į Lietuvos istorijos puslapius... 2000 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus dekretu Nr. 929 Algimantas Vincas Ulba apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu.

6. Prisiminimai

Gytis Ulba
Sūnus

Vaikystės prisiminimai – su mama dviese žiūrime televiziją, o tėvukas kitame kambaryje skaito knygą. Jo gyvenime knygos buvo labai svarbios. Ypač mėgo istorines, „Siluetų“ serijos – apie žymius pasaulio žmones knygas. Buvo kaip vaikščiojanti enciklopedija. Romanų neskaitė. Sakė, kad grožinė literatūra yra fantazijos. Man įdiegė meilę sportui. Jis mokykloje, akademijoje ir vėliau, jau dirbdamas Gargžduose, žaidė krepšinį. Televizorius jam buvo reikalingas tik dėl sporto, naujienų ir publicistinių laidų. Retkarčiais pažiūrėdavo vieną kitą filmą apie karą ar kitus istorinius įvykius.

Buvo geras šachmatininkas. Išmokė ir mane šachmatais žaisti. Aišku, man su juo žaisti buvo sunku. Tėvukas su Česlovu Juršėnu apilygiai žaisdavo. Nežinau, kas laimėdavo, man jis jau nesakė.

Mano tėvai susipažino dar mokykloje. Paskui abu studijavo Kaune. Labai gražiai bendravo. 1965 metais jie atvyko į Gargždus, o po metų aš gimiau. Mūsų šeimos ašis buvo mama. Visus keturis kampus ir plius dar vieną namuose laikė mama. Be abejo, tėvukui labai rūpėjo šeima.

Tėvas buvo visas atsidavęs darbui. Kad ir kokius darbus dirbo, visada dirbo labai atsakingai. Prisimenu vasaros savaitgalius, kai jis dirbo vyriausiuoju agronomu. Per javapjūtę sėsdavo į tarnybinę mašiną, pasiimdavo ir mane, važiuodavom į laukus. Kviečių laukai buvo jo mylimiausias dalykas. Javų laukai – kaip atgaiva. Jis įeidavo į lauką ir tiesiog atgimdavo. Stebėdavo kombainus, į rankas imdavo varpas ir džiaugdavosi grūdais. Darbo reikalams nebuvo

gaila skirti ir išeiginių. Tėvukui patiko sėslus, nuolatinis darbas, žemdirbystė, agronomija – teisingai surastas pašaukimas. Beje, ir mama dirbo iš pašaukimo – jau vaikystėje svajojo gydyti vaikus. Abu dirbo mylimą darbą. Džiaugėsi tuo. Gražiai sugyveno...

Dabar tik galiu kartoti ir kartoti, kad jis buvo labai geras ir rūpestingas tėvas. Mama buvo griežta, o jis atlaidus, ramus, diplomatiškas, visada etiškas, kultūringas, santūrus, be pykčio. Visada buvo punctualus ir mane to mokė. Visa tai man padeda ir dabar. Esu punctualus nuo pat vaikystės. Sąžiningumas, atsakingumas – tėvukui buvo natūralios, tarsi prigimtinės savybės. Nemėgo ir nesuprato smurto, muštynių ir sakydavo: „Geriau su smegenimis darbuotis, nei jėga.“ Taip mokiau ir auklėjau ir savo sūnų Arną.

Atostogaudavome visada visi kartu. Sėsdavome į mašiną ir išvažiuodavom dvi savaites. Esame išmaišę vos ne pusę Tarybų Sąjungos: Ukrainą, Baltarusiją, Moldovą, Rusiją ir t. t. Savaitgaliais – prie jūros. Tėvas mėgo jūrą. Lankydavom pažįstamus, gimines.

Tėvuko giminė buvo draugiška. Visi keturi broliai gražiai sutarė, bet jis buvo kitoks nei visi broliai. Tėvas – ramus, Mindaugas – išdykęs, nenorėjo mokytis, Gediminas – dainingas kultūros darbuotojas, jauniausias Vidmantas – šeimos žmogus, kuriam rūpėjo šeimos istorija. Mano mama buvo rišančioji giminės grandis. Apie ją sukosi visi susitikimai, vakarėliai, gimtadieniai. Sportuodavom arba aš su pusseserėmis ir pusbroliais koncertus rengdavom.

Tėvas mylėjo darbą, šeimą, gimines. Paskui aš pradėjau studijuoti, jie liko dviese. Parvažiuodavau retai. Mokiausi, kaip ir tėvukas, Lietuvos žemės ūkio akademijoje, tik Mechanizacijos fakultete. Kai 1991 metais baigiau akademiją, kolūkiai jau gyveno paskutines dienas ir inžinierių-mechanikų nebereikėjo... Dirbau krašto apsaugoje ir gamybinėse įmonėse.

Po ketvirtojo kurso atlikau praktiką tėvo vadovaujame Priekulės valstybiniame paukštininkystės ūkyje. Beje, praktikos dar tebebuvo sovietinio stiliaus: raktus panešiojau traktoristams, varžtus padavinėjau mechanikams. Pažioplinėjau ir viskas. Prisimenu,

kaip kartą kažkas šūktelėjo: „Direktorius išvažiavo į Vilnių.“ Tada visi atsipalaidavo. Paukštininkystės ūkį jis pakėlė, atgaivino. Pradėjęs 1989 metais vadovauti, įvedė griežtą tvarką, nes buvo palaida bala. Pasakojo – kas kada nori, tas iš administracijos išeina, dar darbui nesibaigus. Kai kam patiko, kai kam nepatiko. Bet jis sutvarkė. Žmonės jį mėgo. Kartais ir dabar sutikti žmonės prisimena, kad buvo griežtas, neleidavo vogti...

Tik kelis mėnesius padirbėjus Priekulės valstybiniame paukštininkystės ūkyje, tėvui kažkas pasiūlė kandidatuoti į LTSR Aukščiausiąją Tarybą. Nepameluosiu, jei ne mama, jo politikoje nebūtų buvę. Mamos klausė, ką jam daryti – eiti ar ne? Iš pradžių nelabai ir norėjo. Mama jį stumtelėjo: „Eik, tu esi vertas būti deputatu, žmonės tave myli, moki kalbėti, turi didelės profesinės patirties.“ Taip tėvas pasuko į politiką. Gal kiek netikėtai visiems ir jam pačiam.

Labai gerai atsimenu tą dieną, kai atvažiavau pas mamos brolių Gediminą Kazlauską į Kauną ir visi klausėmės per radiją skelbiamų rinkimų balsavimo rezultatų. Pranešė, kad Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje laimėjo Algimantas Ulba. Apsidžiaugėme, buvo labai smagu, jautėme pakylėjimą, skambinome mamai. Tėvo nepavyko pagauti – buvo užsiėmęs.

O jau kovo 11 dieną mano tėvas su kitais Aukščiausiosios Tarybos deputatais balsavo už laisvą Lietuvą ir pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Dar didesnis pakylėjimas... Jis visada sakė, kad už nepriklausomybę reikia balsuoti, ir jokių abejonių neturėjo.

Tėvas visada buvo centristas. Nebuvo kraštutinių pažiūrų. Kaip gyvenime nepuldavo į kraštutinumus, buvo diplomatiškas, taip ir politikoje. Mudu daug diskutuodavome. Tėvas visada sakė: „Reikia ir iš kairės, ir iš dešinės imti viską, kas geriausia. Ir viską reikia sulipdyti. Ne visą laiką jam tas padėjo – centristų nelabai mėgsta...

Nepraėjus nė metams – Sausio 13-oji. Buvau Kaune. Tėvas sausio 12 dieną išvažiavo į Vilnių. Mama liko viena, per televiziją mato tokius tragiškus dalykus... Jai buvo didelis smūgis ir lemtingi išgyvenimai. Mama mirė po mėnesio – vasario 14 dieną... O tėvui

reikėjo būti Seime. Net nedvejojo, kad gali namuose pasėdėti. Vėliau man sakė: „Nebuvo jokios baimės, aš sėdėjau parlamente už savo šalį, tėvynę, už savo šeimą, už žmones, kurie balsavo už mane.“ Labai neišaukštinom, kad tai buvo kažkoks žygis. Darė, ką turėjo daryti. Nei jis didžiavosi, nei gyrėsi, tai buvo natūrali pareiga...

1993 metų pabaigoje buvo išrinktas Palangos meru ir dirbo gan trumpai, nes buvo per daug sąžiningas. Pirmieji nepriklausomybės metai – laukiniai laikai, kai ateidavo berniukai ir sakė, kad „reikia reikalą prasukti“. Tėvas visus išvarydavo lauk. Po kelių tokių išvarymų jis buvo atstatydintas iš merų. Sąžiningi žmonės, pasirodo, negali būti merais... Vėliau daug metų dirbo Palangos miesto taryboje. Pasitraukęs iš politikos, dalyvavo Klaipėdos signatarų klubo veikloje. Kalbėdamas apie Klaipėdos signatarų klubą, jautė pasitenkinimą.

Sovietiniais laikais nesidomėjo politika, nebuvo partinis. Daugiau ir nepakilo. O Paukštininkystės ūkio direktoriumi tapo, kai keitėsi laikai. Trispalvės jau buvo iškeltos. Į partiją, žinau, siūlė stoti. Išsisukdavo primindamas, kad žmonos du broliai buvo Sibire, jo paties tėvas – kalėjime. Tėvui svarbiausia buvo profesinis darbas, o paskui politika tapo darbu... Kai buvau studentas, aplankiau tėvą Vilniuje. Buvo susirinkę apie 10 skirtingų frakcijų deputatų. Mačiau, kaip jie šiltai bendrauja, kaip vienas kitą palaiko. Ginčijosi be įžeidinėjimų, kultūringai. Apie politikus tėvukas atsiliepdavo labai gerai, gražiai, pagarbiai. Buvo labai tolerantiškas ir nesvarbu, ar sutapo jų pažiūros. Aišku, pasakydavo pastabų, minkštos kritikos. Visus vertino kaip gerus politikus, su savom pažiūrom. Jis sakė: „Kiekvienas turi teisę turėti savo pažiūras ir jas skleisti.“

Gargždai, 2018 m. gruodžio 7 d.

Vladislovas Stasaitis
Gargždų miesto garbės pilietis

Mane ir Algimantą Ulbą gyvenimo keliai suvedė Kaune studijų metais. Aš mokiausi Kauno politechnikos instituto Statybos fakultete, o jis – Lietuvos žemės ūkio akademijos Agronomijos fakultete. Algimantas dažnai užsukdavo į šokių instituto trečiuosiuose rūmuose, kur budėdavau kaip kultūros klubo atstovas ir padėdavau jam patekti į Kaune populiarius šokių vakarus. Beje, tuomet Kaune mūsų būsimos žmonos – farmacininkė Aldona Stasaitienė ir vaikų gydytoja Alina Ulbienė – mokėsi Medicinos institute.

Vėliau susitikome gražiam mieste prie Minijos vingio – Gargžduose. Čia atvykau 1961 metais pagal paskyrimą dirbti Tarpkolūkinės statybos organizacijos vyriausioju inžinieriumi. Buvau šios organizacijos vadovas beveik 30 metų. Algimantas į Gargždus atvažiuo po ketverių metų, nes gavo agronomo darbą Klaipėdos rajono žemės ūkio valdyboje.

Apgyvendino jį su žmona Alina tuometinėje pradžios mokykloje, šalia dabartinės Vaikų poliklinikos. Ten įrengėme kambarėlį. Naujakuriams iš Tarpkolūkinės statybos organizacijos atvežiau mašiną malkinių atliekų – kurui. Vėliau mūsų susitikimai buvo daugiau darbiniai, nes abiem vadovavo Klaipėdos rajono žemės ūkio skyriaus viršininkas Vaclovas Šutinas.

Šeimos taip pat bendravo. Mano žmona Aldona buvo farmacininkė ir dirbo miesto vaistinėje, o jo žmona Alina – Gargždų ligoninės Vaikų ligų skyriaus gydytoja. Susitikdavome žemės ūkio vakaronėse, darbuotojų šventėse. Mūsų šeimos kartu keliavo pas draugus į Tadžikiją, Gruziją. Daug keliavome, nes draugavome su kitų Respublikų žemdirbiais ir statybininkais. Dalykiniai ryšiai tęsėsi ir kai jis buvo išrinktas Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio vadovu.

Liga anksti ir netikėtai pasiglemžė Alinos Ulbienės gyvybę. Tai buvo didelė nelaimė miestui, o ką jau kalbėti apie šeimą. Mačiau,

kad Algimantas sunkiai išgyveno asmeninę netektį. Algis visada buvo geras vyras, tėvas ir vadovas. Tikras pavyzdys kitiems.

Geraį pažįstu ir antrąją Algimanto žmoną – buvusią mano vadovaujamos Tarptautinės statybos organizacijos juristę, vėliau – Klaipėdos rajono apylinkės teismo pirmininkę Mariją Jurevičiūtę-Ulbieneį. Nesu jų piršlys, kaip yra manančių Gargžduose. Algimantą ir Mariją suvedė darbo reikalai. Jų namuose matėme ir Kovo 11-osios aktą. Buvo įrėmintas, su visais parašais. Garbingoje vietoje kabo.

Algimantas Ulba buvo pareigingas, reiklus vadovas, padedantis bet kam ir bet kada. rūpinosi draugais, šeima, giminėmis. Buvo pasitempęs, inteligentiškas, turėjo subtilų humoro jausmą, mokėjo bendrauti su žmonėmis, todėl Priekulėje ir buvo išrinktas Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Buvo labai padorus, labai sąžiningas žmogus. Dirbdamas deputatu, grįždavo į Gargždus ir dažnai užsukdavo į svečius, pasakojo, kad Aukščiausiojoje Taryboje svarstomi sudėtingi klausimai. Apgailestavo, jog nėra sutarimo, kad yra įvairių krypčių atsiradę. Algimantas juk visada rinkdavosi vidurį – centrą, nei į vieną, nei į kitą pusę...

Iš Gargžduose, kitur Klaipėdos rajone dirbusių įvairių vadovų vienintelis Algimantas visada paskambindavo, klausdavo, kaip laikomės, kaip sveikatos. Kalėdos, Velykos, Naujieji metai, gimtadieniai – Algis visada skambindavo, kol amžinojo poilsio atgulė Palangos kurorto žemėje.

Kai pagalvoju apie Algimantą, kažkodėl mintyse tariau, o dabar užrašau žodžius: „Smetoniškas. Turėjo kažkokį smetoniškos inteligencijos pradą.“

Tik geri prisiminimai apie Algimantą Ulbą, geri jo darbai.

Gargždai, 1918 m. gruodžio 4 d.

Petras Giniotas

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

Rašau apie kolegą, bendražygį, kurio netekau pačiu netikėčiausiu momentu, kai visos aplinkybės, pats gyvenimas, o ir pats Algimantas tiek savo asmeninio gyvenimo, tiek visuomeninės veiklos planus ir viltis grindė žiūrėdamas į ateitį. Deja, nebuvo lemta išsipildyti jo viltims ir planams, paliko nebaigti darbai. Guodžia tai, Algimantas Ulba, kad ir kiek Dievo jam buvo duota laiko, spėjo padaryti darbus, kurių imtis ryžtųsi ne kiekvienas: tapo aukščiausios klasės specialistu, politiku ir žmogumi, kurio žodis ir darbai nesiskyrė. Jį šiandieną galima laikyti padorumo, duoto žodžio laikymosi pavyzdžiu, žmogumi, kuris karjerą darė darbais, sakė tiesą, kai to reikėjo.

Esu gimęs Klaipėdos rajone, Gargžduose baigiau vidurinę mokyklą, tai ir pirmoji netiesioginė pažintis su Algimantu Ulba buvo skaitant tuometinę rajono spaudą. Tada rajono naujienas spausdino „Bangos“ laikraštis, kurio leidėjas buvo rajono Komunistų partijos skyrius. Tarp neįdomių partijos bosų kalbų kartais pasirodydavo ir Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiojo agronomo Algimanto Ulbos straipsniai. Dalykiškas, be pompastikos, savo darbą išmanančio specialisto žemės ūkio padėties vertinimas. Buvo kalbama apie taikomas sėjomainas, mokslo naujoves, nebijant įvardyti, kam sekasi, o kam ir nelabai. Norėdamas sužinoti, kaip vertinamas kolūkis, kuriame dirbo mano tėvai, skaitydavau šiuos pranešimus. Manau, kad taip dariau ne aš vienas.

Negaliu šiandieną pasakyti, ar mano tėvukas asmeniškai pažinojo Algimantą Ulbą. Bet kartais, kai žiūrėdavau, kaip kaimo keliukų dulkes keldama rajono „Volga“ tarp žaliuojančių ar jau pribrendusių pasėlių laukų sustoja, o iš jos išlipę žmonės diskutuoja, kažką rodo rankų mostais, kartais net brenda į pasėlius, skina prinokusias varpas, trina tarp delnų, tėvas tada man sakydavo: „Čia tas aukštasis – tai Ulba, vyriausiasis agronomas.“ Šitai tėvukas sakė pagarbiai. Mačiau, kad ir kaimynai vertino šį žmogų, turintį žinių ir suprantantį

savo darbą, o su juo be baimės buvo galima net žemaitiškai pasikalbėti, pasiginčyti. Šis žmogus atrodė savas kaimo žmonėms, nepiršo prievarta savo nuomonės, kaip buvo įpratę kiti rajono valdininkai.

Prasidėjo Sąjūdis, pakilo žmonės, ėmė nebesitaikstyti su negerovėmis, rėžti tiesą į akis. 1989 metų rinkimuose į tuometinę TSRS Aukščiausiąją Tarybą rajono žmonės daugiausiai rėmė Sąjūdžio iškeltus kandidatus, juos ir išrinko. Artėjo 1990 m. vasario 24 d. – paankstinti rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą. Aktyviai dalyvavau ir aš Klaipėdos miesto Sąjūdžio tarybos darbe. Po daugybės balsavimų, reitingavimų tapau Sąjūdžio remiamu kandidatu į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą. Be abejo, domino kitų rinkimų apygardų kandidatai ne tik Klaipėdos mieste, bet ir rajone. Ypač sekiau rinkimų kovą Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje. Čia susirungė formaliai komunistų partijos remiamas Alfonsas Pekarskas, Sąjūdžio kandidatas Vytautas Zabiela ir nepriklausomas kandidatas Algimantas Ulba. Iš dalies buvau ramus, ypač per antrąjį turą, kuris vyko 1990 m. kovo 4 d. Šioje apygardoje kovojo du kandidatai: vienas – Sąjūdžio, kitas – nepartinis Algimantas Ulba, viešuose susitikimuose be jokių dvejonų kalbėjęs, kad jei žmonės išrinks, balsuos už Lietuvos nepriklausomybę. Šios apygardos rinkėjai daugiausia buvo kaimo žmonės. Algimanto Ulbos, tuomet dirbusio Priekulės tarybinio paukštininkystės ūkio direktoriumi, ramios ir pamatuotos kalbos apie mokslo tyrimais pagrįstas kaimo pertvarkas, valstybės ateitį, matomą tik būnant nepriklausoma valstybe, turbūt ir lėmė tai, kad jis buvo išrinktas į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą.

Vėliau darbas Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje. Algimantas Ulba pasirinko darbą Aukščiausiosios Tarybos Agrarinėje komisijoje, aš – Socialinių reikalų ir darbo komisijoje. Beje, Algimantas tokių nuostatų, kurias išsakė rinkimų kampanijos metu, laikėsi ir dirbdamas Aukščiausiojoje Taryboje. Darbas komisijose, frakcijose, skaudūs ir džiuginantys įvykiai – laisvo laiko likdavo tik retą savaitgalį aplankyti šeimą. Laiko pakalbėti,

bendrauti buvo ne kažin kiek. Persimesdavome su Algimantu ke-
liais žodžiais, jis daugiau domėjosi įvykiais Klaipėdos rajone, daž-
niau būdavo tame krašte, tai aš iš jo galėjau išgirsti šviežias naujie-
nas. Vėliau keliai išsiskyrė, Algimantas Ulba, pasibaigus Aukščiausiosios Tarybos kadencijai, tęsė politiko karjerą Palangoje.

Nuo 1993 m. gruodžio 28 d. iki 1995 m. kovo 1 d. ėjo Palan-
gos miesto mero pareigas, tris kadencijas buvo Palangos miesto
savivaldybės tarybos narys. Aš, dvi kadencijas atidirbęs Seime, tę-
siau politiko veiklą Klaipėdos miesto savivaldybės taryboje, dirbau
įvairiose įmonėse. Kažin ar būtų vėl mūsų keliai kada nors susikir-
tę, jei ne mūsų geras bičiulis, kolega, Kovo 11-osios akto signataras
Bronislovas Lubys.

1999 metų birželio mėnesį Bronislovo Lubio „Achemos grupė“
privatizavo akcinę bendrovę „Klaipėdos laivų krovininių krovos kom-
paniją“, dar kitaip vadinamą – KLASCO. Nuo to meto Bronislovas
Lubys daugiausia laiko praleisdavo darbe Klaipėdoje, apsigyveno
Palangoje. Mane ir kitą Kovo 11-osios akto signatarą Narcizą Ra-
simą pakvietė dirbti į įmonę, nes reikėjo, matyt, patikimų žmonių,
norint pertvarkyti jos veiklą, struktūrą, kad ji dirbtų racionaliai.

Bronislovui Lubiui veiklos netrūko, kad ir kiek būtų užsiėmęs
darbe, jis kvietė visus buvusius Aukščiausiosios Tarybos deputatus,
rinktus Klaipėdos krašte, ne į vieną sambūrį pasikalbėti. Tos diskusi-
jos, pasisėdėjimai baigėsi sutarimu kurti klubą, įprasminti ir įteisinti
mūsų veiklą. Labiausiai mums kėlė nerimą Lietuvos energetinis sau-
gumas, integravimasis į Europos ir transatlantines struktūras, Lietu-
vos, kaip jūrinės valstybės, įvaizdžio formavimas, teisinės reformos,
kova su korupcija. Šie ir kiti tikslai buvo įrašyti 2003 m. kovo 3 d.
Kovo 11-osios Klaipėdos klubo steigimo sutartyje ir įstatuose.

Bronislovas Lubys buvo žmogus, kuris sugebėdavo suburti
žmones, priklausančius skirtingoms partijoms, turinčius skirtingus
įsitikinimus. Gebėjimas surasti šių žmonių bendrus vardi-
klius – tikslus, buvo jo talentas ar gyvenimo pašaukimas. Beje, tai
lėmė ir mūsų, kaip Klaipėdos krašto žmonių, susiformavęs būdas.

Pastebėjau, kad mes daug pakantesni vienas kitam, nuoširdžiau bendraujame, sugebame įveikti įvairias priešpriešas, toleruojame vienas kito nuomonę ir gerbiame asmenybę. Beje, šie būdo bruožai ne kartą mums padėjo ir Aukščiausiosios Tarybos darbe.

Kas buvo neįmanoma Aukščiausiojoje Taryboje, tai klube pakako laiko ir noro, galėjome išsidiskutuoti, išsikalbėti iki dūšios gelmių, ypač renginių, kelionių ar šiaip įvairių susibūrimų metu. Gal tada aš pamačiau tikrą Algimantą: dvimetrinį žmogų, žemaitį (kompanijoje, jei buvo žemaičių, nevengdavusio pakalbėti žemaitiškai), atvirą savo prisiminimuose, istorijose ir pasakojimuose apie gyvenime sutiktus žmones, buvusius bendradarbius, nuveiktus darbus. Kalbėjo tiesiai šviesiai, nevyniodamas į vatą, bet neužgauliai. Su juo buvo įdomu bendrauti, neveikė amžiaus, išsilavinimo skirtumai, tik reikėjo būti paskutiniu „pusgalviu“, kad pavymui išgirstumei jo mestą žemaitiškai ištartą repliką: „Čysts bepruotis.“ Tai sakydavo labai retai, kai oponentas peržengdavo mandagumo ir padorumo ribas. Algimantas turėjo ir tvirtą charakterį. Prisimenu kaip pamoką vieną atvejį, kuris parodė, kaip reikia elgtis su žmogumi, kuris, praradęs sąžinę ir padorumą, bandė apsimesti ir elgtis taip, kad tai, ką jis daro, yra normalu ir suprantama. Dažnai šventinių minėjimų metu prie mūsų ir kitų kolegų, nežinia, iš kur, atsirasdavo spaudoje ne kartą „linčiuotas“ veikėjas, drąsiai kišdavo pasisveikinti mums ranką, kurią nenorom tekdavo paspausti. Bet kartą, besiantinant šiam veikėjui, Algimantas man tarė: „Ar tu žinai, kas jis?“ „Skaičiau“, – atsakiau Algimantui. Nuo to karto nei Algimantas, nei aš jam rankos nebespaudėme, o ir šitas veiklus žmogelis, vertinantis tik įvairias pažintis, matyt, susiprato.

Būdamas aukšto ūgio Algimantas jaunystėje žaidė krepšinį, kaip jis pats sakė, net už akademiją, o ir vėliau domėjosi sportu, ypač krepšiniu. Ilgose kelionėse šia tema kalbėjome ne vieną valandą. Labai domėjosi istorija. Atsimenu, su koku užsidegimu, lankantis Žemaičių Kalvarijos vidurinėje mokykloje, kur jis mokėsi, kalbėjo apie miestelio istoriją, ten vykstančius atlaidus. Labai

domėjosi Lietuvos kaimų, miestelių istorijomis. Kartais, važiuojant pro kurį nors miestelį, spėdavo papasakoti apie jo praeitį, ten gyvenusius žymius žmones.

Kovo 11-osios Klaipėdos klube turėjome veiklos visi, netrukus jos ir Algimantui Ulbai: tai susitikimai su visuomene, konferencijos, knygų pristatymai, kasmetiniai Sausio 13-osios, Vasario 16-osios, Kovo 11-osios, Mindaugo karūnavimo dienos, kitų švenčių paminėjimai Vilniuje, Klaipėdoje, Palangoje ar Suvalkuose. Sunku ir prisiminti, kuriame renginyje nedalyvavo Algimantas su žmona Marija. Jo buvimas drauge teikė tam tikro kolegiškumo, dvasiškumo. Betarpiškas jo bendravimas pakeldavo nuotaiką, o grįžę iš kelionės jausdavomės tarsi pakylėti, pailsėję, geros nuotaikos.

Mes neklausinėjome klube vienas kito, kokioje partijoje tu esi. Viena, kas mus vienijo ir vienija, – kaip įtvirtinti valstybės nepriklausomybę, išsaugoti ją, kaip mūsų žmonėms stiprėti dvasiškai, morališkai, išguiti korupciją ir susitepusius valdininkus. Kad tai nebūtų vien kalbos, Kovo 11-osios Klaipėdos klubo nariai rašė įvairiomis temomis prašymus, pareiškimus ir siūlymus Prezidentui, Ministrui Pirmininkui, ministrams. Pagrindinė tema – valstybės energetinė nepriklausomybė, suverenumo išsaugojimas. Šiuo tikslu klubas su kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis surengė keletą konferencijų: 2008 m. lapkričio 5 d. Vilniuje, 2011 m. kovo 3–4 d. Druskininkuose, 2011 metų lapkričio mėnesį Klaipėdoje. Visas jas organizuojant, rengiant jose priimti siūlomų dokumentų projektus, dalyvavo ir Algimantas Ulba. Kartais jo pastabos ar tvirta nuomonė leisdavo rasti greitą sprendimą ar užbaigti išsikepiančias diskusijas. Kartu su Algimantu planavome 2012 metais aplankyti Latviją ir Seinų krašto lietuvių bendruomenę, mokyklas. Deja, po išvykos į Latviją praėjus dviem savaitėms, Algimanto netekome. Liko planai ir nebaigti darbai...

Klaipėda, 2019 m. sausio 20 d.

Leonas Apšega

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

Prisiminus Algimantą Vincą Ulbą, mintys iš karto nubėga į dabar jau tolimus sovietinius laikus. Mudu bendraamžiai – Algimantas gimė 1939 metais, aš – 1940 metais. Abu mokėmės ir baigėme Lietuvos žemės ūkio akademiją. Igjiau inžinieriaus hidrotechnikos specialybę, Algimantas – mokslinis agronomas. Akademijoje mums neteko bendrauti, bet vėliau gyvenimo vingiai ne kartą suvedė...

Dirbdamas Kupiškio rajono žemės ūkio valdybos viršininku, keletą kartų seminaruose sutikau Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiąjį agronomą Algimantą Ulbą. Jis buvo aktyvus, užsiėmė ir moksline veikla. Algimantą domino pievininkystė, Nemuno užliejamų pievų geresnis panaudojimas, polderių priežiūra ir kiti moksliniai darbai.

Tapęs LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu ir nuvykęs į Vilnių, Aukščiausiosios Tarybos rūmuose pirmiausia dairiausi pažįstamų žmonių. Tada žiniasklaida buvo silpna, tad viso naujos Aukščiausiosios Tarybos deputatų sąrašo aš taip ir neturėjau... Bevaikščiodamas koridoriuose ir salėje pamačiau jau iš anksčiau pažįstamus Petrą Poškų, Joną Mačį, Mykolą Arlauską, Algirdą Mykolą Brazauską, Zenoną Juknevičių, Alfonsą Žalį. Pamačiau ir Algimantą Ulbą. Pasisveikinome, abu apsidžiaugėme, kad susitikome. Pirmiausia nuėjome į tuometinę Aukščiausiosios Tarybos valgyklą pavalgyti. Išsikalbėjome, džiaugėmės savo sėkme. Paklausiau – tai nuo ko mes čia pradėsime ardyti tą tarybinį namą, kurį tam tikra prasme ir mes abu statėme? Prisimenu ir šiandien jo ryžtingą pasakymą: „Nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Viską grąžinsime į prieškarinės Lietuvos statusą.“ Net išsižiojau išgirdęs tokį kategorišką Algimanto atsakymą... Tik vėliau, dirbdamas Aukščiausiojoje Taryboje, supratau, kad Algimantas labai ryžtingas ir drąsus žmogus – ką galvoja, tą tiesiai ir režia.

Abu dirbome Agrarinėje komisijoje, kur irgi mačiau jo ryžtą, argumentuotą savo nuomonės gynimą. Jau 1989 metais aš atsiėmiau žmonos tėvų ir senelių žemes ir įkūriau valstiečių ūkį. Tai buvo galima daryti jau griūnant tarybų valdžiai. Agrarinėje komisijoje mes pirmiausia ir svarstėme, koks turi būti Lietuvos žemės ūkis, ką daryti su tuometiniais kolūkiais. Abu su Algimantu buvome kategoriški – žemė nedelsiant turi būti grąžinama buvusiems jos savininkams. Mudviejų nuomonės sutapo ir dėl to, kad kolūkių turtą reikia išdalinti atsakingai ir jo neiššvaistyti. Dalis Agrarinės komisijos narių siūlė viską išdalinti labai neatsakingai, iki galo neinventorizavus, nepaskyrus turtą saugoti labai atsakingų žmonių. Algimantas tam nepritarė. Gaila, bet niekas mūsų nesiklausė ir daugumos balsais buvo sunaikinta, išgrobstyta daug buvusio kolūkių turto. Grobstymai vyko ne tik žemės ūkyje...

Algimantas buvo labai kruopštus, darbštus, mėgdavo pasitarti, padiskutuoti. Taigi ir mūsų būrelis bendraminčių praleisdavome vakarus svarstydami, kaip geriau, naudingiau Lietuvai viską padarius. Ant stalo atsirasdavo kaimiškų lašinių, dešros, kurios mes, kaimiečiai, atsiveždavome, kad nereikėtų „daktariškos“ valgyti. Atsirasdavo ir konjako butelaitis, kurio tuo metu dar buvo galima rasti ir Aukščiausiosios Tarybos parduotuvėlėje, jei labai gražiai paprašydavai labai šaunios pardavėjos... Prasidėjus 1992 metų vasarai – Aukščiausiosios Tarybos stagnacijos periodui, kai deputatų atskiros grupės pradėjo posėdžiauti per dvi sales, kai buvo paralyžiuotas Aukščiausiosios Tarybos darbas, – jau kone visi deputatai, ne tik mes, vakarais sėdėjo prie stalo ir diskutuodavo. Atsirado pasiūlymas paleisti Aukščiausiąją Tarybą. Pamenu, jog Algimantas tam priešinosi ir sakė: „Ar tam mus išrinko Lietuvos žmonės, ar tam mes pasirašėm Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, kad bėgtume nuo atsakomybės?“ Tačiau, tai įvyko... Žinome, kas laimėjo naujus rinkimus, nušluodami nuo valstybės valdymo maištininkus ir Aukščiausiosios Tarybos paleidimo iniciatorius...

Po to mes su Algimantu, jau kaip Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, susitikdavome, maloniai pabendraudavome, prisimindami tas sunkias ir kartu džiugias dienas. Susitikdavome ir kai nuvažiuodavau į pajūrį arba jis užsukdavo į Kupiškį. Buvau Kupiškio rajono tarybos narys ir meras. Algimantas irgi buvo ir meras, ir ilgametis Palangos miesto savivaldybės tarybos narys. Taigi bendrų interesų buvo ir baigus bendrą darbą Aukščiausiojoje Taryboje.

Turiu įprotį kartkartėmis pavartyti knygą apie signatarus. Darbo kambaryje ji visada yra po ranka. Bevertant knygą ir kelios valandos nejučia praeina. Tiek prisiminimų! Man kolegos signatarai visi iki vieno savi, kaip giminės. Susitinkam su daugeliu per valstybines šventes, visada maloniai pasišnekame. Taip gera širdyje – ne veltui gyventa! Taip gera ir todėl, kad tas būrelis Lietuvos žmonių, tarp jų ir Algimantas, atlikome tai, ką mums pavedė Lietuvos žmonės.

Liūdesys suspaudžia širdį matant, kad iš 124 signatarų, pasirašiusių Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atkūrimo Aktą, jau trečdalis nėra tarp mūsų. Nėra ir mielo Algimanto Vinco Ulbos – mano bendražygio, gero draugo, nuoširdaus žmogaus. Iki gyvenimo pabaigos prisiminsiu jo plačią šypseną, mielas akis ir klausimą – kaip gyveni, Leonai? Ir prasideda...

Aukštupėnai, Kupiškio rajonas, 2019 m. birželio 15 d.

Jonas Prapiestis

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

Algimantą Ulbą pirmą kartą pamačiau 1990 metų kovo pradžioje, kai susitikome Aukščiausiojoje Taryboje. Pirmas įspūdis buvo „giminiškas“ – Algimantas buvo stebėtinai panašus (ūgiu, išvaizda, energija, bendravimu ir kt.) į mano dėdę Igną Prapiestį (tuo metu – jau šviesios atminties). Vėliau tą patį patvirtino ir mano šeima, susipažinusi su Algimantu Ulba. Beje, vėliau paaiškėjo ir kitų įdomių dalykų: abu jie – beveik bendraamžiai, baigę tą pačią Lietuvos žemės ūkio akademiją, abiejų dirbta ir paukštininkystės srityje, toks pat požiūris į Nepriklausomybę ir t. t.

Įdomu, kad likimas, man to nežinant, su Algimantu Ulba buvo suvedęs ir anksčiau. Pasirodo, jog ir Algimantas, ir aš su šeima Baltijos kelyje stovėjome tame pačiame Pasvalio–Rygos kelyje, tik jis prie Pumpėnų, aš už kelių kilometrų – prie Pasvalio.

Artimiau su Algimantu Ulba susipažinom ir bendrauti pradėjom kažkaip savaime, lyg vėl susitikę seni pažįstami. Be abejo, tokį ryšį su Algimantu Ulba daug nulėmė ir tai, kad Aukščiausiosios Tarybos Teisinės sistemos komisijoje, kuriai man teko vadovauti, dirbo Algimanto Ulbos bendražygiai – Žemaitijos deputatai, t. y. Narcizas Rasimas ir šviesios atminties Juozas Karvelis. Suprantama, darbo metu bičiuliautis nebuvo kada, tačiau, pasibaigus posėdžiams, neretai susirinkdavom Turniškėse, kur ir gyveno šie deputatai. Nors kalbos apie darbą nesibaigdavo ir tais poilsio vakarais, neretai labai vėlyvais, bet likdavo laiko ir atokvėpiui, ir dainai. Tai buvo tokia dvasinga, šilta kompanija (joje Algimantas Ulba visada buvo linksmas, draugiškas su visais, nestokojantis sąmojo), kad ir dabar tas kartu su žemaičių atstovais praleistas valandas prisimenu su labai malonia nostalgija.

Stebino Algimanto interesų platumas: pradedant rūpinimusi Klaipėdos universiteto įsteigimu, baigiant teismų sistemos ir visos teisinės sistemos atkūrimu Nepriklausomoje Lietuvoje. Apie tai ne

kartą teko diskutuoti, tartis ir t. t. Nebus perdėta, jei pasakysiu, kad šalies žemės ūkio klausimais Algimantas Ulba man buvo didžiausias autoritetas. Agrarinius klausimus ar apskritai viską išmanančių Aukščiausiojoje Taryboje netrūko, tačiau greit pamačiau puikų, išsiskiriantį Algimanto Ulbos išsilavinimą, gilų šalies agrarinių klausimų supratimą, jo solidžią gamybinės veiklos, vadovaujamojo ir kitokio darbo žemės ūkio srityje patirtį. Buvo akivaizdu, kad visais Aukščiausiosios Tarybos svarstomais žemės ūkio klausimais Algimantas turi savo argumentuotą nuomonę. Ir ypač vertinau, kad Algimantas savo nuomonę, nekreipdamas dėmesio į tai, ar ji patinka greitų reformų entuziastams, ar ne, ramiai, neprimestinais, be ironijos išdėstydamas visiems posėdžių salėje esantiems asmenims. Algimantas girdėjo visų nuomones, tačiau jas vertino pagarbiai, neįžeidžiai, niekad nemenkindamas oponento. Šis aukštos kultūros žmogus ne tik matydavo šalia esančius, bet ir sugebėjo su visais nuoširdžiai, neapsimestinai šiltai bendrauti. Todėl natūralu, kad Algimantą labai jaudino, gal net skaudino Aukščiausiojoje Taryboje nesutaikoma priešprieša virstanti diskusija dėl kuo greitesnio Respublikos Prezidento institucijos atkūrimo, nelaukiant Konstitucijos priėmimo (pasak šviesios atminties ambasadoriaus Stasio Lozoraičio, „fligelio statyba, nesant konstitucinio rūmo“). Algimantas neabejojo šios valstybės valdžios institucijos būtinumu, bet jautė, kad, ieškant tinkamiausio sprendimo, jam buvo visiškai nesuprantamos diskusijos, kurių metu menkinami ar net niekinami, skelbiami tautos priešais oponentai, o asmeninės ambicijos primetamos kitiems kaip didžiausios vertybės. Deja, tokios tendencijos Aukščiausiojoje Taryboje stiprėjo, o kartu vis rečiau buvo matoma šypsena Algimanto veide. Sutarėme, jog labai gaila, kad taip keistai vyksta darbas mūsų parlamente, kad daug laiko prarandame bevaisėms diskusijoms, kad neišnaudojamas didžiulis potencialas (pavyzdžiui, beveik 70 signatarų buvo baigę Vilniaus universitetą), kad nežinia, kada Lietuva vėl turės tokio pajėgumo, išsilavinimo parlamentą.

Algimantas buvo drąsus, atsakomybę rinkėjams jaučiantis žmogus. Kritinėmis Lietuvai dienomis ir naktimis (ypač 1991 metų sausio, rugpjūčio mėnesiais) Algimantas Aukščiausiojoje Taryboje ramiai dirbo savo darbą ir buvo matyti, kad jis net neabejoja, kad Lietuva apgins savo jauną Nepriklausomybę, kad priešiškos jėgos turės atsitraukti.

Artimas man Algimantas buvo ir todėl, kad jį dar gerokai prieš paskelbiant Nepriklausomybę nuoširdžiai jaudino šalies ekologinės problemos. Jis buvo Žaliųjų judėjimo Gargžduose pradininkas, nuoširdžiai išgyveno dėl sovietinės armijos trypiamos Lietuvos žemės ir dėl to kylančių ekologinių problemų. Kaip vienu iš svarbiausių įvykių savo gyvenime Algimantas Ulba laikė savo kalbą Sąjūdžio mitinge Gargžduose, Minijos slėnyje, kai jis pateikė duomenis apie sovietų kariuomenės valdomus ir ekologiškai niokojamus Klaipėdos rajono žemės masyvus. Matyt, nesuklysiu sakydamas, kad Lietuvoje, ko gero, tai buvo viena iš paskutiniųjų kalbų, kai buvo rūpinamasi dėl kariuomenės naudojamų Lietuvos teritorijų (žemės, miškų masyvų, vandenų ir pan.) ekologinės apsaugos. Tačiau gamta, aplinka kenčia ne tik nuo okupacinės kariuomenės, jos mokymų poligonuose, manevrų ir t. t. Neteko girdėti, kad mūsų dienų žalieji keltų tokius klausimus. Akivaizdu, kad, matant šalies Prezidentę, besidžiaugiančią ginklais, karine technika nuolatinių karinių mokymų, manevrų, kuriuose dalyvauja NATO daugelio valstybių kariškiai, metu, pritrūkstama drąsos kelti aplinkos apsaugos klausimus.

Ilgam įstrigo atmintyje mano šeimos šilti, bičiuliški susitikimai su Algimantu, jo žmona Marija, jos artimaisiais Palangoje. Žinodamas, kada ir kur mūsų šeima apsistoja Palangoje, jis kiekvieną kartą rasdavo laiko susitikti su mumis. Buvo gera matyti, kaip nuoširdžiai Algimantas buvo pasinėręs į kurorto rūpesčius, džiaugėsi nuveiktais darbais gražinant Palangą, kur meru, tarybos nariu jis dirbo 10 metų. Kartu žavėjo Algimanto sugebėjimas džiaugtis gyvenimu – atrodė, jog jis negali be draugų, artimų žmonių

draugijos. Jis buvo ir aktyvus Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo organizuojamų renginių dalyvis, visada nuoširdžiai besidžiaugiantis susitikimais, visada šiltai besišypsantis, niekada nepamirštantis paklausti, kaip sekasi, ar sveikas, ar vaikai laimingi. Todėl nestebina, kad ir prabėgus tiek metų po netikėtos, skaudžios Algimanto Vinco Ulbos mirties ant jo kapo visada žydi gėlės, plevena žvakučių liepsnelės.

Vilnius, 2019 m. kovo 27 d.

Liudvikas Narcizas Rasimavičius
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

Aukščiausiosios Tarybos deputatai klaipėdiečiai bei kiti, vienaip ar kitaip susiję su Mažąja Lietuva, susibūrėme į Kovo 11-osios Klaipėdos klubą. Jeigu pagal kilimą ne visi buvome mažlietuviai, tai daugelis mūsų klubo narių, gerbdami Klaipėdos krašto praeitį ir pagelbėdami saugojant jo žmonių savitumą, drąsiai galėjome tokiais vadintis. Susirinkus į renginius Vilniuje, ne vienas tokiaismus ir vadina. Algimantas Ulba buvo aktyvus Kovo 11-osios Klaipėdos klubo narys. Prieš jį atsisveikinome su Alfonsu Žaliu, Bronium Lubiu, o jau palaidojus Algimantą Ulbą, mirė Antanas Račas, Romualda Hofertienė, Juozas Karvelis.

Ko gero, šiame Klaipėdos klube pažinome vienas kitą net geriau, negu dirbdami Aukščiausiojoje Taryboje. Algimanto Ulbos darbas jau yra ir dar bus aprašytas. Pasidalinsiu mintimis, kokį jį mačiau po to, kai patys Aukščiausiąją Tarybą paleidome ir daugelis iš mūsų sugrįžome prie įprastų darbų. Kovo 11-osios Klaipėdos klubas nebuvo pasisėdėjimų ar posėdžiavimo vieta. Lankydavomės mokyklose, Klaipėdos universitete, nes mes, klaipėdiečiai, labai rėmėme, kad jis būtų įkurtas. Prisimenu, Algimantas Ulba pasiūlė Klaipėdos universiteto įkūrimo aktą parengti ir paduoti Vytautui Lansbergiui pasirašyti ne tik kaip kanceliarinį dokumentą, bet ant tvirto popieriaus, kaip specialaus dizaino dokumentą. Taip ir padarėme.

Kartu esame išvažinėję ne tik Latviją ar Estiją, bet stengėmės kiekvienas parodyti ir savo kraštą Lietuvoje. Atsimenu, važinėjant po Suvalkiją išpūdį jam, o ir Alfonsui Žaliui padarė didingi savo kuklumu antkapiniai paminklai – Vinco Kudirkos, esantis Kudirkos Naumiestyje, bei Prano Vaičičiaus, esantis Sintautų kapinėse. „Vai lėkite, dainos, iš vargo nupintos“, – pusbalsiu Algimantas Ulba skaitė akmenyje įkaltus žinomo poeto Prano Vaičičiaus eilėraščio žodžius. „Gyvenimo mano saulutė jau leidžias, kasdieną šešėliai

ilgyn ir ilgyn...“, – jau garsiai skaitė Alfonsas Žalys. Mes jau kokias dešimt minučių sėdėjome savo autobusiuke, o jis vienas dar stovėjo prie Prano Vaičiailio kapo. „Kas jį taip ten sujaudino, gal kažką nujaučia?“ – kalbėjo tada Algimantas Ulba. Gal tikrai nujautė? Važiudami toliau, link Jono Basanavičiaus tėviškės, pravažiavome ir Antano Sniečkaus tėviškę. Apžiūrėjome. Neslėpdami nuostabos tie du kalbėjosi, kaip tokio pažangaus ir pagal išlikusius trobesius ekonomiškai galingo Suvalkijos ūkininko sūnus galėjo tapti savo tautos duobkasiu.

Algimantas Ulba mėgo ir suprato humorą. Savo politinių pažiūrų niekur atvirai nereikšdavo, nors sakė, kad yra centristas. Tikrai įdomios jo pastabos apie partijas. Tai lyg užšąlančios upės kaita. Liberalizmą jis laikė plaukiojimu per ledonešį nuoširdžiai įsitikinęs, kad su problemomis geriau sugyventi, ledo lyčių nestumdyti ir nešokinėti ant jų. Konservatizmą jis laikė dažnais bandymais upę užšaldyti vasarą, o socialdemokratų – poledinės žūklės specialistais.

Kaip geras lietuvių kalbos žinovas, jis mus kartais pamokydavo gražiai kalbėti. Pavyzdžiui, išmokė, kad kalbėdami jokių būdu nesakykite „ta prasme“. O kokia prasme? Dažniausiai tos prasmės net nebūna... Neretas kalbėdamas tarsteli – „ar ne?“ Algimantas sakydavo, jog tada reikia palaukti, kol pašnekovas atsakys. O jėgu nelaukiate, tai rodo, kad jūs patys netikite tuo, ką sakote...

Kelionėse Algimantas Ulba su meile džiaugėsi Lietuvos upėmis ir ežerais, atnaujinamomis sodybomis, tvarkingai suartais laukais. Domėdavosi viskuo, nemėgo paviršutiniškumo. Buvo geras pasaulio ir Lietuvos istorijos žinovas. Istorijos, kaip ir meno supratimo nelaikė specialistų nuosavybe. „Jie turi tyrinėti, o jų darbus vertina ne jie patys, o visi išsilavinę žmonės“, – sakė jis. Labai nemėgo, kai be jokių naujų istorinių atradimų politologai perrašinėjo mūsų istoriją. „Kad ir nežmoniškai, *bi* tik kitoniškai“, – mėgo sakyti jis. Kalbėtis su juo buvo lengva, nes gindamas savo nuomonę niekada neužgauliojo nei paties pašnekovo, nei pašnekovo mėgiamų

autoritetų. Apie žmones turėdavo savo nuomonę: „O, tas geras žmogus. Taip, taip, jam nepavyko, bet juk jis tik žmogus.“ Apie išsišokėlius dažniausiai žemaitiškai sakydavo: „Tai *čysts bepruotis*.“ O tokių jo akiratyje irgi buvo nemažai. Nebuvo davatka, bet nuoširdžiai tikėjo. Būdavo įdomu klausytis jo ir Stasio Malkevičiaus, kuris į visą Kūrėjo darbą žiūrėjo racionaliai, inžinieriaus mokslininko akimis, pokalbio: „Kam Kūrėjui po mirties visatos platybėse reikalingas žmogaus kūnas? Lieka nemirtinga siela. Kam reikalingas blogai pragyventas gyvenimas – brokas? Pragaras ir yra šiukšlynas tokiems.“ – „Na, na, gal netrukus pamatysim“,– prisimenu, tada atsakė Algimantas Ulba.

Šiandien jis jau mato. Mes, bent tie, kurie save laiko krikščionimis ar tikinčiaisiais – viliamės susitikti. Kažkaip labai nelauktai, tikrai labai keistai viskas nutiko. Lyg tas gražus ir sveikas obuolys, tik staiga pupt... ir žemėje. Kodėl nuskynė?

Klaipėda, 2019 m. sausio 23 d.

Česlovas Juršėnas

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras

Nebuvome su Algimantu Vincu Ulba artimi ir tikrai neteko kasdien bendrauti. Bet ir jis pats nebuvo labai aktyvus ir daugialkalbis. Įdomus dalykas: prieš išrenkant jį į Aukščiausiąją Tarybą, 1990 m. vasario 1 d. Klaipėdos rajono laikraštis „Banga“ straipsnyje „Kupinas minties aruodas“ prognozavo, kad Algimantas „žodžio kišenėje neieškos“, bet dėl smulkmenų nešokinės prie mikrofono ar į tribūną – jis ne toks. Prognozavo, kad pasakys tai, kas svarbiausia žemdirbiui, kas kelia nerimą ūkininkui.

Ir tikrai svarbiausia jam buvo – žemės ūkis, kaimo reikalai. Algimantas Ulba atėjo iš žemės ūkio, o pastaraisiais metais dirbo ūkio vadovu. Dar kartą peržiūrėjau jo kalbas Aukščiausiojoje Taryboje. Visada kalbėdavo apie žemės ūkį, kaimą. Tai buvo profesionalo pasisakymai.

Aukščiausiojoje Taryboje daug ginčijomės, kaip pradėti žemės reformą, privatizaciją. Daug skirtingų pozicijų buvo net kairiųjų pusėje – Ekonomikos komisijos pirmininko Kazimiero Antanavičiaus, socialdemokratų ir tada jau savarankiškos Lietuvos komunistų partijos, kuri nuo 1990 metų pabaigos tapo Lietuvos demokratine darbo partija. Dešiniųjų pozicija buvo labai radikali: žemės reformą ir privatizaciją vykdyti kuo greičiau, surasti žemės šeimininkus, net vadinamuosius „sofos“ šeimininkus, gyvenančius mieste, naikinti ūkius ir kolūkius. Skubotumui, radikalumui mes labai priešinomės. Dėl šio klausimo mūsų, kairiųjų, pozicijos sutapdavo su Algimanto Ulbos pozicija. Jis buvo atsargus ir kritikavo žemės reformos variantus, kuriuos teikė Eimantas Grakauskas ir kiti vadinamieji agrarinės reformos autoriai. Kolega sakė, kad agrarinė reforma, privatizacija negali vykti be pakankamo mokslo ir ekonominio pagrindimo. Algimantas Ulba pasisakė už įvairias ūkininkavimo formas, o ne už vieną kurią dominuojančią, siūlė neskubėti ir neskelbti žemės ūkyje revoliucijos. Taip pat jis buvo

prieš skubotumą griauinant kolūkius ir galvojo, kad ateityje žemės ūkį galėtų gelbėti kooperacija. Prieš Antrąją pasaulinį karą kooperacija buvo išplitusi, bet, kaip jau žinome, šiais laikais – nelabai. Įdomu tai, kad kolega dažnai rėmėsi tarpukario nepriklausomos Lietuvos žemės reformos, kurią buvo gerai išstudijavęs, pavyzdžiu.

Algimantas Ulba niekada nebuvo Komunistų partijos narys – ir Priekulės valstybinio paukštininkystės ūkio direktoriumi tapo būdamas nepartinis. Tai retas atvejis. Bet... tai buvo jau 1989 metai ir į priklausymą partijai nelabai kas ir žiūrėjo. Manau, privalumas buvo, kad žmogus nepartinis. Nors, žinoma, ir tarybiniais laikais labai retai, bet būdavo koks nors ypatingas žmogus, geras ir vertinamas specialistas, nepartinis, einantis atsakingas ar aukštas pareigas.

Laikraštyje „Vakarinė Palanga“ skaičiau 2000 m. vasario 5 d. publikuotą straipsnį „A. Ulba, svajojęs apie mediciną, pasuko į politiką“. Radau įdomų dalyką – jau ne vieniems metams praėjus po darbo Aukščiausiojoje Taryboje, jis palankiai kalba apie Antaną Sniečką. Anot jo, „šis žmogus ištis daug sugebėjo padaryti Lietuvai. Savo paprastumu bei išmintinga diplomatija jis siekė šalies gerovės. Įsiminė „kukurūzų laikų“ patarimas, kad statistikai reikia pateikti tokius duomenis, kokių reikalauja partija, o sėti ir auginti tai, kas iš tikrųjų naudinga.“ Tikrai visi žinome apie Antano Sniečkaus antikukurūzinę poziciją. Sutinku, kad yra dalykų, už kuriuos Antaną Sniečką galima girti. Bet ir yra dalykų, už kuriuos jį galima peikti. Kai kurie moka tik peikti...

Kolega Algimantas Ulba buvo keliose frakcijose. Iš pradžių – Sąjūdžio grupėje, vėliau – Tautininkų frakcijoje. Baigęs darbą Aukščiausiojoje Taryboje, įstojo į Lietuvos centro partiją. Buvo centristas, daugiau prijauciantis dešiniems. Spauldoje radau aprašytą įdomų epizodą. 1991 metais buvo sukurta kairiųjų organizacija Lietuvos ateities forumas (LAF). Kažkas į forumo narių sąrašą įrašė ir Algimanto Ulbos pavardę, sąrašą paskelbė spauldoje. Jis pasipiktino ir pareiškė, kad nepriklauso šiai organizacijai, „kad tai nėra mūsų visuomenę konsoliduojanti jėga“, kad jis yra prieš

Aukščiausiosios Tarybos ir besikuriančios visuomenės skaldymą. Man atrodė, tuo metu Lietuvos ateities forumas savo vaidmenį mūsų šalies istorijoje suvaidino, o paskui kai kurie lafinininkai su mumis jau 1992 metais atėjo į Seimą.

Skirtingose pozicijose buvome, kai 1992 metų rudenį balsavome dėl Vladimiro Beriozovo ir Kazimiros Danutės Prunskienės mandato patikrinimo, kai Balio Gajausko komisija nustatė, kad jie, atseit, bendradarbiavo su sovietų saugumu. Algimantas Ulba balsavo už patikrinimą, aš – nedalyvavau, bet kairieji balsavo prieš ir Balio Gajausko iniciatyva nesurinko pakankamai pritariančiųjų balsų, o Vladimiras Beriozovas ir Kazimira Danutė Prunskienė liko Aukščiausiosios Tarybos deputatais. Kolegė buvo aktyvi ir toliau jau per teismus įrodinėjo ir įrodė, kad be reikalo buvo kaltinama bendradarbiavimu su saugumu.

Svarbiausias dalykas, kurį mes kartu padarėme: 1992 metų rudenį – spalio 13 dieną balsavome už Konstitucijos projektą ir projektas buvo atiduotas referendumui spalio 25 dieną. Spauloje Konstitucijos projektas buvo paskelbtas, rodos, spalio 14 dieną ar spalio 15 dieną. Per didelį skubėjimą projektas spauloje pasirodė su didžiule klaida 23 straipsnyje. Šis straipsnis sako: „Nuosavybė neliečiama, nuosavybės teises saugo įstatymai, nuosavybė gali būti paimama tik įstatymų nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai atlyginama.“ Tačiau laikraščiuose buvo parašyta: „23 straipsnis. Nuosavybė gali būti atimama.“ Reikėjo skubėti klaidą taisyti, o visi žmonės jau buvo spėję perskaityti. Tad ir paskutinėmis Aukščiausiosios Tarybos darbo dienomis netrūko įtampų, klaidų. Neabejoju, kad beveik visi deputatai rinkėjams turėjo aiškinti, kad balsavo už nuosavybės neliečiamumą.

Aukščiausiojoje Taryboje ne visada, bet gana dažnai mūsų pozicijos sutapdavo dėl svarstomų klausimų. Kokį jį prisimenu? Pirmiausia – aukštas ir gražus vyras, visada malonus, visada mandagus, visada pasisveikindavo. Matydavau, kad moterys jį tikrai pastebėdavo... Bet nežinau, ar jis moteris pastebėdavo.

Vilnius, 2019 m. balandžio 17 d.

Pranas Žeimys

Palangos miesto savivaldybės tarybos narys,
buvęs Palangos miesto meras, Lietuvos Respublikos
Seimo narys

*Jeigu žmogus nori pereiti per gyvenimą ne kaip šešėlis,
jis turi kentėti ir džiaugtis, mylėti ir galvoti, veikti,
dirbti ir kurti.*

Antanas Venclova

1995 metų pavasaris. Vyksta Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimai. Į Palangos miesto savivaldybę išrenkamas 21 narys: 9 – Lietuvos krikščionys demokratai, po 4 – Lietuvos demokratinės darbo partijos ir Lietuvos liberalų sąjungos atstovus, 3 – Lietuvos centro sąjungos nariai, 3 – Lietuvos socialdemokratai ir 2 – Lietuvos tautininkų sąjungos atstovai. Algimantas Vincas Ulba taryboje kartu su Albinu Stankumi ir Vincu Nesteckiu atstovavo Lietuvos centro sąjungai. Nuo tada, kai 1995 metų balandžio mėnesį buvau paskirtas administracijos vadovu, prasidėjo mano pažintis su Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataru Algimantu Vincu Ulba.

Tos kadencijos taryboje Algimantas Ulba aktyviai dirbo Statybos ir urbanistikos bei Aplinkos apsaugos komitetuose. 1997 m. kovo 23 d. rinkimus laimėjo Tėvynės sąjunga (Lietuvos krikščionys demokratai), o Lietuvos centro sąjungai ir toliau miesto taryboje atstovavo Algimantas Vincas Ulba ir Albinas Stankus. Algimantas pasirinko darbą Statybos, urbanistikos, rekreacijos ir turizmo komitete.

Tuo metu, kai dirbau savivaldybės meru, daug teko bendrauti su įvairioms politinėms partijoms atstovaujančiais vietos politikais. Bendraudamas su Algimantu Ulba mačiau, kad jis visada džiaugėsi tuo, kad gali kurti Lietuvos istoriją, nes jį iškėlusieji

darbo kolektyvai bei Priekulės 65-osios rinkimų apygardos rinkėjai suteikė galimybę kartu su kitais 123 Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatais atkurti Lietuvos nepriklausomybę. Tai jis padarė neabejodamas ir vertindamas mūsų tautos ėjimą nepriklausomybės link.

Algimantas Vincas Ulba visada ir nuolat sakydavo: „Būti signataru, ir dar iš Palangos – didelė garbė.“ Tai buvo išsilavinusi, paprasta, nuoširdi ir atsakinga asmenybė, kuri per trumpą vadovavimo savivaldybei (1993 m. gruodžio 28 d.–1995 m. vasario 23 d.) laikotarpį paliko įsimintiną pėdsaką Palangos bendruomenei.

1993 metai Lietuvoje buvo gausūs įvykių: įvyko pirmieji po karo Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai, baigta išvesti sovietinė armija, įvesta nacionalinė valiuta – litas, o tai buvo labai svarbu ir reikšminga dėl ekonominio savarankiškumo. Pereinant prie rinkos ekonomikos ir vykstant privatizacijai, šiuos procesus, deja, lydėjo ir korupcija bei nusikalstamumo augimas. Ne išimtis buvo ir valstybės valdomi objektai didžiausiame Lietuvos kurorte – Palangoje. Valstybės turto privatizavimas 1993 metų antrojoje pusėje pasiekia piką. Centrinė valdžia iš vietos atstovaujamosios ir vykdomosios valdžios reikalauja nepamatuotų privatizacijos planų. Vietos įmonių vadovai tiesiog daro viską, kad patys galėtų dalyvauti valstybės turto „išpardavime“, atsiranda ir vietos savivaldos institucijų susipriešinimas. Neišlaikęs spaudimo tiek iš vidaus, tiek ir iš išorės, atsistatydina pirmasis Palangos miesto meras Rimas Antanas Mikalkėnas. Nutarta, kad mero pareigoms eiti būtina ieškoti žmogaus ne iš Palangos – reikalingas visiškai nepažįstamas bendruomenei žmogus, kuris į kurorto problemas pažiūrėtų naujai. Tokio žmogaus ieškojo visa savivaldybės taryba, tačiau tik vieno iš jų – tarybos nario Albino Stankaus – pasiūlymas lėmė tai, kad 1993 m. gruodžio 28 d. visų tarybos narių balsais Palangos miesto meru paskiriamas Algimantas Vincas Ulba.

Nors likimo buvo lemta mero pareigas eiti tik keturiolika mėnesių, turėdamas ekstravertiškumo, nuolaidumo, stropumo ir

atvirumo patirčiai savybių, Algimantas Ulba miestiečių labai nuveikė nemažai svarbių darbų. Jo vadovavimo savivaldybei metu Palangoje įsteigiami senelių namai, įvykdyta Kretingos rajono prokuratūros reorganizacija, dėl to Palangoje pradeda veikti savarankiškas prokuratūros padalinys, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus Palangos poreikiams perduodami objektai, išbraukti iš privatizuojamų objektų sąrašų. Pasiekiamas esminis privatizacijos procesų pokytis Palangoje – sustabdoma valstybės turto „prichvatizacija“ už kainą, kuri siekdavo vos keliasdešimt litų, pavyzdys – koncerno EBSW atvejis.

Atsisakymas pasirašyti „prichvatizuojamų“ objektų sąrašus tampa priežastimi, dėl kurios signataras Algimantas Vincas Ulba 1995 metų vasario pabaigoje neteisėtai (tai vėliau pripažino teismas) atstatydinamas iš mero pareigų.

Puikus žemės ūkio specialistas, signataras, suprasdamas turėtos žemės sugrąžinimo teisėtiems jos savininkams valstybės politikos svarbą, 1994 metų pradžioje pirmą kartą Palangos istorijoje inicijavo ir organizavo Vyriausybės išvažiuojamąjį posėdį žemės grąžinimo klausimais. Pasiseka sumažinti Palangos oro uosto triukšmo apsauginę juostą nuo 2,5 kilometrų iki 600 metrų ir pasiekti, kad kelioms dešimtims pretendentų būtų atkuriamos teisės į turėtą žemę. Surastas finansavimas Kurhauzui ir gatvėms rekonstruoti, su tuometine Vyriausybe sutarta dėl Algimanto Ulbos pasiūlytų kurorto plėtros planų įgyvendinimo. Tačiau kad išsipildytų daugelis jo minčių, reikėjo laukti net dešimtmetį, kol besikeičiantys politikai suvokė, kad tai, kas buvo pasakyta dar 1993 metais, ir yra tas kelias, kuriuo turime eiti tvarkydami didžiausią Lietuvos kurortą.

Humoro jausmas duotas ne kiekvienam žmogui. Algimantas Ulba pasižymėjo subtiliu humoro jausmu. Dėl šios savybės jis rasdavo net pačių aršiausių tarybos kritikų pritarimą savo idėjoms. Pasibaigus 1995 metų savivaldybių tarybų rinkimams, Algimantas Vincas Ulba tris kadencijas dirbo Palangos miesto savivaldybės taryboje, jos komitetuose. Tai buvo žmogus, kuris padėjo man,

tuo metu ėjusiam Palangos miesto mero pareigas, savo patarimais, ryšiais valdžios institucijose, nors mus skyrė priklausymas skirtingoms partijoms. Štai, po 2000 metų savivaldybių tarybų rinkimų, formuojant vietos valdžios institucijas, vyksta arši kova dėl Palangos miesto mero posto. Signataro Algimanto Vinco Ulbos iniciatyva organizuojamas susitikimas Seime su tuometiniu Seimo pirmininko pavaduotoju Česlovu Juršėnu. Nors ir nepasisekė užsitikrinti socialdemokratų paramos renkant Palangos miesto merą, bet lieku Algimantui Ulbai dėkingas už galimybę pabendrauti su nuostabiu žmogumi Česlovu Juršėnu. Ir šiandien saugau jo dovanotą šaržų knygą.

Ir dar viena svarbi detalė. Algimantas tobulai mokėjo savo gimtąją kalbą: kalbėjo taisyklingai, o jo ranka parašytų raštų kalbininkams netekdavo redaguoti. Tai mus visus labai žavėjo.

Algimantas Ulba nuo studijų laikų Lietuvos žemės ūkio akademijoje, kur žaidė krepšinio komandoje, liko ištikimas sportui – ypač krepšiniui. Nepraleido nė vienų transliuojamų rungtynių, darė jų įrašus ir juos kaupė.

Nuo 2003 metų jis pasitraukė iš aktyvios politikos, likusį gyvenimo laiką atiduodamas privačiai veiklai. Aukštas, inteligentiškas, solidus, pasitikintis savimi, geras vadovas, savo darbo žinovas, nuoširdus, užjaučiantis ir suprantantis kitus – tokį jį prisimenu aš, tokį jį prisimename mes, palangiškiai.

Rašytojas Maksimas Gorkis yra pasakęs: „Doras žmogus niekam nepavydi.“ Ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Palangos miesto meras Algimantas Vincas Ulba niekada niekam nepavydėjo, nes jis buvo doras žmogus, didžiąją savo gyvenimo dalį atidavęs Žemaitijos žmonėms, jų rūpesčiams ir tikėjimui.

Palanga, 2019 m. balandžio 2 d.

Luna Marija ir Arnas Pilipčiuk'ai

Dukterėčia ir sūnėnas,

Vydmantų gimnazijos mokinė ir gimnazistas

Dėdė Algimantas nuo pat mažumės mums padėjo gyvenime. Jį pažįstame nuo to laiko, kai aukštas aukštas dėdė ateidavo pasiimti mus – seserį ir brolių – iš darželio. Visada paklausdavo, kaip sekasi, ar gerai jaučiamės. Namų eidavome pėstute, nes dėdė Algimantas mėgo daug vaikščioti. Kai priartėdavome prie namų, prašydavome, kad dėdė iškeptų skaniųjų blynų.

Nors dėdė Algimantas ir buvo daugokai vyresnis, visada galėjome su juo pajuokauti, jis mus labai suprato ir mylėjo. Jautėmės lyg būtume jo vaikai. Dažnai mus tempdavo eiti kartu prie jūros, pasivaikščioti pušyno takeliais. O ir gyvenome arti jūros. Algimantas mėgavosi gamta, dažnai apie ją kalbėjome. Sakė, kad reikia mylėti savo aplinką, džiaugtis ir tausoti ją.

Jautėme didelį ryšį su šiuo žmogumi. Tuomet jis buvo lyg geriausias jau suaugęs draugas, su kuriuo galėdavome dalintis savo įspūdžiais, norais, vaikiškomis svajonėmis. Algimantas niekada nepykėjo, jeigu iškėsdavome ką nors nelabai gera. Neapgalvotų vaikiškų išdaigų buvo nemažai... Dėdė tiesiog mus pamokydavo, bet tai darė ramiu balsu, draugiškai, kad galėtume suprasti. Pasakodavo mums apie savo vaikystę ir su savo draugais krėstas išdaigas.

Kai baigėme lankyti darželį, mūsų šeima iš Palangos išsikraustė gyventi į Vydmantus Kretingos rajone. Su dėde pasimatydavome rečiau – atvažiuodavome išgerti arbatos, susitikdavome šeimos šventėse, susibūrimuose. Bet tuomet buvo sunku su Algimantu pabendrauti, nes aplink jį driekėsi eilė norinčiųjų paklausti, kaip jam sekasi, ką galvoja apie Lietuvos politinius įvykius... Tačiau dažnai taip atsitikdavo, kad mes sėdėdavome netoli nuo jo. Gerai pamename jo puikius, subtilius tostus. Mums patiko dėdės pajuokavimai,

kurie dažnai buvo supinami su jo vaikyste. Per didžiąsias šventes jis gražiai pasimelsdavo prie stalo.

Su sesute Luna Marija dažnai prisimename mūsų nuostabiąsias Užgavėnes. Dažniausiai mūsų šeimos namuose susirinkdavome aplink stalą ir laukdavome dėdės blynų. Jis buvo vienintelis žmogus, kuris mokėjo kepti tokius storus ir minkštus mielinus blynus...

Mano brolis Arnas mėgdavo dėdei Algimantui pasigirti savo pasiekimais pradinėje mokykloje. Dažniausiai ir jis pagirdavo brolių. Dažnai brolis dalyvavo dailiojo rašto konkursuose, tai dėdė jį apdovanodavo.

Kartą močiutė pakvietė Algimantą į Jokūbavo kaimo kultūros centrą, kad pasidalintų savo prisiminimais apie sovietinę valdžią ir sunkiai iškovotą nepriklausomybę. Tądien ir savo draugus supažindinau su savo dėde. Man – mažam berniukui tai buvo labai svarbu, nes kai jiems pasakodavau turįs dėdę, kuris daug prisidėjo, kad esame laisvi, draugai dažniausiai netikėjo ir vadino mane melagiu ar prasimanėliu. Po pažinties dienos turbūt kokias tris savaites vis kalbėjome ir kalbėjome apie Algimantą.

Su dėde buvo smagu keliauti, nes turėjo atsakymą į kiekvieną klausimą, puikiai išmanė istoriją. Atmintyje išliko ir vienas niūrus, lietingas vasaros vakaras. Išbėgome mudu (Arnas ir Luna Marija) į lauką ir nustebome – Algimantas jau su sportine apranga ir pasiruošęs minti dviratį pušyno takeliais, bet prieš tai, kaip visada, dar tikrino dviračio padangas. Tądien priekinė padanga jau buvo sublūškusi. Jis ilgai ir kantriai mudviem aiškino, kaip veikia dviračio mechanizmai. Buvo labai įdomu, net išmokome pripūsti dviračio padangas.

Teta Marija, kai jie gyveno kartu, irgi buvo laiminga, linksma, dažnai pasakodavo apie judviejų keliones, išskylas, gimtadienius. Būnant šalia tokio žmogaus kaip dėdė, visiems buvo neįmanoma būti prastos nuotaikos.

Vieną rytą, ruošiantis į mokyklą, mama mums pranešė apie dėdės staigią mirtį. Prisimenu... man, dar nedideliam berniukui, taip suspaudė širdį, atrodė, jog dalis manęs mirė kartu su juo. Keistai skamba, bet taip ir buvo...

Prisimename dėdės Algimanto šviesų veidą. Tai buvo žmogus, kuris turėjo tvirtą nuomonę... Pasiilgstame jo...

Vydmantai, Kretingos rajonas, 2019 m. gegužės 3 d.

Marija Ulbienė

Žmona

Namuose, pažvelgusi pro langą, ir šiandien matau Algimantą, grįžtantį tai iš Kovo 11-osios Klaipėdos klubo, tai iš susitikimo su draugais, tai iš Vilniaus. Matau pareinantį mūsų gatvėle tokį gražų, besišypsantį, visada labai tvarkingą, pasipuošusį, aukštą žmogų, dažnai parsinešantį krūvą knygų ar kitų leidinių.

Algimanto gyvenimo kredo – kurti ir gyventi gražioje aplinkoje. Elementariausia butis turėjo būti graži. Kūrėme savo namus Klaipėdoje viską bendrai aptarę ir sutarę. Rūpindamiesi statybų darbais, net sunkiomis akimirkomis sugebėjome viskuo pasidžiaugti. Kai 1996 metais čia dviese šventėme pirmąsias šv. Kalėdas, niekaip negalėjome atsidžiaugti savo sukurtais namais. Sakėme, kad mūsų namai – mūsų tvirtovė. Tai mums pasitvirtino. Ten nugulė ir mūsų rūpesčiai, ir mūsų džiaugsmas, ir mūsų draugų, giminių, Algimanto klasiokų apsilankymai. Ten draugų būryje žiūrėdavom ir krepšinio varžybas, kurių Algimantas negalėjo praleisti.

Dabar labai skaudu, kad Algimantui labai trumpai buvo duota pagyventi mūsų pačių sukurtuose dar vienuose gražiuose namuose Palangoje. Turėjome svajonių, kad vaikščiosime pajūriu, kalbėsime, lauksime giminių ir draugų. Skaudu, kad mano Algėlis šiandieną jau negali pasidžiaugti šiais namais, kad nebegali atsėdęs savo darbo kambarįje paskaityti knygą, pabraukti laikraščiuose svarbesnių pastraipų, pasvajoti, pasižiūrėti į savo sukurta ir sutvarkytą biblioteką, surinktus rankraščius, dokumentus. Jis pasidarė antspaudėlį – „1990 Kovo 11 Akto signataro Algimanto Ulbos šeimos biblioteka“ ir labai džiaugėsi, kad kiekviena knyga bus pažymėta antspaudu...

Algimantas buvo viso mano gyvenimo ypatingas draugas, o mūsų šeima – stebuklas. Turėjau vienintelę šeimą su Algimantu. Žinau, kad Algimanto šeima su Alina irgi buvo labai graži. Per anksti ji išėjo... ir Algimantas labai skaudžiai išgyveno netekties

skausmą. Bet toks likimas, manau, kad visi likimo keliai vedė mūsų susitikimo link...

Vilniaus universitete teisės studijas baigiau 1979 metais. Kurioje garždiškė Eugenija Šatkuvienė pasiūlė padirbėti Gargždų tarpkolūkinėje statybinėje organizacijoje juriste. Išlaikiusi valstybinius egzaminus, 1979 m. liepos 24 d. nuvažiauvau pasikalbėti su vadovu Vladislavu Stasaičiu. Taip prasidėjo mano kasdienės kelionės iš Klaipėdos į Gargždus. Įprastas įmonės juristo darbas – sutartys, drausminės nuobaudos, ieškiniai teismui, žalų atlyginimas. Ruošdavau bylas teismui ir dalyvaudavau teismo posėdžiuose. Po kelerių metų tapau teismo liaudies tarėja. Kartą Gargždų teismo pirmininkė Donata Leketienė pasiūlė pavaduoti atostogaujantį teisėją. Tuomet pagal įstatymus liaudies tarėjai galėjo laikinai pakeisti atostogaujantį teisėją. Man buvo įdomu, nes tai didelė patirtis teisininkui... 1985 metais mane pakvietė dirbti į rajono partijos komitetą instruktore. Nelengva buvo atsisveikinti su geru vadovu Vladislavu Stasaičiu ir visais Tarpkolūkinės statybos organizacijos žmonėmis. Tuo metu jau gyvenau Gargžduose. Naujajame darbe dirbau septynis mėnesius, bet ten susipažinau su nuostabiu žmogumi – Danute Minelgiene, su kuria ir dabar esame geros draugės. Dirbdama partijos komitete, vis tiek kaip liaudies tarėja dažnai dalyvavau teismo posėdžiuose. Teismo pirmininkė Donata Leketienė nuoširdžiai mane mokė ir stengėsi perduoti visą patirtį. Tai labai sąžininga, dora teisėja ir šiandien gerbiama Gargžduose. Artėjant pensijai, ji rekomendavo mane į teisėjas. Tuomet buvo renkami liaudies teisėjai. 1986 metų birželį Klaipėdos rajono gyventojai mane išrinko teisėja, o Kęstutį Stasiulį – teismo pirmininku. Vėliau jis išėjo dirbti teisėju į Aukščiausiąjį Teismą, o man buvo pavesta laikinai eiti Klaipėdos rajono teismo pirmininko pareigas. Čia pirmą kartą 1990 metais ir sutikau Algimantą.

Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos juristo Romo Bogaičio pareigos buvo teikti ir teisininko paslaugas Priekulės valstybiniam paukštinkystės ūkiui ir jam atstovavauti teisme ūkio

ieškininėse bylose. Dabar nepamenu visų vienos bylos aplinkybių, esmė – paukštininkystės ūkyje didelį augalų plotą kažkas nupurškė su per didelės koncentracijos chemikalais ir sunaikino augalus. Reikėjo aiškintis, kieno tai atsakomybė. Išnagrinėjau bylą ir padėjau į archyvą, o po kurio laiko ateina Romas Bogačiovas su ūkio vadovu ir prašo duoti peržiūrėti bylą. Mintyse tikrai pykau – jei kyla abejonių, tai kodėl vadovas nevaikščiojo į teismo posėdžius, o ateina, kai byla išnagrinėta. Išnešiau bylą į koridorių, kur buvo stalas ir kėdės, kad ten atsisdė galėtų bylą vartyti. Sekretorei pasakiau, kad kai jie baigs peržiūrėti, tegu paima bylą. Tik nusistebėjau, kad šito ūkio vadovo nesu mačiusi, o juk dirbdama Tarpkolūkinėje statybinėje organizacijoje pasitarimuose mačiau beveik visus kolūkių ir ūkių bei rajono vadovus... Pasirodo, tai buvo Algimantas Ulba. Vėliau jis prisimindamas juokdėsi, kad, nuėjęs į teismą susipažinti su byla, sutiko tokią nepatenkintą, griežtą ir nebendruančią teisėją...

Kitas mūsų susitikimas įvyko 1991 m. birželio 11 d., kai Aukščiausiojoje Taryboje buvo svarstomas ir priimamas nutarimas „Dėl rajonų (miestų) teismų pirmininkų ir pavaduotojų patvirtinimo“. Teisingumo ministerija į Klaipėdos rajono teismo pirmininko pareigas pateikė mano kandidatūrą. Kai pradėjo svarstyti mano kandidatūrą, pasisakydamas Gargždų apygardoje rinktas deputatas labai pyko, kad buvau dirbusi partijos komitete, abejojo mano kvalifikacija, kaltino kolūkio pirmininkų atleidimu iš darbo, klausė, kas mane paskyrė dirbti teisėja. Tada deputatas Jonas Prapiestis paaiškino visiems, kad teisėjų niekas neskirdavo, nes jie būdavo renkami. Ir aš labai nustebau, kad dar atsistojo mane palaikyti tik iš rajono laikraščio žinomas deputatas Algimantas Ulba: „Aš taip pat atstovauju Klaipėdos rajonui ir man atrodo, kad tie 7 mėnesiai, kad dirbo partijos rajono komitete, nieko nereikia. Tarp deputatų yra daug dirbusių partijos rajonų komitetuose ir partiniuose organuose ir dirba toliau labai gerai savo darbą. Todėl aš rekomenduočiau dirbti vyriausiąja teisėja Klaipėdos

rajone. Noriu paneigti savo kolegos nuomonę, nes žinau, kad rajone niekas neteisė nė vieno pirmininko. Kolūkių pirmininkai buvo atleidžiami tik ūkių visuotinio susirinkimo metu, o teisme kol kas nebuvo nieko. Tai viena. O antra, man atrodo, kad čia yra daugiau asmeniniai reikalai.“ Mintyse pagalvojau, kad štai nors vienas žmogus paneigė Aukščiausiojoje Taryboje pasakytą netiesą ir stojo už teisingumą. Didesne balsų dauguma mane patvirtino teismo pirmininke.

Aukščiausiosios Tarybos posėdis baigėsi vėlai – apie 20.30 valandą. Pamenu, nes dar turėjau autobusu grįžti į Gargždus. Kaiėjau iš salės, prie manęs priėjo Jonas Prapiestis ir Algimantas Ulba, pasveikino, palinkėjo sėkmės darbe ir pakvietė bufete kartu dar kavos išgerti. Jie labai džiaugėsi, kad deputatai išgirdo ir palaikė jų pasisakymus. Pašnekėjome, kad turbūt nėra nė vieno lietuvio, kuris nesidžiaugtų nepriklausoma Lietuva, kad Kovo 11-oji yra džiaugsmų džiaugsmas, kad tai padarė visi šalies žmonės, prieš tai gyvenę sovietinėje Lietuvoje. Kalbėjome, jog nepriklausomybę pasiekė žmonių Sąjūdis, nors ne visi žmonės priklausė Sąjūdžio organizacijai. Bet širdyje visi buvome su Sąjūdžiu. Paskui atsisveikinome, man palinkėjo gero kelio ir aš išvažiavau namo.

Tad mūsų su Algimantu pažintis buvo darbinė. Dar kitą kartą susitikom, kai jis atėjo į teismą pasikonsultuoti dėl kažkokios ūkio problemos. Netrukus – liepos 24 d. buvo mano gimtadienis ir jis užsuko pasveikinti. Kitą kartą atėjęs džiaugėsi, kad teisingumo ministras Vytautas Pakalniškis yra kilęs iš Žemaičių Kalvarijos ir rodė brolio Mindaugo išleistuvių į armiją nuotrauką, kurioje buvo ir būsimas ministras. Kadangi abu pažinojom Gargždų kleboną Joną Paulauską, abu buvom pakvieti į gimtadienio šventę. Susitikdavom jau ir kitų bendrų pažįstamų šventėse. Mes daugiau pradėjom bendrauti per rajono pažįstamus žmones.

Algimantas iš Vilniaus grįždavo savaitgaliais ir pradėjo užvažiuoti pas mane atsigerti kavos. Papasakodavo apie Aukščiausiąją Tarybą ir tuoj lėkdavo į Priekulę. O vieną kartą sako – aš atvažiuosi

pas tave šeštadienį, ilgiau pasišnekėsim. Taip ir pradėjom draugauti, kartu lankyti teatrus, koncertus, pasėdėdavome kavinėse. Vieną kartą įėjęs į mano namus ir pajutęs, kad jie labai silpnai šildomi, šalti, pasakė: „Žinai, važiuojam į Priekulę, pas mane šilta...“

Pradėjom planuoti ir savo bendrą gyvenimą. Algimantui buvo svarbu, kad susituoktų sūnus Gytis, kuris jau draugavo su mergaite Saule. Jie susituokė 1992 metų rugsėjį. Parašiau prašymą atstatydinti mane iš teismo pirmininko pareigų. Aukščiausioji Taryba 1992 m. rugsėjo 10 d. priėmė nutarimą „Dėl Klaipėdos rajono apylinkės teismo teisėjos Marijos Jurevičiūtės atleidimo prieš terminą iš teisėjos pareigų“. Išėjau dirbti advokate. 1993 m. rugpjūčio 28 d. Palangos bažnyčioje mane su Algimantu sutuokė klebonas Vytautas Petrauskas. Gruodžio mėnesį Algimantą išrinko Palangos miesto meru.

Nors dirbo vos daugiau nei metus, miestelėnai suprato, vertino ir gerbė Algimantą. Ir šiandien sutikti Palangos senbuviai sako, kad jie, paprasti žmonės, žemę Užkanavės kvartale atgavo tik Algimanto Ulbos dėka. Algimantą miestelėnai tiek kartų rinko į savivaldybės tarybą, kiek kartų jis ėjo į rinkimus. O kiti merai sako, kad jie stato Palangos miestą ant Algimanto Ulbos sudėtų pamatų...

Mudviejų tradicija buvo sekmadieniais eiti į bažnyčią. Kai gyvenome Klaipėdoje, mūsų bažnyčia buvo šv. Kazimiero, persikėlus į kurortą – Palangos bažnytelė. Tai nebuvo prievartinė pareiga, bet širdyje jautėme būtinybę. Kai tik galėjome, vykome į Žemaičių Kalvarijos baziliką. Niekada nepraleidom nė vieno Žemaičių Kalvarijos atlaido. Tai buvo didžiulė šventė. Algimantas džiaugdavosi ruošdamasis į atlaidus, visada norėdavo susitikti su pussesere Irena Ulbaite, klasiokais. Vietiniams atlaidai yra ir kaip susitikimų šventė. Nieko nesiruošdamas sutinki brangius žmones. Visa aplinka – gyva istorija, jie vienas kitą pažinojo, net šeimų likimai buvo žinomi. Mes apsistodavome pas Ireną, senobiniame jos namelyje Alsėdžių gatvėje. Ir tai visi žinojo. Girdėdavome – durys atsidar

ir klausia: „Labas, Irena, nežinai, ar Algis atvažiavo?“ Ji guviai atsakydavo: „Atvažiavo atvažiavo, šitai sėdi.“

Algimantas turėjo ypatingą trauką – kaip gyvenimo ašis. Ar būtų atlaidai, ar vestuvės, ar laidotuvės, visi siekė prieiti prie Algimanto, pabendrauti, padiskutuoti. Jam būdavo malonu šnekėti ir su jaunais, ir su vyresniais, ir nesvarbu kokio išsilavinimo. Apstodavo didžiausias vyrų būrys ir prasidėdavo – „Algi, kaip tu galvoji apie rinkimus, na kaip ta partija? Mums tas nepatinka.“ Algimantas niekada nepiršo, kad kažkuri partija geriausia. Sakydavo, kad kiekviena turi plusų ir minusų. Juokdavosi – „Pasakau apie visus, o tu pasirinksi.“ Algimantas buvo Centro sąjungoje, o Žemaičių Kalvarijoje žmonės rinko kitas partijas. „O ką tas Ozolas galvoja. Jis kalba per televizorių, mes nesuprantam“, – sakė vyresnieji. Juokėsi – „Tuoj pakalbėsime, suprasi.“ Ir mano giminės susiėjimuose vyrai spietėsi aplink Algimantą.

Jam buvo svarbu giminystė, giminės šaknys. Visada džiaugdamasis važiuodavo pas mamą, brolius, kurie organizuodavo brolių susitikimus. Kai atgavome tėvų žemę Užkanavėje, netoli jūros, Algimantas ten organizuodavo brolių ir jų vaikų šeimų susitikimus. Algimantas – rūpestingas tėvas. Jaudinosi, kai marti Saulė gimdė anūką Arniuką, skubėjo į gimdymo namus, džiaugėsi. Kai anūkas sirgdavo, vis lėkdavo žiūrėti, kaip jam. Gyveno ir sūnaus šeimos rūpesčiais ir džiaugsmiais. Labai sutarė su mano mama, jie galėjo susėdę po kelias valandas kalbėti apie Palangą.

Algimantui buvo būtinybė pamatyti spektaklį, pasiklausyti koncerto. Peržiūrėdavo Palangos vasaros sezono kultūrinių renginių programas ir iš anksto nupirkdavo bilietus. Jis sugebėjo matyti ir įvertinti grožį, kūrinio meninę vertę, turėjo gerą muzikinį išprusimą. Nekantriai laukdavo rugpjūčio, kai grafo Tiškevičiaus rūmų rožių alėjoje koncertuodavo pirmosios žmonos Alinos pusbrolis Saulius Sondeckis. Asmeniškai pažinojo ir vertino kompozitorius Benjaminą Gorbulskį, Juozą Tiškų ir Mindaugą Tamošiūną. Labai patiko Maironio ir Bernardo Brazdžionio poezija.

Vienas iš nuostabiausių dalykų – mūsų pasivaikščiojimai. Palangoje yra išvaikščioti visi pajūriai, visi takeliai, Tiškevičiaus rūmai, botanikos parkas. Algelis kiekvieną augalėlį žvilgsniu nuglostydavo. Gamtos vaikas – ne tik vaikščiodavo, bet ir viską pastebėdavo. Pažinojome ir kitus palangiškius, kurie turėjo įprotį daug vaikščioti, sveikindavomės, pakalbėdavome.

Visada sakau, kad mudviejų šeima man yra kaip stebuklas. Kodėl? Dirbdama advokate savo klientams atstovauju civilinėse bylose, neretai – santuokos nutraukimo. Kartais atsiverti bylą ir matai, kaip šeima gyveno, kaip audringai skiriasi... Nesuvokiu ir neįsivaizduoju, kad gyvenant šeimoje galima bartis ir paskui sakyti, jog viskas gerai. Su Algimantu buvo neįmanoma susibarti, nes jis buvo supratingas vyras. Visada jautėme didelę pagarbą vienas kitam. Grįždavau iš nesėkmingai pasibaigusio teismo posėdžio, o Algelis ramindavo: „*Nepergyvenk, draugą nelaimėj pažinsi. Nusišypsok, Mariukau, viskas bus gerai.*“ Ir susidaužiam delnais. Kai man darbe pasisėkdavo, jis iš karto suprasdavo: „Matau šypseną, tai tikrai byla pasisėkė. Kojos vilką maitina...“ Negaliu išskirti, kurios gyvenimo akimirkos buvo gražiausios. Iš mūsų pragyventų metų kiekviena diena, kiekviena akimirka buvo gražios. Jis buvo man Dievo duotas, tik labai trumpai. Nors nemažai metų prabėgo, bet man buvo per trumpas laikas...

Palanga, 2019 m. balandžio 28 d.

Svarbiausios gyvenimo ir veiklos datos

Algimantas Vincas Ulba gimė 1939 m. kovo 10 d. Kauno mieste, Antano Ulbos (1908 m. kovo 20 d.–1969 m. spalio 12 d.) ir Viktorijos Ulbienės (Mačiukaitės) šeimoje (1909 m. gruodžio 23 d.–1996 m. kovo 19 d.).

1944 m. Ulbų šeima persikraustė iš Kauno į Antano Ulbos tėviškę – Šarnelės kaimą Plungės rajone.

1945 m. vasario 2 d. NKVD suėmė ir įkalino tėvą Antaną Ulbą.

1946 m. sausio 6 d. Šarnelės kaime apiplėšiama Ulbų šeima, todėl ji persikrausto į Žemaičių Kalvariją.

1947 m. pradėjo lankyti Žemaičių Kalvarijos pradinę mokyklą.

1958 m. baigė Žemaičių Kalvarijos vidurinę mokyklą.

1958–1963 m. studijavo Lietuvos žemės ūkio akademijoje, įgijo mokslinio agronomo kvalifikaciją.

1963 m. dirbo Plungės rajono Šateikių tarybinio ūkio vyriausiuoju agronomu ir direktoriaus pavaduotoju.

1963–1965 m. tarnavo sovietų armijoje.

1965 m. atvyko gyventi į Gargždus ir vedė medikę Aliną Kazlauskaitę.

1965–1969 m. dirbo Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos agronomu.

1969–1989 m. dirbo Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos vyriausiuoju agronomu.

1966 m. lapkričio 6 d. gimė sūnus Gytis.

1988 m. įkūrė Žaliųjų judėjimo Klaipėdos rajono skyrių.

1989 m. suteiktas nusipelnusio žemės ūkio darbuotojo garbės vardas.

1989 m. spalio 20 d. išrinktas dirbti Klaipėdos rajono Priekulės tarybinio paukštininkystės ūkio direktoriumi. 1992 m. balandžio

14 d. Aukščiausiosios Tarybos nutarimu paskirtas dirbti Priekulės valstybinio paukštininkystės ūkio laikinosios administracijos vadovu, šias pareigas ėjo iki 1993 m.

1990 m. sausio 9 d. kaip nepriklausomas kandidatas į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą iškeltas Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje (Klaipėdos rajonas).

1990 m. kovo 4 d. išrinktas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje balsavo už Lietuvos Nepriklausomos Valstybės atkūrimą.

1991 m. vasario 14 d. mirė žmona Alina Ulbienė.

1990–1992 m. – Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatas, dirbęs Agrarinėje komisijoje. 1992 m. kandidatavo į Lietuvos Respublikos Seimą, bet nebuvo išrinktas.

1993 m. – uždarnosios akcinės bendrovės „Klaidas“ direktoriaus pavaduotojas.

1993 m. rugpjūčio 28 d. vedė teisininkę, advokatę Mariją Jurevičiūtę.

1993 m. gruodžio 28 d.–1995 m. kovo 1 d. – Palangos miesto meras.

1994 m. – laikraščio „Mūsų Palanga“ skaitytojai išrinko Palangos populiariausiu metų žmogumi.

1995 m. – įstojo į Lietuvos centro sąjungą.

1995–2003 m. – Palangos miesto savivaldybės tarybos narys tris kadencijas: 1995–1997 m., 1997–2000 m. ir 2000–2003 m.

1995–2003 m. – Klaipėdos miesto savivaldybės įmonės „Sena-sis turgus“ direktoriaus pavaduotojas.

2000 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus dekretu Nr. 929 apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu.

2002 m. lapkričio 23 d. už asmeninį indėlį plėtojant Lietuvos transatlantinius ryšius bei Lietuvos Respublikos patekimo į NATO progą apdovanotas atminimo ženklu.

2010 m. kovo 2 d. už nuopelnus atkuriant ir įtvirtinant Lietuvos nepriklausomą valstybę apdovanotas atminimo medaliu, skirtu Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiui paminėti.

2012 m. birželio 26 d. Algimantas Vincas Ulba mirė, palaidotas Palangos senosiose kapinėse.

2013 m. gruodžio 20 d. apdovanotas Palangos miesto 760 metų jubiliejaus medaliu.

Santrumpos ir paaiškinimai

- AT – Aukščiausioji Taryba.
CK – Komunistų partijos Centro komitetas.
JAV – Jungtinės Amerikos Valstijos.
KGB – (rus. *КГБ – Комитет Государственной Безопасности*) Valstybės saugumo komitetas.
LR – Lietuvos Respublika.
LRS – Lietuvos Respublikos Seimas.
LTSR – Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika.
LTSR AT – Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausioji Taryba.
NATO – (angl. NATO – *North Atlantic Treaty Organization*) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija.
NKVD – (rus. *Народный комиссариат внутренних дел*) Tarybų Sąjungos vidaus reikalų liaudies komisariatas.
SSSR – (rus. *Союз Советских Социалистических Республик*) Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga.
TSKP CK – Tarybų Sąjungos komunistų partijos Centro komitetas.
TSR – Tarybų Socialistinė Respublika.
TSRS – Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga.
Kolektyvizacija – specifinė agrarinė reforma – prievartinis žemės ūkio ir kito turto atėmimas iš valstiečių ir jų suvarymas į didelius ūkius (kolūkius ir tarybinius ūkius).
Kolūkis – (rus. *колхоз, коллективное хозяйство* (kolektyvinis ūkis)) didelė TSRS žemės ūkio įmonė, paremta kolektyvine gamybos priemonių nuosavybe ir kolektyvinių jų narių – kolūkiečių darbu. Šalia kolūkių dar egzistavo tarybiniai ūkiai (rus. *совхоз*).

Asmenvardžių rodyklė

A

Abelkytė Jadvyga 44
Abišala Aleksandras 278
Ačas Jonas 38
Adamkus Valdas 161, 162, 163,
169, 173, 213, 269
Aksomaitis Povilas 98, 112, 263
Aleksa T. 224
Aleliūnaitė Aldona 44
Alšauskas R. 77
Ambrazaitytė Nijolė 260, 263, 276
Ambrazevičius Aleksandras
232, 261, 267, 278
Andriukaitis Vytenis Povilas
232, 260, 264, 278
Andrukaitienė Irena 6, 260, 278
Antanavičius Kazimieras 59,
88, 195, 224, 229
Apšėga Leonas 8, 98, 111, 122,
185, 261, 263, 278
Arlauskas Mykolas 98, 111, 185,
260, 278
Armonas Jonas 83
Armūžas Vaclovas 136, 137, 229
Astrauskas Rimantas 232, 261
Austynas E. 77

B

Babičius I. 72
Bačauskas A. 234
Balcevičius Zbignevas 278
Balčiūnienė Ona 228
Baldišis Vilius 232
Baliukas Edmundas 266

Baltzer Gert 227
Barauskienė Edita 225
Baravykas Kęstutis 230
Barysaitė Džoja Gunda 277
Barvydas Pranas 45
Basanavičius Jonas 166, 167, 193
Bedaikis Martynas 30, 31
Beinortas Julius 272, 276, 278
Beniušytė Jolanta 94, 96, 127,
227, 234
Beriozovas Vladimiras 197,
260, 266
Bertulienė A. 228
Bičkauskas Egidijus 97, 155,
261, 270, 278
Bimba Vytautas 48
Biriukaitė Irena 146, 258
Bobelienė Dalia 165
Bočiulytė Rita 230
Bogačiovas Romas 206, 207
Boruta Jonas 32
Brazauskas Algirdas Mykolas
130, 138, 144, 149, 150, 163,
166, 185, 229, 234, 235, 252,
265, 266, 270
Brazdžionis Bernardas 210
Bružaitė Genė 40, 44
Budrienė Jadvyga 83
Budriūnaitė Dangirutė 234, 235
Budvytis Antanas 67
Bundza Kazys 42
Bundza Viktoras 40, 42, 43, 44, 45
Bundza Vytautas 40
Butaitė Zita 30, 31, 36, 40, 43,
44, 45, 46, 50, 52, 53, 54

Butkevičius Audrius 278
Butkutė Aldona 44
Butkuvienė Vilija 229

C

Chovanienė Ieva 258
Cicėnas B. 234
Cvirka Petras 14, 87

Č

Čepaitis Virgilijus Juozas 6, 97, 260
Černenko Konstantin 74
Černienė Aleksandra 44, 45
Černius Bernardas 45
Čiupaila Regimantas 163
Čobotas Medardas 260

D

Dačkus Kostas 168
Danilavičius Vygantas 94, 233
Danutė Pilipčiuk 167, 168, 169
Dargytė Zita 44
Darius Steponas 74
Daubra Juozas 158
Daukantas Simonas 38
Degutienė Irena 173, 278
Degutis Arūnas 232
Dirgelienė E. 226
Dokšas Zigmas 71
Dringelis Juozas 261, 263, 266, 278
Dubra Juozas 159
Dūda Rimantas 122

E

Endriukaitis Algirdas 260, 272

G

Gajauskaitė Rūta 272
Gajauskas Balys 197, 261, 266,
270, 276, 278

Gečienė Veronika 83
Gentvilas Eugenijus 234
Genzelis Bronislovas 59, 232,
260, 262, 278
Gerdaitytė Miglūtė 260, 262,
276, 278
Giniotas Petras 8, 38, 180, 233,
234, 261, 270, 272, 278
Giniotienė Nijolė 270, 272, 274
Girėnas Stasys 74
Glinskis Leonas Vytautas 53,
59, 75, 90, 93, 96, 97, 117,
138
Gorbačiovič Michail 69, 74, 81, 94
Gorbulskis Benjaminas 210
Gorky Maksim 201
Graibus Rimgaudas Valentinas
48, 50, 53, 54, 55, 241, 274
Grakauskas Eimantas 62, 85,
91, 98, 100, 110, 111, 112,
113, 124, 132, 135, 137, 140,
195, 229, 278
Grauslys Augustinas 72, 73
Gružininė Loreta 236, 237
Grecevičius Petras 158
Grybauskaitė Dalia 173
Gricius Liudas 38, 44
Grigaitienė Birutė 122
Grigaitis Vytautas 87
Grinius J. 244
Grinius Kęstutis 261
Gudaitis Romas 278
Gurauskas Valerijonas 41, 43
Gustaitis Vytautas 260
Gutauskas J. 226
Gužauskas Raimondas 122

H

Hofertienė Romualda 192, 233,
260, 262, 272, 278

I

Iešmantas Gintautas 260, 272, 276
Ignotas A. 233
Ilgūnas Stanislovas Gediminas
232, 261, 278
Inta Klemas 261, 262, 278
Ivanauskas Eugenijus 64
Ivanovienė Regina Ieva 258

J

Jablonskis Alfredas 83
Jakimavičius A. 244, 274
Jakimavičius Jonas 275
Jankauskas Kostas 261
Jankauskienė Žydrūnė 237
Janonis Algirdas 48, 50, 53, 241
Jansonas Antanas 82, 122
Janušaitienė E. 65
Jarašiūnas Egidijus 278
Jarmolenko Vladimir 278
Jarulis Juozas 45
Jasinevičius Vilius 266
Jasukaitytė Vidmantė 278
Jaugelis A. 77
Jazov Dimitrij 80
Jėčius B. 274
Jegelevičius Linas 235, 236
Jodka Salvijus 258
Jokubauskaitė-Viržintienė
Janina 33, 41, 43, 44, 45
Jokubauskas Petras 41
Jonikienė E. 229
Jonušienė V. 226
Judelytė Milda 97, 234
Juknevičienė Rasa 234
Juknevičius Zenonas 165, 185
Juodka Salvijus 155
Juozaitis R. 233, 234
Jūratės Pilibaitienės 71
Jurevičienė Stefanija 172

Jurevičiūtė Aurelija 167
Jurevičiūtė Marija 209
Jurevičiūtė-Ulbinė Marija 17,
148, 179, 213
Jurgaitis J. V. 234
Jurgaitis Romualdas 249
Jurgaitytė Dalia 47, 136, 147,
154, 166, 169, 233, 235
Juršėnas Česlovas 8, 93, 95, 151,
174, 195, 201, 232, 270

K

Kabelka J. 274
Kačinskas Virgilijus 261, 278
Kalanta Romas 74
Karčiauskienė Elena 258
Kareckas Č. L. 229
Karklelis S. 274
Karoblis Antanas 118, 232, 261,
262, 265, 266, 276
Karpavičius V. 274
Karpov Anatolij 48
Karvelis Juozas 188, 192, 233,
234, 261
Kasparov Gari 48
Kasperavičienė Adelė 233
Kasperavičienė Irena 99, 112,
224, 233
Kašauskas Stasys 38, 275, 276, 278
Katkus Valdemaras 261, 278
Kaveckis E. 77
Kazla A. 274
Kazlauskaitė Alina 53, 60, 212, 245
Kazlauskas Gediminas 52, 176
Kažulis B. 109
Kerosierius Leonas 266
Kerpaitė Janina 79, 88, 225
Kerpauskas Juozapas 30
Keserauskas A. 234
Kiguolis A. 226
Kleinauskas Bronius 38

Klizas Albinas 91, 226
 Klumbys Egidijus 261, 272
 Knašys Vytautas 80
 Knieža Antanas 258
 Kolesnikovas Vytautas 232,
 260, 278
 Korčnoj Viktor 48
 Kropas Stasys 261, 278
 Kubilius Andrius 63, 235
 Kubilius Darius 171
 Kubiliūtė Gina 235
 Kučinskaitė Jonė 233
 Kudirka Vincas 192
 Kunevičienė Elvyra Janina 129
 Kuprienė Janina 39, 43, 44, 45
 Kuprys Kazimieras 39, 44, 45
 Kurmanskis Bronius 43
 Kuzmickas Bronislavas Juozas
 6, 276, 278

L

Landsbergis Vytautas 59, 95,
 96, 126, 130, 137, 138, 148,
 165, 166, 167, 192, 229, 266, 270
 Lapinskas Kęstutis 226, 278
 Laurinkus Mečys 227, 278
 Leita A. 224
 Lekavičienė Agnė 235
 Leketienė Donata 206
 Lekevičius A. 70
 Leščinskas Arvydas Kostas 229, 278
 Leščinskienė Vida 173
 Liaučius Jonas 99, 114, 118, 229,
 265, 266, 275, 278
 Lingys Dangirdas 87, 88, 91
 Lysenka Trofim 52
 Liūdžius Jonas 64
 Liulienė Alfreda 83
 Lozoraitis Stasys 189
 Lubys Bronislovas 122, 182, 192

M

Macius Audronis 160
 Mačernis Vytautas 13, 30, 44
 Mačys Jonas 98, 185, 229, 261, 263
 Mačiukaitė Emilija 18
 Mačiukaitė-Ulbiienė Viktorija
 18, 22, 24
 Mačiukas Aleksas 18
 Mačiulis Gintaras 263
 Maironis 210
 Malkevičius Stasys 194, 233,
 234, 261, 270, 272, 274, 278
 Mankauskas Jurgis 279
 Martinkienė B. 84
 Martinkienė Palmira 153, 231
 Martinkus Bronius 141, 142,
 143, 151, 154
 Matutis Vidmantas 79
 Mažeika S. 76, 77
 Mažeikienė B. 226
 Medvedevas Nikolajus 59, 272,
 278
 Meilienė I. 226
 Meri Lennart 150, 255
 Meškauskas Steponas 33, 35,
 38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 71
 Mikalajūnas D. 234
 Mikalkėnas Rimantas Antanas
 141, 142, 199
 Mikelionis Petras 55, 274
 Milčius Leonas 6, 98, 122, 232,
 260, 274, 276, 278
 Minelga V. 65
 Minelgienė Danutė 15, 206
 Miškinis Albertas 98, 278
 Morkūnas Donatas 261, 263, 278
 Motieka Kazimieras 56, 234,
 261, 263
 Motieka Vladas 56
 Mukienė Danutė 230

N

Nasvytis Algimantas 152
Nazarbajev Narsultan 150
Nedvarienė V. 77
Nelsienė Angelė 275
Nestekis Vincas 155, 198, 258
Nikitinas Vladas 151
Norvilas Algimantas 232, 278
Norvilienė Aušra 83

O

Okinčicas Česlavas 260
Olbrait Madlena (Albright
Madeleine) 163
Olšauskas Algimantas 158, 159
Ozolas Romualdas 151, 155,
158, 161, 163, 210, 261, 262,
265, 266, 272, 275, 276

P

Pabrėža P. 108
Paduvietis Antanas 21
Pakalniškis Vytautas 208, 228
Pakutinskas Feliksas 258
Palaitis R. 235
Paliakas Jonas 228
Paliūkas Jonas 14, 34, 35, 36, 50
Paliūnas Vytautas 260
Paltinienė Nelė 64
Pangonis Jonas 111, 229, 232, 261
Papovas Petras 98, 111, 276, 278
Patackas Algirdas Vaclovas 261,
272, 278
Paulauskas Artūras 148, 161, 270
Paulauskas Jonas 64, 129, 130,
208
Paulauskas Rolandas 272
Paulauskienė Julija 279
Pavilionis Vidmantas 272
Pečeliūnas Saulius 234, 266, 278

Pekarskas Alfonsas 87, 89, 90,
181, 225
Petraitienė Daiva 171
Petraitis Vaidas 171
Petraitytė Aistė 171
Petrauskaitė Emilija 275
Petrauskas Vytautas 209
Petrovas Eugenijus 261, 276, 278
Petruškevičius A. 274
Pikturna Virginijus 278
Pilibaitienė Jūratė 232
Pilipčiuk Andrejus 171, 172, 210
Pilipčiuk Arnas 8, 202
Pilipčiuk Aurelija 171, 172
Pilipčiuk Danutė 279
Pilipčiuk Luna Marija 8, 169,
172, 202, 203
Pivrikas V. 235
Platužas Antanas 229
Plečkaitis V. 229, 233
Plesevičius Algirdas 75, 77
Posaškova Olga 272, 278
Poškus Petras 98, 111, 122, 166,
185, 229, 260
Prapiestis Ignas 188
Prapiestis Jonas 8, 188, 207,
208, 260, 264, 270, 275, 278
Prunskienė Kazimira Danutė
95, 109, 151, 170, 197, 232,
260, 262
Puodžius D. 234
Puplauskas Vytautas 260, 275, 276

R

Račas Antanas 192, 278
Ramanauskienė A. 231
Ramonas Gintaras 111
Rasimavičius (Rasimas)
Liudvikas Narcizas 8, 38,
112, 139, 182, 188, 192, 233,
234, 237, 261, 267, 270, 272, 274

Rasimienė Loreta Marytė 270, 272
 Raudytė Ilona 230, 231
 Razma Jurgis 237
 Razma Liudvikas Saulius 122,
 232, 261, 263, 267, 272, 278
 Ražauskas Algirdas 98, 111
 Remeikaitė Milda 272
 Rimgailienė Birutė 168
 Rimgailienė Stefanija 18
 Rimkienė Nijolė 168, 169
 Rimkienė V. 65
 Rimkus Kęstutis 98, 111, 229,
 232, 278
 Rimkuvienė Jovita 279
 Rimkuvienė Nijolė 279
 Rozenbergas Marijonas 86, 87
 Rudys Audrius 99, 124, 261, 278
 Rudytė M. 65
 Rudzys Romualdas 261, 278
 Rumbutis R. 77
 Rupeika Benediktas 229
 Rupšytė Angonita 262
 Ruškienė E. 84

S

Sabalaiuskas Algirdas 249
 Sabalaiuskas Romualdas 143
 Sabutis Liudvikas 91, 116, 122,
 165, 272, 278
 Saja Kazys 59, 272, 278
 Sakalas Aloyzas 121, 232
 Sakalauskas Antanas 66, 69, 98,
 122, 123, 124, 125, 132, 135,
 224, 225, 226, 227, 228, 232
 Sėjūnas Algimantas 261, 278
 Semčenkoviienė Zelta 230
 Sidabras R. 65
 Simė S. 236
 Simutis Liudvikas 261, 266,
 276, 278
 Sinušienė Ligita 235

Sipienė K. 77
 Sliesaravičius A. 274
 Smailys Vytautas 232
 Smetona Antanas 18, 63
 Sniečkus Antanas 193, 196
 Sondeckienė Silvija 255
 Sondeckis Saulius 60, 210, 255
 Spaskij Boris 48
 Stakvilevičius Mindaugas 267, 278
 Stalmokas V. 235
 Stančiuvienė Genovaitė 86, 226
 Staniulis Vidmantas 161
 Stankevičius Česlovas Vytautas
 272, 275, 278
 Stankevičius Laurynas
 Mindaugas 252
 Stankus Albinas 138, 141, 142,
 145, 146, 147, 148, 150, 153,
 155, 156, 158, 162, 163, 165,
 167, 198, 199, 236, 258
 Stasaitienė Aldona 64, 178
 Stasaitis Vladislovas 8, 130,
 178, 206
 Stasiulis Kęstutis 206
 Stasiūnas Jonas 26, 27
 Stasiūnienė Bronislava 26
 Statulevičius Sigitas 122
 Stepulis Vitalis 262
 Stonys Rimandas 86, 89, 227, 228
 Stonkus Stanislovas 85
 Straupas Juozas 30
 Strazdauskytė Aleksandra 44
 Stulginskis Aleksandras 71, 72,
 137, 167, 168
 Sturys Vladas 62
 Sungailienė Renata 233
 Surplienė Jadvyga 65, 119, 231
 Survila Rimvydas Raimondas
 98, 131, 229, 267, 272, 278
 Svarinskas Alfonsas 272
 Sviderskis Antanas 84, 85

Š

- Šadreikienė Daiva 260
Šatkuvienė Eugenija 206
Šenias J. 241
Šepetyš Lionginas 278
Šimėnas Albertas 80, 117, 118
Šimėnas Jonas 80, 89, 97, 224,
225, 226, 227, 228, 229,
234, 261
Šimkūnas R. 274
Šimkutė Dalia 236
Šiugžda Stanislovas 86
Šleževičius Adolfas 144, 145,
148, 256
Šličytė Zita 38, 80, 88, 90, 233,
234, 272, 278
Štemenka Sergėj 57
Šutinas Vaclovas 62, 69, 178

T

- Tamošiūnas Mindaugas 210
Tamulis Jonas 261
Terleckas Vladas 232, 276,
278
Tiškus Juozas 210
Tomaševičius Edvardas 111
Tonkūnas Juozas 72
Treinys Mečislovas 98, 121
Triušienė A. 65
Trumpickas Vladas 52
Tūbelis Juozas 71
Tumas-Vaižgantas Juozas 22
Tumėnienė Elena 44
Tupikas Prancišus 278

U

- Ulba Antanas 18, 19, 21, 22, 26,
27, 28, 29, 30, 37, 41, 212,
238, 246
Ulba Arnas 172, 210, 276

- Ulba Gediminas 25, 26, 29, 32,
33, 35, 36, 238, 247, 250, 273
Ulba Gytis 8, 40, 57, 60, 61, 174,
209, 242, 245, 246, 268
Ulba Ignas 18, 22
Ulba Irena 22, 209, 210
Ulba Irena-Rimgailienė Stefaniya 22
Ulba Mindaugas 32, 33, 36, 40,
53, 56, 60, 61, 224, 236, 247,
250, 273
Ulba Vidmantas 19, 21, 23, 24,
32, 41, 52, 56, 61, 63, 116,
247, 250, 273
Ulba Vincas 22, 28, 29, 140
Ulbienė Alina 15, 52, 60, 63, 87,
119, 178, 213, 246
Ulbienė Marija 15, 16, 45, 130,
141, 150, 155, 156, 164, 166,
167, 170, 171, 172, 203, 205,
264, 270
Ulbienė Petronėlė 29, 30
Ulbienė Saulė 210
Ulbienė Viktorija 18, 22, 23, 26,
28, 30, 31, 32, 33, 36, 47, 116,
212, 238, 247, 250, 259
Uoka Kazimieras 276
Urbonaitė Aldona 40, 43, 44
Uždavinys Ignacas Stasys 129
Užpelkienė Ona 168

V

- Vagnorius Gediminas 118, 129,
135, 147, 232
Vaičaitis Pranas 192, 193
Vaičiulienė Stefaniya 236
Vaičius Antanas 146, 258
Vaišvila Antanas 131, 132
Vaišvila Zigmās 6, 261, 263
Vaišvilienė Regina 262
Vaitiekūnas Petras 278
Vaitkus A. 77

Vaitkus Šarūnas 164, 235, 236
 Vaitukaitis K. 274
 Vala I. 274
 Valančiauskaitė Irena 44
 Valančiūnas Romualdas 48
 Valančius Motiejus 38, 41
 Valatka Rimvydas 225, 226, 234
 Valatka Talis 229
 Valenčienė Irena 83
 Valenta J. 231
 Valionytė Birutė 38, 237, 250,
 260, 262, 266, 271, 272, 276,
 278, 280
 Valotka Teodoras 67, 68
 Varanauskas Povilas 123, 229,
 260, 262, 266, 276, 278
 Vareikienė Aldona 227
 Varkalis Dionyzas 80
 Velkas Valerijus 82, 83
 Venckus Algimantas 75, 77, 78,
 79, 82
 Venclova Antanas 198
 Verslauskas Emilijus 132
 Vileišis Jonas 165

Vilemas J. 233
 Visockytė Ramunė 5, 12, 59, 62,
 68, 89, 91, 97, 117, 130, 131,
 141, 151, 154, 232, 259
 Vodopjanovas Genadijus Linas 38

Z

Zabiela Vytautas 11, 87, 88, 89,
 90, 91, 181, 225, 226
 Zaiceva Tamara 230, 231
 Ziabkus Alvydas 236

Ž

Žalys Alfonsas 185, 192, 193, 232
 Žeimys Pranas 8, 198, 234, 235, 236
 Želvys Dainius 156, 161, 164
 Žernaitienė Barbora 36
 Žydrūnė Jankauskienė 237
 Žigas K. 241
 Žilytė Lina 267, 270
 Žlibinienė Danutė 82
 Žukauskas A. 77
 Žukauskienė 18

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras Algimantas Vincas Ulba Lietuvos periodinėje spaudoje

(1990–2018 metai)

1990

Šimėnas, Jonas. Gerbiami Klaipėdos rajono žmonės! / Jonas Šimėnas, Algimantas Ulba // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 13, p. 1.

Aukščiausiosios Tarybos deputatų J. Šimėno ir A. Ulbos sveikinimas Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo proga.

Ulba, Algimantas Vincas. Ar pasimokysime iš Vakarų? : [pokalbis / kalbėjosi] Irena Kasperavičienė. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, rugs. 26, p. 1.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatu, Priekulės paukštinkystės tarybinio ūkio dir. A.V. Ulba apie kelionę į Prancūziją, darbą AT Agrarinėje komisijoje, žemės ūkio perspektyvas.

Ulba, Algimantas Vincas. Gerbiami Priekulės rinkiminės apygardos Nr. 65 rinkėjai! / Algimantas Ulba // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 13, p. 1.

Aukščiausiosios Tarybos deputato A. Ulbos padėka Priekulės 65-osios rinkimų apygardos rinkėjams už pasitikėjimą, rinkimų apygardos ir apylinkių komisijų nariams, prisidėjusiems prie rinkimų organizavimo.

Ulba, Algimantas Vincas. Kaimas – žmonijos maitintojas! : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, vas. 22, p. 1.

Pokalbis su kandidatu į Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatus A. Ulba apie tai, kad jei bus išrinktas, parlamente atstovaus žemdirbių interesams (str. minimas ekonomistas, kandidatuojantis į AT K. Antanavičius). Spausdinama Lietuvos gamtos apsaugos draugijos Klaipėdos r. tarybos pirmininko A. Leitos žinutė „Gamtos bičiulių žodis“, kurioje raginama balsuoti už į AT kandidatuojantį A. Ulbą bei kandidatą į Klaipėdos r. tarybos deputatus T. Aleksą.

Ulba, Algimantas Vincas. „Labai vieningai visi balsavome...“ : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 20, p. 1.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba apie Nepriklausomybės Atkūrimo Akto pasirašymą, įspūdžius pirmajame posėdyje.

Ulba, Algimantas Vincas. Naujametiniai interviu: į „Bangos“ klausimus atsako Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai. 1. Kuo Jums buvo reikšmingi 1990-ieji? 2. Ko tikėtis iš Naujųjų? : [pokalbis su A. Ulba, J. Šimėnu, R. Valatka]. – Iliustr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, gruod. 30, p. 1.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatu, Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulba, AT deputatu J. Šimėnu, AT deputatu, „Atgimimo“ laikraščio vyr. redaktoriumi R. Valatka apie šalies istorinę situaciją – Nepriklausomybės atgavimą, šalies ekonomikos, žemės ūkio prognozes.

Ulba, Algimantas Vincas. Žemės ūkis ant reformos slenksčio / Algimantas Ulba // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, rugpj. 22, p. 1.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas A. Ulba apie žemės ūkio reformą, jos naudą žemdirbiams, įvairias ūkininkavimo formas.

Barauskienė, Edita. Kokių deputatų mums reikia / Edita Barauskienė // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, vas. 10, p. 1.

Rašoma, kad Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje iškelti kandidatai į Aukščiausiosios Tarybos deputatus: Kintų tarybinio ūkio dir. A. Pekarskas, Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulba, nuo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio – LPS advokatas A. Zabiela.

„Kaimas vėl kryžkelėje?“ – (Spaudos puslapiuose) // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, bal. 19, p. 1.

Apie Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputato A. Ulbos interviu publikuotą laikraštyje „Echo Litvy“ (1990 04 12), kuriame išsako nuomonę apie darbą AT atstovaujant žemdirbių interesams, būtinybę priimti naują įstatymą dėl žemės.

Kerpaitė, Janina. Susitikimas Priekulėje / Janina Kerpaitė // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, vas. 3, p. 1.

Apie Priekulėje vykusį 65-osios rinkimų apygardos komisijos posėdį, kuriame trys šioje apylinkėje registruoti kandidatai į Aukščiausiosios Tarybos deputatus – A. Pekarskas, A. Ulba, V. Zabiela – trumpai pristatė savo rinkimų programas, atsakė į klausimus.

Klizas, Albinas. Pasidžiaukime visi kartu / Albinas Klizas // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 13, p. 1.

Apie Aukščiausiosios Tarybos deputatą A. Ulbą, išrinktą Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje.

Lietuvos agronomų sąjungos Klaipėdos rajono skyriaus kreipimasis į Priekulės 65-osios rinkimų apygardos rinkėjus / E. Lapinskas, J. Gutauskas, V. Jonušienė ir kt. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, vas. 20, p. 1.

Kreipimasis į rinkėjus dėl Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulbos išrinkimo Aukščiausiosios Tarybos deputatu.

Mažeikienė, B. Atviras laiškas kandidatui į LTSR AT deputatus A. Ulbai / B. Mažeikienė // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 3, p. 3.

Palaikykime A. Ulbos kandidatūrą! rajono ūkių vadovų kreipimasis / E. Dirgelienė, I. Meilienė, A. Kiguolis ir kt. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 3, p. 2.

Kreipimasis į Priekulės 65-osios rinkimų apygardos rinkėjus su raginiu antrajame rinkimų į Aukščiausiąją Tarybą ture balsuoti už žemdirbių atstovą kandidatą A. Ulbą (antrasis kandidatas į deputatus – advokatas V. Zabiela).

Sakalauskas, Antanas. Dar ne visi praeities puslapiai užpildyti / Antanas Sakalauskas. – Ilustr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, bal. 24, p. 3.

Apie Priekulės miestelio evangelikų liuteronų bendruomenės atgimimą, evangelikų liuteronų bažnyčią (pastatytą 1628 m.), dėl kurios atstatymo buvo kreiptasi į Aukščiausiosios Tarybos deputatą, Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulbą.

Sakalauskas, Antanas. Kupinas minties aruodas / Antanas Sakalauskas. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, vas. 1, p. 2.

Prisiminimai apie kandidato į Aukščiausiosios Tarybos deputatus Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje A. Ulbos gyvenimą, darbą.

Stančiuvienė, Genovaitė. Parlamente būtini žemdirbiai / Genovaitė Stančiuvienė // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 3, p. 3.

Raginimas balsuoti už kandidatą į Aukščiausiąją Tarybą – Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulbą.

Sveikiname / Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos rajono taryba // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, kovo 13, p. 1.

Sveikinimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo proga, sveikinami Aukščiausiosios Tarybos deputatai – J. Šimėnas, A. Ulba, R. Valatka – pasirašiusieji Nepriklausomybės Atkūrimo Akta.

A. Ulba – priekuliečių kandidatas. – „Bangos“ inf. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, saus. 11, p. 1.

Informuojama apie Priekulės paukštininkystės tarybiniame ūkyje vykusį antrąjį susirinkimą (pirmasis buvo pripažintas neteisėtu dėl rinkimų įstatymo pažeidimų nesurinkus būtinų 250 rinkėjų skaičiaus), skirtą kandidatui į Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatus Priekulės 65-ojoje rinkimų apygardoje iškelti; iš 328 dalyvavusiųjų 318 rinkėjų pritarė siūlymui kandidatui į AT iškelti Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulbą; pateikiama kandidato A. Ulbos nuomonė.

Vareikienė, Aldona. Demokratija su vingiais... / Aldona Vareikienė. – Iliustr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, saus. 11, p. 1.

Rašoma apie Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio kolektyvo ir miesto gyventojų susirinkimą, kuriame įvyko susitikimas su kandidatais į Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatus M. Laurinkumi ir A. Ulba. Kandidatai pristatė savo poziciją dėl darbo AT, apie AT, kaip įstatymų rengiamosios ir leidžiamosios institucijos, svarbą. Pateikiamos rinkėjų nuomonės.

Žemdirbys – ne antraeilis žmogus : pasitarimas-konferencija Vėžaičiuose. – „Bangos“ inf. // Banga (Klaipėdos r.). – 1990, saus. 13, p. 1.

Apie saus. 9 d. Vėžaičiuose vykusį Klaipėdos r. žemdirbių pasitarimą-konferenciją, kuriame dalyvavo kandidatai į Aukščiausiosios Tarybos deputatus – Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) rajono tarybos pirm. J. Šimėnas, LKP Klaipėdos r. komiteto pirmasis sekretorius R. Stonys, Priekulės paukštininkystės tarybinio ūkio dir. A. Ulba, deputatų statuso, parlamentinės veiklos ir kai kuriuos kitus politinius uždavinius, Lietuvos politinę situaciją aptarė LPS Seimo Tarybos narys, TSRS liaudies deputatas M. Laurinkus. Kandidatai pasisakė apie politinę, ekonominę, socialinę situaciją rajonuose, žemės ūkio problemas, susirinkime kalbėjo ir rajono valdžios atstovai.

1991

Ulba, Algimantas Vincas. Apie kiaušinius, vištas, kainas, veisles ir apie daug ką kita : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba / kalbėjosi] Jolanta Beniušytė // Mažoji Lietuva. – 1991, lapkr. 21, p. 6.

Ulba, Algimantas Vincas. Ar grįš Gert Baltzer į Lietuvą? : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas. – Iliustr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1991, lapkr. 13, p. 2.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu, Priekulės paukštininkystės ūkio vadovu A. Ulba apie rajono gyventojų susirūpinimą dėl Vokietijos piliečio G. Baltzer'io apsilankymo Lietuvoje ir ketinimo supirkti jo giminių buvusias žemes Stragniuose ir Tauralaukyje. Deputato teigimu, pagal įstatymą jis privalo tapti Lietuvos Respublikos piliečiu ir gyventi Lietuvoje, tačiau G. Baltzer'as neketina atsisakyti Vokietijos pilietybės, apie jo planus deputatas žadėjo informuoti rajono gyventojus.

Ulba, Algimantas Vincas. Į naują vagą : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas // *Banga* (Klaipėdos r.). – 1991, bal. 27, p. 2.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu, Priekulės paukštininkystės ūkio (pervadintas buvęs Priekulės TSRS 50-mečio paukštininkystės tarybinis ūkis) direktorių valdybos pirmininku apie direktorių valdybos sudėtį, naujas valdybos teises bei funkcijas, žemės ūkio produktų supirkimo kainas.

Ulba, Algimantas Vincas. Įstatymas pradeda gyventi : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas. – Portr. // *Banga* (Klaipėdos r.). – 1991, rugpj. 17, p. 1.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos Agrarinės komisijos nariu A. Ulba apie Žemės reformos įstatymo, įsigaliosiančio nuo rugs. 1 d., įgyvendinimo klausimus, žemės ūkio technikos, kitų objektų privatizavimo problemas.

Ulba, Algimantas Vincas. Žemaičiai tvirti : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba / kalbėjosi] Ona Balčiūnienė. – Portr. // *Lietuvos aidas*. – 1991, liep. 6 p. 3.

Bertulienė, A. Dar kartą dėl prekių fondų / A. Bertulienė // *Banga* (Klaipėdos r.). – 1991, kovo 2, p. 1.

Apie Klaipėdos r. tarybos pirmininko J. Paliako, valdytojo R. Stonio ir Aukščiausiosios Tarybos deputatų A. Ulbos ir J. Šimėno susitikimą Vilniuje su Ministro Pirmininko pavaduotoju V. Pakalniškiu, kai buvo išsakytos problemos dėl per mažų prekių fondų (akcentuotas mėsos produktų fondas), tenkančių vienam gyventojui. Vicepremjeras sutiko su iškeltomis problemomis, tačiau aiškino, kad realių galimybių padidinti fondus nėra.

1992

Ulba, Algimantas Vincas. Dveji istoriniai metai : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas // *Banga* (Klaipėdos r.). – 1992, rugpj. 19, p. 2.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba apie tai, kas buvo nuveikta per dvejus darbo metus.

Ulba, Algimantas Vincas. „Pavargome, tačiau turime užbaigti“ : [pokalbis / kalbėjosi] Ona Balčiūnienė. – Portr. // *Lietuvos aidas*. – 1992, birž. 10, p. 5.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba apie Lietuvos vidaus politiką, padėtį parlamente.

Ulba, Algimantas Vincas. Tarnaukime kraštui : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas // *Banga* (Klaipėdos r.). – 1992, geg. 13, p. 2.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu A. Ulba apie agrarinės reformos eigą.

Ulba, Algimantas Vincas. Valstybė – tautos namai : kandidato į Seimo deputatus žodis / Algimantas Ulba. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1992, spal. 14, p. 3.

Aukščiausiosios Tarybos deputato, kandidato į Seimą A. Ulbos prisistatymas bei kvietimas balsuoti už jį ir Lietuvos tautininkų sąjungą.

Atviras žemdirbių kreipimasis į Lietuvos Respublikos Seimo kandidatus : prof. dr. K. Antanavičių, Č. L. Karecką, A. Ulbą // Banga (Klaipėdos r.). – 1992, spal. 7, p. 1.

Dėl į aklavietę patekusios agrarinės reformos.

Armūžas, Vaclovas. Nemenkinkim žemdirbio išminties / Vaclovas Armūžas // Valstiečių laikraštis. – 1992, spal. 13, p. 3.

Apie Aukščiausiosios Tarybos deputatą A. Ulbą – Lietuvos tautininkų sąjungos kandidatą į Seimo narius.

Butkuvienė, Vilija. Pirmosios pažintys su kandidatais / Vilija Butkuvienė, Antanas Platužas // Banga (Klaipėdos r.). – 1992, spal. 7, p. 1, 2.

Apie Aukščiausiosios Tarybos deputatų, kandidatų į Seimą K. Antanavičiaus, V. Plečkaičio ir A. Ulbos susitikimus su rinkėjais.

Kandidatų susitikimai su rinkėjais. – „Bangos“ inf. // Banga (Klaipėdos r.). – 1992, spal. 17, p. 3.

Apie kandidatų į Seimą Gargždų 31-ojoje rinkimų apygardoje – prof. K. Antanavičiaus, Č. Karecko ir A. Ulbos – susitikimus su rinkėjais.

Valatka, Talis. Siurprizas AT deputatui / Talis Valatka // Vakarų ekspresas. – 1992, bal. 2, p. 3.

Apie priekuliečių piketą prie Klaipėdos r. savivaldybės, reikalavimą netvirtinti Priekulės paukštininkystės ūkio reformos programos bei išreikštą nepasitikėjimą Agrarinės reformos komisijos pirmininke E. Jonikiene ir ūkio vadovu AT deputatu A. Ulba.

1994

Pasiutpolkė : mintys apie tai, kodėl šiandieninė valdininkija staiga panoro sukurti sklypininkų Lietuvą : [Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. posėdžio stenograma / parengė] Povilas Varanauskas. – Iliustr. – Aut.: Rimvydas Survila, Jonas Liaučius, Benediktas Rupeika, Jonas Mačys, Jonas Šimėnas, Algimantas Ulba, Eimantas Graukauskas, Jonas Pangonis, Petras Poškus, Kęstutis Rimkus, Kazimieras Antanavičius, Vytautas Landsbergis, Arvydas Leščinskas, Algirdas Brazauskas // Valstiečių laikraštis. – 1994, geg. 24, p. 2.

Ulba, Algimantas Vincas. Algimantas Ulba: „Palanga – ne Florida. Palanga daug gražesnė už Floridą!“ : [pokalbis su Palangos meru A. Ulba / užrašė] Rita Bočiulytė. – Iliustr. // Klaipėda. – 1994, saus. 14, p. 5.

Ulba, Algimantas Vincas. Ar padės Vyriausybė išspręsti žemės grąžinimo klausimus? : [pokalbis su Palangos meru A. Ulba / kalbėjosi] Tamara Zaiceva // Vakarinė Palanga. – 1994, geg. 14–21, p. 5.

Ulba, Algimantas Vincas. Melu ir šantažu tvarkos neįvesime / Algimantas Vincas Ulba. – Portr. // Vakarinė Palanga. – 1994, spal. 22–29, p. 10, 11. Palangos mero A. Ulbos atsakymai į kritines pastabas.

Ulba, Algimantas Vincas. Miesto meras – populiariausias metų žmogus : [pokalbis su Palangos meru A. Ulba / kalbėjosi] Zelta Semčenkovičė. – Portr. // Mūsų Palanga. – 1994, gruod. 23–29, p. 3.

Ulba, Algimantas Vincas. Palangai reikia kurortą reprezentuojančių svečių namų : [pokalbis su Palangos meru A. Ulba / kalbėjosi] Danutė Mukienė // Pajūrio naujienos (Kretingos r.). – 1994, bal. 8, p. 4.

Ulba, Algimantas Vincas. Palangos meras apie žemės grąžinimą mieste / Algimantas Vincas Ulba // Mūsų Palanga. – 1994, spal. 7–13, p. 3.

Ulba, Algimantas Vincas. Palangos miesto mero A. Ulbos kalba, pasakyta Vyriausybės posėdyje 94-11-30 / Algimantas Vincas Ulba // Mūsų Palanga. – 1994, gruod. 9–15, p. 3.

Ulba, Algimantas Vincas. Prezidentų susitikimo vietos pakeisti negalima! : [pokalbis / kalbėjosi] Rita Bočiulytė. – Iliustr. // Klaipėda. – 1994, kovo 25, p. 3.

Pokalbis su Palangos meru A. Ulba apie pasiruošimą priimti Baltijos šalių prezidentus.

Baravykas, Kęstutis. Terminalas 0150 Palangos galas? / Kęstutis Baravykas. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1994, liep. 7, p. 9.

Pateikiama Palangos mero A. Ulbos nuomonė apie Būtingės naftos terminalo įtaką Palangai, Šventajai.

1995

Ulba, Algimantas Vincas. Apie mane parašyta neteisingai / Algimantas Vincas Ulba // Klaipėda. – 1995, bal. 19, p. 17.

Atsiliepimas į I. Raudytės str. „I šaukimo miesto tarybos deputatai priėmė paskutinius sprendimus“ (bal. 3 d.), kuriame teigiama, kad straipsnyje išdėstyti faktai

neatitinka tikrovės, tuo pačiu įžeidžia garbę ir orumą, todėl prašoma redaktoriaus tai paneigti išspausdinant A. Ulbos pateiktą teisingą informaciją, pagrįstą dokumentų kopijomis.

Ulba, Algimantas Vincas. Ar tobulas savivaldybių valdymas? / Algimantas Vincas Ulba // Vakarinė Palanga. – 1995, kovo 18–25, p. 3, 7.

Ulba, Algimantas Vincas. „Baimės nebuvo“ : [pokalbis / kalbėjosi] Jadvyga Surplienė // Banga (Klaipėdos r.). – 1995, saus. 11, p. 2

Signataro A. Ulbos prisiminimai apie 1991 m. sausio 13 d. įvykius Vilniuje.

Ulba, Algimantas Vincas. „Jei būsimė vieningi, lojalūs išrinktai valdžiai, tai ir valdžia geriau dirbs žmogaus labui, ir žmogus bus geros nuomonės apie valdžią“ : [pokalbis su Palangos meru A. Ulba / kalbėjosi] Tamara Zaiceva. – Iliustr. // Vakarinė Palanga. – 1995, saus. 7–14, p. 10–11.

Martinkienė, Palmira. Aistros dėl mero atleidimo nerimsta / Palmira Martinkienė // Vakarų ekspresas. – 1995, kovo 14, p. 10.

Raudytė, Ilona. Kaip Palangos meras buvo atleistas iš užimamų pareigų / Ilona Raudytė // Klaipėda. – 1995, kovo 6, p. 15.

Apie Palangos mero A. Ulbos atleidimą.

Raudytė, Ilona. I šaukimo miesto Tarybos deputatai priėmė paskutinius sprendimus / Ilona Raudytė // Klaipėda. – 1995, bal. 3, p. 15.

Apie kovo 22 d. vykusią paskutiniją, 49-ąją, I šaukimo Palangos miesto tarybos sesiją, svarstytus klausimus. Miesto tarybos deputatė A. Ramanauskienė perskaiatė 13 deputatų, pasirašiusių teikimą dėl A. Ulbos atleidimo iš užimamų pareigų, pareiškimą ir nurodė pagrindinius motyvus bei faktus, lėmusius teikimą atleisti merą.

Valenta J. Atviras laiškas Palangos merui p. A. Ulbai apie jo netaktą / J. Valenta // Vakarų ekspresas. – 1995, saus. 17, p. 10.

Zaiceva, Tamara. Buvęs Palangos meras kreipėsi į teismą / Tamara Zaiceva // Lietuvos rytas. – 1995, geg. 18, p. 3.

Apie buvusio Palangos mero A. Ulbos pareiškimą dėl neteisėto atleidimo iš darbo.

Zaiceva, Tamara. Iš pareigų atleistas Palangos meras / Tamara Zaiceva // Lietuvos rytas. – 1995, vas. 24, p. 2.

Apie vas. 23 d. vykusią Palangos miesto tarybos sesiją, kurios metu iš pareigų buvo atleistas meras A. Ulba.

1996

Ulba, Algimantas Vincas. Kaip gyvenate, signatare? : [pokalbis su Kovo 11-osios akto signataru A. Ulba / kalbėjosi] Ramunė Visockytė. – Portr. // Naujasis Vakarų ekspresas. – 1996, spal. 16, p. 13.

1998

Ulba, Algimantas Vincas. Algimantas Vincas Ulba: „Lietuvos nepriklausomybės atstatymas – vienas reikšmingiausių įvykių mano gyvenime“ : [pokalbis su buvusiu Palangos meru, dabar miesto tarybos nariu, signataru A. Ulba / kalbėjosi] Jūratė Pilibaitienė. – Portr. // Vakarinė Palanga. – 1998, kovo 7–14, p. 8–9.

1999

Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atkūrimo Akto signatarų kreipimasis / Vladas Terleckas, Algimantas Norvilas, Leonas Milčius, Aloyzas Sakalas, Vytautas Kolesnikovas, Česlovas Juršėnas, Vytenis Andriukaitis, Rimantas Astrauskas, Bronislovas Genzelis, Vilius Baldišis, Jonas Pangonis, Kęstutis Rimkus, Arūnas Degutis, Algimantas Ulba, Antanas Karoblis, Gediminas Ilgūnas, Kazimira Prunskienė, Liudvikas Saulius Razma, Aleksandras Ambrazevičius // Kauno diena. – 1999, kovo 13, p. 2; Klaipėda. – 1999, kovo 13, p. 1; Opozicija. – 1999, kovo 24–31, p. 1.

Kreipimesi reiškiamas susirūpinimas padėtimi šalyje ir pasisakoma už G. Vagnoriaus vadovaujamos Vyriausybės vykdomos ekonominės ir socialinės politikos pakeitimą.

Šalies intelektualai už Lietuvos nacionalinio laivyno išsaugojimą / Vytautas Smailys, Algimantas Ulba, Alfonsas Žalys ir kt. // Klaipėda. – 1999, lapkr. 5, priedas „Jūra“, p. 1, 2.

Lietuvos mokslo, kultūros ir visuomenės atstovų, Nepriklausomybės Akto signatarų kreipimasis į šalies vadovus dėl laivyno privatizavimo.

Ulba, Algimantas Vincas. Ruošiamasi niokoti Lietuvos pajūrį / Algimantas Vincas Ulba. – Iliustr. // Piliesčių laikraštis. – 1999, spal. 30–lapkr. 5, p. 1, 3.

Ulba, Algimantas Vincas. Signataras A. Ulba : kelias pasirinktas teisingas : [pokalbis su signataru A. Ulba / kalbėjosi] Antanas Sakalauskas. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 1999, kovo 10, p. 2.

2000

Jurgaitytė, Dalia. A. Ulba, svajojęs apie mediciną, pasuko į politiką / Dalia Jurgaitytė. – Portr. // Vakarinė Palanga. – 2000, vas. 5–9, p. 6, 12.

Apie Kovo 11-osios akto signatarą, buvusį Seimo narį, miesto merą, dabar Palangos m. tarybos narį A. Ulbą.

2001

Ulba, Algimantas Vincas. Kovo 11-oji A. V. Ulbai primena patirtą neįprastą jaudulį : [pokalbis su signataru, Palangos m. tarybos nariu / kalbėjosi] Renata Sungailienė. – Portr. // Vakarinė Palanga. – 2001, kovo 10–14, p. 4.

2003

Kasperavičienė, Adelė. Signataras – pensijoje, bet nepoilsiauja / Irena Kasperavičienė. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 2003, bal. 2, p. 8.

Apie signatarą A. Ulbą.

2005

Danilavičius, Vygantas. Klaipėdiečiai dvejonį nepažino : signatarai iš Klaipėdos 1990-aisiais sustabdė mažų žingsnelių politiką / Vygantas Danilavičius. – Iliustr. // Klaipėda. – 2005, kovo 10, p. 1, 7.

Pateikiami Kovo 11-osios akto signatarų klaipėdiečių R. Hofertienės, S. Malkevičiaus, A. Ulbos, V. Plečkaičio prisiminimai bei nuomonė, kad klaipėdiečiai signatarais eis į prezidento organizuojamą priėmimą Kovo 11-ąją.

2007

Kučinskaitė, Jonė. Jie dirba Lietuvai?: grupė Kovo 11-osios akto signatarų viešai apkaltino Lietuvos valstybines energetikos įmones esant KGB priedangos organizacijomis, o jų vadovus – Rusijos interesų gynėjais, bet reakcijos jokios. Kodėl? / Jonė Kučinskaitė. – Iliustr., portr., diagr. // Veidas. – 2007, Nr. 50 (gruod. 13), p. 34–35.

Apie Kovo 11-osios akto signatarų P. Ginioto, S. Malkevičiaus, N. Rasimavičiaus, J. Karvelio, Z. Šličytės, A. V. Ulbos kaltinimus Lietuvos energetikos įmonėms, esą jos atstovauja Rusijos interesams, kad AB „Lietuvos energija“ gen. direktoriaus R. Juozaičio, ilgamečio Lietuvos energetikos instituto vadovo J. Vilemo ir Ūkio ministerijos sekretoriaus A. Ignoto siūlymai ir veiksmai naudingi Rusijai, kad daugelii

energetikų ir politikų bei elektros pardavimo tarpininkų dabartinė padėtis naudinga finansiškai; trumpai apie „Lietuvos energijos“ vadovus: R. Juozaitį, D. Mikalajūną, A. Keserauską, B. Cicėną, J. V. Jurgaitį, A. Bačauską.

2008

Signatarų ir Atkuriamojo Seimo deputatų viešas kreipimasis į valstybės prezidentą dėl padėties Lietuvos energetikoje / Eugenijus Gentvilas, Petras Giniotas, Rasa Juknevičienė, Juozas Karvelis, Stasys Malkevičius, Kazimieras Motieka, Saulius Pečeliūnas, Narcizas Rasimavičius, Zita Šličytė, Algimantas Ulba // Lietuvos žinios. – 2008, rugp. 11, p. 19.

Kreipimesi raginama užtikrinti, kad Vyriausybė dėtų visas pastangas įgyvendinti energetikos sistemos nepriklausomumą – šalis privalo integruotis į Europos viešąją energetikos sistemą.

2010

Ulba, Algimantas Vincas. Signataras A. Ulba: „Laisvė nebūna lengva“ : [pokalbis / kalbėjosi] Jolanta Beniušytė. – Iliustr. // Vakarų ekspresas. – 2010, kovo 17, p. 8.

Pokalbis su Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataru A. V. Ulba apie istorinius Kovo 11-osios įvykius, šios dienos aktualijas.

Valatka, Rimvydas. Nepriklausomybės Akto signatarai ragina puoseleli Laisvę / Rimvydas Valatka, Jonas Šimėnas, Algimantas Vincas Ulba ; parengė Milda Judelytė. – Portr. // Banga (Klaipėdos r.). – 2010, kovo 10, p. 2.

Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio proga signatarai R. Valatka, J. Šimėnas, A. V. Ulba apie emocijas pasirašant Nepriklausomybės Atkūrimo Aktą, išsako savo poziciją dėl vis dažniau pasigirstančių nuomonių, kad nesugebame saugoti ir puoselėti didžiausio Kovo 11-osios palikimo – Laisvės.

Budriūnaitė, Dangirūta. Palangoje statybos vyko su A. M. Brazausko palaiminimu : laikraščio pašnekovai dalijasi mintimis, kokios įtakos mūsų kurortui turėjęs ketvirtadienį palaidotas buvęs Prezidentas ir premjeras / Dangirūta Budriūnaitė. – Iliustr. // Vakarinė Palanga. – 2010, liep. 3–10, p. 4.

Prisiminimais dalijasi buvęs Palangos Vykdomojo komiteto pirmininkas D. Puodžius, Seimo narys P. Žeimys, buvęs Palangos meras, signataras A. V. Ulba.

Budriūnaitė, Dangirūta. Pavyzdys šiuolaikinei Lietuvai – nepriklausoma prieškario valstybė / Dangirūta Budriūnaitė. – Iliustr. // Vakarinė Palanga. – 2010, kovo 17–20, p. 6.

Pateikiamos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro A. V. Ulbos mintys apie šalies pasiekimus per visą nepriklausomybės laikotarpį, jis juos ne visada vertina teigiamai, pabrėždamas neūkiškumo pavyzdžius.

Jurgaitytė, Dalia. Algirdas Mykolas Brazauskas palangiškių atmintyje – didis savo tautos žmogus / Dalia Jurgaitytė. – Iliustr. // Palangos tiltas. – 2010, birž. 30, p. 1, 3. Atsiminimus pasakoja palangiškiai: buvęs Palangos meras, signataras A. V. Ulba, parlamentaras, buvęs kurorto meras P. Žeimys, dabartinis meras V. Stalmokas, Lietuvos socialdemokratų partijos Palangos skyriaus pirmininkas V. Pivrikas, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų Palangos skyriaus pirmininkas Š. Vaitkus.

Sinušienė, Ligita. Prezidentas A. M. Brazauskas: pirmasis, tikras – žmonių : rytoj atsisveikiname su Nepriklausomos valstybės vadovu, premjeru, Kovo 11-osios akto signataru, visuomet buvusiu itin dėmesingu Palangai / Ligita Sinušienė // Vakarinė Palanga. – 2010, birž. 30–liep. 3, p. 2, 8–9.

Apie prezidentą A. M. Brazauską prisiminimais dalijasi palangiškiai: vidaus reikalų ministras R. Palaitis, Seimo narys P. Žeimys, buvęs Palangos meras, signataras A. V. Ulba, dabartinis Palangos meras V. Stalmokas ir palangiškiai tarybos nariai.

2012

Ulba, Algimantas Vincas. „Sausio 13-osios įvykių niekuomet nepamirštu“ : [pokalbis / kalbėjosi] Agnė Lekavičienė // Vakarinė Palanga. – 2012, saus. 13, p. 2, 8.

Pokalbis su Kovo 11-osios akto signataru A. V. Ulba apie Sausio 13-osios įvykius, kas pasikeitė Lietuvoje per Nepriklausomybės metus, premjero A. Kubiliaus vadovaujamos Vyriausybės veiklą.

Jegelevičius, Linas. Amžino poilsio Palangos senosiose kapinėse atgulė A. V. Ulba / Linas Jegelevičius. – Iliustr. // Palangos tiltas. – 2012, liep. 3, p. 2. Apie Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarą, buvusį Palangos merą A. V. Ulbą.

Kubiliūtė, Gina. Algimantas Vincas Ulba: „Būti signataru, ir dar iš Palangos – didelė garbė“ / Gina Kubiliūtė. – Iliustr., portr. // Palangos tiltas. – 2012, birž. 29, p. 1, 2.

Netekome signataro. – Portr. // Vakarų žinios. – 2012, birž. 28, p. 4.
Žinutė apie birž. 27 d. mirusį signatarą, buvusį Palangos merą A. V. Ulbą.
Šimkutė, Dalia. Amžinojo poilsio išlydėtas Kovo 11-osios akto signataras A. V. Ulba : palangiškiai atsisveikino su buvusiu kurorto meru ir miesto Tarybos nariu / Dalia Šimkutė. – Iliustr. // Vakarinė Palanga. – 2012, birž. 30–liep. 4, p. 2, 4.

Ziabkus, Alvydas. Signataro neatgaivino / Alvydas Ziabkus. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 2012, birž. 28, p. 3.

Apie tai, kad po širdies smūgio staiga mirė Kovo 11-osios akto signataras, buvęs Palangos meras A. V. Ulba.

2013

Jegelevičius, Linas. „Iki šiol miestui vadovavę politikai „košę virė“ vietiniu masteliu“ / Linas Jegelevičius. – Iliustr., portr. // Palangos tiltas. – 2013, saus. 22, p. 4.

Palangos tarybos narys A. Stankus dalijasi mintimis apie save, daugiabučių renovaciją, šilumos ir komunalinių paslaugų teikimo sritis, sveikatingumo sistemą ir kt. Str. minimi Palangos merai šviesaus atminimo A. V. Ulba ir dabartinis Š. Vaitkus.

Vaičiulienė, Stefanija. Kalvarijiškiai pagerbė Nepriklausomybės Akto signatarą / Stefanija Vaičiulienė. – Iliustr. // Plungės žinios. – 2013, rugs. 6, p. 4, 6.

Apie tai, kad rugs. 2 d. Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos kiemelyje atidengta atminimo lenta Kovo 11-osios akto signatarui A. V. Ulbai.

2014

Seimas paminėjo palangiškio A. V. Ulbos 75-ąsias gimimo metines. – Iliustr. – „V. P.“ ir Savivaldybės inf. // Vakarinė Palanga. – 2014, kovo 29–bal. 2 p. 4.

Apie iškilmingą Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro A. V. Ulbos 75-ųjų gimimo metinių paminėjimą Seime, jam skirtos fotografijų parodos atidarymą, kuriame kalbėjo Seimo pirmininkė L. Graužinienė, dalyvavo Seimo narys P. Žeimys, svečiai iš Palangos.

Seime paminėjo Nepriklausomybės Akto signataro A. V. Ulbos 75-ąsias gimimo metines. – Palangos m. sav. inf. // Palangos tiltas. – 2014, kovo 28, p. 3.

Apie tai, kad Palangos atstovai – Seimo narys P. Žeimys, Palangos vicemeras S. Simė, tarybos narys A. Stankus – Seime paminėjo Nepriklausomybės Atkūrimo

Akto signataro A. V. Ulbos 75-ąsias gimimo metines; minėjime įžanginį žodį tarė Seimo pirmininkė L. Graužinienė, kalbėjo Seimo narys J. Razma, signatarai L. N. Rasimavičius, B. Valionytė, buvo atidaryta šiai progai paminėti skirta fotografijų paroda.

2018

Jankauskienė, Žydrūnė. Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena Palangoje atšvęsta su trenksmu, tiesiogine prasme / Žydrūnė Jankauskienė // Vakarinė Palanga. – 2018, kovo 14–17, p. 2, 7.

Apie Kovo 11-osios paminėjimą Palangoje bei Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro A. V. Ulbos atminimo pagerbimą.

*Parengė
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Vadovybės informacijos skyrius*

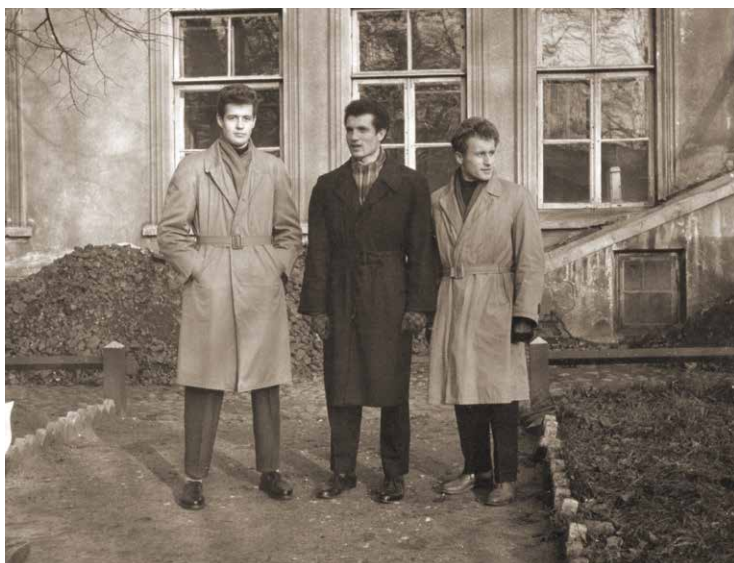
Algimanto Vinco Ulbos tėvai – Antanas Ulba ir Viktorija Ulbienė (Mačiukaitė) – su sūnumi Gediminu Ulba. Kaunas, 1938 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba per abiturientų egzaminus. Žemaičių Kalvarija, 1958 metai.
Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos žemės ūkio akademijos pirmo kurso studentas Algimantas Vincas Ulba.
Kaunas, 1959 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

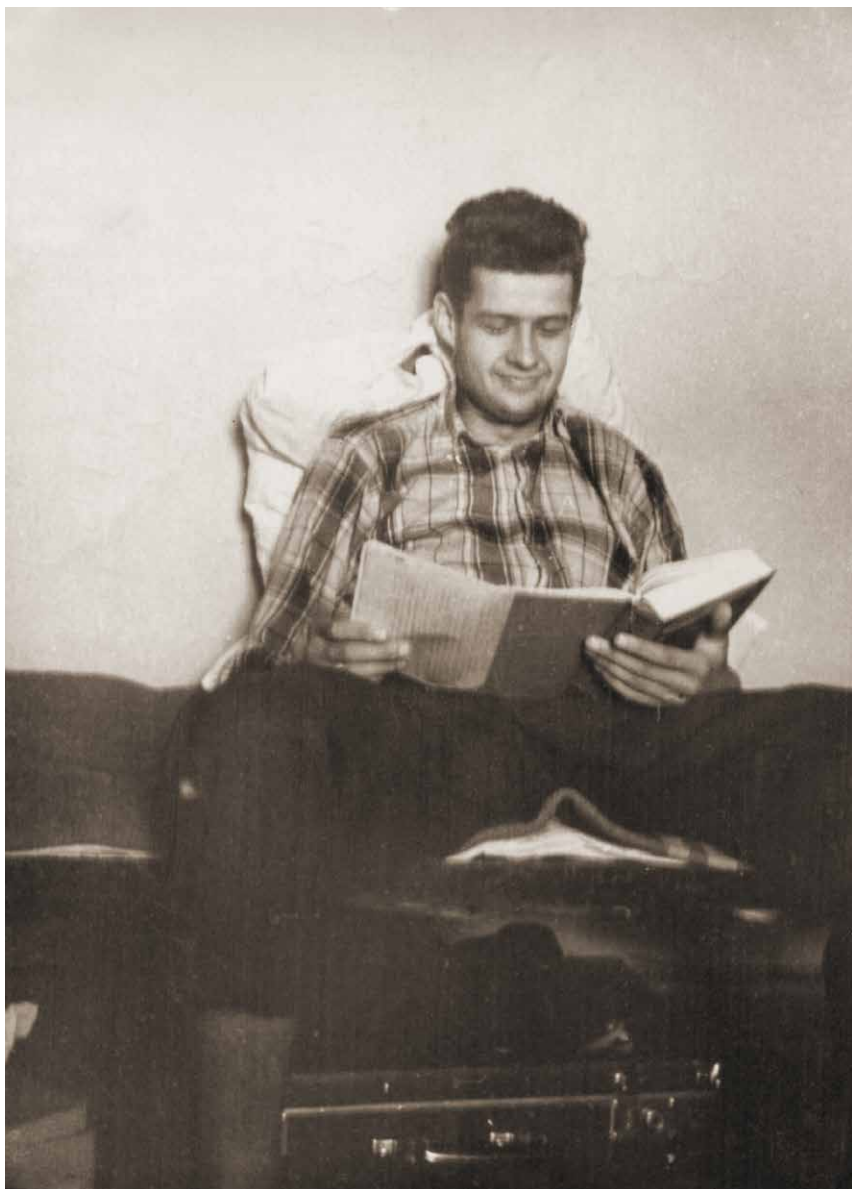
Antrakursiai grupės ir kambario draugai. Iš kairės – Algimantas Vincas Ulba, Algirdas Janonis, Rimgaudas Valentinas Graibus. 1959 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos žemės ūkio akademijos studentai Karinės katedros pratybose. Iš kairės – A. Janonis, A. V. Ulba, K. Žigas, J. Šeniauskas. Kauno rajonas, Noreikiškių kaimas, 1959 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Žemės ūkio akademijos studentas Algimantas Vincas Ulba su draugu. 1960 metai. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

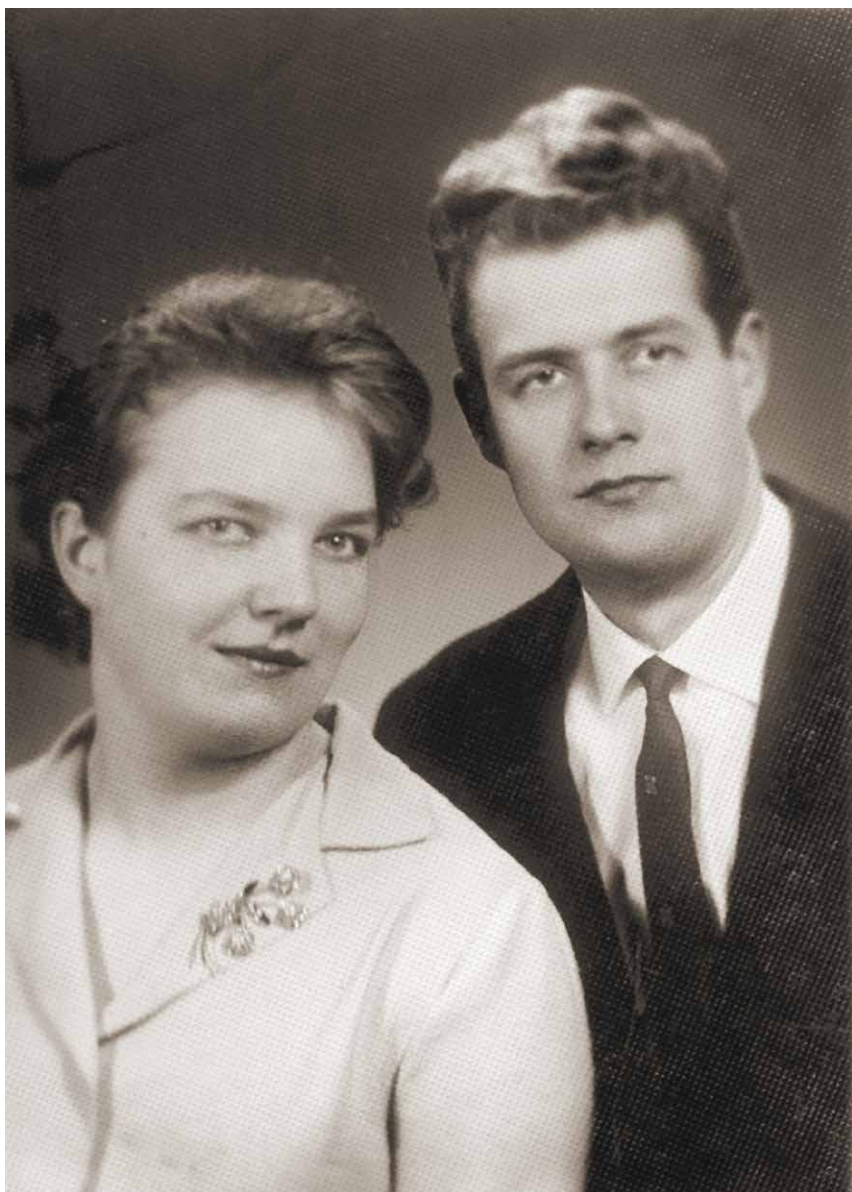
Trečiakursis Algimantas Vincas Ulba rengiasi daržininkystės egzaminui. Kaunas, 1961 metai.
Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Selekcijos praktika. Iš kairės – A. Jakimavičius, J. Grinius ir Algimantas Vincas Ulba. 1960 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

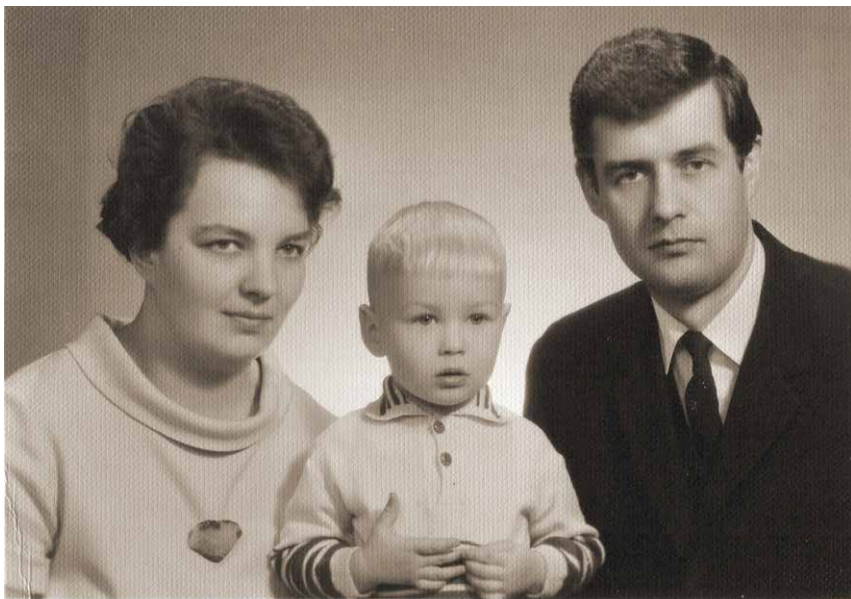
Su grupės draugais įveikta Karpatų Gaverlos viršukalnė. Pirmas iš dešinės – Algimantas Vincas Ulba. 1962 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimanto Vinco Ulbos ir Alinos Kazlauskaitės vestuvės. Gargždai, 1965 metai. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

Trys kartos: Antanas, Algimantas, Gytis Ulbos. Prie Klaipėdos ligoninės (prieš tėvo Antano mirtį), 1969 metų gegužė. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

Ulbu šeima – Alina, Gytis ir Algimantas. Klaipėda, 1969 metai. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

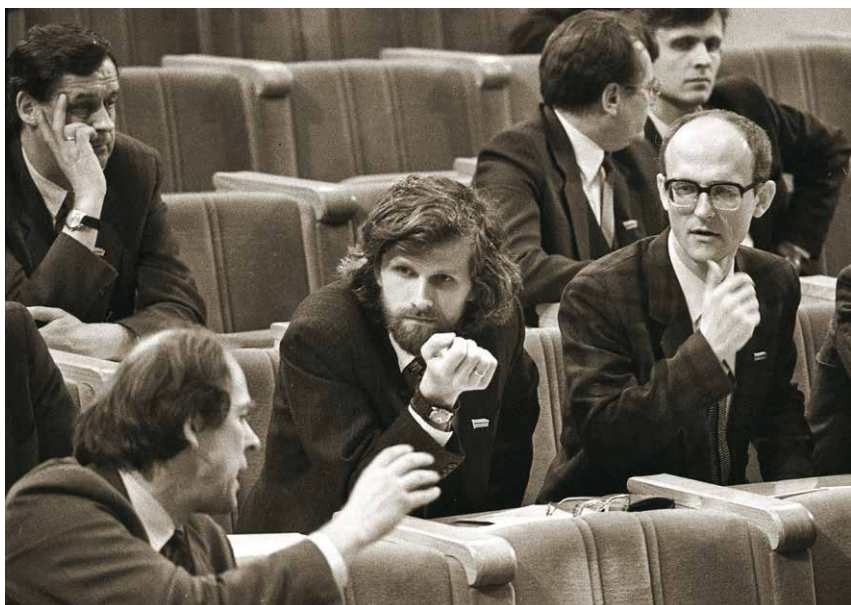
Viktorija Ulbienė su sūnumis. Iš kairės: sėdi – Gediminas, Algimantas, stovi – Mindaugas ir Vidmantas. Klaipėda, 1971 m. balandžio 3 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Balsėnų kolūkio prijungimo prie „Veiviržos“ kolūkio susirinkimas. Klaipėdos rajono Gargždų žemės ūkio valdybos agronomas Algimantas Vincas Ulba – susirinkimo prezidiumo centre. Veiviržėnai, Klaipėdos rajonas, 1973 m. vasario 9 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Agronomas Algimantas Vincas Ulba nevengdavo ir į traktorių įlipti. 1980 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatų diskusijos plenarinio posėdžio metu. Algimantas Vincas Ulba – ketvirtoje eilėje pirmas iš kairės. Vilnius, 1990 metai. Fotografas Romualdas Jurgaitis. Romualdo Jurgaičio asmeninis archyvas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatų diskusijos plenarinio posėdžio metu. Algimantas Vincas Ulba – centre prie mikrofono. Vilnius, 1990 metai. Fotografas Algirdas Sabaliauskas. Algirdo Sabaliausko asmeninis archyvas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai plenarinio posėdžio metu. Algimantas Vincas Ulba – ketvirtoje eilėje trečias iš kairės. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d. Fotografas Romualdas Jurgaitis. Romualdo Jurgaičio asmeninis archyvas.

Viktorija Ulbienė ir sūnūs: iš kairės – sėdi Algimantas, Gediminas, stovi Vidmantas ir Mindaugas. 1992 metų rugsėjis. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Palangos miesto mero Algimanto Vinco Ulbos (1993–1995 metai) portretas su miesto mero regalijomis. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Palangos miesto meras Algimantas Vincas Ulba su Palangos miesto valdybos darbuotojais. 1994 metų kovas. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos miestų merų pasitarimas su Respublikos prezidentu Algirdu Mykolu Brazausku ir valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministru Laurynu Mindaugu Stankevičiumi. Algimantas Vincas Ulba – sėdi pirmoje eilėje pirmas iš dešinės. Nida, 1994 m. rugpjūčio 5 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

K28-145

0-111831

Neringa (Nida) 1994 m. vasara.
 Lietuvos didžiųjų ir kurortinių miestų merų
 positarimas. K28-145
 0-III1831

25 kairės: LR Prezidento patarėjas A. Matulionis,
 Panevėžio meras Valdemaras Vizbaras, Seimo
 darbų ministro Stauderis, Marijampolės meras
 Algis Žvaliauskas, Vilniaus meras Vytautas Jasulaitis,
 Druskininkų meras Vytautas Veikšnoras, Didžiųjų
 miestų sąjungos pirmininkas A. Balutis, Birštono meras
 Algirdas Radauskas, aviatorius, Alytaus meras
 Valdas Kuzabavičius, Palangos meras Algimantas
 Vincas Ulba, Šiaulių meras Arvydas Salda, nežinomas,
 Klaipėdos meras Jurgis Aušra, nežinomas,
 Neringos meras Andriejus Vaičiulis,
 nežinomas

104

Algimanto Vinco Ulbos ranka rašytas nuotraukos aprašas.

Neringa (Nida), 1994 metų vasara. Lietuvos didžiųjų ir kurortinių miestų merų pasitarimas. Iš kairės – Lietuvos Respublikos prezidento patarėjas A. Matulionis, Panevėžio meras Valdemaras Vizbaras, valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Laurynas Mindaugas Stankevičius, Marijampolės meras Algis Žvaliauskas, Vilniaus meras Vytautas Jasulaitis, Druskininkų meras Vytautas Vaikšnoras, Didžiųjų miestų sąjungos pirmininkas A. Balutis, Birštono meras Algirdas Radauskas, aviatorius, Alytaus meras Valdas Kuzabavičius, Palangos meras Algimantas Vincas Ulba, Šiaulių meras Arvydas Salda, nežinomas asmuo, Klaipėdos meras Jurgis Aušra, nežinomas asmuo, Neringos meras Andriejus Vaičiulis, nežinomas asmuo.

Algimantas Vincas Ulba. Palanga, 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba su žmonos Alinos pusbroliu dirigentu Sauliumi Sondeckiu ir jo žmona Silvija Sondeckiene. Palanga, 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Palangos miesto meras Algimantas Vincas Ulba pasitinka Estijos prezidentą Lenartą Merį, atvykusį į Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų ir užsienio reikalų ministrų susitikimą. Palanga, 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas

Lietuvos merų klubas. Trečias iš kairės – Algimantas Vincas Ulba. Klaipėda, 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Palangos meras Algimantas Vincas Ulba kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės delegacija, vadovaujama Ministro Pirmininko Adolfo Šleževičiaus, apžiūri Šventosios uostą. 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Palangos miesto meras Algimantas Vincas Ulba kalba minint Gedulo ir Vilties dieną.
1994 m. birželio 14 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba Telšių vyskupijoje susitiko su vyskupu Antanu Vaičiumi. 1994 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos centro sąjungos Palangos skyrius. Iš kairės – sėdi: Regina Ieva Ivanovienė, Ieva Chovanienė, Elena Karčiauskienė ir Irena Biriukaitė; stovi: Salvijus Jodka, Vincas Nesteckis, Algimantas Vincas Ulba, Albinas Stankus, Feliksas Pakutinskas ir Antanas Knieža. Palanga, 1996 metai. Albino Stankaus asmeninis archyvas.

Mama Viktorija Ulbienė su sūnumis (iš kairės) Mindaugu, Gediminu, Algimantu ir Vidmantu. Tauragė, 1995 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba. Klaipėda, 1996 metų spalį. Fotografavo Ramunė Visockytė. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai prie Jono Basanavičiaus paminklo prieš išvykdami sodinti ąžuolų Signatarų giraitėje – Lietuvos Tautinio Atgimimo ąžuolyne.

Iš kairės – pirmoje eilėje: Virgilijus Čepaitis, Petras Poškus, Česlavas Okinčicas, Miglūtė Gerdaitytė, Algirdas Endriukaitis, Romualda Hofertienė, Vytautas Paliūnas, Povilas Varanauskas, Medardas Čobotas, Irena Andrukaitienė, Vytautas Kolesnikovas, Birutė Valionytė, Vytenis Povilas Andriukaitis, Kazimira Danutė Prunskienė, Gintautas Iešmantas, Vytautas Puplauskas, Bronislovas Genzelis, Vladimiras Beriozovas, Daiva Šadreikienė, Nijolė Ambraziūtė, Jonas Prapiestis, Leonas Milčius, Mykolas Arlauskas, Vilkaviškio dekanas Vytautas Gustaitis;

antroje eilėje: Algimantas Sėjūnas, Donatas Morkūnas, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Petras Giniotas, Juozas Karvelis, Liudvikas Razma, Kazimieras Motieka, Romualdas Ozolas, Zigmas Vaišvila, Rimantas Astrauskas, Klemas Inta, Romualdas Rudzys, Marijampolės apskrities viršininkas Kostas Jankauskas, Jonas Mačys;
trečioje eilėje: Stanislovas Gediminas Ilgūnas, Balys Gajauskas, Stasys Malkevičius, Algirdas Vaclovas Patackas, Jonas Pangonis, Algimantas Vincas Ulba, Aleksandras Ambrazevičius, Egidijus Klumbys, Kęstutis Grinius, Leonas Apšega, Audrius Rudys, Antanas Karoblis, Virgilijus Kačinskas, Stasys Kropas, Eugenijus Petrovas, Egidijus Bičkauskas, Valdemaras Katkus, Juozas Dringelis, Liudvikas Simutis, Jonas Tamulis, Jonas Šimėnas. Vilkaviškis, 1998 m. balandžio 25 d.

Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne. Pirmoje eilėje iš kairės – nežinomas asmuo, nežinomas asmuo, Regina Vaišvilienė, Klemas Inta, Bronislovas Genzelis, Povilas Varanauskas, Birutė Valionytė, Romualda Hofertienė, Romualdas Ozolas, Angonita Rupšytė, Kazimira Prunskienė, Vitalis Stepulis, Miglūtė Gerdaitytė, Antanas Karoblis.

Antroje eilėje iš kairės – Zigmas Vaišvila, Jonas Mačys, Kazimieras Motieka, Algimantas Vincas Ulba, Nijolė Ambrazaitytė, Juozas Dringelis, Donatas Morkūnas, Liudvikas Saulius Razma, Povilas Aksomaitis, Leonas Apšega. Ožkabaliai, 1998 m. balandžio 25 d. Fotografas Gintaras Mačiulis. Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Marija ir Algimantas Vincas Ulbos su Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarais Jonu Prapiesčiu ir Vyteniu Povilu Andriukaičiu. Vilkaviškis, 1998 m. balandžio 25 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba su klasės draugais ir mokytojais Žemaičių Kalvarijos mokykloje po 40 metų, ją baigus. 1998 metų vasara. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimantas Vincas Ulba su žmona Marija, Romualdas Ozolas ir Algirdas Mykolas Brazauskas su dukra. Palanga, 1998 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai (iš kairės) Antanas Karoblis, Jonas Liaučius ir Algimantas Vincas Ulba Lietuvos Respublikos prezidentūroje, 2000 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Laisvės gynėjų dienos 10-ųjų metinių minėjimas. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai sodina kėnį Sausio 13-ajai atminti. Iš kairės – neatpažintas asmuo, Leonas Kerosierius, neatpažintas asmuo, Edmundas Baliukas, Balys Gajauskas, Juozas Dringelis, Jonas Liaučius, Vladimiras Beriozovas, Algirdas Mykolas Brazauskas, Saulius Pečeliūnas, Algimantas Vincas Ulba, Antanas Karoblis, Romualdas Ozolas, Birutė Valionytė, Vytautas Landsbergis, Povilas Varanauskas, Liudvikas Simutis. Vilnius, 2001 m. sausio 13 d. Fotografas Vilius Jasinevičius. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvas.

Palangos miesto savivaldybės tarybos nariai. Algimantas Vincas Ulba – antroje eilėje pirmas iš kairės. Palanga, 2003 m. kovo 27 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo 14-ųjų metinių minėjimas Lietuvos Respublikos Seimo Kovo 11-osios akto salėje. Iš kairės – pirmoje eilėje: Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas Mindaugas Stakvilevičius, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Aleksandras Ambrazevičius ir Algimantas Vincas Ulba; antroje eilėje: Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Liudvikas Saulius Razma, Rimvydas Survila. Vilnius, 2004 m. kovo 11 d. Fotografė Lina Žilytė. Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Trys kartos: Gytis, Arnas ir Algimantas Ulbos. 2004 metai. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

Sūnus Gytis, marti Saulė, anūkas Arnas, žmona Marija ir Algimantas Vincas Ulbos. Palanga, 2005 metai. Gyčio Ulbos asmeninis archyvas.

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir Algimantas Vincas Ulba. Vilnius, 2005 m. kovo 11 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Marija ir Algimantas Vincas Ulbos.
2005 m. Algimanto Vinco Ulbos
šeimos archyvas.

Klaipėdiečiai Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Lietuvos Respublikos prezidentūroje. Iš kairės – Petras Giniotas su žmona Nijole Giniotiene, Stasys Malkevičius, Loreta Marytė Rasimienė su Liudviku Narcizu Rasimavičiumi, Marija Ulbienė su Algimantu Vincu Ulba. 2005 m. kovo 11 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos iškilmingas minėjimas Seimo Kovo 11-osios akto salėje. Pirmoje eilėje: Vytautas Landsbergis, Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, Algirdas Mykolas Brazauskas ir Česlovas Juršėnas; antroje eilėje: Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai: Algimantas Vincas Ulba, Balys Gajauskas, Egidijus Bičkauskas, Jonas Prapiestis. Vilnius, 2005 m. kovo 11 d. Fotografė Lina Žilytė. Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Algimantas Vincas Ulba prie savo pasodinto ąžuolo Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne. Ožkabaliai, Vilkaviškio rajonas, 2003 m. balandžio 24 d. Fotografavo Birutė Valionytė. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai minint Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną Lietuvos Respublikos prezidentūroje. Iš kairės – Algimantas Vincas Ulba, Petras Giniotas, Nijolė Giniotienė, Loreta Marytė Rasimienė, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Stasys Malkevičius, Zita Šličytė, Milda Remeikaitė ir Birutė Valionytė. 2006 m. liepos 6 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Diskusija „Mes ir Konstitucija“. Iš kairės pirmoje eilėje: monsinjoras Alfonsas Svarinskas, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai: Liudvikas Sabutis, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Aukščiausiosios Tarybos deputatė Rūta Gajauskaitė, signatarai Vidmantas Pavilionis, Rolandas Paulauskas, Gintautas Iešmantas; antroje eilėje: Nepriklausomybės Akto signatarai: Romualda Hofertienė, Kazys Saja, Česlovas Vytautas Stankevičius, Algimantas Vincas Ulba, Egidijus Klumbys, Nikolajus Medvedevas, Rimvydas Raimondas Survila, Birutė Valionytė, Petras Giniotas, Romualdas Ozolas, Liudvikas Saulius Razma, Algirdas Endriukaitis, Algirdas Vaclovas Patackas, Julius Beinortas. 2007 m. spalio 24 d. Fotografė Olga Posaškova, Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Iš kairės – broliai Algimantas, Gediminas, Mindaugas ir Vidmantas Ulbos. 2007 metai. Vidmanto Ulbos asmeninis archyvas.

Algimantas Vincas Ulba ant Palangos tilto. 2008 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos žemės ūkio akademijos agronomų pirmos ir antros grupės vyrai po 45 metų. Pirmoje eilėje: I. Vala, J. Kabelka, dėstytojas Rimkus, profesorius A. Sliesaravičius, P. Mikelionis, S. Karklelis, A. Petruškevičius; antroje eilėje: K. Vaitukaitis, V. Karpavičius, R. Graibus, A. Kazla, A. Jakimavičius; trečioje eilėje: R. Šimkūnas, B. Jėčius, A. V. Ulba. 2008 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Narcizas Rasimavičius su žmona ir anūke, Leonas Milčius, Nijolė Giniotienė, Algimantas Vincas Ulba su žmona ir Stasys Malkevičius Lietuvos Tautiniame Atgimimo Ažuolyne. Ožkabaliai, Vilkaviškio rajonas, 2008 m. balandžio 24 d. Leono Milčiaus asmeninis archyvas.

Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne. Iš kairės – Angelė Nelsienė, Emilija Petrauskaitė, Stasys Kašauskas, Česlovas Vytautas Stankevičius, Algimantas Vincas Ulba, Jonas Prapiestis, Vytautas Puplauskas, Jonas Liaučius, Jonas Jakimavičius, Romualdas Ozolas. Ožkabaliai, 2008 m. balandžio 26 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvas. Birutės Valionytės fotografija.

Algimantas Vincas Ulba su klasės draugais Žemaičių Kalvarijos mokykloje per susitikimą mokyklos baigimo 50-mečiui paminėti. 2008 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne. Pirmoje eilėje iš kairės – Birutė Valionytė, Balys Gajauskas, Leonas Milčius, neatpažintas asmuo, Kazimieras Uoka, Miglutė Gerdaitytė, Gintautas Iešmantas, Romualdas Ozolas, Povilas Varanauskas, Vytautas Puplauskas. Antroje eilėje iš kairės – Stasys Kašauskas, Julius Beinortas, Petras Papovas, Nijolė Ambrazaitytė, Eugenijus Petrovas, Vladas Terleckas, Algimantas Vincas Ulba, Bronislovas Kuzmickas, Liudvikas Simutis. Ant akmens sėdi Antanas Karoblis. Ožkabaliai, 2009 m. balandžio 22 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvas.

Algimantas Vincas Ulba su anūku Arnu. 2009 metai. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Klaipėdos rajono žemės ūkio valdybos darbuotojų susitikimas. Algimantas Vincas Ulba – trečioje eilėje pirmas iš dešinės. 2009 m. rugpjūčio 21 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

2010 m. kovo 2 d. Lietuvos Respublikos prezidento dekretu Nr. 1K-309 Lietuvos valstybės atkūrimo 20-mečio proga Algimantas Vincas Ulba apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo medaliu. 2010 m. kovo 10 d. Fotografė Džoja Gunda Barysaitė.

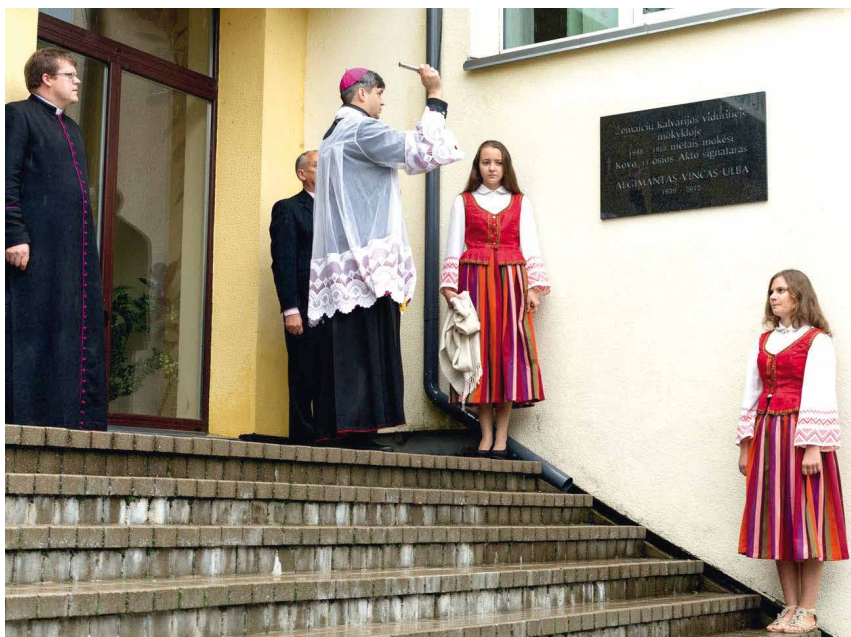
Lietuvos valstybės atkūrimo dvidešimt penkmečio proga Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai ir Aukščiausiosios Tarybos deputatai su Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininke Irena Degutiene Lietuvos Respublikos 11-osios akto salėje.

Pirmoje eilėje iš kairės – Zita Šličytė, Rimvydas Raimondas Survila, Aleksandras Abišalas, Lionginas Šepetys, Romualdas Rudzys, Mykolas Arlauskas, Zbignevas Balcevičius, Miglūtė Gerdaitytė, Vidmantas, Irena Andrukaitienė, Balys Gajauskas tribūnoje Irena Degutienė, Saulius Pečeliūnas, Vladimiras Jarmolenka, Vidmantė Jasukaitytė, Bronislovas Genzelis, Birutė Valionytė, Romas Gudaitis, Egidijus Jarašiūnas, Jonas Liaučius.

Antroje eilėje iš kairės – Nikolajus Medvedevas, Stasys Kašauskas, Stasys Kropas, Valdemaras Katkus, Česlovas Vytautas Stankevičius, Algimantas Vincas Ulba, Bronislovas Kuzmickas, Prancišius Tupikas, Vladas Terleckas, Algimantas Norvilas, Kęstutis Lapinskas, Eugenijus Petrovas, Audrius Butkevičius.

Trečioje eilėje iš kairės – Arvydas Kostas Leščinskas, Audrius Rudys, Liudvikas Simutis, Mindaugas Stakvilevičius, Albertas Miškinis, Aleksandras Ambrazevičius, Petras Papovas, Julius Beinortas, Algirdas Patackas, Egidijus Bičkauskas, Leonas Apšega, Kęstutis Rimkus, Algimantas Sėjūnas, Stasys Malkevičius, Kazimieras Saja, Antanas Račas, Virgilijus Kačinskas, Vytautas Kolesnikovas.

Ketvirtoje eilėje iš kairės – Donatas Morkūnas, Petras Vaitiekūnas, Mečys Laurinkus, Virginijus Pikturna, Juozas Dringelis, Klemas Inta, Liudvikas Saulius Razma, Eimantas Grakauskas, Vytautas Kolesnikovas, Romualda Hofertienė, Leonas Milčius, Vytenis Andriukaitis, Liudvikas Sabutis, Jonas Prapiestis, Gediminas Ilgūnas, Povilas Varanauskas, Petras Giniotas. 2010 m. kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvas. Fotografė Olga Posaškova.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Algimanto Vinco Ulbos atminimo lentos atidengimas
Žemaičių Kalvarijos vidurinėje mokykloje. Žemaičių Kalvarija, 2013 m. rugsėjo 2 d. Fotografas
Jurgis Mankauskas. Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos archyvas.

Paskutinė Nepriklausomybės Akto signataro Algimanto Vinco Ulbos nuotrauka. Vasario 16-osios minėjimas su Jokūbavo (Kretingos r.) kultūros darbuotojais ir jaunimu. Iš kairės – Jovita Rimkuvienė, Danutė Pilipčiuk, Algimantas Vincas Ulba, Nijolė Rimkuvienė ir Julija Paulauskienė. 2012 m. vasario 15 d. Algimanto Vinco Ulbos šeimos archyvas.

Algimanto Vinco Ulbos ąžuolas, pasodintas 1998 m. balandžio 25 d. Lietuvos Tautinio Atgimimo ąžuolyne – Signatarų giraitėje. Ožkabaliai, 2017 metai. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Birutės Valionytės nuotrauka.